

Havacılık Deyim ve Kısaltmalar Sözlüğü

Servet BAŞOL

ATCo 216
FOO 56

141016

5. düzenleme - sb

Havacılık Deyim ve Kısaltmalar Sözlüğü

Bu 5.ci baskıyı, çalışmamı destekleyen ve “bilgisayar önünde gözlerini kaybedeceksin” diye naif endişesini dile getirmekten çekinmeyen sevgili eşim **YILDIZ BAŞOL**’a armağan ediyorum.

Önsöz;

İlk defa bir SHGM Talimatı (SHT OPS-1) 232 adet tanım ve kısaltma ile 24 Aug 2010 tarihinde yayınlandı. Bu güne kadar SHGM'nün tüm yayınları içerisindeki tanım ve kısaltmalar toplamı, bu adede yaklaşmıyor bile.

04.02.2014 tarihinde yayınlanan SHT HES-r1, 99 adet tanım ile ikinciliğe oturdu. Bu nedenle de VocaTürk 4. baskı, 14.11.2013 tarihinde yayınlanan Annex 18 ed.10 ve 01.07.2013 tarihinde yayınlanan Annex 19 ile de bu 5.ci baskı, benim için zorunlu hale geldi.

Resmi tanımların eski talimat ve yönetmeliklerle çakışması olası olsa bile, Anayasa Md.90 son ve hem de "Bu Talimatta belirtilmeyen tanımlar için ülkemizin üyesi bulunduğu uluslararası sivil havacılık kuruluşları tarafından yayımlanan dokümanlarda belirtilen tanımlar geçerlidir" ifadesi, bu sözlüğün yeniden düzenlenmesine neden olmuştur.

Doğaldır ki sözlüğü bir temele oturtacak ve uluslar arası sözleşmeler gereği ICAO yayınlarını temel alarak işe başlayacaktım. Ne de olsa kanun olarak kabul ettiğimiz tanımların asıllarını bilmek zorundayız.

Sırası ile Ek'ler (Annex's) , sonra Doc.9713 ve ilgili diğer belgeler, sonra bazı EU OPS-1 terim ve kısaltmaları ile DHMI'nin bazı eğitim kitaplarından da ilgili verileri kullanarak içeriğini zenginleştirmeye çalıştım.

Türkçe çeviri ve mesleki kavramların ifade edilmesi, sadece yapılan işi iyi bilmekle sınırlı olmayıp, konuşulan dili ne kadar iyi bilip yazdığınıza bağlı bir beceri ile de orantılıdır.

Bu beceriyi hukuk ile birleştirmek ise apayrı bir eğitim süreci gerektirir.

Havacılıkta 45 seneyi geride bırakmış, yabancı dilde sayısız mesleki kitap yazmış biri olarak, yazdıklarım arasında en zorlandıklarımın "Türkçe" yazdığım kitaplardır dersem şaşırmanın.

Tüm sözcükler yer almamış olsa bile, mesleki temel sözce ve kısaltmalara yer vermeye çalışılmış, Yabancı terim ve kısaltmaların çevirisi tarafımdan yapılmış olup diğer ulusal kurumlarımızın yaptığı tanımlar (adı parantez içerisinde) verilmiştir.

'Mektepli' ve 'Alaylı' herkesin elinin altında olması gerektiğine inandığım bu sözlük, NGAP kapsamında Havacılık İngilizcesi bilen öğrenci yetiştirmeye başlanana kadar elimizin altında olması gerektiği inancındayım.

Sevgilerimle

Servet BAŞOL

ATCo-216 & FOO-56

BİLEREK BOŞ BIRAKILDI

INTENTIONALLY LEFT BLANK

English

Türkçe

A	Alpha	(AL-FA)	(• –)
Abeam		Kerteriz (dik açı)	
	(SHY-Deniz) Herhangi bir cismin yönü ile esas alınan yön arasındaki açı. (DHMI) Bir uçağın; bir fix, nokta veya yerin yaklaşık 90° sağında veya solunda olmasını ifade eder. Bu terim, kesin bir noktadan çok genel bir konumu gösterir.		
Ability		Yetenek	
	(DHMI) Hava Trafik Kontrolörlerinin seçiminde esas olan, iş konusunda özel eğitim almadan veya tecrübe kazanmadan kişinin işin koşullarına yatkınlığı ve kendisinden katabileceği zihinsel yeterlidir.		
Ability Tests		Yetenek Sınavları	
	(DHMI) Yetenek Testleri: Bilgisayar aracılığı ile veya yazılı olarak farklı konulardaki yeteneklerin sınanması. (Örnek, hafıza, dikkat, sezgi, üç boyutlu düşünebilme kabiliyetleri)		
Ab Initio Trainee Controllers		Başlangıç Eğitimindeki Kontrolörler	
	(DHMI) Kontrolör Adaylarına Verilen Başlangıç Eğitimi: Konu ile ilgili deneyimi olmayan adaylara, teorik yeterlilik kazandırabilmek için verilen temel eğitim.		
Abort		Sonlandırma	
	(DHMI) İptal Etmek: Önceden planlanmış bir uçak hareketinin iptal edilmesi veya yarıda kesilmesidir.		
Above Mean Sea Level (AMSL)		Ortalama Deniz Seviyesinden olan Yükseklik	
Absolute Accuracy		Kesin Doğruluk	
	(DHMI) Dünya koordinat sistemine göre tanımlanmış bir noktanın, küreselleşmeden kaynaklanan sapma oranı.		
Absolute Co-Ordinates		Kesin Eş-Düzenler	
	(DHMI) Kesin Koordinat: Bir noktanın dünya koordinat sistemine göre yerinin tam olarak belirlenmesi.		
Accelerometer		Hızlanma Ölçer	
	(DHMI) Hızlanma Ölçüsü: Uzunlamasına-yanlamasına-dikey (üç boyutlu) olarak hız ölçülmesinde kullanılan cihaz.		
Accelerate-stop distance available (ASDA)		Kullanılabilir hızlanma-durma mesafesi	
(Annex-6) The length of the take-off run available plus the length of the stopway, if provided.		(Annex-6, 14) Kullanılabilir kalkış koşu mesafesine eğer varsa ilave edilen, durma uzantısı uzunluğu.	
	(SHT OPS-1) Mevcut hızlanma-durma pist uzunluğu (SHT HES-r1) Beyan edilen mesafeler – Mevcut hızlanma - durma mesafesi (ASDA) . Kalkış koşusu için mevcut pistin uzunluğu artı, varsa, durma uzantısının uzunluğu. (DHMI) accelerate-stop distance available - mevcut hızlanma-durma mesafesi; Mevcut kalkış koşu mesafesi artı, varsa, durma uzantısının uzunluğu.		
Acceptability		Kabul Edilebilirlik	
	(DHMI) Kullanıcının bir sistemin varlığını ve kullanımını kabul etmesi ile gerçekleşir. Pratikte kullanıcı ihtiyaçları karşılanmıyorsa sistem atıl duruma düşebilir.		

Acceptance Tests**Kabul Sınamaları**

(DHMI) **Kabul Etme Testleri:** Sistem kurucu (mükellef) ile idari kurum arasındaki şartnameye göre radar sistem performansının etkin kullanımının analizi ve projeye uygunluğunun belirlenmesi süreci.

Accepting Unit**Teslim Alan Birim, Kabul eden Birim**

(DHMI) Kabul Eden Ünite - accepting unit; Uçağın kontrolünü üstlenecek bir sonraki kontrol ünitesi.

Accept**Kabul****Acceptance****Kabul Etme, Onaylama****Accident ACCID;** aircraft accident**Kaza (ACCID)** Hava aracı Kazası

(Annex-17 - Doc.9713) An occurrence associated with the operation of an aircraft which takes place between the time any person boards the aircraft with the intention of flight until such time as all such persons have disembarked, in which:

(Annex-17 - Doc.9713) İşletme amacıyla sefere verilen bir hava aracında; sakatlıkların doğal nedenlerden meydana gelmesi, kişinin kendisinin neden olması ya da başka birilerinin neden olması ya da normal olarak yolcu ve ekibin kullanımına ayrılmış sahaların dışında saklanarak kaçak dolaşım sırasında meydana gelenler hariç; yolcunun uçmak için binışe başladığı andan tüm bu yolcuların terk ettiği ana kadar geçen süre içerisinde meydana gelen olay ki;

a) a person is fatally or seriously injured as a result of:

a) bir kişinin

- being in the aircraft, or
- direct contact with any part of the aircraft, including parts which have become detached from the aircraft, or
- direct exposure to jet blast,

- hava aracında bulunması nedeniyle
- hava aracının, sökülmüş dahi olsa, herhangi bir kısmıyla doğrudan teması nedeniyle,
- motor itiş gücünün doğrudan etkisi altında kalması nedeniyle

except when the injuries are from natural causes, self-inflicted or inflicted by other persons, or when the injuries are to stowaways hiding outside the areas normally available to the passengers and crew; or

ölümcül ya da ciddi yaranlaması, ya da

b) the aircraft sustains damage or structural failure which:

b) hava aracının hasar ya da yapısal kusuru sonucu;

- adversely affects the structural strength, performance or flight characteristics of the aircraft, and
- would normally require major repair or replacement of the affected component, except for engine failure or damage, when the damage is limited to the engine, its cowlings or accessories; or for damage limited to propellers, wing tips, antennas, tires, brakes, fairings, small dents or puncture holes in the aircraft skin; or

- hava aracının yapısal gücünün, veriminin ya da uçuş karakteristiğinin olumsuz etkilenmesi, ve

c) the aircraft is missing or is completely inaccessible.

- motor kapakları, ya da eklentileri, kanat uçları, antenleri, lastikler, frenler, kaplama, küçük ezikler ya da uçağın gövdesindeki delikler dışında, genelde motor arızası ya da hasarı sonucu büyük bakım ya da değiştirme gerektiren etkilenmiş bileşeler (component),

c) hava aracının kayıp ya da tümüyle erişilemez oluşu,

Note 1.- For statistical uniformity only, an injury resulting in death within thirty days of the date of the accident is classified as a fatal injury by ICAO.

Not-1: Sadece istatistiksel birlik amacıyla yaralanma, olayın meydana geldiği günden itibaren 30 gün içerisinde ölümle sonuçlandığında kaza, ICAO tarafından ölümcül yaralanma olarak nitelenir.

Note 2.- An aircraft is considered to be missing when the official search has been terminated and the wreckage has not been located.

Not-2: Bir hava aracının resmi araştırmanın bittiği ve enkazın yerinin tesbit edilemediği hallerde, hava aracı kayıp addedilir.

Note 3.- The type of unmanned aircraft system to be investigated is addressed in 5.1.

Not-3: İnsansız hava araçları sistem araştırması 5.1'e göre yapılacaktır.

Note 4.- Guidance for the determination of aircraft damage can be found in Attachment G.

Not-4: Uçak hasar tespiti rehberi İlave G de bulunmaktadır..

(SHY 13) **Hava-araç kazası;** Uçuş hareketi esnasında, kişilerin tali nedenlerle ve veya kendi kendini veya birbirlerini yaralamaları veya uçuş ekibi ve yolcular için ayrılan yerler dışında saklanarak kaçak seyahat edenlerin yaralanmaları hariç olmak üzere, hava-aracı içinde veya hava aracından kopan parçalarda dahil olmak üzere hava-aracının herhangi bir parçasının çarpmasıyla veya hava basıncına maruz kalmak suretiyle çok ağır veya derecede yaralanması, motor ve aksesuarlarda meydana gelen arıza ve hafif hasarlar hariç olmak üzere hava-aracının fiziksel yapısının veya performansının ve uçuş karakteristiğinin menfi yönde etkilendiği ve bunların değiştirilmesi veya tamirini gerektirecek derecede hasar ve arızalanması, hava -arasının kaybolması veya enkaza ulaşılacak bir yere düşmesi ile sonuçlanan olaylar.

(SHY 13) **Hava-aracı yer kazası;** hava - aracının uçuş hareketi dışında bakım, onarım, arıza giderilmesi, yerde çalıştırılması, yer araçları veya insan gücü ile yer değiştirilmesi esnasında araç çarpmaları veya yangın, tabii afetler ve diğer sebeplerle hasara uğraması veya arızalanması ile sonuçlanan olaylar.

(SHY 13) **Küçük kaza;** uçuş hareketi esnasında bir veya daha fazla hava - aracının hafif hasara uğraması ile sonuçlanan hasarlar.

(SHY 13) **Büyük kaza;** uçuş hareketi esnasında bir veya daha fazla hava - aracının ağır hasara uğraması ile sonuçlanan kazalar.

(DHMI) **Kaza; accident;** Uçuş amaçlı olarak herhangi bir personelin uçağa binmesi ile söz konusu personelin tamamının uçağı terk etmesi arasında geçen sürede, uçak operasyonlarıyla ilgili olarak tanımlanan:

a. Bir kimsenin ölümcül veya ciddi yaralanma durumları;

- Uçak içerisinde, veya
- Uçaktan kopmuş parçalar da dahil uçağın herhangi bir parçasının doğrudan teması, veya
- Doğrudan uçak motorunun şiddetli hava akımına maruz kalma (*jet blast*) doğal nedenlerle yaralanmalar hariç, acı veren/ hoş olmayan bir durumun kendiliğinden ya da diğer kişiler nedeniyle oluşması, dış alanlarda saklanan kaçak/biletsiz yolcuların yaralanması ya da normal olarak yolcuların ve ekibin yaralanması; veya

b. Uçaktan kaynaklı hasar veya yapısal yetmezlik durumları:

- Uçağın yapısal dayanıklılığının, performansının veya karakteristiklerinin olumsuz etkisi,
- Normal olarak tamir veya etkilenen parçanın değiştirilmesini gerektiren haller, motor arızası veya hasarı hariç, hasar motorla sınırlandırıldığında motoru çevreleyen metal aksam ve aksesuarlar veya; pervanelerle, kanat uçlarıyla, antenlerle, frenlerle, lastiklerle, uçağın aerodinamik yapısı ile uçak kaportası üzerindeki küçük oyuklar/çöküntüler veya deliklerle sınırlandırılmış hasarlar; veya

c. Uçağın kayıp ya da uçağa ulaşamaması durumu

Accident Data Report

Kaza Veri Raporu

(DHMI) **Kaza Bilgi Raporu:** Uçak kazası soruşturma raporunu ifade eder.

Accuracy - system accuracy

(Doc.9713) A degree of conformance between the estimated or measured value and the true value.

Note.- For measured positional data the accuracy is normally expressed in terms of a distance from a stated position within which there is a defined confidence of the true position falling.

Hassaslık – Doğruluk.

Sistem Hassaslığı (Doc.9713) Tahmin edilen ya da ölçülen değer ile gerçek değer arasındaki uyum derecesi.

Not: Ölçülmüş durum verilerine göre hassaslık, genelde durumun gerçek değer sapması ile ifade edilen tanımlanmış güvenli mesafesidir.

(SHT HES-r1) **Doğruluk- accuracy:** Öngörülen veya ölçülen değer ile gerçek değer arasındaki uygunluk derecesi.

Not. - Ölçülen konumsal veriler için, doğruluk normalde, gerçek bir konuma belirli bir güven duyulan ve belirtilen bir konuma olan bir mesafe bakımından ifade edilmektedir.

(DHMI) **Doğruluk - accuracy;** Öngörülen veya ölçülen değer ile gerçek değer arasındaki uygunluk derecesi.

Accountable

Accountable Manager

(EU OPS-1, Art.1,175.h) The operator must have nominated an accountable manager acceptable to the Authority who has corporate authority for ensuring that all operations and maintenance activities can be financed and carried out to the standard required by the Authority.

Sorumlu

Sorumlu Müdür

(EU OPS-1, Art.1,175.h) İşletici, tüm işletme ve bakım faaliyetlerinin finanse edilmesini ve Otoritenin gerekli kıldığı standartlarda yürütülmesini sağlayacak kurumsal yetkiye sahip, Otorite tarafından kabul edilebilecek bir **sorumlu müdür** görevlendirmek zorundadır.

(SHT OPS-1, Md.36/8) İşletici, tüm operasyonların ve bakım faaliyetlerinin finanse edilmesini ve Genel Müdürlüğün gerekli kıldığı standartlarda yürütülmesini sağlayacak kurumsal yetkiye sahip, Genel Müdürlük tarafından kabul edilebilecek bir **sorumlu müdür** görevlendirmek zorundadır.

(SHY 6a Md.20.a) **Sorumlu Müdürün;** işletmecinin tüm operasyonlarının ve bakım aktivitelerinin Genel Müdürlük tarafından gerekli kılınan standartları ve işletmeci tarafından tanımlanan ilave şartları yerine getirmek üzere finanse edebilecek ve yürütecek, ayrıca işletmeyi tek başına temsil edecek yetkiye,

(SHY 145, Md.13.a) **Sorumlu müdürün;** bakım kuruluşunun tüm faaliyetlerini ve bakım aktivitelerini Genel Müdürlük tarafından gerekli kılınan standartları ve tanımlanan ilave şartları yerine getirmek üzere finanse edebilecek ve yürütecek, ayrıca bakım kuruluşunu tek başına temsil edecek yetkiye sahip olması ve müşteri tarafından istenen tüm bakımları bu Yönetmelik şartlarına göre yapılmasını sağlaması ve bu Yönetmelik ve JAR-145 konularında temel bilgiye sahip olması gerekir. Sorumlu müdür, emniyet ve kalite politikasını kurmaktan ve geliştirmekten sorumludur.

(SHY-M, Md.31.a) Tüm uçuşa elverişliliğin sürekliliği yönetim faaliyetlerinin bu Yönetmeliğe uygun olarak yürütülmesinden sorumlu bir yönetici tayin eder. **Sorumlu yöneticinin;** kuruluşun tüm faaliyetlerini ve aktivitelerini Genel Müdürlük tarafından gerekli kılınan standartları ve tanımlanan ilave şartları yerine getirmek üzere finanse edebilecek ve yürütecek, ayrıca kuruluşu tek başına temsil edecek yetkiye sahip olması ve müşteri tarafından istenen tüm faaliyetlerin bu Yönetmelik şartlarına göre yapılmasını sağlaması ve bu Yönetmelik ve Part-M ve SHY 145-01/ Part-145 konularında temel bilgiye sahip olması gerekir. **Sorumlu yönetici,** emniyet ve kalite politikasını kurmaktan ve geliştirmekten sorumludur.

(SHT 121-23, Md.5.a) **Genel Müdür:** SHGM tarafından tanımlanan standartlar ve işletme tarafından getirilen ek standartlara uygun olarak bütün uçuş ve yer hareketi, uçuş eğitimi ve bakım faaliyetlerinin uygulanmasını güvence altına almaktan sorumlu ve bunlar için gereken mali kaynak kullanım yetkisine sahip, SHGM tarafından organizasyonda onaylı en üst düzeyde **sorumlu müdür** olarak kabul edilen yetkilidir.

(SHY-CNS/KYS) **Sorumlu yönetici:** Genel Müdürlük tarafından tanımlanan standartlar ve HSHS tarafından getirilen ek standartlara uygun olarak CNS hizmetlerini güvence altına almaktan sorumlu en üst düzeyde idareci olarak kabul edilen yetkiliyi,

Accounting Management

Muhasebe İdaresi

(DHMI) **Muhasebe İdaresi:** Kaynak kullanımında, maddi ve idari sorumlulukların yerine getirilmesini sağlayan sistem.

Acknowledgement

Onaylama, tanıma

(DHMI) **Onaylama:** Kontrolörün durumdan haberdar olması veya uyarılması için özel durumlarda gönderilen, uyarı veya hatırlatma mesajı.

(DHMI) **acknowledgement** – onaylama; “Mesajımı aldığınla ve mesajı anladığınla ilgili beni bilgilendir”. (Kontrolörün durumdan haberdar olması veya uyarılması için özel durumlarda gönderilen, uyarı veya hatırlatma mesajı.)

Acknowledgement Message

Onay İletisi

Acrobatic Flight

(Doc.9713) Manoeuvres intentionally performed by an aircraft involving an abrupt change in its attitude, an abnormal attitude, or an abnormal variation in speed.

Akrobatik Uçuş

(Doc.9713) Bir hava aracının davranışındaki sıradışılık, sıra dışı davranışlar ve süratindeki sıra dışı değişikliklerin istenerek yapılması.

(DHMI) Bir hava aracının genel durumunda istenilerek yapılan manevralarla meydana getirilen ani değişiklik, normal dışı bir olay veya hızındaki anormal değişikliklerle yapılan uçuştur

Acts of Unlawful Interference

(Doc.9713) These are acts or attempted acts such as to jeopardize the safety of civil aviation and air transport, i.e.

- unlawful seizure of aircraft in flight,
- unlawful seizure of aircraft on the ground,
- hostage-taking on board aircraft or on aerodromes,
- forcible intrusion on board an aircraft, at an airport or on the premises of an aeronautical facility,
- introduction on board an aircraft or at an airport of a weapon or hazardous device or material intended for criminal purposes,
- communication of false information such as to jeopardize the safety of an aircraft in flight or on the ground, of passengers, crew, ground personnel or the general public, at an airport or on the premises of a civil aviation facility.

Hukuk Dışı Davranış Girişimi

(Doc.9713 / Annex 17) Sivil havacılığı ve hava taşımacılığının güvenliğini tehlikeye düşürecek hareket ya da hareket girişimleridir, örneğin;

- Uçuştaki bir hava aracını kanun dışı yollardan ele geçirmek,
- Yerdeki bir hava aracını kanun dışı yollardan ele geçirmek,
- Hava aracında ya da havameydanında rehin almak,
- Hava aracında, havalimanı ya da havacılık tesisinde zor kullanılarak yapılan saldırı,
- Suç işlemek amacıyla hava aracına ya da havalimanına silah ya da tehlikeli donanım ya da madde ile girmek,
- Yerdeki ya da havadaki hava aracının güvenliğini tehlikeye atacak şekilde yolculara, ekibe, yer ekibine ya da halka bir havalimanı ya da havacılık tesisinde yalan/yanlış bilgi iletmek.

Active NOTAM

(DHMI) **Aktif Notam:** Gün ve zamana göre aktif hale gelen NOTAM.

Yürürlükteki NOTAM

Active Runway

Kullanılan Pist

Active Way-Point

Yürürlükteki Yol-Noktası

(DHMI) **Aktif Yol-Noktası:** Seyrüsefer kolaylığı sağlamak amacıyla belirlenmiş yol-noktası.

Actual Calculated Landing Time

Hesaplanmış Gerçek İniş Zamanı

(DHMI) Bir uçağın belirli kıstaslara göre hesaplanan gerçek iniş zamanıdır.

Actual Time Of Arrival

Kesin Varış Zamanı

(DHMI) **Kesin İniş Zamanı:** Bir uçağın kesin olarak iniş yaptığı, gerçek iniş zamanı.

AD : Airworthiness Directive**AD: Uçuşa Elverişlilik Talimatı.**

(SHT OPS-1 / SHT-21) Uçuşa Elverişlilik Direktifleri.

(SHT-M) Hava aracı imalatçısı ve/veya tescil ülkesi Sivil Havacılık Teşkilatı tarafından yayımlanmış olan uçuşa elverişlilik direktifleri.

Additional Fuel

(Annex-6) which shall be the supplementary amount of fuel required if the minimum fuel calculated in accordance with 4.3.6.3 b), c), d) and e) is not sufficient to:

- 1) allow the aeroplane to descend as necessary and proceed to an alternate aerodrome in the event of engine failure or loss of pressurization, whichever requires the greater amount of fuel based on the assumption that such a failure occurs at the most critical point along the route;
- i) fly for 15 minutes at holding speed at 450 m (1 500 ft) above aerodrome elevation in standard conditions; and
- ii) make an approach and landing;
- 2) allow an aeroplane engaged in EDTO to comply with the EDTO critical fuel scenario as established by the State of the Operator;
- 3) meet additional requirements not covered above;

Note 1.- Fuel planning for a failure that occurs at the most critical point along a route (4.3.6.3 f) 1)) may place the aeroplane in a fuel emergency situation based on 4.3.7.2.

Note 2.- Guidance on EDTO critical fuel scenarios is contained in Attachment D;

İlave Yakıt

(Annex-6) konu 4.3.5.3.b),c), d) ve e) ye göre en az gerekli yakıt hesaplamasında aşağıdaki şartlar yetmediğinde ilave olarak alınacak yakıt;

- 1) yolboyu üzerinde en kritik noktada meydana gelebileceği varsayılan motor ya da basınç kaybı sonucu zorunlu alçalma ile uçağın yedek meydana devam edebileceği, aşağıdakilerden hangisi daha fazla gerekiyor ise alacağı yakıt;
- i) Standard şartlarda meydanın 450m (1,500ft) üzerinde bekleme sürati ile 15dak uçabileceği yakıt, ve
- ii) yaklaşma ve iniş yapabileceği yakıt,
- 2) İşleticinin Ülkesinin yayınladığı EDTO kritik yakıt senaryosuna uygun, uçağın EDTO uçuşu yapabilmesine olanak veren yakıt
- 3) yukarıdaki ilave yakıt şartları kapsamayan yakıt;

Note 1.- Yolboyu üzerindeki en kritik noktada (4.3.6.3 f) 1)) meydana gelecek olan bir arıza, yakıt planlaması 4.3.7.2'ye göre uçağı acil yakıt durumu kapsamına sokabilir.

Note 2.- EDTO kritik yakıt senaryoları ile ilgili klavuz İlavei D'de mevcuttur.

Adherence**Bağlılık, Sadakat****Adequate****Yeterli, Uygun, Elverişli****Adequate Aerodrome Replaced by EDTO****Yeterli Havameydanı EDTO olarak değişti****(SHT OPS-1) Yeterli havaalanı**

İşleticinin, geçerli performans gerekliliklerini ve pist özelliklerini dikkate alarak yeterli kabul ettiği havaalanı, (yeterli havaalanı, beklenen kullanım zamanında müsait-elverişli) ve ATS gibi gerekli yan hizmetlerle, yeterli ışıklandırma, haberleşme olanaklarıyla, hava durumu raporlarıyla, seyrüsefer yardımcılarıyla ve acil durum hizmetleri ile teçhiz edilmiş olacaktır.

Adequate Warning Time**Yeterli Uyarı Zamanı****Automatic Direction Finder (ADF)****Otomatik Yönbulma Cihazı****Adjacent ATC Unit****Komşu ATC Birimi**

(DHMI) **Komşu ATC Ünitesi:** Birbirinden trafik devralan/ devreden komşu Hava Trafik Kontrol Ünitesi.

Administrative**Yönetmek****Administrator****Vekil Yönetici**

(DHMI) **İdareci:** Havacılıkla ilgili konularda Ülkesini / Kurumunu temsil eden kişidir.

Admission (Annex-9) The permission granted to a person to enter a State by the public authorities of that State in accordance with its national laws.	Giriş İzni, Katılım izni. (Annex-9) Bir Devletin yetkililerince, o ülke kanunları çerçevesinde bir kimsenin o ülkeye girişi için verilen izin.
Adult (SHT OPS-1) 12 yaş ve üzeri bay ve bayan birey	Yetişkin
Advise	Tavsiye
Advisory (DHMI) Tavsiye: Kontrolörün planlamasına ışık tutan, mevcuttaki veya ileri aşamadaki uygulamalarında kontrolörü uyaran bir mesaj.	Tavsiye Niteliğinde
Adviser (Annex-13) A person appointed by a State, on the basis of his or her qualifications, for the purpose of assisting its accredited representative in an investigation.	Danışman (Annex-13) Bir soruşturmada niteliklerinden dolayı resmi temsilciye yardımcı olması için Devlet tarafından atanan kişi.
Advisory Circular (DHMI) Sirküler: FAA tarafından 14 günde bir dağıtılan tavsiye niteliğindeki genelgeler. Uçuş emniyeti ile ilgili bilgileri kapsar.	Tavsiye Niteliğindeki Genelge
Advisory Airspace (Annex-2) An airspace of defined dimensions, or designated route, within which air traffic advisory service is available. (DHMI) İçinde, uçaklara hava trafik tavsiye hizmetinin verildiği hava sahasıdır.	Tavsiyeli Hava Sahası (Annex-2 -11 ve PANS-ATM) Hava Trafik Tavsiye Hizmetinin sağlandığı boyutları tanımlanmış hava sahası ya da belirlenmiş yol.
Advisory Route (ADR) (Annex-2) A designated route along which air traffic advisory service is available.	Tavsiyeli Yol (ADR) (Annex 11, PANS-ATM) (Annex-2) Hava Trafik Tavsiye Hizmetinin sağlandığı belirlenmiş yol.
Advisory Service (DHMI) Uçuşun ve uçağın manevralarının emniyetli bir şekilde yapılabilmesi için pilota verilen tavsiye/ bilgi hizmetidir.	Tavsiye Hizmeti
Aerial	Havasal, Havai, Havada
Aerial Refueling (DHMI) Havada uçuş esnasında, bir uçaktan diğerine yapılan yakıt ikmali.	Havada Yakıt İkmali
Aerial Work (Annex-6) An aircraft operation in which an aircraft is used for specialized services such as agriculture, construction, photography, surveying, observation and patrol, search and rescue, aerial advertisement, etc.	Hava Çalışması (Annex 6/I-II-III; Annex 17) (Annex-6) Bir hava aracının tarım, yapı, fotoğraf, araştırma, gözlem ve devriye, arama-kurtarma, reklam amaçlı uzmanlık hizmeti için yaptığı çalışma.
(DHMI) Havada Yapılan İş: Uçuş esnasında özel bir takım faaliyetlerde bulunulmasıdır. Bunlar fotoğraf çekimi, gözlem, araştırma, keşif, reklam vb. olabilir.	

Aerodrome

(Annex-2) A defined area on land or water (including any buildings, installations and equipment) intended to be used either wholly or in part for the arrival, departure and surface movement of aircraft.

Doc.4444 Note.- The term "aerodrome" where used in the provisions relating to flight plans and ATS messages is intended to cover also sites other than aerodromes which may be used by certain types of aircraft, e.g. helicopters or balloons.

Havameydanı (Annex 2; 3; 4; 6/I; 6/II; 11; 14/I)

(Annex-2) Hava araçlarının yüzeydeki hareketleri, iniş ya da kalkışları için (her türlü bina, tesis ve donanım dahil) ya tümünün ya da bir kısmının kullanılmasına yönelik su ya da kara üzerinde tanımlanmış saha.

Doc.4444 Not.- Uçuş Planları ve ATS mesajlarında kullanılan "Havameydanı" terimi, havameydanları dışında belirli tipteki hava araçlarının, ör. Helikopter ve Balon'ların kullandığı yerleri de kapsamı amacıyla kullanılmıştır.

(TCK-2920) Havaalanı

Karada ve su üzerinde hava araçlarının kalkması ve inmesi için özel olarak hazırlanmış, hava araçlarının bakım ve diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına, yolcu ve yük alınmasına ve verilmesine elverişli tesisleri bulunan yerler.

(SHT OPS-1 / SHY-6a / SHY-14a / SHY-HUK) Havaalanı

Karada ve su üzerinde, içerisindeki bina, tesis ve donatılar dâhil hava araçlarının kalkması, inmesi ve yer manevraları için hazırlanmış, hava araçlarının bakım ve diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına, yük ve yolcu indirilip bindirilmesine elverişli tesisleri bulunan yerler.

(SHY-14b) Havaalanı

Karada, suda veya inşa edilmiş yapı ya da gemi üzerinde, hava araçlarının inmesi, kalkması ve yer manevraları için, hava aracı trafiğinin sağlanması açısından gerekli olan yardımcı cihaz, tesis ve hizmetler de dahil özel olarak uyarlanmış alan.

(SHY-SAFA) Havaalanı

Karada ve su üzerinde hava araçlarının kalkması ve inmesi için özel olarak hazırlanmış, hava araçlarının bakım ve diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına, yolcu ve yük alınmasına ve verilmesine elverişli tesisleri bulunan yerler.

(SHT HES-r1) Havaalanı: Tamamen veya kısmen hava araçlarının gelişi, kalkışı ve yüzey hareketi için kullanılması öngörülen, karada veya suda belirlenmiş bir alan (herhangi bir bina, tesisat ve teçhizat dahil).

(DHMI) Havaalanı (Aerodrome)

Tamamı veya belirli bir bölümü uçağın iniş, kalkış ve yer hareketlerini yapabilmesi için tasarlanmış yerde veya denizde –binalar, ekipman ve tesisat dahil- tesis edilmiş alan.

(DHMI) Havaalanı (Airport): Uçakların iniş ve kalkışı için planlanmış (binalar ve tesisler dahil) yerde veya suda tesis edilmiş alan.

Aerodrome Beacon

(Annex 14/I) Aeronautical beacon used to indicate the location of an aerodrome from the air.

Havameydanı Feneri

(Annex 14/I) Bir havameydanının havadan yerini belli etmesi için kullanılan havacılık feneri.

(SHT HES-r1) Havaalanı bikini: Bir havaalanının havadan konumunu göstermek üzere kullanılan havacılık bikini.

(DHMI) Havameydanı Lambası: Bir meydanın yerinin havadan görülebilmesi amacıyla Kulenin üzerine tesis edilmiş, her yöne ışık verebilen lambadır.

Aerodrome certificate

(Annex 14) A certificate issued by the appropriate authority under applicable regulations for the operation of an aerodrome.

Havameydanı Belgesi

(Annex 14) Bir havameydanını işletmek için geçerli kurallar çerçevesinde yetkili kurum tarafından verilen yetki belgesi.

(SHT HES-r1) Havaalanı sertifikası: Bir havaalanının işletimi için ilgili otorite tarafından geçerli mevzuat çerçevesinde düzenlenen bir sertifika.

Aerodrome Controller**Havameydanı Kontrolörü**

(DHMI) Meydan Kontrol Hizmeti Veren Hava Trafik Kontrolörünü İfade Eder.

Aerodrome Control Rating**Havameydanı Kontrol Sınıfı**

(DHMI) **Meydan Kontrol Derecesi:** Meydan Kontrol Hizmetinde Çalışan Hava Trafik Kontrolörlerinin Sahip Oldukları Derece Türünü İfade Eder.

Aerodrome Control Tower**Havameydanı Kontrol Kulesi**

(Annex 11) A unit established to provide air traffic control service to aerodrome traffic.

(Annex 11) Havameydanı trafiğine Hava Trafik Kontrol Hizmeti vermek için kurulmuş birim.

(DHMI) Meydan trafiğine hava trafik kontrol hizmeti verilebilmesi için tesis edilmiş, gerekli donanıma sahip ünedir.

Aerodrome Control Service**Havameydanı Kontrol Hizmeti**

(Annex 11) Air traffic control service for aerodrome traffic.

(Annex 1; 2; 11; PANS-ATM) Havameydanı trafiği için hava trafik kontrol hizmeti.

(DHMI) Meydan trafiklerine hava trafik kontrol hizmeti verme.

Aerodrome Control Unit**Havameydanı Kontrol Birimi**

(DHMI) **Meydan Kontrol Ünitesi:** Uçağın İniş-Kalkış Safhalarında Sorumluluğunu Taşıyan Hava Trafik Kontrol Ünitesi.

Aerodrome Elevation**Havameydanı Rakımı**

(Annex 14) The elevation of the highest point of the landing area.

(Annex 3-4-14) İniş sahasının en yüksek noktasının deniz seviyesinden yüksekliği.

(SHY-14a) **Hava alanı rakımı:** İniş sahasının en yüksek noktasının deniz seviyesinden yüksekliği.

(SHT HES-r1) **Havaalanı rakımı:** İniş alanının en yüksek noktasının rakımı.

(DHMI) **Meydan Rakımı:** İniş sahasının (pistin), en yüksek noktasının yüksekliğidir.

Aerodrome Flight Information Service**Havameydanı Uçuş Bilgi Hizmeti**

(DHMI) Meydan Kontrol Hizmeti Şartlarının Günün Tamamı Veya Belirli Bir Bölümü İçin Doğrulanmadığı Meydanlarda Uçuş Güvenliğinin Sağlanabilmesi İçin IGA (Uluslar arası Genel Havacılık) Tarafından Hava Trafik Hizmetleri Otoritesinin Kararıyla Tanımlanan Şartlar.

Aerodrome Flight Information Unit**Havameydanı Uçuş Bilgi Birimi**

(DHMI) **Meydan Uçuş Bilgi Ünitesi:** Meydan Trafiğine Uçuş Bilgi Hizmeti Sağlamak Amacıyla Meydan İçerisine Kurulan Ünite.

Aerodrome Identification Sign**Havameydanı Tanıtım İşareti**

(Annex 14) A sign placed on an aerodrome to aid in identifying the aerodrome from the air.

(Annex 14/I) Havameydanının havadan tanınmasına yardımcı olmak üzere havameydanına yerleştirilmiş bir işaret.

(SHY-14a) **Meydan tanıtma işareti:** Hava alanının havadan tanınmasına yardımcı olmak üzere meydana yerleştirilmiş bir işaret.

(SHT HES-r1) **Havaalanı tanıtma levhası:** Havaalanının havadan tanınmasına yardımcı olacak, bir havaalanına yerleştirilen bir levha.

(DHMI) **Meydan Tanıtma İşareti:** Havaalanının havadan tanınmasına yardımcı olmak üzere meydana yerleştirilmiş bir işarettir.

Aerodrome Operating Minima (Annex 4; 6)

The limits of usability of an aerodrome for:

- take-off, expressed in terms of runway visual range and/or visibility and, if necessary, cloud conditions;
- landing in precision approach and landing operations, expressed in terms of visibility and/or runway visual range and decision altitude/height (DA/H) as appropriate to the category of the operation;
- landing in approach and landing operations with vertical guidance, expressed in terms of visibility and/or runway visual range and decision altitude/height (DA/H); and
- landing in non-precision approach and landing operations, expressed in terms of visibility and/or runway visual range, minimum descent altitude/height (MDA/H) and, if necessary, cloud conditions.

Aerodrome Traffic

(Annex-2) All traffic on the manoeuvring area of an aerodrome and all aircraft flying in the vicinity of an aerodrome.

Note.— An aircraft is in the vicinity of an aerodrome when it is in, entering or leaving an aerodrome traffic circuit.

(DHMI) **Meydan Trafiği:** Meydan manevra sahasında bulunan ve meydan görüşü içerisinde uçuş yapan tüm hava araçlarını kapsar.

Aerodrome Traffic Circuit

(Doc.4444) The specified path to be flown by aircraft operating in the vicinity of an aerodrome.

(DHMI) **Meydan Trafik Paterni:** Meydan görüşü içerisinde hareket eden uçakların izlemesi için özel olarak belirlenmiş yol.

Aerodrome Traffic Density (Annex 14/I)

- Light.* Where the number of movements in the mean busy hour is not greater than 15 per runway or typically less than 20 total aerodrome movements.
- Medium.* Where the number of movements in the mean busy hour is of the order of 16 to 25 per runway or typically between 20 to 35 total aerodrome movements.
- Heavy.* Where the number of movements in the mean busy hour is of the order of 26 or more per runway or typically more than 35 total aerodrome movements.

Note 1.— The number of movements in the mean busy hour is the arithmetic mean over the year of the number of movements in the daily busiest hour.

Note 2.— Either a take-off or a landing constitutes a movement.

Havameydanı İşletme Sınırlaması

(Annex 4; Annex 6/I; Annex 6/II) Bir

havameydanının kullanılabilir sınırları;

- kalkışta; pist görsel menzili ve/veya görüş mesafesi ile gerekiyorsa bulutluluk durumu,
- Hassas yaklaşma ve iniş için; yapılan yaklaşmanın sınıfına göre pist görsel menzili ve/veya görüş mesafesi ve karar rakımı/yüksekliği (DA/H),
- Dikey yönlendirmeli yaklaşma ve iniş için; pist görsel menzili ve/veya görüş mesafesi ile karar rakımı/yüksekliği (DA/H), ve
- Hassas olmayan yaklaşma ve inişlerde; pist görsel menzili ve/veya görüş mesafesi ile en düşük alçalma rakımı/yüksekliği (MDA/H) ve gerektiğinde bulut sınırlaması, olarak ifade edilir.

Havameydanı Trafiği (Annex 11, PANS-ATM)

(Annex 2) Bir havameydanı manevra sahası içerisindeki trafik ile yakınında uçan tüm hava araçları.

Not: Bir havameydanı trafik döngüsüne katılmakta, içinde ya da çıkmakta olan hava aracı, meydanın yakınında demektir.

Havameydanı Trafik Döngüsü (PANS-ATM)

(Doc.4444) Havameydanı yakınında uçan bir hava aracının takip edeceği tanımlanmış yol.

Havameydanı Trafik Yoğunluğu (Annex 14/I)

- Hafif;* En yoğun saatlerde ortalama trafik hareketinin pist başına 15'den az ya da genelde havameydanı trafik hareketinin toplam 20'den az olduğu haller,
  - Orta;* En yoğun saatlerde ortalama trafik hareketinin pist başına 15-25 arası ya da genelde havameydanı trafik hareketinin toplam 20 ile 35 arası olduğu haller,
  - Yüksek;* En yoğun saatlerde ortalama trafik hareketinin pist başına sıralı 26 ya da daha fazla yahut genelde havameydanı trafik hareketinin toplam 35'den fazla olduğu haller,
- Note-1;* Ortalama trafik hareketi, sene boyunca elde edilen günlük trafik hareketlerinin matematiksel ortalamasından elde edilir.
- Not-2;* Her bir iniş ya da kalkış bir hareketi ifade eder.

(SHT HES-r1) **Havaalanı trafik yoğunluğu:**

- Hafif. Trafiğin en yoğun olduğu ortalama saatte hareket sayısının pist başına 15'den fazla olmadığı veya tipik olarak 20 toplam havaalanı hareketinden az olduğu durumlarda.
- Orta. Trafiğin en yoğun olduğu ortalama saatte hareket sayısının pist başına 16 ile 25 arasında olduğu veya tipik olarak 20 ile 35 toplam havaalanı hareketi olduğu durumlarda.
- Şiddetli. Trafiğin en yoğun olduğu ortalama saatte hareket sayısının pist başına 26 veya daha fazla olduğu veya tipik olarak 35 toplam havaalanı hareketinden fazla olduğu durumlarda.

Not 1. - Trafiğin en yoğun olduğu ortalama saatteki hareket sayısı, günlük en yoğun saatteki hareketlerin sayısının yıllık aritmetik ortalamasıdır.

Not 2. - Bir kalkış veya bir iniş, bir hareketi oluşturur.

Aerodrome Traffic Zone (ATZ)

(Annex-2) An airspace of defined dimensions established around an aerodrome for the protection of aerodrome traffic.

Havameydanı Trafik Bölgesi (Annex 14)

(Annex 2) Havameydanı trafiğini koruma amaçlı havameydanı etrafında boyutları tanımlanmış belirli bir saha.

(DHMI) **Meydan Trafik Bölgesi:** Meydan trafiğinin korunabilmesi amacıyla meydan civarına tesis edilmiş ölçülendirme parametreleri tanımlı saha.

Aerodrome Reference Point (ARP)

(Annex 4) The designated geographical location of an aerodrome.

Havameydanı Başvuru Noktası (Annex 14)

(Annex 4) Bir havameydanının belirlenmiş coğrafik noktası.

(SHY-14a) **Meydan referans noktası:** Hava alanının coğrafi pozisyonu belirlenmiş bir noktası.

(SHT HES-r1) **Havaalanı referans noktası:** Bir havaalanının tayin edilmiş coğrafi konumu.

(DHMI) **Meydan Referans Noktası:** Bir Meydan için belirlenmiş coğrafi referans noktasıdır. Genellikle pist üzerinde belirlenir.

Aeronautical

Havacılık

Aeronautical Beacon

(Annex 14) An aeronautical ground light visible at all azimuths, either continuously or intermittently, to designate a particular point on the surface of the earth.

Havacılık Feneri

(Annex 14) Yeryüzünde seçili bir noktanın yerini belirlemek için her açıdan görülebilen, sürekli veya aralıklı ışık veren havacılık yer feneri.

(SHT HES-r1) **Havacılık bıkını:** Yeryüzünde belirli bir noktayı işaret etmek üzere, sürekli veya fasıllı olarak, tüm azimutlarda görülebilen bir havacılık yer ışığı.

(DHMI) **Havacılık Bıkını:** Yeryüzünde bir noktanın yerini belirleyen, her açıdan görülebilen, sürekli veya aralıklı ışık veren havacılık yer ışığıdır.

Aeronautical Chart

(Annex 4) A representation of a portion of the Earth, its culture and relief, specifically designated to meet the requirements of air navigation.

Havacılık Haritası

(Annex 4) Özellikle havacılık gereklerini karşılamak için düzenlenmiş, yeryüzünün bir bölümünün kültürel ve yapısal (rölyef) yansıtılması.

(DHMI) Havacılık amaçlı kullanılan; hava sahasını, havayollarını, hava alanlarını, seyrüsefer yardımcılarını, tehlikeli / yasak tahditli sahaları v.b. gösteren havacılık haritasıdır.

Aeronautical Data

(Annex 15) A representation of aeronautical facts, concepts or instructions in a formalized manner suitable for communication, interpretation or processing.

Havacılık Verisi

(Annex 15) Havacılık gerçekleri, kavramları ya da talimatlarının iletişim, yorumlama ya da işlenmesini sağlamak amacıyla resmi bir düzene sokulması.

Aeronautical Fixed Service (AFS)

(Annex 3) A telecommunication service between specified fixed points provided primarily for the safety of air navigation and for the regular, efficient and economical operation of air services.

Havacılık Yerleşik Hizmeti (AFS)

(Annex 3; Annex 10/II; Annex 11; PANS-ATM) Belirli yerleşik noktalar arasında öncelikle havagezin güvenliği ve düzeni, etkili ve ekonomik işletimi için kurulu iletişim hizmeti.

(DHMI) **Havacılık Sabit Haberleşme Hizmeti:** Havacılık amaçlı muhabere hizmetinin sağlanmasıdır.

Aeronautical Ground Light

(Annex 14) Any light specially provided as an aid to air navigation, other than a light displayed on an aircraft.

Havacılık Yer Işığı

(Annex 14) Uçakta yer alan diğer ışıklar hariç, hava gezine yardımcı olmak üzere hava aracına özellikle konmuş her türlü ışık.

(SHT HES-r1) **Havacılık yer ışığı:** Bir uçak üzerinde gösterilen bir ışıktan başka, hava seyrüseferine yardımcı nitelikte özel olarak sağlanan herhangi bir ışık.

Aeronautical Fixed Telecommunications Network (AFTN)

(Annex 10/II) A worldwide system of aeronautical fixed circuits provided, as part of the aeronautical fixed service, for the Exchange of messages and/or digital data between aeronautical fixed stations having the same or compatible communications characteristics.

Yerleşik Havacılık İletişim Ağı AFTN

(Annex 10/II) Havacılık yerleşik döngü hizmetinin bir parçası olarak, dünya çapında Havacılık Yerleşik İstasyonları arasındaki devrelerle mesaj ya da veri değişimi için her birinde aynı ya da uyumlu iletişim özellikleri bulunan sistem.

(DHMI) **Havacılık Sabit İletişim Ağı – AFTN;** Hava trafik hizmeti sağlayıcıları arasındaki iletişimin sağlandığı, sabit noktalar arasında hatlar aracılığıyla yapılan mesaj transfer metodudur.

Aeronautical Information

(Annex 15) Information resulting from the assembly, analysis and formatting of aeronautical data.

Havacılık Bilgileri

(Annex 15) Kurul, analiz ve havacılık verilerinin biçimlendirilmesi sonucu ortaya çıkan bilgi.

(DHMI) **Havacılıkla İlgili Bilgiler:** Uçuş güvenliği, hava seyrüseferi, teknik, idari veya yasal faktörleri kapsayan bilgiler.

Aeronautical Information Circular (AIC)

(Annex 15) A notice containing information that does not qualify tandar origination of a NOTAM or for inclusion in the AIP, but which relates to flight safety, air navigation, technical, administrative or legislative matters.

Havacılık Bilgi Genelgesi

(Annex 15) NOTAM oluşturmayacak ya da AIP ye giremeyecek ama uçuş güvenliği, hava gezin, teknik, idari ya da hukuksal konular içeren uyarı.

(DHMI) **Havacılık Bilgi Sirküleri:** Herhangi bir yasa, düzenleme, mevzuat veya kolaylıkla ilgili önemli değişikliklerin, uçuş güvenliğini etkileyecek karakterde açıklayıcı ve tavsiye niteliğinde olan bilgilerin ve yasal, teknik veya tavsiye niteliğinde olan duyuru ve bilgileri içeren yayınlardır.

Aeronautical Information Publication (AIP)

(Annex 2) A publication issued by or with the authority of a State and containing aeronautical information of a lasting character essential to air navigation.

Havacılık Bilgi Yayımları (AIP) (Annex 2, 11, 15)

(Annex 2) Temel havacılık kalıcı özelliklerinin ve havacılık bilgilerinin devlet ya da yetkilisi tarafından yayınlanması.

(DHMI) **Havacılık Bilgi Yayımları;** Ülkelerin havacılıkla ilgili detaylı ülke bilgilerini içeren ve düzenli aralıklarla yayınlanan bilgi yayını.

(SHT-Deniz) **AIP:** Havacılık Bilgi Yayımları

AIP Amendment

(Annex 15) Permanent changes to the information contained in the AIP.

(DHMI) AIP’de yer alan bilgilerde yapılacak kalıcı değişikliklerdir.

AIP Değişikliği

(Annex 15) AIP’de yer alan bilgilerde yapılan kalıcı değişiklikler.

AIP Supplement

(Annex 15) Temporary changes to the information contained in the AIP which are published by means of special pages.

(DHMI) **AIP Eki:** AIP’de yer alan kalıcı bilgilere ek özelliği taşıyan, 3 ay veya daha uzun süreli geçici değişiklikler ile uzun metin ve grafiklerden oluşan kısa süreli bilgilerdir.

AIP Tamamlayıcı

(Annex 15) Özel sayfalar vasıtasıyla yayınlanarak AIP de mevcut bilgilere yapılan geçici değişiklikler.

Aeronautical Information Service (AIS)

(Annex 15) A service established within the defined area of coverage responsible for the provision of aeronautical information/data necessary for the safety, regularity and efficiency of air navigation.

(DHMI) Hava seyrüseferinin güvenilirliği, etkinliği ve düzenli akışı konularındaki bilgilerin toplandığı ünite.

Havacılık Bilgi Hizmeti (AIS)

(Annex 15) Gerekli havacılık bilgi/veriye saptanmış bir saha ve sorumluluğu tanımlanmış ve belirlenmiş kapsam içerisinde havagezinin etkinliği, düzeni ve güvenliğini sağlamak için kurulmuş hizmet.

Aeronautical Meteorological Station

(Annex 3) A station designated to make observations and meteorological reports for use in international air navigation.

Havacılık Meteoroloji İstasyonu

(Annex 3) Uluslar arası hava gezinin kullanımı için gözlem ve meteorolojik rapor üretmek amacıyla kurulmuş istasyon.

Aeronautical Mobile Service (AMS)

(Annex 3) A mobile service between aeronautical stations and aircraft stations, or between aircraft stations, in which survival craft stations may participate; emergency position-indicating radio beacon stations may also participate in this service on designated distress and emergency frequencies.

Havacılık Gezgin Hizmeti (AMS)

(Annex 3, Annex 10/II, Annex 11; PANS-ATM) Havacılık istasyonları ya da hava araçları ya da hava araçlarının birbirleri arasında, arama-kurtarma araçlarının da katılabildiği; acil yer/durum bildiren radyo işaret istasyonlarının da bu hizmete tanımlanmış tahlike ve acil frekanslarından katıldığı gezici hizmet.

Aeronautical Mobile Satellite (Route) Service

(DHMI) **Havacılık Mobil Uydu (Rota) Hizmeti:** [AMS(R)S] **AMSULUSLAR ARASIS** iletişim imkânlarıyla uçuş güvenliğinin ve düzenli akışının sağlanmasına yönelik kurulması planlanan gelişmiş bir hizmet.

Havacılık Gezgin Uydu (Yol) Hizmeti**Aeronautical Mobile Satellite Service (AMSS)**

(Annex 10/II) An aeronautical mobile-satellite service reserved for communications relating to safety and regularity of flights, primarily along national or international civil air routes.

Havacılık Gezgin Uydu Hizmeti (AMSS)

(Annex 10/II) Öncelikle ulusal ve uluslar arası sivil hava koridorları boyunca uçuşların güvenliği ve düzenliliğini sağlamak üzere iletişim için ayrılmış Havacılık Gezgin Uydu Hizmeti.

(DHMI) **Havacılık Mobil Uydu Hizmeti:** Havacılıkla ilgili iletişim sistemlerinde yakın gelecekte, ses ve veri konularında AMSS sistemlerini tercih etmesi söz konusudur. Bu sistemin kullanılması uçak-yer arasında yüksek kalitede ve hızlı bir iletişim sağlayacaktır.

Aeronautical station (RR S1.81)

(Annex 2) A land station in the aeronautical mobile service. In certain instances, an aeronautical station may be located, for example, on board ship or on a platform at sea.

Havacılık İstasyonu

(Annex 2, Annex 10/II, PANS-ATM) Havacılık gezici hizmeti içerisinde karada kurulu istasyon. Bazı durumlarda bir havacılık istasyonu, örneğin bir gemi üzerinde ya da denizde bir platform üzerinde kurulu olabilir.

Aeronautical Telecommunication Service (ATS) (Annex 10/II) A telecommunication service provided for any aeronautical purpose.	Havacılık İletişim Hizmeti (ATS) (Annex 10/II) Her türlü havacılık iletişimi sağlayan bir iletişim hizmeti.
Aeronautical Telecommunication Station (Annex-3) A station in the aeronautical telecommunication service.	Havacılık İletişim İstasyonu (Annex 3, Annex 10/II, Annex 11; PANS-ATM) Havacılık iletişim hizmeti veren bir istasyon.
Aeronautical Telecommunication Network (DHMI) Havacılık haberleşmelerinin iletişim ağı üzerinden internet aracılığıyla yapılması. Bu düzenleme havacılıkla ilgili üniteler arasında uluslar arası bir iletişim imkanı sağlar.	Havacılık İletişim Ağı
Aeroplane (Annex 2) A power-driven heavier-than-air aircraft, deriving its lift in flight chiefly from aerodynamic reactions on surfaces which remain fixed under given conditions of flight. (SHT OPS-1 / SHY-6a) Havadan ağır, motor gücü ile seyreden kara, deniz veya kara ve denize inip kalkabilen sabit kanatlı hava aracı. (SHY-1) Havadan ağır, motor gücüyle seyreden karaya, denize veya hem karaya hem denize inip kalkabilen hava aracı, (<i>bu tanım, aksi belirtilme-dikçe ulusal tanımlarda geçen çok hafif hava araçlarını içermez</i>) (SHY-Deniz) Havadan ağır, motor gücü ile seyreden kara, deniz veya kara ve denize inip kalkabilen hava aracı.	Uçak (Annex 1; 2; 6/I; 6/II; 7; 8; 16/1) (Annex 2) Belirli uçuş şartlarında uçuş için başlıca kaldırma gücünü, güç üreterek sabit yüzeyleri üzerinde oluşturduğu aerodinamik tepkiden alan, havadan ağır hava aracı.
Aeroplane Flight Manual (AFM)	Uçak Uçuş Elkitabı (AFM)
Aeroplane System (Annex 6/1) An aeroplane system includes all elements of equipment necessary for the control and performance of a particular major function. It includes both the equipment specifically provided for the function in question and other basic related aeroplane equipment such as that required to supply power for the equipment operation. As used herein the engine is not considered to be an aeroplane system.	Uçak Sistemleri (Annex 6) Kontrol ve verim için gerekli tüm donanım ve parçaları da dâhil belirli temel işlevleri yerine getiren uçak sistemi. Bu tür bir işlevi yerine getirecek özellikteki donanım kadar bu donanımın işlevselliğini sağlayacak güç üretimini de kapsar. Burada kullanıldığı kadarıyla motorlar, uçak sistemlerine dahil edilmemişlerdir.
Aeroplane Reference Field Length (Annex 14/I) The minimum field length required for take-off at maximum certificated take-off mass, sea level, standard atmospheric conditions, still air and zero runway slope, as shown in the appropriate aeroplane flight manual prescribed by the certifying authority or equivalent data from the aeroplane manufacturer. Field length means balanced field length for aeroplanes, if applicable, or take-off distance in other cases. <i>Note.— Attachment A, Section 2, provides information on the concept of balanced field length and the Airworthiness Manual (Doc 9760) contains detailed guidance on matters related to take-off distance.</i>	Uçağa Uyarlı Alan Uzunluğu (Annex 14/I) Bir uçağın deniz seviyesi, standart atmosferik şartlar, durgun hava ve sıfır pist eğiminde, sertifika veren otoritelerin uçuş elkitabında belirttiği değerlere veya imalatçısı tarafından verilen benzeri bilgilere göre, onaylanmış en yüksek kalkış kitlesi ile kalkış yapabileceği en kısa Alan uzunluğudur. Alan uzunluğu (<i>field length</i>) uçaklar için hesaplanmış dengeli* ya da uygulanabilirse, başka anlamlardaki kalkış mesafesi anlamındadır. <i>Not. - İlave A, Bölüm 2'de, dengelenmiş Alan uzunluğu kavramına ilişkin bilgi yer almakta olup, Uçuşa Elverişlilik Elkitabı (Doc.9760) kalkış mesafesi ile ilgili konularda yol gösterici detaylı bilgiler içermektedir.</i>
(*sb. Belirli bir uçak için saptanmış ağırlık, motor gücü, uçak yapısal ve pistin durumuna göre güvenli kalkışın yapılabileceği hesaplanmış en kısa alan uzunluğu).	

(DHMI) **Uçağa Göre Meydan Uzunluğu:** Bir uçağın durgun hava, sıfır pist eğimi, deniz seviyesi ve standart atmosfer şartları için, sertifika veren otoritelerin uçuş kılavuzunda belirttiği değerlere veya imalatçısı tarafından verilen benzeri bilgilere göre, onaylanmış azami kalkış kütlesi ile kalkış yapabileceği en az meydan uzunluğudur.

(SHT HES-r1) **Uçak referans baz uzunluğu:** Sertifikalandırma otoritesi tarafından öngörülen ilgili uçak uçuş elkitabında veya uçak imalatçısının muadil verilerinde yer alan, maksimum onaylı kalkış kütlesinde, deniz seviyesinde, standart atmosfer koşullarında, sakin hava ve sıfır pist eğimi şartlarında kalkış için gereken minimum baz uzunluğu. Baz uzunluğu, uygulanabilir olduğu takdirde uçaklar için dengelenmiş baz uzunluğu veya diğer durumlarda kalkış mesafesi anlamındadır.

Not. - İlave A, Bölüm 2de, dengelemiş baz uzunluğu kavramına ilişkin bilgi yer almakta olup, Uçuşa Elverişlilik Elkitabı (Dok 9760) kalkış mesafesi ile ilgili konularda yol gösterici detaylı bilgiler içermektedir.

Afterburn

Airborne

(EU OPS-1) Entirely supported by aerodynamic forces.

Ard Yakıcı

Havalanmış

(EU OPS-1) Tümüyle havanın yarattığı etkinin desteğini kullanmak.

(DHMI) **Kalkış:** Kalkan uçağın pistten teker kesmesini ifade eder.

Airborne Collision Avoidance System (ACAS)

(Annex 11) An aircraft system based on secondary surveillance radar (SSR) transponder signals which operates independently of groundbased equipment to provide advice to the pilot on potential conflicting aircraft that are equipped with SSR transponders.

Havada Çarpışmadan Kaçınma Sistemi (ACAS) (Annex 2; 10/IV; PANS-OPS/I)

(Annex 11) İkincil gözlem Radarı (SSR) tabanlı, yerden bağımsız alıcı-verici sinyali gönderen, diğer hava araçların yayınladığı SSR dalgalarını algılayarak pilotlara diğer hava araçları ile muhtemel çarpışmayı önleyici tavsiyelerde bulunan sistem.

(SHT OPS-1) Karşılıklı MODE (KOT) gönderme ve cevaplama sistemi ile çalışan radar işaret ışığı.

(DHMI) **Hava çarpışmalarından korunma sistemi:** Pilotlara, transponder'la donatılmış uçaklarla olası bir çarpışmayı ikaz eden; yer cihazlarından bağımsız olarak çalışan SSR transponder sinyallerinden yararlanan bir uçak sistemi.

Airborne Satellite Communication

(DHMI) Yakın gelecekte öncelikle yaygınlaşması düşünülen, uydu aracılığıyla haberleşmeyi sağlayan sistemdir. Bu sistemin kullanılması ile yer-hava haberleşmesinde yüksek kalite ve geniş menzil sağlanabilecektir.

Havada Uydu Haberleşmesi

Aircraft (ACFT)

(Annex 1) Any machine that can derive support in the atmosphere from the reactions of the air other than the reactions of the air against the earth's surface.

(EU OPS 1) A machine that can derive support in the atmosphere from the reactions of the air other than the reactions of the air against the earth's surface.

Hava Aracı (Annex 1; 2; 3; 6; 7; 8; 11; 13; 16)

(Annex 1) Yeryüzü üzerindeki hava hareketleri dışında kendi ürettiği hava hareketi ile yer yüzeyine karşı atmosferde tutunabilen herhangi bir makine.

(EU tanımı) Yeryüzü üzerindeki hava hareketleri dışında kendi ürettiği hava hareketi ile yer yüzeyine karşı atmosferde tutunabilen bir makine.

(TCK-2920 / SHT-2 / SHT.6a-50 / SHY-1 / SHY-14b / SHY-145 / SHY-SAFA / SHY-M)

Hava Aracı; Havalanabilen ve havada seyredibilme kabiliyetine sahip her türlü arac.

(SHY-6a) **Hava Aracı;** Havalanabilen ve havada seyredibilme kabiliyetine sahip, azami kalkış ağırlığı 450 kg.'ın üzerindeki her türlü hava aracı.

(SHY-Deniz) **Hava Aracı**; Havalanabilen ve havada seyredilme kabiliyetine sahip her türlü araç.
(DHMI) **Hava Taşıtı**: Sabit kanatlılar, helikopterler, performanslı uçaklar ve balonları içine alan, havada kalabilme ve hareket edebilme yeteneğine sahip araçlar için kullanılan bir terim.

Aircraft avionics

(Annex 1) A term designating any electronic device – including its electrical part – for use in an aircraft, including radio, automatic flight control and instrument systems.

Hava Aracı Elektronik

(Annex 1) Hava aracında kullanılan –elektrikle çalışanlar dahil - radyo, otomatik uçuş kontrol ve alet sistemlerini tanımlayan elektronik cihazlar.

Aircraft Approach Category

(Doc 8168 PANS-OPS Vol 1, Section 4-Chp.1.3.5)

Aircraft categories will be referred to throughout this document by their letter designations as follows:

Category;

- A: less than 169 km/h (91 kt) indicated airspeed (IAS)
- B: 169 km/h (91 kt) or more but less than 224 km/h (121 kt) IAS
- C: 224 km/h (121 kt) or more but less than 261 km/h (141 kt) IAS
- D: 261 km/h (141 kt) or more but less than 307 km/h (166 kt) IAS
- E: 307 km/h (166 kt) or more but less than 391 km/h (211 kt) IAS
- H: see 1.3.10, “Helicopters”.

Hava Aracı Yaklaşma (Kategorisi) Kümesi

(Doc 8168 PANS-OPS Vol 1, Section 4, Chp.1.3.5)

Tüm bu belge boyunca tüm hava araçları aşağıdaki harflerin tanımları ile anılacaktır; Küme;

- A: Hızı 169 km/h, 91 kts gösterge sürati (IAS) den az olanlar.
- B: Hızı 169-224 km/h, 91-121 kts gösterge sürati arasında olanlar
- C: Hızı 224-261 km/h, 121-141 kts gösterge sürati arasında olanlar
- D: Hızı 261-307 km/h, 141-166 kts gösterge sürati arasında olanlar
- E: Hızı 307-391 km/h, 166-211 kts gösterge sürati arasında olanlar
- H: Helikopterler için bakınız Konu 1.3.10.

(DHMI) Uçaklar için; azami iniş ağırlığındayken, iniş dış görünüşündeki stall (tutunamama) hızının 1.3 katı hıza dayandırılarak belirlenmiş kategorilerdir.

Uçaklar 5 kategoriye ayrılır.

- A: Hızı, 91 knottan az olanlar.
- B: Hızı, 91-121 knot arasında olanlar
- C: Hızı, 121-141 knot arasında olanlar
- D: Hızı, 141-166 knot arasında olanlar
- E: Hızı, 166 knot ve daha fazla olanlar

Aircraft-category

(Annex 1) Classification of aircraft according to specified basic characteristics, e.g. aeroplane, helicopter, glider, free balloon.

Hava Aracı (Kategorisi) Kümesi

(Annex 1) Tanımlanmış temel özelliklerine göre hava araçlarının sınıflandırılması, ör: uçak, helikopter, planör, balon gibi.

(SHY-1) **Hava aracı kategorisi**: Uçak, helikopter, planör ve serbest balon gibi belirli temel özelliklere göre hava aracının sınıflandırılması.

Aircraft component**Hava Aracı bileşeni****Aircraft Call-Sign****Hava Aracı Çağrı Adı**

(DHMI) **Uçak Çağrı Adı**:

Hava-yer muhaberesinde uçağın tanımlanması için kullanılan bir metod.

Aircraft Classification Number (ACN)

(Annex 14) A number expressing the relative effect of an aircraft on a pavement for a specified standard subgrade category.

Note.— The aircraft classification number is calculated with respect to the centre of gravity (CG) position which yields the critical loading on the critical gear. Normally the aftmost CG position appropriate to the maximum gross apron (ramp) mass is used to calculate the ACN. In exceptional cases the forwardmost CG position may result in the nose gear loading being more critical.

Hava Aracı Sınıf Numarası (ACN)

(Annex 14) Tanımlanmış standart bir zemin kümesindeki pist kaplamasına hava aracının yapabileceği göreceli etkinin sayı ile ifadesi.

Not: Hava aracı sınıf numarası, merkezi yüklemeye bağlı yerçekimi merkezinin konumunun ana dikmenin üzerine bindirdiği yüke göre hesaplanır. Genelde ACN hesaplamasında, en arkadaki yerçekimi merkezi konumuna uygun en yüksek brüt 'ramp' kütlesi değeri kullanılır. Ender durumlarda, en öndeki yerçekimi konumu, ön teker yükünün daha hassas olmasına neden olabilir.

(DHMI) **Uçak Sınıflandırma Numarası:** Belirlenmiş standart altyapı kategorisindeki bir pist kaplaması uçağın yapabileceği rölatif etkinin bir rakamla ifadesidir.

(SHT HES-r1) **Uçak sınıflandırma numarası (ACN):** Bir uçağın, belirli bir standart taban için bir kaplama üzerindeki nispi etkisini ifade eden bir rakam.

Not. - Uçak sınıflandırma numarası, kritik tekerlek üzerinde kritik yükü veren ağırlık merkezi (CG) pozisyonu bakımından hesaplanmaktadır. Normalde maksimum brüt apron (ramp) kütlesine uygun en arka CG pozisyonu, ACN'yi hesaplamak üzere kullanılır, istisnai durumlarda, en ileri CG pozisyonu, daha kritik olan burun tekerleği yükü sonucunu verebilir.

Aircraft Certified for Single-pilot Operation

(Annex 1) A type of aircraft which the State of Registry has determined, during the certification process, can be operated safely with a minimum crew of one pilot.

Tek Pilotla Uçuşa Yetkili Hava Aracı

(Annex 1) Devletin sicil kaydı için yetkilendirme işlemleri sırasında en az pilot sayısı olan tek pilot ile güvenli bir işletim yapılabileceğine karar verdiği hava aracı.

Aircraft Conflict

(DHMI) **Uçak Karşılaşmaları:** Belirlenmiş minimum ayırma kriterlerinin altında, uçaklar arasında meydana gelen karşılaşmalar.

Hava Aracı Çatışması

Aircraft Data

(DHMI) **Uçak Bilgisi:** Uçak tanımlanması, uçak tipi, uçak ekipmanları ile ilgili bilgileri kapsar.

Hava Aracı Verisi

Aircraft equipment

(Annex 9) Articles, including first-aid and survival equipment and commissary supplies, but not spare parts or stores, for use on board an aircraft during flight.

Hava Aracı Donanımı

(Annex 9) Uçak kabininde kullanılmak üzere yedek parça ve stoklanmışlar hariç, ilk yardım ve yaşamsal gereçlerden ve destek gereçlerinden oluşan donanımlar.

Aircraft Identification (ACID)

(Doc.4444) A group of letters, figures or a combination thereof which is either identical to, or the coded equivalent of, the aircraft call sign to be used in air-ground communications, and which is used to identify the aircraft in ground-ground air traffic services communications.

Hava Aracı Tanımlama (PANS-ATM)

(Doc.4444) Hava trafik hizmetlerinde hava aracını tanımlamak ve hava-yer iletişiminde kullanmak için hava aracı çağrı adına özdeş ya da eşdeğer işaretli bir grup harf, sayı ya da bileşimi.

(DHMI) **Uçağın Tanımlanması:** Belirlenmiş koşullara göre bir uçağın karşılıklı iletişim ile hava trafik hizmeti verebilmek amacıyla tanımlanması.

Aircraft Maintenance Manual (AMM)

Hava aracı Bakım Elkitabı (AMM)

Aircraft Observation

(Annex 3) The evaluation of one or more meteorological elements made from an aircraft in flight.

Hava Aracı Gözlemi (Annex 3; PANS-ATM)

(Annex 3) Uçuştaki bir hava aracının bir veya birkaç meteorolojik unsuru değerlendirmesi.

Aircraft Operating Manual

(Annex 6) A manual, acceptable to the State of the Operator, containing normal, abnormal and emergency procedures, checklists, limitations, performance information, details of the aircraft systems and other material relevant to the operation of the aircraft.

Hava Aracı İşletme Elkitabı

(Annex 6) İşleticinin Devleti tarafından geçerli kılınmış, normal, normal dışı ve acil usuller, kontrol listeleri, sınırlamalar, verim bilgileri, hava aracı sistemleri ve işletimi ilgili diğer ayrıntıları yazdığı el kitabı.

Aircraft Operators' Documents

(Annex 9) Air waybills/consignment notes, passenger tickets and boarding passes, bank and agent settlement plan documents, excess baggage tickets, miscellaneous charges orders (M.C.O.), damage and irregularity reports, baggage and cargo labels, timetables, and weight and balance documents, for use by aircraft operators.

Hava Aracı İşleticisinin Belgeleri

(Annex 9) Hava aracı işleticisinin kullanım için hazırladığı Havayolu Taşıma Senedi/sevk irsaliye notları, yolcu biletleri ve binış kartları, banka ve acenta hesap planı belgeleri, fazla bagaj biletleri, çeşitli sarf siparişleri (MCO), hasar ve uygunsuzluk raporları, bagaj ve kargo etiketleri, tarifeler ile yük ve denge belgeleri.

Aircraft Proximity (AIRPROX)

(Doc.4444) A situation in which, in the opinion of a pilot or air traffic services personnel, the distance between aircraft as well as their relative positions and speed have been such that the safety of the aircraft involved may have been compromised. An aircraft proximity is classified as follows:

Risk of collision. The risk classification of an aircraft proximity in which serious risk of collision has existed.

Safety not assured. The risk classification of an aircraft proximity in which the safety of the aircraft may have been compromised.

No risk of collision. The risk classification of an aircraft proximity in which no risk of collision has existed.

Risk not determined. The risk classification of an aircraft proximity in which insufficient information was available to determine the risk involved, or inconclusive or conflicting evidence precluded such determination.

Hava Aracı Yakınlığı (PANS-ATM) (AIRPROX)

(Doc.4444) Bir pilotun ya da hava trafik hizmet personelinin kanısına göre, olaya dâhil olan hava araçlarının güvenliğinin, hava araçları arasındaki mesafe ile bu araçların göreceli durumları ve süratlerinin muhtemel tehlike yaratabilme durumu. Bir hava aracı yakın geçme durumu şu şekilde sınıflandırılır;

Çarpışma Riski; Hava araçlarının birbirleri ile ciddi bir çarpışma tehlikesinin yaratıldığı yakın geçişler,

Güvenlik sağlanmamış; Hava araçlarının güvenliklerinin tehlikeye atılmış olabileceği durumlardaki yakın geçişler,

Çarpışma riski olmayan; Hava araçlarının çarpışma tehlikesinin olmadığı yakın geçişler,

Risk belirlenmemiş; Maruz kalınan riskin belirlenmesi için yetersiz bilgiye sahip olmak ya da çelişkili delillerin karar verilmesini engellediği yakın geçişler.

(DHMI) **Uçak Yakın Geçmesi:** Uçaklar arasında, uluslar arası kurullarla belirlenmiş ayırma minimumlarının altına düştüğü durumu ifade eder. Bu durum, dört kategoriye ayrılır:

1. Çarpışma riski,
2. Emniyetin tehlikeye düşmesi,
3. Çarpışma riski olmaması,
4. Risk belirlenmemesi.

Aircraft required to be operated with a co-pilot

(Annex 1) A type of aircraft that is required to be operated with a co-pilot, as specified in the flight manual or by the air operator certificate.

Bir yardımcı pilot ile işletilmesi gereken Hava Aracı

(Annex 1) İşletici yetkilendirmesi ya da uçuş elkitabında belirtildiği gibi, bir yardımcı pilot ile işletilmesi gereken Hava Aracı.

Aircraft Security Check

(Annex 17) An inspection of the interior of an aircraft to which passengers may have had access and an inspection of the hold for purposes of discovering suspicious objects, weapons, explosives or other dangerous devices, articles and substances.

Hava Aracı Emniyet Kontrolü

(Annex 17) Bir hava aracının yolculara açık alanlar ile ambarların şüpheli nesnelere, silahlar, patlayıcılar ya da diğer tehlikeli cihaz, eşya ve maddeleri bulmak amacıyla incelenmesi.

Aircraft Security Search

(Annex 17) A thorough inspection of the interior and exterior of the aircraft for the purpose of discovering suspicious objects, weapons, explosives, or other dangerous devices, articles or substances.

Hava Aracı Emniyet Araması

(Annex 17) Bir hava aracının içinin ve dışının şüpheli nesnelere, silahlar, patlayıcılar ya da diğer tehlikeli cihaz, eşya ve maddeleri bulmak amacıyla baştan aşağı incelenmesi.

Aircraft Stand

(Annex 4) A designated area on an apron intended to be used for parking an aircraft.

Hava Aracı Park Yeri (Annex 4; Annex 14/I)

(Annex 4) Bir hava aracının apronda park etmesi için ayrılmış belirli bir saha.

(DHMI) **Uçak Park Yeri:** Apronlarda uçakların parklandırılmaları için belirlenmiş sahalardır.

(SHT HES-r1) **Uçak park yeri:** Bir apron üzerinde, bir uçağın park etmesi için kullanılmak üzere öngörülen belirli bir alan.

Aircraft Stand Taxilane

(Annex 2) A portion of an apron designated as a taxiway and intended to provide access to aircraft stands only.

Hava Aracı Park Yerine giden Taksi Yol

Şeridi (Annex 2; 4; 14/I) Sadece hava aracı park yerine gitmek için taksi yolu olarak kullanılan apronun ayrılmış ve belirlenmiş bir parçası.

Aircraft-type of

(Annex 1) All aircraft of the same basic design including all modifications thereto except those modifications which result in a change in handling or flight characteristics.

Hava Aracı tipi

(Annex 1) Kullanım ve uçuş karakteristikleri yapılan düzenlemeler ile değiştirilmişler hariç, aynı temel tasarım ve değişikliklere sahip hava araçları.

Air Defense Identification Zone (ADIZ)

(Annex 15) Special designated airspace of defined dimensions within which aircraft are required to comply with special identification and/or reporting procedures additional to those related to the provision of air traffic services (ATS).

Hava Savunma Tanım Bölgesi (ADIZ)

(Annex 4 ve 15) Hava Trafik Hizmetleri gerekleri dahil ilave olarak hava araçlarının özel tanıtım ve/veya raporlama yöntemlerine de uymak zorunda olduğu, boyutları önceden belirlenmiş özel hava sahası.

(DHMI) **Hava Savunma Teşhis Bölgesi:** Ulusal güvenlik amacıyla; uçakların kontrolü, teşhis ve tanımlama yapılabilmesi için belirlenmiş, yeryüzünden yukarı doğru uzanan hava sahası bölümüdür.

Air Field

Hava Alanı

Air File Flight Plan

Uçuşda Doldurulmuş Uçuş Planı

(DHMI) **Havada Doldurulmuş Uçuş Planı:** Kalkıştan sonra uçuş esnasında, ATS (Hava Trafik Ünitesi) ile koordine edilerek doldurulan uçuş planı.

Airframe

(EU OPS) The fuselage, booms, nacelles, cowlings, fairings, aerofoil surfaces (including rotors but excluding propellers and rotating aerofoils of engines), and landing gear of an aircraft and their accessories and controls.

Çatki

(EU OPS) Gövde, gövde üzerindeki çıkıntılar, motor bağlantıları, motor kapakları, kaplamalar, kanatlar, kanat yüzeyleri, motorlar (pervane ve/ya da motorların dönen bıçak ağzları hariç) ve iniş takımları ile bunların kontrol ve avadanlıkları.

Air-ground Communication

(Annex 11) Two-way communication between aircraft and stations or locations on the surface of the earth.

Hava-yer iletişimi

(Annex 10/II ve 11) Hava araçlarının yeryüzündeki istasyon ya da konumlar ile iki yönlü iletişimi.

Air-ground Control Radio Station

(Annex 2) An aeronautical telecommunication station having primary responsibility for handling communications pertaining to the operation and control of aircraft in a given area.

Hava-yer Kontrol Radyo İstasyonu

(Annex 2, 10/II; 11) Öncelikli sorumluluğu bir hava aracının işletimi ve kontrolü için belirlenmiş bir sahaya içerisinde iletişimi sağlamak olan bir Havacılık İletişim İstasyonu.

Airline, Air carrier

(Annex 9) As provided in Article 96 of the Convention, any air transport enterprise offering or operating a scheduled international air service.

Havayolu, Hava Taşıyıcısı

(Annex 9) Anlaşmanın 96. maddesine göre her tür taşıma ve uluslar arası tarifeli havayolu hizmeti vermeyi teklif eden ya da işletmesi onaylanmış her bir girişimci.

(SHY-22) **Hava Taşıyıcısı** (Air carrier): Yerli ve yabancı tüm hava taşıyıcıları.

Airmanship

(Annex 1) The consistent use of good judgement and well developed knowledge, skills and attitudes to accomplish flight objectives.

Havacı

(Annex 1) Uçuş hedeflerini gerçekleştirmek üzere düzgün karar verme ve iyi oluşturulmuş bilgi dağarcığı, yetenek ve tutumun sürekli kılınması.

AIRMET information

(Annex 11) Information issued by a meteorological watch office concerning the occurrence or expected occurrence of specified en-route weather phenomena which may affect the safety of low-level aircraft operations and which was not already included in the forecast issued for low-level flights in the flight information region concerned or sub-area thereof.

Havagözlem bilgisi

(Annex 3; Annex 11) Alçak seviye uçuşlarının güvenliğini etkileyecek ve alçak uçuş bilgi sahası ya da alt sahası için henüz bir öngörüye dahil edilmemiş olan oluşum ya da tahmin edilen özel yol boyu meteorolojik oluşumlar ile ilgili meteoroloji gözlem evinin yayınladığı bilgi.

Air Navigation Facility

(DHMI) **Hava Seyrüsefer Üniteleri:** Hava Seyrüsefer amaçlı kullanılan; iniş sahası, ışıklar, meteoroloji ekipmanları, muhabere cihazları, elektrik / elektronik bütün donanımlardır.

Hava Gezin Kolaylıkları**Air Navigation Plan**

(DHMI) **Hava Seyrüsefer Planı:** Uluslar arası ATM (Hava Trafik Yönetimi) şartlarının koordine edilmesi amacıyla, dünya belirli sayıda ICAO hava seyrüsefer bölgesine ayrılmıştır. Bu bölgeler kendi içlerindeki özel durumlar (trafik yoğunluğu, sosyo-ekonomik, teknolojik faktörler vb.) göz önüne alınarak sınıflandırılmıştır.

Hava Gezin Planı**Air Navigation Service**

(DHMI) **Hava Seyrüsefer Hizmeti:** Uluslar arası hava seyrüseferinin güvenlik, düzenlilik ve etkinlik konularında sağladığı hizmeti tanımlamak için kullanılan genel bir terim.

Hava Gezin Hizmeti

Air Operator Certificate (AOC)

(Annex 6) A certificate authorizing an operator to carry out specified commercial air transport operations.

Havayolu İşletici Yetkisi (Annex 6/I; Annex 6/II)

(Annex 6) Bir işleticiye, belirlenmiş şartlarda ticari havayolu taşımacılığı yapması için verilen yetki belgesi.

(SHT OPS-1) **İşletme Ruhsatı** İşleticilere ticari uçuş yapabilmeleri için Sivil Havacılık Genel Müdürlüğüne verilen belge.

(SHY-6a) **İşletme ruhsatı**: Havayolu işletmecilerine ticari uçuş yapabilmeleri için Sivil Havacılık Genel Müdürlüğüne verilen belge.

Air Operators**Havacılık işletmeleri**

(SHT OPS-1) Türk tescilli hava araçları ile ticari sivil havacılık faaliyetlerinde bulunan tüm işletmeleri

(SHY-6a) Türk tescilli hava araçları ile ticari sivil havacılık faaliyetlerinde bulunan tüm işletmeler.

(SHT.6a-50) Türk tescilli hava araçlarını ticari, gayri ticari veya diğer maksatlarla kullanmak üzere Bakanlıktan ruhsat alarak, sivil havacılık faaliyetinde bulunan işletmeler.

(SHY-Deniz) Türk tescilli hava araçları ile faaliyette bulunan tüm işletmeler.

Airport**Havalimanı****Airport Capacity****Havalimanı Kapasitesi**

(DHMI) **Havaalanı Kapasitesi** Havaalanı operatörleri tarafından, belirlenmiş bir zaman dilimi içerisinde hizmet verilebilecek uçak sayısının, teknik altyapı ve pist kapasitesi faktörleri esas alınarak belirlenmesi.

Airport Lighting**Havalimanı Işıklandırması**

(DHMI) **Hava Alanı Işıklandırması**: Bir hava alanına yerleştirilmiş, farklı aydınlatma sistemlerinin tümünü ifade eder.

Air Route Surveillance Radar**Hava Yolu Gözlem Radarı**

(DHMI) Uzun menzilde gözlem sağlama amacıyla tasarlanmış radar sistemi. Menzili 150 Nm ile 200 Nm arasında değişir.

Airport Security Inspection

(see: security inspection)

Havalimanı Emniyet İncelemesi

(Bakınız: Emniyet denetlemesi)

Airport Surveillance Radar**Havalimanı Gözlem Radarı**

(DHMI) **Havaalanı Gözlem Radarı**: 10 NM yarıçaplı (18 km) bir alan içerisinde iniş, kalkış ve geçiş bölgesindeki uçaklara operasyonel hizmet vermek için kullanılan radar.

Air-report (AIREP)

(Annex 3) A report from an aircraft in flight prepared in conformity with requirements for position, and operational and/or meteorological reporting.

Note.— Details of the AIREP form are given in the PANS-ATM (Doc 4444).

Uçuşda Gözlem/Durum Raporu

(Annex 3; Annex 10/II) Uçuş sırasındaki içinde bulunduğu durum ve işletim ve/ve ya meteorolojik şartlar gereği hava aracı tarafından hazırlanmış olan rapor.

Not: AIREP ile ilgili ayrıntılar PANS-ATM (Doc. 4444) de verilmiştir.

Airship

(Annex 1) A power-driven lighter-than-air aircraft.

Havagemisi (Annex 1, Annex 7)

Güç ile yönetilen havadan hafif hava aracı.

Airside, air side

(Annex 17) The movement area of an airport, adjacent terrain and buildings or portions thereof, access to which is controlled.

Hava Tarafı

(Annex 17) Havalimanındaki, kara ve bina ya da eklentilere bitişik, girişi kontrollü hareket alanı.

Airspace (DHMI) Ölçülendirme parametreleri ile tanımlanmış hacimli bir alan.	Hava sahası
Air Taxiing (Annex 2) Movement of a helicopter/VTOL above the surface of an aerodrome, normally in ground effect and at a ground speed normally less than 37 km/h (20 kt). <i>Note.— The actual height may vary, and some helicopters may require air-taxiing above 8 m (25 ft) AGL to reduce ground effect turbulence or provide clearance for cargo slingloads.</i>	Havada/Askıda Yolalmak (Taksi) (Annex-2, Annex 11) Bir hava meydanında, genelde yere yakın ve yer sürati genelde 37 km/h (20 kts) den az olan bir helikopterin/VTOL hareketi. <i>Not: Gerçek yükseklik değişebilir ve bazı helikopterlerin yer etkisini azaltmak ya da askıdaki yüklerinden dolayı yerden 8 m (25ft.) yüksekte askıda-taksi yapmaları gerekebilir.</i>
(DHMI) Hava Taksi ; Bir helikopterin yerden yaklaşık 100 feet yüksekliğe kadar gerçekleşen uçuşudur.	
Air-to-ground communication (Annex 10) One-way communication from aircraft to stations or locations on the surface of the earth.	Havadan-Yere iletı (Annex 10/II; PANS-ATM) Hava aracından yer yüzeyindeki istasyon ya da konumlara yapılan tek yönlü iletı.
Air Traffic (Annex 2) All aircraft in flight or operating on the manoeuvring area of an aerodrome.	Hava Trafığı (Annex 2; Annex 11) Bir havameydanı manevra sahası içerisinde ya da bu saha içerisinde uçuşta olan tüm hava araçları.
(DHMI) Hava Trafığı ; Meydan manevra sahasında veya uçuş aşamasındaki tüm hava araçlarını kapsar.	
Air Traffic Advisory Service (Annex 2) A service provided within advisory airspace to ensure separation, in so far as practical, between aircraft which are operating on IFR flight plans.	Hava Trafik Tavsiye Hizmeti (Annex 2; Annex 11) Tavsiyeli hava sahası içerisinde, uygulanabilir ölçüde, IFR şartlarda uçan hava araçları arasındaki ayırımı sağlamak amacıyla verilen hizmet.
(DHMI) Hava trafiğinin düzenli ve hızlı akışının sağlanması, uçakların birbirleri ile ve manialarla çarpışmalarının önlenmesi amacıyla verilen tavsiye hizmeti.	
Air Traffic Control (SHY-Deniz) ATC: Hava trafik kontrolü. (DHMI) Hava trafiğine hızlı, güvenli ve düzenli bir akış sağlamak için ilgili otorite tarafından verilen hizmet.	Hava Trafik Kontrolü
Air Traffic Controller (ATCo) (DHMI) Sorumlu olduğu sektör içerisinde hava trafik hizmetini veren yetkili kontrolör.	Hava Trafik Kontrolörü
Air Traffic Control Centre (ATCC) (DHMI) Coğrafi olarak ayrılmış bölgelerde, hava trafik kontrol hizmeti veren ünite.	Hava Trafik Kontrol Merkezi
Air Traffic Control Clearance (Annex 2) Authorization for an aircraft to proceed under conditions specified by an air traffic control unit. <i>Note 1.— For convenience, the term “air traffic control clearance” is frequently abbreviated to “clearance” when used in appropriate contexts.</i>	Hava Trafik Kontrol Müsaadesi (Annex 2; 11) Bir hava trafik kontrol birimi tarafından belirlenen şartlar çerçevesinde bir hava aracının yetkilendirilmesi. <i>Not-1: Kullanım kolaylığı açısından “hava trafik kontrol müsaadesi”, çoğunlukla uygun bağlamlarda kullanılırken “müsaade” olarak kısaltılmıştır.</i>

Note 2.— The abbreviated term “clearance” may be prefixed by the words “taxi”, “take-off”, “departure”, “en route”, “approach” or “landing” to indicate the particular portion of flight to which the air traffic control clearance relates.

Not-2: Kısaltılarak kullanılan “müsaade” terimi, “taksi”, “kalkış”, “gidiş”, “yol boyu”, “yaklaşma” ya da “iniş” kelimeleri ile hava trafik kontrol müsadresi ile ilgili uçuşun belirli bir bölümünü ifade için de kısaltılarak kullanılabilir.

(DHMI) Kontrollü bir trafiğe hava trafik kontrol ünitesinin belirttiği şartlarda uçuşu için verilen müsaade.

Air Traffic Control Instruction

(Doc.4444) Directives issued by air traffic control for the purpose of requiring a pilot to take a specific action.

Hava Trafik Kontrol Talimatı

(Doc.4444) Hava trafik kontrol tarafından verilen, pilotun özel bir eylem yapmasını gerektiren bildiri.

(DHMI) Pilota kontrolör tarafından uygulaması için verilen talimatlar.

Air Traffic Controller License

(DHMI) Temel hava trafik eğitimini tamamlayan bir aday hava trafik kontrolörünün yeterlilik düzeyini tespit etmek amacıyla yapılan sınav sonucunda başarılı olanlara verilen yeterlilik belgesidir.

Hava Trafik Kontrolörü (Lisansı) Yetkisi

Air Traffic Control Service

(Annex 2) A generic term meaning variously, flight information service, alerting service, air traffic advisory service, air traffic control service (area control service, approach control service or aerodrome control service).

Hava Trafik Kontrol Hizmeti

(Annex 2; Annex 11) Değişik anlamlarda kullanılan uçuş bilgi hizmeti, uyarı hizmeti, hava trafik tavsiye hizmeti, hava trafik kontrol hizmeti (saha kontrol hizmeti, yaklaşma kontrol hizmeti ya da havameydanı kontrol hizmeti) genel bir terim.

(DHMI) Uçaklar arasında ve uçaklarla manialar arasında çarpışmayı önlemek, hava trafik akışını hızlandırmak ve hava trafiğinin düzenli olarak akışını sağlamak için verilen hizmet.

Air Traffic Control Unit

(Annex 2) A generic term meaning variously, area control centre, approach control unit or aerodrome control tower.

Hava Trafik Kontrol Birimi

(Annex 2; Annex 11) Değişik anlamlarda kullanılan genel bir terim; saha kontrol merkezi, yaklaşma kontrol birimi ya da havameydanı kontrol kulesi.

(DHMI) Hava Trafik Kontrol Merkezi, yaklaşma kontrol ofisi veya meydan kontrol kulesini kapsayan genel bir terim.

Air Traffic Flow Management (ATFM)

(Annex 11) A service established with the objective of contributing to a safe, orderly and expeditious flow of air traffic by ensuring that ATC capacity is utilized to the maximum extent possible and that the traffic volume is compatible with the capacities declared by the appropriate ATS authority.

Hava Trafik Akış Yönetimi

(Annex 11; PANS-ATM) Hedefi güvenli, düzenli ve hızlı trafik akışını sağlamak olan, ilgili ATS yetkilileri tarafından yayınlanan hacimlere uygun, en yüksek uygulanabilir trafik yoğunluğunun kullanılabilmesini sağlamak amacıyla verilen hizmet.

(DHMI) ATC sistemlerinin yeterliliği ve havaalanı kapasitelerine uygun olarak, trafik akışının belirlenen saha ve zamanlarda idaresinin sağlandığı merkez.

Air Traffic Management (ATM)

(Doc.4444) The dynamic, integrated management of air traffic and airspace including air traffic services, airspace management and air traffic flow management –safely, economically and efficiently – through the provision of facilities and seamless services in collaboration with all parties and involving airborne and ground-based functions.

Hava Trafik Yönetimi

(Doc.4444) Kolaylıkların sağladığı gereklilikler ve havada ve yerleşik hizmet sağlayıcılarının işlevleri ile tüm ilgililerin işbirliğinin oluşturduğu görev ve kesintisiz hizmetlerin, hava trafik hizmetleri, hava sahası idaresi ve hava trafik akış yönetimi dâhil devingen bir bütün olarak –güvenli, ekonomik ve etkin– hava trafiğinin ve hava sahasının yönetimi.

(DHMI) **Hava Trafik İdare Merkezi;** Yerde ve havadaki tüm operasyonlarda, trafiğin güvenli ve etkin akışının sağlanması için tanımlanmış gelecek hava seyrüsefer sistemleri ile desteklenen özel idare merkezi.

Air Route Surveillance Radar**Hava Yolu Gözlem Radarı****Airspace Structure****Havasahası Yapısı****Air Traffic Service (ATS)**

(Annex 2) A generic term meaning variously, flight information service, alerting service, air traffic advisory service, air traffic control service (area control service, approach control service or aerodrome control service).

Hava Trafik Hizmeti (ATS) (Annex 4; 10/III; 11)

(Annex 2) Uçuş bilgi hizmeti, Uyarı hizmeti, Hava Trafik Tavsiye hizmeti, Hava Trafik Kontrol hizmeti (saha kontrol hizmeti, yaklaşma kontrol hizmeti ya da havameydanı kontrol hizmeti) gibi çeşitli anlamlarda kullanılan genel terim.

(DHMI) Uçuş bilgi hizmeti, ikaz hizmeti, hava trafik tavsiye hizmeti, saha kontrol hizmeti, yaklaşma kontrol veya meydan kontrol hizmetini kapsayan genel bir terim.

Air Traffic Services Airspace

(Annex 2) Airspaces of defined dimensions, alphabetically designated, within which specific types of flights may operate and for which air traffic services and rules of operation are specified.

Hava Trafik Hizmetleri Havasahası

(Annex 2, Annex 11) Sınırları belirli ve alfabetik olarak isimlendirilmiş, içerisinde hangi tip uçuşların yapılabileceği ve hava trafik hizmetleri ile işletim kuralları saptanmış, hava sahası.

Note.— ATS airspaces are classified as Class A to G.

Not: ATS havasahaları A'dan G'ye kadar sınıflandırılmışlardır.

Air Traffic Services Reporting Office (ARO)

(Annex 2) A unit established for the purpose of receiving reports concerning air traffic services and flight plans submitted before departure.

Hava Trafik Hizmetleri Rapor Ofisi (ARO)

(Annex 2; Annex 11) Uçuş öncesi sunulan uçuş planları ve hava trafik hizmetleri ile ilgili raporları almak için kurulmuş birim.

Note.— An air traffic services reporting office may be established as a separate unit or combined with an existing unit, such as another air traffic services unit, or a unit of the aeronautical information service.

Not: Hava Trafik Hizmetleri Rapor Ofisi, ayrı bir birim ya da mevcut başka bir hava trafik hizmetleri birimi ile birleşik yahut havacılık bilgi hizmetinin bir birimi olarak da kurulabilir.

(DHMI) Hava trafik hizmeti için gerekli bilgilerin alınması amacıyla kurulmuş bir ünedir.

Air Traffic Services Unit

(Annex 2) A generic term meaning variously, air traffic control unit, flight information centre or air traffic services reporting office.

Hava Trafik Hizmetleri Birimi

(Annex 2; Annex 11) Hava Trafik Kontrol birimi, uçuş bilgi merkezi ya da hava trafik hizmetleri rapor ofisi anlamında kullanılan genel terim.

(DHMI) **Hava Trafik Hizmeti Ünitesi;** Hava Trafik kontrol ünitesi, uçuş bilgi merkezi veya hava trafik kontrol hizmeti ünitelerini kapsayan genel bir terim.

Air Transit Route (Annex 4) A defined route for air transiting of helicopters.	Hava Transit Yolu (Annex 4; Annex 14/II) (Annex 4) Helikopterlerin havadan geçiş yaptıkları tanımlı yol.
Airway (AWY) (Annex 2) A control area or portion thereof established in the form of a corridor. (DHMI) Radyo seyrüsefer yardımcıları ile donatılmış, koridor şeklinde tasarlanmış kontrollü saha.	Hava Yolu (Annex 1; 4; 11; PANS-ATM) (Annex 2) Koridor şeklinde tanımlanmış bir kontrol sahası ya da parçası.
Airworthiness	Uçabilirlik
Airworthiness data	Uçabilirlik verisi
Airworthiness Directive (AD)	Uçabilirlik Talimatı
Alert height (SHT OPS-1) İkaz yüksekliği: Düşük görüş operasyonlarında sistem kabiliyetlerinin başlangıç yüksekliği.	Uyarı yüksekliği
Alerting Post (Annex 12) Any facility intended to serve as an intermediary between a person reporting an emergency and a rescue coordination centre or rescue subcentre.	Uyarı Karakolu (Annex 12) Arama-Kurtarma eşgüdüm merkezi ya da yardımcı merkezi ile acil durum bildiren kişi arasında aracılık yapmak üzere kurulmuş herhangi bir tesis.
Alerting Service (ALRS) (Annex 2) A service provided to notify appropriate organizations regarding aircraft in need of search and rescue aid, and assist such organizations as required.	Uyarı Hizmeti (Annex 2; Annex 11; PANS-ATM) Hava aracı ile ilgili Arama ve Kurtarma yardımına ihtiyacı olan uygun kuruluşları bilgilendirmek ve bu kuruluşlara gerektiği şekilde yardım etmek için verilen hizmet.
Alert Phase (ALERFA) (Annex 11) A situation wherein apprehension exists as to the safety of an aircraft and its occupants.	Uyarı Hali (Annex 11; 12) Bir hava aracı ve içindekilerinin güvenliği hakkında endişe duyulması hali.
Allocation, allocate. (Doc.4444) Distribution of frequencies, SSR codes, etc. To a State, unit or service. Distribution of 24-bit aircraft addresses to a State or common mark registering authority.	Tahsis etme (Doc.4444) Devlet, birim ya da görevliye SSR kod, frekans vs. dağıtmak. 24 bit hava aracı adreslerinin devletlere ya da ortak kayıt yetkililerine dağıtmak.
All Weather Operation (AWO)	Her Havakoşulunda İşletim
Alphanumeric Characters (<i>alphanumerics</i>) (Doc.4444) A collective term for letters and figures (digits).	Harf-Sayı Bileşeni (Doc.4444) Sayı ve Harflerden oluşan birleşik bir terim.
Alternate	Yerine, seçenek
Alternate Aerodrome (ALTN) (Annex 2; 3; 6; 11) An aerodrome to which an aircraft may proceed when it becomes either impossible or inadvisable to proceed to or to land at the aerodrome of intended landing where the necessary services and facilities are available, where aircraft performance requirements can be met and which is operational at the expected time of use. Alternate aerodromes include the following:	Yedek Havameydanı (ALTN) (Annex 2) Hedeflenen havameydanına inmenin imkânsız olduğu ya da inmek için devam etmenin tavsiye edilmediği durumlarda hava aracının yönelebileceği, gerekli hizmet ve donanımın mevcut, uçağın performans gereksinimlerini karşılayan ve kullanılacağı düşünülen zamanda işleme açık bir havameydanı. Yedek havameydanları şunlardan oluşur;

Take-off alternate.

An alternate aerodrome at which an aircraft would be able to land should this become necessary shortly after take-off and it is not possible to use the aerodrome of departure.

En-route alternate.

An alternate aerodrome at which an aircraft would be able to land in the event that a diversion becomes necessary while en route.

Destination alternate

An alternate aerodrome at which an aircraft would be able to land should it become either impossible or inadvisable to land at the aerodrome of intended landing.

Note – The aerodrome from which a flight departs may also be an en-route or a destination alternate aerodrome for that flight.

Kalkış Yedekmeydanı:

Kalkıştan kısa bir süre sonra, kalkış yapan uçağın inebileceği ve bu gerekli olduğunda, kalkış yapılan havameydanın kullanıma uygun olmadığı durumlarda, inişin gerçekleşebileceği yedek meydan.

Yolboyu yedek meydanı:

Yolboyu uçuş sırasında olağandışı ve/veya acil bir durumla karşılaşan hava aracının yoldan saparak iniş gerçekleştirebileceği yedek havameydanı.

Varış Yedekmeydanı.

Hedeflenen varış noktasına inişin ya mümkün olmadığı ya da tavsiye edilmediği ve böyle bir durumun gerçekleştiği hallerde, hava aracının inebileceği yedek meydan.

Note – Kalkılan havameydanı aynı zamanda ilgili uçuş için yolboyu ve varış yedek meydanı olabilir.

(SHT OPS-1) **Yedek havaalanı:** İnilmesi tasarlanan havaalanına inişin uygun olmaması halinde, uçuşun yöneltileceği uçuş planında belirtilen havaalanı.

(SHY-6a) **Yedek havaalanı:** İnilmesi tasarlanan hava alanına iniş yapmanın uygun olmaması halinde, uçuşun yöneltileceği uçuş planında belirtilen hava alanı.

(DHMI) **Alternatif Meydan;** Bir uçağın, herhangi bir nedenden dolayı varış meydanına inememesi durumunda, iniş yapmayı planladığı diğer meydandır.

Alternate Heliport

(Annex 6/III) A heliport to which a helicopter may proceed when it becomes either impossible or inadvisable to proceed to or to land at the heliport of intended landing. Alternate heliports include the following:

Take-off alternate. An alternate heliport at which a helicopter can land should this become necessary shortly after takeoff and it is not possible to use the heliport of departure.

En-route alternate. A heliport at which a helicopter would be able to land after experiencing an abnormal or emergency condition while en route.

Destination alternate. An alternate heliport to which a helicopter may proceed should it become either impossible or inadvisable to land at the heliport of intended landing.

Note.- The heliport from which a flight departs may be an en-route or a destination alternate heliport for that flight.

Yedek Helimeydanı

(Annex 6/III) Hedeflenen helimeydanına inmenin imkânsız olduğu ya da inmek için devam etmenin tavsiye edilmediği durumlarda helikopterin yönelebileceği bir helimeydanı. Yedek helimeydanları şunlardan oluşur;

Kalkış Yedekmeydanı:

Kalkıştan sonra kalkış yapılan helimeydanına inişin mümkün olmaması halinde kalkıştan kısa bir süre sonra inilebilecek yedek meydan.

Yolboyu yedek meydanı:

Uçuş sırasında olağandışı ve/veya acil bir durumla karşılaşınca helikopterin inebileceği helimeydanı.

Varış Yedekmeydanı.

Hedeflenen varış noktasına inişin mümkün olmadığı ya da tavsiye edilmediği hallerde helikopterin iniş için devam edebileceği yedek meydan.

Note.- Kalkılan helimeydanı aynı zamanda ilgili uçuş için yolboyu ve varış yedek helimeydanı olabilir.

Altimetry System Error (ASE)

(Annex 6) The difference between the altitude indicated by the altimeter display, assuming a correct altimeter barometric setting, and the pressure altitude corresponding to the undisturbed ambient pressure.

Altimetre Sistem Hatası (Annex 6/I; Annex 6/II)

(Annex 6) Doğru barometrik ayarların yapıldığını varsayarak, altimetrenin gösterdiği irtifa ile etkilenmemiş (sapmasız) ortam basıncı arasındaki fark.

Altitude

(Annex 2) The vertical distance of a level, a point or an object considered as a point, measured from mean sea level (MSL).

İrtifa (Annex 2; Annex 3; Annex 4; Annex 11; PANS-ATM; PANS-OPS/II)

(Annex 2) Bir cismin, yerin veya noktanın ya da nokta kabul edilen bir yerin, ortalama deniz seviyesinden (MSL) ölçülen dikine mesafesi.

(DHMI) Bir cismin, yerin veya noktanın deniz seviyesinden olan dikey mesafesi

AMSL (Above mean sea level)

Ortalama Deniz Seviyesi Yüksekliği üzerinde.

Analysis

Çözümleme

(DHMI) **Analiz;** Bir olayın anlaşılır olabilmesi için gerekli olan aktivite.

Angles of coverage (Annex 6/I; Annex 6/II)

a) *Angle of coverage A* is formed by two intersecting vertical planes making angles of 70 degrees to the right and 70 degrees to the left respectively, looking aft along the longitudinal axis to a vertical plane passing through the longitudinal axis.

b) *Angle of coverage F* is formed by two intersecting vertical planes making angles of 110 degrees to the right and 110 degrees to the left respectively, looking forward along the longitudinal axis to a vertical plane passing through the longitudinal axis.

c) *Angle of coverage L* is formed by two intersecting vertical planes, one enter to the longitudinal axis of the aeroplane, and the other 110 degrees to the left of the first, when looking forward along the longitudinal axis.

d) *Angle of coverage R* is formed by two intersecting vertical planes, one parallel to the longitudinal axis of the aeroplane, and the other 110 degrees to the right of the first, when looking forward along the longitudinal axis.

Kapsama Açıları; Uçakların Dikine

Kesişmeden Kaçınma Açıları (Annex 6/I; 6/II)

a) *Kapsama Açısı: A*, yatay konumda kesişen iki uçaktan birisinin uzunlamasına ekseni doğrultusunda sırası ile sağına ve soluna 70'er derecelik açı ile arkasında yarattığı görüş açısına girmesine denir.

b) *Kapsama Açısı: F*, yatay konumda kesişen iki uçaktan birisinin uzunlamasına ekseni doğrultusunda sırası ile sağına ve soluna 110'ar derecelik açı ile önünde yarattığı görüş açısına girmesine denir.

c) *Kapsama Açısı: L*, yatay konumda kesişen iki uçaktan birisinin uzunlamasına ekseni doğrultusunda solundan 110 derecelik açı ile ileri doğru gider durumda iken solunda yarattığı görüş açısına ikinci uçağın girmesine denir.

d) *Kapsama Açısı: R*, yatay konumda kesişen iki uçaktan birisinin uzunlamasına ekseni doğrultusunda sağından 110 derecelik açı ile ileri doğru gider durumda iken sağında yarattığı görüş açısına ikinci uçağın girmesine denir.

Annex

(Doc.73000) As described ICAO Article 54, subparagraph 1) Adopt, in accordance with the provisions of Chapter VI of this Convention, international standards and recommended practices; for convenience, designate them as Annexes to this Convention;

Ek (Annex)

(Doc.73000) Bu ICAO sözleşmesinin Md.54-1, Konu VI'da tanımlanan Uluslararası Standartlar ve Tavsiye Edilen Uygulamalar, kolaylık sağlama açısından, bu sözleşmede Ek olarak adlandırılmışlardır.

Anticipated Operating Conditions

(Annex 8) Those conditions which are known from experience or which can be reasonably envisaged to occur during the operational life of the aircraft taking into account the operations for which the aircraft is made eligible, the conditions so considered being relative to the meteorological state of the atmosphere, to the configuration of terrain, to the functioning of the aircraft, to the efficiency of personnel and to all the factors affecting safety in flight.

Anticipated operating conditions do not include:

- those extremes which can be effectively avoided by means of operating procedures; and
- those extremes which occur so infrequently that to require the Standards to be met in such extremes would give a higher level of airworthiness than experience has shown to be necessary and practical.

Beklenen İşletme Şartları

(Annex 8) Deneyimlerden elde edilen ya da hava aracının işletim ömrü boyunca ortaya çıkan meteorolojik durumlar, yeryüzünün yapısı, uçağın işleyişi, personelin verimliliği gibi güvenliği etkileyen etkenlerin akla uygun öngörü oluşturan şartlarına denir.

Beklenen işletme şartları şunları kapsamaz;

- işletme yöntemleri ile etkin bir şekilde kaçınılacak olan aşırılıklar,
- çok seyrek oluşan aşırılıklardan kaçınmak için oluşturulacak Standartların daha yüksek seviyede uçabilirlik sağlaması için deneyimlerin sonucu hem gerekli hem de pratik olmayan durumlar.

AOC (Air Operator Certificate)

İşletme ruhsatı (SHT OPS-1)

Appendix

Eklenti

Application

Uygulama (ISO 19104).

(Annex 15) Manipulation and processing of data in support of user requirements (ISO 19104*).

(Annex 15) Kullanıcının ihtiyacını giderecek olan verilerin işlenmesi ve uygulanması.

Approach and Landing Operations using Instrument Approach Procedures

Aletli Yaklaşma Yöntemi ile Yaklaşma ve İniş gerçekleştirme Yöntemleri

(Annex 6) Instrument approach and landing operations are classified as follows:

(Annex 6) Aletli yaklaşma ve iniş işletimleri şu şekilde sınıflandırılır;

Non-precision approach and landing operations.

Hassas Olmayan yaklaşma ve iniş işletimleri.

An instrument approach and landing which utilizes lateral guidance but does not utilize vertical guidance.

Yatay yönlendirme sağlayan ama dikine yönlendirme sağlamayan aletli yaklaşma ve iniş işletimi.

Approach and landing operations with vertical guidance.

Dikine yönlendirmeli yaklaşma ve iniş işletimleri.

An instrument approach and landing which utilizes lateral and vertical guidance but does not meet the requirements established for precision approach and landing operations.

Yaklaşma ve iniş işletiminde yatay ve dikine yönlendirme sağlayan ama öngörülen hassas aletli yaklaşma ve iniş gereklerini karşılamayan işletim.

Precision approach and landing operations.

Hassas yaklaşma ve iniş işletimleri.

An instrument approach and landing using precision lateral and vertical guidance with minima as determined by the category of operation.

İşletimin kategorisine göre en düşük belirlenmiş hassas yatay ve dikey yönlendirmeyi kullanan aletli yaklaşma ve iniş işletimi.

Note.— Lateral and vertical guidance refers to the guidance provided either by:

Not: Yatay ve dikey yönlendirme, yönlendirmeyi şu şekilde sağlar;

- a) a ground-based navigation aid; or*
- b) computer generated navigation data.*

- a) yer bazlı gezin yardımcısı,*
- b) bilgisayar üretilmiş gezin verisi.*

Categories of precision approach and landing operations:

Category I (CAT I) operation.

A precision instrument approach and landing with:

- a) a decision height not lower than 60 m (200ft); and
- b) with either a visibility not less than 800 m or a RVR not less than 550 m.

Category II (CAT II) operation.

A precision instrument approach and landing with:

- a) a decision height lower than 60 m (200 ft), but not lower than 30 m (100 ft); and
- b) a RVR not less than 300 m.

Category IIIA (CAT IIIA) operation.

A precision instrument approach and landing with:

- a) a decision height lower than 30 m (100 ft) or no decision height; and
- b) a RVR not less than 175 m.

Category IIIB (CAT IIIB) operation.

A precision instrument approach and landing with:

- a) a decision height lower than 15 m (50 ft), or no decision height; and
- b) a runway visual range less than 175 m but not less than 50 m.

Category IIIC (CAT IIIC) operation.

A precision instrument approach and landing with no decision height and no runway visual range limitations.

Note.— Where decision height (DH) and runway visual range (RVR) fall into different categories of operation, the instrument approach and landing operation would be conducted in accordance with the requirements of the most demanding category (e.g. an operation with a DH in the range of CAT IIIA but with an RVR in the range of CAT IIIB would be considered a CAT IIIB operation or an operation with a DH in the range of CAT II but with an RVR in the range of CAT I would be considered a CAT II operation).

Approach and Landing Operations with Vertical Guidance

(Annex 6) An instrument approach and landing which utilizes lateral and vertical guidance but does not meet the requirements established for precision approach and landing operations.

Hassas Yaklaşma ve İniş gerçekleştirme Kategorileri;

Kategori I (CAT I) işletimleri

Aşağıdaki şartlarda uygulanan hassas yaklaşma ve iniş işletimi;

- a) Karar yüksekliği 60m-200ft altında olmayan; ve
- b) Genel görüş mesafesi 800m ya da 550m'den az olmayan RVR.

Kategori II (CAT II) işletimleri

Aşağıdaki şartlarda uygulanan hassas yaklaşma ve iniş işletimi;

- a) Karar yüksekliği 60m-200ft altında ama 30m-100ft altında olmayan; ve
- b) 300m'den az olmayan RVR.

Kategori IIIA (CAT IIIA) işletimleri

Aşağıdaki şartlarda uygulanan hassas yaklaşma ve iniş işletimi;

- a) Karar yüksekliği 30m-100ft altında ya da karar yüksekliği olmayan; ve
- b) 175m'den az olmayan RVR.

Kategori IIIB (CAT IIIB) işletimleri

Aşağıdaki şartlarda uygulanan hassas yaklaşma ve iniş işletimi;

- a) Karar yüksekliği 15m-50ft altında ya da karar yüksekliği olmayan; ve
- b) 175m'den az ama 50m den düşük olmayan Pist Görüş Menzili (RVR)

Kategori IIIC (CAT IIIC) işletimleri

Pist görüş menzili ve karar yüksekliği sınırlaması olmayan hassas yaklaşma ve iniş işletimi;

Not: Karar yüksekliği (DH) ve pist görüş menzillerinin (RVR) farklı işletim kategorilerde olduğu hallerde, aletli yaklaşma ve iniş işletimi en zor kategori işletim gereklerine göre yürütülecektir (ör. DH CAT IIIA limitlerinde ve RVR CAT IIIB sınırlarında olduğunda işletim CAT IIIB ya da DH CAT II ama RVR CAT I ise işletim CAT II olduğu kabul edilerek uygulanacaktır).

Dikey Yönlendirme ile Yaklaşma ve İniş Yöntemi (Annex 6/I; 6/II; 6/III)

(Annex 6) Yaklaşma ve iniş işletiminde yatay ve dikine yönlendirme sağlayan ama öngörülen hassas aletli yaklaşma ve iniş gereklerini karşılamayan işletim.

Approach and Landing Phase-Helicopters

(Annex 6/III) That part of the flight from 300m (1000 ft) above the elevation of the FATO, if the flight is planned to exceed this height, or from the commencement of the descent in the other cases, to landing or to the bailed landing point.

Yaklaşma & İniş Aşaması-Helikopter

(Annex 6/III) Bir uçuşun eğer belirlenen rakımın aşılması planladığı ya da alçalmanın başladığı diğer durumlarda, iniş noktası ya da inişten vazgeçme durumlarında, son yaklaşma ve kalkış sahası rakımından 300m-1000ft yüksekliğe kadar olan kısmı.

Approach Control**Approach Control Service –(APP)**

(Annex 2) Air traffic control service for arriving or departing controlled flights.

Yaklaşma Kontrol**Yaklaşma Kontrol Hizmeti (APP)**

(Annex 2;) Yaklaşan ya da kalkan kontrollü uçuşlara verilen Hava Trafik Kontrol Hizmeti.

Approach Control Unit

(Annex 2) A unit established to provide air traffic control service to controlled flights arriving at, or departing from, one or more aerodromes.

Yaklaşma Kontrol Birimi (Annex 3; 11)

(Annex 2;) Bir ya da birkaç meydana yaklaşan veya kalkan kontrollü uçuşlara, hava trafik kontrol hizmeti sağlaması için kurulmuş birim.

Approach Funnel

(Doc.9713) A specified airspace around a nominal approach path within which an aircraft approaching to land is considered to be making a normal approach.

Yaklaşma Hunisi

(Doc.9713/PANS-ATM) Varsayılan yaklaşma yolu üzerinde, iniş için normal yaklaşma yaptığı kabul edilen bir hava aracının bu yol içerisindeki tanımlanmış hava sahası.

Approach Procedure with Vertical Guidance (APV)

(Doc.9713) An instrument approach procedure which utilizes lateral and vertical guidance but does not meet the requirements established for precision approach and landing operations.

Dikey Yönlendirmeli Yaklaşma Yöntemi

(PANS-ATM; PANS-OPS/I,II) Yaklaşma ve iniş işletiminde yatay ve dikine yönlendirme sağlayan ama öngörülen hassas aletli yaklaşma ve iniş gereklerini karşılamayan yöntem.

Approach Sequence

(Doc.9713) The order in which two or more aircraft are cleared to approach to land at the aerodrome

Yaklaşma Sıralaması

(Doc.9713/PANS-ATM) Bir havameydanına yaklaşma ve iniş için müsaade edilen iki ya da daha fazla hava aracının sıralanması.

Adjusted Present Value Approach (AVP)

(EU OPS-1) An APV operation is an instrument approach which includes lateral and vertical guidance, but does not meet the requirements established for precision approach and landing operations, with a DH not lower than 250 ft and a runway visual range of not less than 600m unless approved by the Authority.

Dikey Rehberle Yaklaşma (AVP)

(EU OPS) Aksi Otorite tarafından onaylanmadıkça, en az 250ft karar yüksekliği (DH) ve en az 600m (RVR) pist görüş menzili ile yatay ve dikey rehberliğin kullanıldığı ancak hassas yaklaşma ve iniş işletimine ilişkin gereklilikleri karşılamayan aletle yaklaşıma denir.

(SHT OPS-1) APV operasyonları, aksi Genel Müdürlük tarafından kabul edilmedikçe en az 250 fit karar irtifası (DH) ve en az 600 m pist görüş mesafesi ile yatay ve düşey rehberliğin kullanıldığı ancak hassas yaklaşma ve iniş operasyonlarına ilişkin gereklilikleri karşılamayan aletle yaklaşma operasyonlarıdır.

Appropriate Airworthiness Requirement**Uygun Uçabilirlik Gereklileri (Annex 8)****Appropriate ATS Authority****Uygun ATS yetkilisi (Annex 2,3,11 ve PANS-ATM)****Appropriate Authority****Uygun Yetkili (Annex 2; PANS-ATM)****Appropriate National Authority****Uygun Ulusal Yetkili (Annex 8)**

Approval.

(Annex 18) An authorization granted by an appropriate national authority for:

- a) the transport of dangerous goods forbidden on passenger and/or cargo aircraft where the Technical Instructions state that such goods may be carried with an approval; or
- b) other purposes as provided for in the Technical Instructions.

Note.— In the absence of a specific reference in the Technical Instructions allowing the granting of an approval, an exemption may be sought.

Approved

(Annex 8) Accepted by a Contracting State as suitable for a particular purpose.

Approved by the Authority**Approved Maintenance Organisation (AMO)**

(Annex 1; Annex 6) An organization approved by a Contracting State, in accordance with the requirements of Annex 6, Part I, Chapter 8 – Aeroplane Maintenance, to perform maintenance of aircraft or parts thereof and operating under supervision approved by that State

Approved Maximum Seat Configuration

(EU OPS-1) The maximum passenger seating capacity of an individual aeroplane, excluding pilot seats or flight deck seats and cabin crew seats as applicable, used by the operator, approved by the Authority and specified in the Operations Manual.

(SHT OPS-1) Mevcut kokpit koltukları ve kabin ekibi koltukları hariç olmak üzere, onaylı tip sertifikasında yer alan azami yolcu koltuk yerleşim kapasitesi.

Approved one-engine-inoperative cruise speed.

(EU OPS-1) For ETOPS, the approved one-engine-inoperative cruise speed for the intended area of operation shall be a speed, within the certified limits of the aeroplane, selected by the operator and approved by the regulatory authority.

(SHT OPS-1) ETOPS' a ilişkin olarak, planlanan operasyon sahası için onaylanmış tek motor düz uçuş sürati, uçağın, uçuşa elverişlilik belgesi çerçevesinde tasdik edilmiş limitleri içerisinde, işletici tarafından seçilmiş ve düzenleyici makamca onaylanmış sürat.

Approved standard**Approved Training****Approved Training Organisation****Onay**

(Annex 18) Uygun ulusal makam tarafından aşağıdaki konularda yetki verilmesi;

- a) Yolcu ve/veya kargo uçaklarında taşınması yasaklanmış tehlikeli maddelerin Teknik Talimatta taşınması için onay gerekli deniyorsa, ya da;
- b) Teknik talimatta başka amaçlar için gerekli ise,

Not.- Teknik talimatta onay gerekliliği için özel bir referans verilmediğinde, bir muafiyet istenebilir.

Onaylı

(Annex 8) Üye Devlet tatarından belirli bir amaca uygun onay.

Yetilendirilmiş Onay**Onaylı Bakım Kuruluşu (AMO)**

(Annex 1; Annex 6) Üye Devlet tarafından Ek.6, Kısım I, Konu 8 – Hava aracı Bakımı şartlarına göre hava aracının ya da ilgili bölümlerinin bakımına onay veren Devletin yetkili gözetimi altında işletilen onaylanmış bakım kuruluşu.

Onaylanmış en fazla yolcu koltuk düzeni

(EU OPS-1) Pilot kabini ya da uçuş kabini hariç ve uygulanabilirse kabin ekibi koltukları da hariç, her bir uçağın İşletme Elkitabında belirlenmiş, Otorite tarafından onaylanmış en fazla yolcu koltuk yeteri.

Onaylanmış tek motor düz uçuş sürati:

(EU OPS-1) ETOPS için, işletim sahasına yönelik işletici tarafından seçilmiş ve düzenleyici otorite tarafından onaylanmış, uçağın onaylı sınırları içerisinde, bir motor çalışmaz durumdaki düz uçuş sürati.

Onaylı Standart**Onaylı Eğitim (Annex 1)****Onaylı Eğitim Kuruluşu (Annex 1)**

Apron (APN) - tarmac; ramp (Annex 2) A defined area, on a land aerodrome, intended to accommodate aircraft for purposes of loading or unloading passengers, mail or cargo, fuelling, parking or maintenance	Apron, fr. Önlük (Annex 2) Kara havameydanı üzerinde, hava araçlarının yolcu, yük ve posta indirme-bindirmeleri, yakıt alma ve bakımları için tanımlanmış saha.
(SHT OPS-1 / SHY-14a) Bir havaalanında hava araçlarının parklandırılmaları, akaryakıt ikmalleri, yolcu, yük, posta, kargo, indirmebindirmeleri ve bakımlarının yapılabilmesi için belirlenmiş saha.	
(SHT HES -r1) Bir kara havaalanı üzerinde, uçakların yolcu, posta veya kargo yükleme veya indirme, yakıt ikmali, park etme veya bakım amaçlı barınacakları belirli bir alan.	
Apron Management Service (Annex 11; Annex 14) A service provided to regulate the activities and the movement of aircraft and vehicles on an apron.	Apron Yönetim Hizmeti (Annex 11-14) Apron üzerindeki hareketleri ve uçaklar ile araçların hareketlerini düzenlemek üzere verilen hizmet.
(SHT HES -r1) Apron yönetim servisi: Uçakların ve hizmetlerin bir apron üzerindeki faaliyetlerini ve hareketini düzenleyecek servis.	
Apron Taxiway (Annex 2; 4; 14/I; PANS-ATM)	Apron sınırları içerisindeki Taksi yolları
Auxillary Power Unit (APU)	Yardımcı Güç Birimi (SHT OPS-1)
Area Control Centre (ACC)	Saha Kontrol Merkezi (Annex 2; Annex 3; Annex 11; PANS-ATM)
Area Control Service	Saha Kontrol Hizmeti (Annex 2; 11; PANS-ATM)
Area Minimum Altitude (AMA)	En düşük Saha İrtifai (PANS-OPS/I)
Area Navigation – (RNAV) (Annex 11; PANS-ATM; PANS-OPS/I-II) A method of navigation which permits aircraft operation on any desired flight path within the coverage of ground- or space-based navigation aids or within the limits of the capability of self-contained aids, or a combination of these. <i>Note: Area navigation includes performance-based navigation as well as other operations that do not meet the definition of performance-based navigation.</i>	Saha Gezin (RNAV) (Annex 11; PANS-ATM; PANS-OPS/I; PANS-OPS/II) Bir hava aracının istenilen bir uçuş yolunda ya kendi kullandığı donanımın sınırları içerisinde, ya yer ya da uzay destekli gezin ya da her ikisinden de yararlanılarak birlikte kullanılan gezin yöntemi. <i>Not: Saha Gezin, verim-tabanlı gezin yöntemi tanımına uymayan diğer verim-tabanlı gezin gibi yöntemleri de kapsar.</i>
Area Navigation (RNAV)	Saha Gezin (SHT OPS-1): Saha seyrüseferi
Area Navigation (RNAV) Approach	Saha Gezin (RNAV) Yaklaşması
Area Navigation (RNAV) Route	Saha Gezin Yolu (Annex 11; PANS-ATM)
Arrival Aerodrome	Variş Havameydanı
Arrival Time	Variş Zamanı
ASD (see Accelerate Stop Distance)	Hızlanmada-duruş pist uzunluğu
ASHTAM	Volkanik Kül İçin NOTAM (Annex 15)
Assemble	Toplamak, birleştirmek (Annex 15)
Assessment	Değerlendirme
Assignment	Atamak (PANS-ATM)
ATS	Hava trafik hizmetleri (SHT OPS-1)

ATS route	ATS yolu (Annex 2; 4; 11; PANS-ATM)
ATQP	Alternatif eğitim ve kalifikasyon programı (SHT OPS-1)
Attachment	İlave
Attitude	Davranış
Attitude Display Indicator	Davranış Durum Göstergesi
Audit	Denetim,
Audit activities	Denetim Çalışmaları
Audit finding.	Denetim Bulgusu.
Audit manager	Denetim müdürü
Audit preparation briefing for team members	Denetim ekibi ile denetim öncesi hazırlık bilgilendirmesi
Audit report	Denetim Raporu
Audit team leader	Denetim ekibi önderi
Augment	Arttırıcı
Augmentation (GNSS)	Arttırma
Authority	Yeti, Yetki, Yetkili
Authorized agent	Yetkili temsilci (Annex 9)
Auto Land	Otomatik İniş
Automated Air/Ground Data Interchange	Otomatik Hava/Yer Bilgi Değişimi
Automatic Dependent Surveillance (ADS)	Otomatik Gözleme Dayalı Sistem (Annex 2; Annex 3; Annex 10/III; Annex 11; PANS-ATM)
Automatic Deployable ELT (Annex 61/I; Annex 6/II; AN 6/III)	Otomatik Yayına Başlayabilen ELT (Annex 61/I; Annex 6/II; AN 6/III)
Automatic Direction Finding System (ADF)	Otomatik Yön Bulma Sistemi
Automatic Terminal Information Service (ATIS) (Annex.11, Annex.15; PANS-ATM) The automatic provision of current, routine information to arriving and departing aircraft throughout 24 hours or a specified portion thereof: (D-ATIS). Data link-automatic terminal information service The provision of ATIS via data link. (V-ATIS).Voice-automatic terminal information service The provision of ATIS by means of continuous and repetitive voice broadcasts.	Otomatik Terminal Bilgi Hizmeti (ATIS) (Annex.11-15; PANS-ATM) 24 saat süresince ya da belirlenen bir süre boyunca gelen ve giden hava araçlarına düzenli ve geçerli bilgileri otomatik sağlama. (D-ATIS). Otomatik terminal veri bağlantılı bilgi hizmeti. ATIS bilgiyi data verisi olarak iletir. (V-ATIS). Sesli otomatik terminal bilgi aktarım hizmeti. Sürekli ve tekrar edilen sesli bilgi aktarım yayın hizmeti.
Automatic Weather Observing System (AWOS)	Otomatik Hava Gözlem Sistemi
Auxiliary Power Unit (EU) (APU) means any gas turbine-powered unit delivering rotating shaft power, compressor air, or both which is not intended for direct propulsion of an aircraft.	Yedek Güç Birimi Yakıt ile çalışıp bir shaftın dönmesi ile elektrik ve/veya hava basıncı ya da ikisinin birden elde edilmesini sağlayan, hava aracının itiş ile doğrudan ilişkisi olmayan, güç birimi.
Aviation Safety	Havacılık Güvenliği
Aviation Security	Havacılık Emniyeti

B Bravo**BRA VO (- . . .)****Baby** (see: *Infant*)**Bebek****Baby Bassinet****Bebek beşiği****Background Check****Özgeçmiş Soruşturması**

(Annex 17) A check of a person's identity and previous experience, including where legally permissible, any criminal history, as part of the assessment of an individual's suitability to implement a security control and/or for unescorted access to a security restricted area.

(Annex 17) Emniyet denetimini sağlayabilmek ve/veya o kişinin emniyet sahası içerisine eşiksiz girebilmesi için bu kişinin uygunluğu, kimlik ve geçmiş deneyimlerinin, güvenlik soruşturması dahilinde kontrol edilmesi.

Back Course**Arka Rota****Baggage****Bagaj, Bavul**

(Annex 9), Personal property of passengers or crew carried on an aircraft by agreement with the operator.

(Annex 9), İşletici ile anlaşarak hava aracında taşınan yolcu ya da ekibin kişisel eşyaları.

Balked Landing**İnişten Vazgeçme.**

(Annex 14) A landing manoeuvre that is unexpectedly discontinued at any point below the obstacle clearance altitude/height (OCA/H).

(Annex 14) Engel Aşma İrtifai/Yüksekliğinin (OCA/H) altında herhangi bir noktada, beklenmedik durum nedeniyle vazgeçilen iniş manevrası.

(SHT HES-r1) **Zorunlu olarak vazgeçilen (balked) iniş:** Mania kilerans irtifa/yüksekliği (OCA/H)'nin altındaki herhangi bir noktada beklenmedik bir şekilde vazgeçilen bir iniş manevrası.

Ballast**Safra**

(SHT OPS-1) Denge sağlamak için konulan yük

Balloon**Balon** (Annex 1; Annex 7)**BALS****Temel yaklaşma aydınlatma sistemi** (SHT OPS-1)**Bare Earth****Çıplak Yeryüzü** (İnsan yapımı nesnelere hariç)**Barrette****Üç veya daha fazla sıralı yer ışıklandırması**

(Annex 14/I) Three or more aeronautical ground lights closely spaced in a transverse line so that from a distance they appear as a short bar of light.

(Annex 14/I) Üç veya daha fazla sıralı havacılık yer ışıklarının birbirine yakın dizilerek uzaktan küçük bir çizgi gibi görünmesine verilen ad.

(SHT HES-r1) **Baret:** Belirli bir mesafeden kısa bir ışık çubuğu gibi görünen, enine bir çizgi halinde birbirine yakın olarak yerleştirilmiş üç veya daha fazla havacılık yer ışığı.

Barometric Altitude**Barometrik İrtifa****Base****Üs, esas, temel, ana****Baseline****Ana Hat****Basic Training****Temel Eğitim****Base Turn****Esas Dönüş**

(Annex 11; PANS-ATM; PANS-OPS/I-II)

(Annex 11; PANS-ATM; PANS-OPS/I-II)

Basic Empty Weight (BEW)**Temel Boş Ağırlık**

(SHT OPS-1) Hava aracı Temel Boş Ağırlığı

Basic Index (BI)**Temel ibre, temel gösterge**

(SHT OPS-1) Hava aracı temel indeksi

Basic Station (BS)	Temel Konum
(SHT OPS-1) Uçak üzerindeki herhangi bir noktanın veya parçanın yerini kesin olarak belirtebilmek için kullanılan deyim	
Basic Instrument Flight Trainer	Temel Aletli Uçuş Eğitici (Annex 1; 6/1; 6/III)
Beacon	İşaret, Fener, Belirleyici
Bearing	Pusula Yönü (Açısı)
Becquerel (Bq)	Nükleer yoğunlaşma ölçüm birimi (Annex 5)
Blind Transmission (AN 10/II; PANS-ATM)	Karşılıksız / Tek Yönlü Yayın (AN 10/II; PANS-ATM)
Blocked	Engellenmiş, tıkanmış
Border Integrity	Sınır Bütünlüğü (Annex 9)
Boundary	Hudut
Break	Ara, kesinti
Breaking Action	Frenleme Durumu
Briefing	Bilgilendirme
Broadcast	Telsiz yayını (Annex 10/II; 10/III; PANS-ATM)
Bromine Chlorine Di-fluorine (BCF) (Bakınız: <i>Rest period</i>)	Halon Yangın Söndürücü Boş Süre
(SHT.6a-50). Uçucu ekiplere uçuş görev süresi, dinlenme süresi, nöbetçi ekip görev süresi, yedek ekip görev süresi, konaklama süresi dışında, hiçbir uçuş görevi veya ilave görev verilmediği serbest süre.	
Buffer Zone	Tampon Bölge
Built-in Test Equipment	Kendinden Sınayan Donanım
C Charlie	ÇAR LI (- • - •)
Cabin Attendant (eski deyim)	<i>CCM'a bakınız</i>
Cabin Crew Member (CCM) (Annex 6/I; Annex 6/III) A crew member who performs, in the interest of safety of passengers, duties assigned by the operator or the pilot-in-command of the aircraft, but who shall not act as a flight crew member.	Kabin Ekibi Üyesi (Annex 6/I; Annex 6/III) İşletme ya da sorumlu pilot tarafından, işletcinin ya da sorumlu pilotun yolcu güvenliği için görevlendirdiği, ama hava aracında uçuş ekibi üyesi olarak çalışmayacak olan ekip üyeleri.
(SHT-6A-50) Uçucu Ekip; Havacılık işletmeleri tarafından belirlenen, hava aracının sevk ve idaresiyle görevli pilotlar, uçuş mühendisleri ile sertifikalı kabin içi emniyet ve diğer hizmetlerin yürütülmesiyle görevli kabin ekibini ve yükleme görevlilerini, uçak tipine göre uçuş mühendisi kapsamında gerektiğinde seyrüsefer ve radyo operatörlerini,	
(SHY-HUK) Mürettebat üyesi: Bir uçuş görev periyodunda, hava aracında görev yapmak üzere işletmeci tarafından tayin edilmiş kişi,	
Cargo aircraft. (Annex 18) Any aircraft, other than a passenger aircraft, which is carrying goods or property.	Cargo aircraft. (Annex 18) Yolcu dışında yük ve mal taşıyan herhangi bir uçak.
Center of Gravity (CG)	Denge Merkezi
Center of Lift (CL)	Kaldırma merkezi

Calibrated airspeed (CAS) (EU) means indicated airspeed of an aircraft, corrected for position and instrument error. Calibrated airspeed is equal to true airspeed in tandard atmosphere at sea level.	Düzeltilmiş Hava sürati (EU) Hava aracının pozisyon ve donanım hataları giderilmiş hava sürati. STP şartlarında düzeltilmiş hava sürati, gerçek hava süratine eşittir.
Calculated Landing Time	Hesaplanmış İniş Zamanı
Calculate Time of Arrival	Hesaplanmış Varış Zamanı
Calculated Take Off Time	Hesaplanmış Uçuş Zamanı
Calculated Time Over	Hesaplanmış Olunacak Zaman
Calendar (Annex 4-11-14/I, 14/II; 15) (Annex 14) Discrete temporal reference system that provides the basis for defining temporal position to a resolution of one day (ISO 19108).	Takvim (Annex 4; 11; 14; 15) (Annex 14) Zamansal durumu tanımlama esaslı bir günün ayrıştırılmasını sağlayan temel zamansal referans sistemi (ISO 19108).
(SHT HES-r1) Takvim: Temporal pozisyonun tanımlanmasına yönelik esaslı bir günlük bir çözünürlükle sağlayan aralıklı temporal referans sistemi (ISO 19108, coğrafi bilgi - temporal)	
Candela (cd) (Annex 5)	Işık yoğunluk birimi (Annex 5)
Canopy (Pilot kabini üzerindeki şeffaf koruyucu- <i>Bazı uçaklarda</i>)	Gölgelik, Örtü (Annex 4; Annex 15)
Calibrate	Ayar, ayarlamak
Capacity	Yeterlik, Kapasite
Cargo, fright, air cargo (Annex 9; Annex 17) Any property carried on an aircraft other than mail, stores and accompanied or mishandled baggage.	Kargo = Hava Yüğü (Annex 9; Annex 17) Posta, depolanmışlar, yolcu beraberinde ya da sahibine gönderilmek üzere hava aracına yüklenmiş bagaj dışındaki yük.
(SHY-22) Kargo: Mektup, erzak ve eşlik edilen ya da yanlışlıkla konulmuş bagaj dışında uçakta taşınan herhangi bir mal. (<i>sb. Kargo=Hava Yüğü; Ulaştırma işinde taşınacaklar; denizde navlun, havada kargo ve karada yük diye geçer</i>).	
Cargo Aircraft (Annex 18) Any aircraft, other than a passenger aircraft, which is carrying goods or property.	Kargo Uçağı (Annex 18) Yolcu uçakları dışında, mal ve mülk taşıyan her türlü hava aracı.
(SHT OPS-1 / SHY-6a) Kargo uçağı: Tamamı yük taşımak için düzenlenmiş uçak.	
Carrier	Taşıyıcı
Case Study	Durum Çalışması
Category * Operation (CAT I-II-III A,B,C)	İşletme (Kategorisi) Kümesi (CAT I-II-III A, B, C) (Annex 6/I; 6/II; 6/III)
Catering	İkram (Yiyecek ve içeceklerle ilgili)
Causes, causal factors (Annex 13) Actions, omissions, events, conditions, or a combination thereof, which led to the accident or incident. The identification of causes does not imply the assignment of fault or the determination of administrative, civil or criminal liability.	Nedenler, nedesel etkenler (Annex 13) Davranış, ihmal, oluş, şart ya da bunların birleşiminin kaza ya da olaya neden olması. Nedenlerin tanımları hata ya da idari, sivil ya da ceza sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Constant Descend Final Approach (CDFA) (EU OPS-1) A specific technique for flying the final-approach segment of a nonprecision instrument approach procedure as a continuous descent, without level-off, from an altitude/ height at or above the Final Approach Fix altitude / height to a point approximately 15 m (50') above the landing runway threshold or the point where the flare manoeuvre should begin for the type of aeroplane flown.	Sürekli Alçalma ile Son Yaklaşma (EU OPS-1) Hassas olmayan bir aletli yaklaşma yönteminde yapılan seviye-bağımsız - son yaklaşma başlangıç noktası irtifa/yüksekliği ya da pist eşik noktası yüksekliğinden yaklaşık 50 ft yüksekliğe veya uçak palye yüksekliğine kadar uygulanan sürekli bir alçalma özel tekniği.
(SHT OPS-1) Hassas olmayan bir yaklaşma usulünde; düz uçuş göstermeden yapılan sürekli bir alçalma tekniği, - Son yaklaşma başlangıç noktası yüksekliğinden/irtifasından, pist oturma noktasının yüksekliğinden yaklaşık 50 ft yüksekliğe veya uçak palye irtifasına kadar bu teknik ile yaklaşma yapılabilir.	
Ceiling	Tavan (PANS-ATM)
Celsius Temperature	Santigrad cinsi ısı birimi (Annex 5)
Center of Gravity (CG)	Ağırlık Merkezi
Central Flow Management Unit	Merkezi Akış Yönetim Birimi
Certificate	Belge
Certification (Annex 17) A formal evaluation and confirmation by or on behalf of the appropriate authority for aviation security that a person possesses the necessary competencies to perform assigned functions to an acceptable level as defined by the appropriate authority.	Belgeleme (Annex 17) Havacılık emniyetinin, adına ya da ilgili yetkililer adına, ilgili yetkililerce tanımlanmış kabuledilebilir seviyede gerekli yetkinliğe sahip olunduğunun, resmi değerlendirme ve uygunluğu.
Certification Specifications for All Weather Operations (CS-AWO)	Her Hava Koşulunda İşletme Onay Şartları (CS-AWO)
(SHT OPS-1) Her hava koşulundaki operasyonları onaylama spesifikasyonlarını.	
Certification Specifications for Technical Standard Orders (CS-TSO)	Teknik Standart Emirleri Onay Şartları (CS-TSO)
(SHT OPS-1) Teknik standart kurallarını onaylama spesifikasyonları.	
Certified Aerodrome (Annex 14) An aerodrome whose operator has been granted an aerodrome certificate.	Yetkilendirilmiş Havameydanı (Annex 14) İşleticisine Havameydanı İşletme Ruhsatı vermiş bir havameydanı.
(SHT HES-r1) Sertifikalı havaalanı: İşletmecisine bir havaalanı sertifikası verilmiş olan bir havaalanı.	
Certify as airworthy (to)	Uçabilirliğini Belgelemek (Annex 1)
Certifying staff	Onaylayıcı-belgeleyici
Change-over point (Annex 1-2-4-11; PANS-OPS/II)	Üzerinden Geçişte Devir Noktası (Annex 1; Annex 2; Annex 4; Annex 11; PANS-OPS/II)
Channel	Kanal
Chapter	Konu
Charter	Kiralama
Checklist	Kontrol Listesi

Check Point	Kontrol Noktası
Child (CHD) (EU OPS-1) Children are defined as persons who are of an age of two years and above but who are less than 12 years of age. (SHT OPS-1) 2 yaşından büyük, 12 yaşından küçük bireyler.	Çocuk (EU OPS-1) 2 yaşından büyük ama 12 yaşından küçük, çocuk olarak tanımlanan kişiler.
Circling (EU OPS-1) The visual phase of an instrument approach to bring an aircraft into position for landing on a runway which is not suitably located for a straight-in approach.	Turlama (EU OPS-1) Bir meydana aletli inişlerde doğrudan yaklaşma sağlanamadığı durumlarda, hava aracını piste iniş için uygun düzene getirecek görsel aşama.
Circling Approach (ICAO Doc 8168: PANS-OPS Vol I) A circling approach is an extension of an instrument approach procedure which provides for visual circling of the aerodrome prior to landing. (SHT OPS-1) Uçağın direk yaklaşma ile piste indirilmesinin mümkün olmadığı hallerde yaklaşma ve inişin görerek şartlarda yapılmasını sağlayan bir aletli yaklaşma usulü	Turlu yaklaşma (Doc 8168) Turlu Yaklaşma, bir meydana iniş öncesi, meydan üzeri görerek turlama içeren Aletli Yaklaşma Yönteminin bir uzantısıdır.
Circle- To-Land	Turlu Yaklaşma (iniş için)
Circuit	Döngü
Civil Aviation Authority (CAA)	Sivil Havacılık Yetkilisi
Class * Airspace (*A-B-C-D-E-F-G)	A-B-C-D-E-F-G Sınıfı Havasahası (Annex 11)
Classification	Sınıflandırma
Class Rating Examiner (CRE)	Sınıf Yetkili Kontrol Pilotu (SHT OPS-1) Sınıf yetkisi kontrol pilotu
Class Rating Instructor (CRI)	Sınıf Yetkili Öğretmen Pilot (SHT OPS-1) Sınıf yetkisi öğretmeni
Clear	Açık, temiz
Clearance	Serbesti, aşma
Clearance limit	Serbest kılınma/aşma sınırı (Annex 2; 11)
Clearance of goods	Gümrükten çekme (Annex 9)
Cleared for Take Off	Kalkış Serbest
Cleared to Land	İniş Serbest
Cleared Flight Level	Serbest kılınan Uçuş Seviyesi
Cleared Level Deviation	Serbest kılınan Seviyeden Sapma
Cleared Level Deviation Threshold	Serbest kılınan Seviye Sapma Eşiği
Cleared Level	Serbest Kılınan Seviye
Clearway (CWY) (Annex 4; Annex 14/I) A defined rectangular area on the ground or water under the control of the appropriate authority, selected or prepared as a suitable area over which an aeroplane may make a portion of its initial climb to a specified height.	Pist Aşma Sahası (Annex 4; Annex 14/I) Karada veya suda uçakların belirli bir yüksekliğe kadar ilk tırmanışlarının bir bölümünü yapabilmelerine elverişli şekilde seçilmiş veya hazırlanmış, ilgili yetkililerin denetimindeki dikdörtgen saha.

(SHT OPS-1 / SHY-14a) **Aşma sahası:** Karada veya suda uçakların muayyen bir yüksekliğe kadar ilk tırmanışlarını yapabilmelerine elverişli şekilde hazırlanmış veya seçilmiş, ilgili otoritelerin kontrolü altında tutulan dikdörtgen biçimde belirlenmiş saha.

(SHT HES-r1) **Aşma sahası:** Üzerinde bir uçağın belirli bir yüksekliğe kadar ilk tırmanışının bir bölümünü gerçekleştirebileceği uygun bir alan olarak seçilmiş veya hazırlanmış, ilgili otoritenin kontrolü altında bulunan, yerde veya su üzerinde bulunan belirlenmiş bir dikdörtgen alan.

Climatological table	İklimsel Tablo (Annex 3)
Closed Runway	Kapalı Pist
Closed Traffic	Trafiğe Kapalı
Closing meeting	Kapanış Toplantısı.
(Kalite Yöntemi-sb) Bir denetim sonrası ilgililere katılan sorumlu müdür ile birlikte denetim bulgu ve sonuçlarına göre genel durum hakkında genel bilgilendirme ve düzeltici önlemler için gereken sürenin tesbiti dâhil denetimin yapıldığını belgeleyen imzalar ile denetimin sonlandırılması.	
Cloud of Operational Significance	İşletmeyi Etkileyecek Önemdeki Bulut (Annex 3) 1500m≈5000ft altındaki bulutlar.
Cockpit	Pilot Kabini
(SHT OPS-1) Pilot mahalli	
Cockpit Voice Recorder (CVR)	Pilot Kabini Ses Kaydedicisi
(SHT OPS-1) Kokpit ses kaydedicisi	
Code	Dizgi
Code (SSR)	SSR için Tayin Edilen Dizgi (PANS-ATM)
Codeshare	Dizgi paylaşımı
Cognition	Kavrama
Combustor	Tutuşturucu
Combustion	Yanma
Commander (See PIC)	Yetkili Pilot (Bakınız PIC)
Commercial Air Transport Flight	Ticari Hava Taşımacılık Uçuşu
Commercial Air Transport Operation	Ticari Hava Taşımacılık İşletimi
(Annex 1 ; Annex 6/I; 6/II; 6/III; Annex 17) An aircraft operation involving the transport of passengers, cargo or mail for remuneration or hire.	(Annex 1; 6/I; 6/II; 6/III; 17) Yolcu, kargo ve postanın ücreti karşılığı ya da hava aracının kiralanması yoluyla yapılan taşıma işi.
Commercial Flight	Ticari Uçuş
(SHT OPS-1) Ücreti karşılığı yolcu, yük ve posta taşımak üzere yapılan uçuş	
Commissary Supplies	Kendi kullanım gerekleri (Annex 9)
Common mark	Ortak Tescil İşareti (Annex 7)
Common Mark Registering Authority	Ortak Tescil İşaret Yetkisi (Annex 7)
Compacted Snow	Sıkıştırılmış Kar (Annex 14/I; PANS-ATM)
Compliance Checklist (CC)	Uygunluk Kontrol Listesi
ICAO kural ve uygulamalarının Uluslar arası Standartlar ve Tavsiye edilen usullere uygun yürürlüğünün kontrolü için hazırlanan liste-sb.	
Communications Management Unit	İletişim Yönetim Birimi

Compass Locater	Pusulaya Yönlendirimi
Competence	Yetki
Competency (Annex 1) A combination of skills, knowledge and attitudes required to perform a task to the prescribed standard	Yeterlilik , ehliyet (Annex 1; PANS-TRG) (Annex 1) Tanımlanmış standartlar içerisinde bir görevi yerine getirebilmek için gerekli yetenek, bilgi ve tavrın bileşeni.
Competency Element	Yeterlilik Unsuru (Annex 1 ; PANS-TRG)
Competency Unit	Yeterlilik , ehliyet Birimi (Annex 1 ; PANS-TRG)
Competent Authority	İlgili Yetki (PANS-ATM)
Component (SHY-145) Komponent: Herhangi bir motor, pervane, parça veya cihaz.	Bileşke, Bileşen, Parça
Comprehensive systems approach ICAO güvenlik gözdengeçirme değerlendirmesi için yapısal uygulama ve yöntemini planlama, hazırlama, yönetme, takip ve değerlendirme sistematığı denetimi.	Ayrıntılı sistem yaklaşımı
Compressor	Sıkıştırıcı
Compulsory Reporting Points	Zorunlu Rapor Noktaları
Computer	Bilgisayar (PANS-ATM)
Computer Based Training (CBT)	Bilgisayar Tabanlı Eğitim
Conditional Route	Şarhlı Yol
Conference Communications	Çoklu Konferans Görüşme (Annex 11)
Configuration	Biçim, Konum (Annex 8)
Configuration Deviation List (CDL)	Yapısal Sapma Listesi (Annex 6/I; 6/III) (SHT OPS-1) Konfigürasyondan sapma listesi
Conflict	Uyuşmazlık, çatışma
Conflict Resolution	Uyuşmazlık Çözümlemesi
Conformance	Uyum. (ICAO Standartlarına uyum)
Congested Area	Yerleşim Sahası (Annex 6/III)
Consensus	Uyuşma, Anlaşma, Uzlaşma
Consignment (Annex 18) One or more packages of dangerous goods accepted by an operator from one shipper at one time and at one address, receipted for in one lot and moving to one consignee at one destination address.	Sevk, gönderi (Annex 18) İşleticinin bir göndericiden bir seferde, tek bir adresten alıp gönderi olarak tek bir alıcı ve tek bir adres için makbuz kestiği, bir ya da birden fazla tehlikeli madde paketleri.
Contaminated Runway (EU OPS-1) A runway is considered to be contaminated when more than 25 % of the runway surface area (whether in isolated areas or not) within the required length and width being used is covered by the following: i) surface water more than 3 mm (0,125 in) deep, or by slush, or loose snow, equivalent to more than 3 mm (0,125 in) of water;	Pistte Birikinti (EU OPS-1) Pist yüzey alanının – yalıtılmış alan içerisinde olsun veya olmasın- kullanılan gerekli uzunluk ve genişlik çerçevesinde %25’lik kısımdan fazlasının kaplı olması hali, sırasıyla; i) 3 mm’den (0,125 inç’ten) daha derin Düzey suyu veya sulu kar veya karla karışık yağmur sonucunda birikmiş 3 mm’den (0,125 inç’ten) fazla su.

- (ii) snow which has been compressed into a solid mass which resists further compression and will hold together or break into lumps if picked up (compacted snow); or
(iii) ice, including wet ice.
- (ii) Katı bir tabaka olacak şekilde sıkışmış, daha fazla sıkıştırmaya direnç kazanmış ve öbekleri bir arada tutan veya kaldırılması durumunda öbeklere ayrılacak olan kar – (sıkışmış kar), ya da,
(iii) Islak buz dâhil olmak üzere buz.

- (SHT OPS-1) Pist yüzey alanının –izole alan dâhilinde olsun veya olmasın- kullanılan gerekli uzunluk ve genişlik dâhilindeki %25’lik kısmından fazlasının aşağıdakilerle kaplı olması hali,
- (i) 3 mm’den (0,125 inç’ten) daha derin Düzey suyu veya sulu kar veya karla karışık yağmur sonucunda birikmiş 3 mm’den (0,125 inç’ten) fazla su.
- (ii) Katı bir tabaka olacak şekilde sıkışmış, daha fazla sıkıştırmaya direnç kazanmış ve öbekleri bir arada tutan veya kaldırılması durumunda öbeklere ayrılacak olan kar – sıkışmış kar.
- (iii) Islak buz dâhil olmak üzere buz.

Contingency

Contingency Fuel

(Annex 6) Contingency Fuel which shall be the amount of fuel required to compensate for unforeseen factors. It shall be five per cent of the planned trip fuel or of the fuel required from the point of in-flight re-planning based on the consumption rate used to plan the trip fuel but, in any case, shall not be lower than the amount required to fly for five minutes at holding speed at 450 m (1 500 ft) above the destination aerodrome in standard conditions;

Note.- Unforeseen factors are those which could have an influence on the fuel consumption to the destination aerodrome, such as deviations of an individual aeroplane from the expected fuel consumption data, deviations from forecast meteorological conditions, extended taxi times before take-off, and deviations from planned routings and/or cruising levels.

Beklenmeyen, olası

Beklenmeyen durum yakıtı.

(Annex 6) Beklenmeyen durum yakıtı, öngörülemeyen etkenleri karşılamaya yetecek miktarda olacaktır. Planlanan gezinti (trip) yakıtının ya da uçuşta yeniden planlama noktasından itibaren yakıt tüketim oranına göre hesaplanan gerekli gezinti yakıtının %5’i olacak ama her iki durumda da varış meydanındaki standard şartlarda 450m (1,500ft) de bekleme süratinde 5 dakikalık uçuş için gerekli yakıttan az olmayacaktır.

Note.- Öngörülemeyen etkenler arasında, varış meydanına kadar olan yakıt tüketimindeki değişiklikleri, verilen tüketim oranlarına göre o uçağın verilerindeki sapma, muhtemel meteorolojik şartların ağırlaşması, kalkış meydanında öngörülen taksit süresinin uzaması, öngörülen yol ve/veya seviyeden sapmaları sayabiliriz.

(SHT OPS-1 Md.4-29) **Beklenmeyen durum yakıtı** (contingency fuel) Yakıt harcamasını etkileyen ve planlama esnasında öngörülemeyen faktörlerin oluşmasından doğabilecek yakıt sorunlarının telafi edilmesi için kullanılacak yakıt, (uçanın beklenen yakıt tüketim verilerindeki sapmalar, meteorolojik koşullara ilişkin tahminlerdeki sapmalar ve planlanan uçuş rotası ve/veya uçuş seviyelerinden / irtifalarından sapmalar gibi).

(SHT OPS-1 Ek-1, Md.11.2.c) **Beklenmeyen durum yakıtı** (contingency fuel) Planlanan uçuş yakıtının %5’inden veya uçuş sırasında yeniden planlama halinde, uçuşun geri kalan kısmı için gerekli uçuş yakıtının % 5’inden az olmayan yakıt.

(SHT OPS-1 Ek-3, Md.1.3) **Beklenmeyen durum yakıtı** (contingency fuel) 2 nci fıkrada “Azaltılmış Beklenmeyen Durum Yakıtı” içerisinde öngörülen yakıt hariç olmak üzere aşağıdaki (a) veya (b) bentlerinden fazla olanıdır:

- (a) (i) Planlanan uçuş yakıtının % 5’i veya uçuş sırasında yeniden planlama halinde uçuşun geri kalanı için gerekli uçuş yakıtının % 5’i veya
(ii) Ek-4 çerçevesinde rota üzerinde yedek havaalanının mevcut olması kaydıyla, planlanan uçuş (seyahat/trip) yakıtının veya uçuş sırasında yeniden planlama halinde uçuşun geri kalanı için gerekli uçuş yakıtının en az % 3’ü; veya

(iii) İşleticinin uçaklar için münferit birer yakıt tüketim takibi programı oluşturmuş olması ve bu program vasıtasıyla tespit edilen verilerden yakıt hesaplamasında yararlanması kaydıyla, planlanan uçuş (seyahat/trip) yakıtına istinaden 20 dakikalık uçuş süresi için gereken yakıt miktarı veya

(iv) Genel Müdürlük tarafından onaylanmış ve planlanan uçuş (seyahat/trip) yakıtı ile gerçekte tüketilen uçuş (seyahat/trip) yakıtı arasındaki sapmayı istatistiksel bir biçimde kapsayan bir metoda dayanarak elde edilmiş yakıt miktarı.

(Söz konusu metot, her bir şehir/uçak kombinasyonuna ilişkin yakıt tüketimini takip etmekte kullanılmakta olup, işletici bu verileri ilgili şehir/uçak kombinasyonu için beklenmeyen durum yakıtının hesaplanmasına yönelik olarak istatistiksel analiz için kullanılmalıdır.)

(b) Standart koşullarda varış yeri hava alanı üzerinde, 1.500 fit (450 m) yükseklikte, bekleme (turlama/circling) hızında beş dakikalık bir uçuş gerçekleştirmek için gerekli yakıt miktarı.

Continuing airworthiness.

(Annex-8) The set of processes by which an aircraft, engine, propeller or part complies with the applicable airworthiness requirements and remains in a condition for safe operation throughout its operating life.

Sürekli uçuşa elverişlilik.

(Annex-8) Bir hava aracının işletim ömrü boyunca uçak, motor, pervane ya da parçasının uçabilirlik gereklerine uygun ve güvenli işletim şartlarını yerine getirmek için yapılan bir dizi süreç.

(SHT-M) **Sürekli uçuşa elverişlilik:** Hava aracının, işletim ömründeki herhangi bir zamanda yürürlükteki uçuşa elverişlilik gerekliliklerine uygun ve emniyetli işletim için elverişli bir durumda olmasını sağlayan süreçleri,

Continuous Descent Final Approach (CDFA)**Sürekli Alçalma ile Son Yaklaşma****Contour Line**

Haritada aynı yükseklik noktalarını birleştiren çizgi, (Annex 4; PANS-OPS/II)

Control Area (CTA)**Kontrol Sahası**

(Annex 2; Annex 3; Annex 11; PANS-ATM)

Controlled Aerodrome**Kontrollü Havameydanı**

(Annex 2; Annex 11; PANS-ATM)

Controlled Airspace**Kontrollü Hava Sahası**

(Annex 2; Annex 11; PANS-ATM)

Control Tower**Kontrol Kulesi****Control Zone (CTR)****Kontrol Bölgesi**

(Annex 2; Annex 11; PANS-ATM)

Controlled Flight**Kontrollü Uçuş**

(Annex 1; Annex 2; Annex 11; PANS-ATM)

Controlled Flight Into Terrain (CFIT)**Kontrollü Uçuşlarda Yere Çarpma****Controller Pilot Data Link Communications (CPDLC)****Kontrolör/Pilot Veri Bağlantı İletişimi**

(Annex 2) A means of communication between controller and pilot, using data link for ATC communications.

(Annex 2; 10/II; 10/III; 11; PANS-ATM)

Kontrolör-pilot görüşmelerini sağlamaya yönelik ATC iletişimi için sağlanmış veri alışveriş bağlantısı.

Convergence**Yakınlaşma****Converted Meteorological Visibility (CMV) (EU-OPS 1.430)****Uyarlanmış Meteorolojik Görüş**

(SHT OPS-1.94.4b) Uyarlanmış meteorolojik görüş.

Co-Ordinate**Eş Düzen**

Coordinates	Eşdüzen noktası, Koordinat
Co-pilot (Annex 1) A licensed pilot serving in any piloting capacity other than as pilot-in-command but excluding a pilot who is on board the aircraft for the sole purpose of receiving flight instruction.	Yardımcı Pilot (Annex 1) Sorumlu kaptan pilot ve hava aracında yalnızca uçuş talimatı almak üzere bulunanların dışında, pilotluk yeterliliğine sahip her türlü hizmeti verebilen lisanslı pilot
(SHY-1) İkinci pilot: Hava aracında bulunan fakat amacı sadece lisans ya da tip yetkisi uçuş eğitimi almak olan pilot dışında, hava aracı tip listeleri ya da tip sertifikasyonuna göre veya uçuşun yürütüldüğü operasyon düzenlemeleri uyarınca idaresi birden fazla pilotu gerektiren hava araçlarında sorumlu pilot haricinde görev yapan pilot.	
(SHT-2) İkinci Pilot: Hava aracı tip listeleri ya da tip sertifikasyonuna göre veya uçuşun yürütüldüğü operasyon düzenlemeleri uyarınca idaresi birden fazla pilotu gerektiren hava araçlarında sorumlu pilot haricinde görev yapan pilot (Bu tanımın içine hava aracında bulunan fakat amacı sadece lisans yada tip yetkisi uçuş eğitimi almak olan pilot girmez).	
Core	Çekirdek, öz
Corporate aviation	Şirket Havacılığı, Tüzel Havacılık (Annex 17)
Correction	Düzeltilme
Corrective action	Düzeltilici eylem.
Corrective action plan	Düzeltilici eylem planı
Coulomb I	Saniyede amper –birim (Annex 5)
Course	Baş, Uçuş Yolu
Coverage	Kapsam
Crash Axe	Kırma Baltası
Crew	Ekip
Crew Member (see, <i>Flight Crew Member</i>)	Ekip Üyesi (<i>Uçuş Ekibi Üyesi' ne bakınız</i>)
Crew Resource Management (CRM)	Ekip Kaynak Yönetimi (SHT OPS-1)
Crew Resource Management Instructor (CRMI)	Ekip Kaynak Yönetimi Öğretmeni (SHT OPS-1) Ekip kaynak yönetimi Öğretmeni
Criteria	Ölçüt
Critical phases of flight (EU OPS-1) Critical phases of flight are the take-off run, the take-off flight path, the final approach, the landing, including the landing roll, and any other phases of flight at the discretion of the commander.	Kritik uçuş evreleri (EU OPS) Kalkış koşusu, kalkış uçuş yolu, son yaklaşma, iniş koşusu ve iniş dahil, yetkili pilotun takdirinde olan diğer uçuş evreleri.
(SHT OPS-1) Kalkış koşusu -rulesi-, kalkış uçuş hattı, son yaklaşma, iniş rulesi ve sorumlu kaptan pilotun takdirinde olan diğer uçuş evreleri.	
Critical power-unit(s), critical engine(s) (Annex 8)	Ciddi hasarlı güç ünitesi – motoru/motorlar
Cross	Geç (<i>Emir kipi</i>), çapraz
Cross-country, (Annex 1) A flight between a point of departure and a point of arrival following a pre-planned route using Standard navigation procedures.	Kırsal uçuş (Annex 1) Önceden belirlenen iki nokta arasında kalkış ve iniş ile standart gezin yöntemi uygulayarak yapılan uçuş.
Crosswind	Yan Rüzgâr

Crosswind Component	Yan Rüzgâr Bileşeni
Cruise	Yol alma, Seyir
Cruise Climb (Annex 2; PANS-ATM) An aeroplane cruising technique resulting in a net increase in altitude as the aeroplane mass decreases.	Yolalırken Tırmanış (Annex 2; PANS-ATM) Bir uçağın net bir irtifa kazanırken uçağın ağırlığından kaybederek yol alma tekniği.
Cruise relief pilot (Annex 6) A flight crew member who is assigned to perform pilot tasks during cruise flight, to allow the pilot-in-command or a co-pilot to obtain planned rest.	Uçuşta istirahate çekilen pilot, (Annex 6/I) Uçuşa görev yapmak üzere ekip üyesi olaeak atanmış bir pilotun, sorumlu pilot ya da ikinci pilotun uçuştaki planlanmış istirahati.
Cruising Altitude	Yol alma (Seyir) İrtifa
Cruising Level (Annex 2) A level maintained during a significant portion of a flight.	Yol alma (Seyir) Seviyesi (Annex 2; 3; 6/I; 11; PANS-ATM) Uçuşun belirli bir bölümünde sahip olunan seviye.
Culture	Yer yüzeyinde insan elinden çıkmış yapıtlar (Annex 4; Annex 15)
Current data authority (CDA) (Annex 10/II; PANS-ATM)	CPDLC için geçerli, yetkilendirilmiş veri sağlamaktan sorumlu, atanmış, faal yer sistemi
Current Flight Plan (CFP) (Annex 2) The flight plan, including changes, if any, brought about by subsequent clearances.	Yürürlükteki Uçuş Planı (Annex 2; PANS-ATM) Varsa eğer, değişiklikler de dahil, sonraki davranışları da belirten uçuş planı.
Cyclic redundancy check (CRC) (Annex 4; Annex 11; Annex 14/I; 14/II; Annex 15) A mathematical algorithm applied to the digital expression of data that provides a level of assurance against loss or alteration of data.	Döngülü artık kontrolü, (Annex 4; 11; 14/I; 14/II; 15) Matematiksel sayı sistemi uygulayarak sayısal ifadelerdeki veri kaybı ya da değişimi önleyip güvence altına almak.
(SHT HS-r1) Dönüşsel artıklık kontrolü (CRC): Veri kaybı veya değişikliğine karşı bir güvence seviyesi sağlayan verinin dijital olarak ifade edilmesine uygulanan matematiksel bir algoritma.	

D Delta	DELL TA (-••)
Damp Lease	Pilotlu kiralama, (Uçağı sadece pilotları ile kiralama)
Danger Area	Tehlikeli Saha (Annex 2; Annex 4; Annex 15)
Dangerous Goods	Tehlikeli Maddeler, (Annex 6/I; 6/II; 6/III; 18)
Dangerous Goods Regulations (DGR) (ICAO Anx-18) Articles or substances which are capable of posing a risk to health, safety, property or the environment and which are shown in the list of dangerous goods in the Technical Instructions or which are classified according to those Instructions.	Tehlikeli Madde Kuralları (DGR) (Annex-18) Sağlığa, can güvenliğine, mala ya da çevreye olası risk sergilemeye yönelik tehlikeli maddeler listesi olan Teknik Talimatlar kitabında tanımlanmış ya da bu talimatlar doğrultusunda sınıflandırılmış madde ya da nesnelere.

Dangerous Goods Accident

(Annex-18). An occurrence associated with and related to the transport of dangerous goods by air which results in fatal or serious injury to a person or major property damage.

Tehlikeli Madde Kazası

(Annex 18) Havayolu ile taşınırken bir kişinin ölümcül ya da ciddi yaralanma ya da malın büyük zarar görmesi ile sonuçlanmış ve ilişkilendirilmiş olay.

Dangerous Goods Incident

(ICAO Annex-18) An occurrence, other than a dangerous goods accident, associated with and related to the transport of dangerous goods by air, not necessarily occurring on board an aircraft, which results in injury to a person, property damage, fire, breakage, spillage, leakage of fluid or radiation or other evidence that the integrity of the packaging has not been maintained. Any occurrence relating to the transport of dangerous goods which seriously jeopardizes the aircraft or its occupants is also deemed to constitute a dangerous goods incident.

Tehlikeli Madde Olayı

(Annex 18) Havayolu ile taşınırken, illa hava aracında oluşması da gerekmeyen, bir kişinin yaralanması, malın zarar görmesi, yangın, kırılma, akıntı, sıvı ya da radyasyon sızıntısı ile paketin bütünlüğünün kaybolması sonucu ortaya çıkan diğer delillere dayalı, tehlikeli madde kazaları dışındaki ilişkilendirilmiş olaylara denir. Havayolu ile taşınırken uçağın ve/veya içindekilerin ciddi tehlike ile karşı karşıya kalmaları yine tehlikeli madde olaylarının oluşturduğu kabul edilir.

Data

Veri

Database (DB)

Veritabanı (Annex 15)

Data Convention

Veri anlaşması, Veri birliği (PANS-ATM)

Data Display System

Bilgi Görüntüleme Sistemi

Data Link

Veri Bağlantısı

Data Link-automatic terminal information service (D-ATIS)

Otomatik veri bağlantılı ATIS bilgi hizmeti (Annex 11; PANS-ATM)

Data Link Communications

Veri bağlantılı iletişim (Annex 2; Annex 11)

Data Link initiation Capability (DLIC)

Veri bağlantısını başlatacak adres, isim ve uyarılma değiş-tokuş yetisi (PANS-ATM)

Data processing

Veri işleme (PANS-ATM)

Data Product

Üretilmiş veri (Annex 15, ISO St.19131'e göre)

Data Quality

(Annex 4; 11; 14/I;II; 15) A degree or level of confidence that the data provided meet the requirements of the data user in terms of accuracy, resolution and integrity.

Data Kalitesi (güvenilirliği)

(Annex 4; 11; 14/I;II; 15) Toplanan verilerin kullanıcı tarafından doğruluğu, çözünürlüğü ve bütünlüğünün tüm ihtiyaçları karşıladığına ilişkin güven derece ya da düzeyi.

(SHT HES-r1) **Veri kalitesi:** Sağlanan verilerin, doğruluk, çözünürlük ve bütünlük balonundan veri kullanıcısının ihtiyaçlarını karşıladığına ilişkin bir güven derecesi veya düzeyi.

Data Set

Tanımlı Veri (Annex 15, ISO 19101'e göre)

Data Set Series (Annex 15)

Tanımlı Veri Dizileri (ISO 19101'e göre)

Datum

(Annex 4) Any quantity or set of quantities that may serve as a reference or basis for the calculation of other quantities (ISO 19104*).

Nirengi, Nicelik, (ISO 19104'e göre)

(Annex 4; 11; 14/I; 14/II; 15) Bir niceliğin hesap edilmesinde kullanılarak her hangi bir nicelik ya da nicelik serilerinin üretimine temel / esas başvuru niceliği.

(SHT HES-r1) Başlangıç noktası: Başka miktarların hesaplanmasına yönelik bir referans veya esas niteliğinde olabilecek herhangi bir miktar veya miktarlar seti (ISO Standardı 19104, coğrafi bilgi - terminoloji).

Datum Line	Dayanak (Datum) çizgisi:
(SHT OPS-1) Ağırılık ve denge hesaplamaları için uçak yapımcısı tarafından belirlenen, genel olarak uçağın burnuna teğet veya bir miktar önünde bulunan matematiksel, hayali bir başlangıç hattı.	
Deadheading crew	İntikal eden ekip (Annex 6/III)
Dead Reckoning	Kabaca Tahmin
Dead Reckoning (DR) Navigation	Kabaca Tahmin ile Gezin
Decision Altitude (DA) or Decision Hight (DH).	Karar İrtifai ya da Karar Yüksekliği (DA veya DH)
(ICAO Anx-6) A specified altitude or height in the precision approach or approach with vertical guidance at which a missed approach must be initiated if the required visual reference to continue the approach has not been established. <i>Note 1. Decision altitude (DA) is referenced to mean sea level and decision height (DH) is referenced to the threshold.</i> <i>Note 2. The required visual reference means that section of the visual aids or of the approach area which should have been in view for sufficient time for the pilot to have made an assessment of the aircraft position and rate of change of position, in relation to the desired flight path. In Category III operations with a decision height the required visual reference is that specified for the particular procedure and operation.</i> <i>Note 3. For convenience where both expressions are used they may be written in the form "decision altitude/ height" and abbreviated "DA/H".</i>	(ICAO Anx-6) Bir iniş için hassas yaklaşma alçalmasında yahut dikey kılavuz kullanırken belirlenmiş irtifada ya da yükseklikte gerekli görüş sağlanamadığı için alçalmadan vazgeçilip pas geçişin başlatılacağı irtifa ya da yükseklik. (PANS-OPS/II) <i>Not-1: Karar İrtifai (DA) için Ortalama Deniz Seviyesi ve Karar Yüksekliği (DH) için de pist eşiği esas alınır.</i> <i>Not-2: Gerekli görsel başvuru demek, bir pilotun uçağını istenilen uçuş yolu ile ilgili hava aracının yaklaşma sahası içerisindeki görsel yardımcılarının konumu ve yer değiştirme oranını yeterli zaman içerisinde göreberek değerlendirmesine denir. Karar yüksekliği kullanılan Kategori III işletmelerde gereken görsel başvuru, ilgili işletme yönteminde belirtilendir.</i> <i>Not-3: Kolaylık sağlaması açısından her iki ifade "Karar İrtifai/Yüksekliği" olarak yazılabilir ve "DA/H" olarak da kısaltılabilir.</i>
(SHT OPS-1) DA ; Karar irtifai, (SHT OPS-1) DH ; Karar yüksekliği	
Declarant	Bildiren, Açıklayan, İfade eden (Annex 9)
Declared Capacity	Yayınlanmış yeti (kapasite) (Annex 11)
Declared Distances TORA, TODA, ASDA, LDA (see their explanations)	Yayınlanmış mesafeler (Annex 14, Vol.I Attachment A) TORA, TODA, ASDA, LDA (İlgili tanımlarına bakınız)
Declared Distances – Heliports TODAH, RTODAH, LDAH (see their explanations)	Yayınlanmış mesafeler – Helimeydan için TODAH, RTODAH, LDAH (Annex 14/II) (İlgili tanımlarına bakınız)
Declared Temperature (Annex 6) A temperature selected in such a way that when used for performance purposes, over a series of operations, the average level of safety is not less than would be obtained by using official forecast temperatures.	Yayınlanmış Isı (Annex 6/I) Seri uçuşlarda verimlilik (performance) nedeniyle seçilen ve öngörülen (forecasted) ısılar kullanılsa dahi ortak güvenlik sınırının altında düşülmesine neden olmayacak olan ısı değeri.

Defined point after take-off

(Annex 6/III) The point, within the take-off and initial climb phase, before which the helicopter's ability to continue the flight safely, with one engine inoperative, is not assured and a forced landing may be required.

Note.— Defined points apply to helicopters operating in performance Class 2 only.

Kalkış sonrası için belirlenmiş nokta

(Annex 6/III) Helikopterin kalkış sonrası tek motor ile uçuşına güvenle devam edemeyeceği ve iniş zorunda kalabileceği durumlar için tanımlanmış bir nokta.

Not: Tanımlanmış noktalar Performans Sınıf 2 Helikopterler içindir.

Defined Point Before Landing

(Annex 6/III) The point, within the approach and landing phase, after which the helicopter's ability to continue the flight safely, with one engine inoperative, is not assured and a forced landing may be required.

Note.— Defined points apply to helicopters operating in performance Class 2 only.

İniş öncesi belirlenmiş nokta

(Annex 6/III) Helikopterin iniş sahası içerisinde tek motor ile uçuşına güvenle devam edemeyeceği ve zorunlu iniş yapması gereken durumlar için tanımlanmış nokta.

Not: Tanımlanmış noktalar Performans Sınıf 2 Helikopterler içindir.

Degree Celsius (°C)

De-Icing/Anti-icing Facility

(Annex 14) A facility where frost, ice or snow is removed (de-icing) from the aeroplane to provide clean surfaces, and/or where clean surfaces of the aeroplane receive protection (anti-icing) against the formation of frost or ice and accumulation of snow or slush for a limited period of time.

Note.— Further guidance is given in the Manual of Aircraft Ground De-icing/Anti-icing Operations (Doc 9640).

Isı birimi – Selsus. (Annex 5)

Buzlanma Önleyici / Buz Çözme

uygulamaların yapıldığı tesis. (Annex 14/I) Uçakların kırıyağı, buz ve kar'dan temizlendiği (buz çözme) ve/veya temiz yüzeylerinin buz ve kırıyağı oluşumuna ve kar ya da sulu kar birikimlerine karşı kısa bir süre için de olsa koruma altına alındığı (buzlanma önleyici) tesis.

Not. - Daha fazla yol gösterici bilgi, Yerde Uçak Buz Çözme/Önleme Faaliyetlerine İlişkin Elkitabı (Doc. 9640)'da verilmiştir.

(SHT HES-r1) **Buz giderici/önleyici hizmet:** Temiz yüzeyler sağlamak üzere don, buz veya karın uçaktan temizlendiği (buz giderme) ve/veya uçağın temiz yüzeylerinin sınırlı bir süre için don veya buz oluşumuna ve karın birikmesine karşı koruma aldığı (buz önleyici) bir hizmet.

Not. - Daha fazla yol gösterici bilgi, Uçak Yer Buz Giderme/Önleme Faaliyetlerine İlişkin Elkitabı (Dok. 9640)'da verilmiştir.

De-Icing/Anti-icing Pad

(Annex 14) An area comprising an inner area for the parking of an aeroplane to receive de-icing /anti-icing treatment and an outer area for the manoeuvring of two or more mobile de-icing /anti-icing equipment.

Buzlanma Önleyici/Buz Çözme rampası

(Annex 14/I) İçerisinde uçakların buzlanma önleyici / buz çözücü işlemlerin uygulandığı park sahası ile dışarısında bu işlemi yapacak iki veya daha fazla araç için ayrılmış manevra sahasından oluşan alan.

(SHT HES-r1) **Buz giderici/buz önleyici alan.** Buz giderici/buz önleyici işleminden geçmek üzere bir uçağın park etmesine yönelik bir iç alanı ve iki veya daha fazla mobil buz giderici/önleyici ekipmanın manevralarına yönelik bir dış alanı kapsayan bir alan.

De-Icing Stand

Delay

Delivery Time

Demo

Buz Çözme Yeri

Gecikme

Davir Zamanı

Gösteri

Demo Flight	Gösteri uçuşu
(SHT OPS-1) İşletici tarafından tüm gerekliliklerin istenilen şekilde yerine getirildiğini belirlemek amacıyla Genel Müdürlük yetkili personeli eşliğinde ticari uçuşlar gibi gerçekleştirilen uçuşlar	
Departure Clearance	Kalkış Serbestisi
Departure Control	Kalkış Kontrolü
Departure Slot	Kalkış Ayırımı
Departure Time	Kalkış Zamanı
Dependent parallel approaches	Bağımlı paralel yaklaşımlar
(Annex-14) Simultaneous approaches to parallel or near-parallel instrument runways where radar separation minima between aircraft on adjacent extended runway centre lines are prescribed.	(Annex 14) Paralel ya da paralele yakın aletli pistlerde, pist merkez hatlarının üzerlerindeki uçakların radar ayırımı minimalalarının tanımlandığı eş zamanlı yaklaşımlar.
(SHT HES-r1) Bağımlı paralel yaklaşımlar: Birbirine komşu, uzatılmış pist merkez hatları üzerinde uçan uçaklar arasında radar ayırma minimalalarının nasıl olacağını tarif edildiği paralel veya paralele yakın aletli pistlere eş zamanlı yapılan yaklaşımlar.	
Deportation order	Sınırdışı emri (Annex 9)
Deportee	Sınırdışı edilen kişi
(Annex-9) A person who had legally been admitted to a State by its authorities or who had entered a State illegally, and who at some later time is formally ordered by the competent authorities to leave that State.	(Annex 9) Bir devletin yetkili organlarınca gişi kabul edilen ya da bir devlete hukuka aykırı yollardan giriş yapan ama bir süre sonra resmi bir şekilde yetkili organlarca bulunduğu devleti terk etmesi istenen kişi.
(SHY-HUK) Sınır dışı edilen yolcular (Deporte): Daha önce bir ülke tarafından kanunen kabul edilen ya da bir ülkeye kanuni olmayan yollardan giren, ancak ilgili ülkenin yetkili mercilerince resmi olarak söz konusu ülkeyi terk etmesi talep edilen kişi,	
Design Landing Mass	Yapısal İniş Kütlesi (Annex 8)
Design Take-off Mass	Yapısal Kalkış Kütlesi (Annex 8)
Design Taxiing Mass	Yapısal Taksi Kütlesi (Annex 8)
Designated	Belirlenmiş
Designated RNAV Route	Belirlenmiş RNAV Yolu
Desired Course	İstenen Baş, Arzulanan Yol
Desired Track	Arzulanan Güzergah
Destination Aerodrome	Variş Havameydanı
Destination Alternate	Variş Yedekmeydanı (Annex 2; 3; 6/I; 6/II; 11; PANS-ATM)
Destination Alternate Fuel,	Variş Yedekmeydan Yakıtı,
(Annex-6) which shall be: 1) where a destination alternate aerodrome is required, the amount of fuel required to enable the aeroplane to: i) perform a missed approach at the destination aerodrome; ii) climb to the expected cruising altitude;	(Annex-6) Variş yedekmeydan yakıtı; 1) Variş yedekmeydanı gerektiğinde, gereken yakıt uçağın; i) variş meydanında yaklaşımadan vazgeçmesini sağlayacak, ii) beklenen seyir irtifasına tırmanacak,

- iii) fly the expected routing;
 iv) descend to the point where the expected approach is initiated; and
 v) conduct the approach and landing at the destination alternate aerodrome; or
 2) where two destination alternate aerodromes are required, the amount of fuel, as calculated in 4.3.6.3 d) 1), required to enable the aeroplane to proceed to the destination alternate aerodrome which requires the greater amount of alternate fuel; or
 3) where a flight is operated without a destination alternate aerodrome, the amount of fuel required to enable the aeroplane to fly for 15 minutes at holding speed at 450 m (1500 ft) above destination aerodrome elevation in standard conditions; or
 4) where the aerodrome of intended landing is an isolated aerodrome:
 i) for a reciprocating engine aeroplane, the amount of fuel required to fly for 45 minutes plus 15 per cent of the flight time planned to be spent at cruising level, including final reserve fuel, or two hours, whichever is less; or
 ii) for a turbine-engined aeroplane, the amount of fuel required to fly for two hours at normal cruise consumption above the destination aerodrome, including final reserve fuel;
- iii) planlanan manevrayı yapacak,
 iv) muhtemel yaklaşmanın başladığı noktaya alçalacak ve
 v) varış yedek meydanına yaklaşma yapıp inebilecek, ya da;
 2) iki yedek meydanı gereken durumlarda, hangisi daha fazla ise, 4.3.6.3 d) gereği varış yedek meydanına devam edebilmesini sağlayacak hesaplanmış yeterli yakıt miktarından, ya da
 3) uçuşun yedek meydansız yapıldığı durumlarda, varış meydanının standard şartlarda 450m (1,500ft) rakımı üzerinde bekleme sürati ile 15dak uçabileceği yakıt miktarından, ya da;
 4) inilmesi planlanan havameydanı yalıtılmış bir havameydanı (isolated aerodrome) ise:
 i) piston motorlu uçaklar için, 45 dakikalık uçuş artı uçuş seviyesinde planlanan sürenin nihai yedek yakıt da dahil gereken yakıtın %15'i ya da iki saatlik, hangisi az ise yakıt miktarından; ya da
 ii) türbin motorlu uçaklar için, normal seyir süratinde normal yakıt tüketimi ile varış meydanı üzerinde, nihai yedek yakıt dahil, uçulacak iki saatlik yakıt miktarından, - oluşacaktır.

Deviation**Digital Elevation Model (DEM)**

(Annex 15) The representation of terrain surface by continuous elevation values at all intersections of a defined grid, referenced to common datum.

Note.— Digital Terrain Model (DTM) is sometimes referred to as DEM.

Direct transit area

(Annex 9) A special area established in an international airport, approved by the public authorities concerned and under their direct supervision or control, where passengers can stay during transit or transfer without applying for entry to the State.

Direct transit arrangements**Direction Finding****Director****Disable person****Discrete code**

(Doc.4444) A four-digit SSR code with the last two digits not being "00".

Sapma**Sayısal Rakım Modeli**

(Annex 15) Haritada tanımlanmış yeryüzü ortak yükseklik değer verilerinin sayısal gösterimi.

Not: Sayısal Rakım Modeli (DTM) de bazen DEM olarak kısaltılır.

Doğrudan geçiş sahası

(Annex 9) Uluslar arası Havalimanında yolcular için özel olarak belirlenmiş, kamu otoriteleri tarafından onaylı ve doğrudan denetim ve gözetiminde, yolcuların o ülkeye giriş yapmadan bekleyebildikleri, doğrudan ya da aktarmalı geçiş yaptıkları saha.

Doğrudan geçiş düzenlemeleri (Annex 9, 15)**Yön Bulma****Yönetmen****Engelli Kişi****Farklı Sayı**

(PANS-ATM) Sonu çift sıfır ile bitmeyen dört haneli SSR (İkincil Gözlem Radarı) sayısı.

Discrete source damage

(Annex 8) Structural damage of the aeroplane that is likely to result from: impact with a bird, uncontained fan blade failure, uncontained engine failure, uncontained high-energy rotating machinery failure or similar causes.

Yapısal Güç Kaynağı Hasarı, Soyut Kaynak Hasarı (motor)

(Annex 8) Hava aracının, kuş çarpması, soyut fan bıçağı arızası, soyut motor durması, soyut dönerli yüksek güç üreten motor arızası ya da benzeri nedenlerle yapısal kırım.

Discretionary Fuel

(Annex-6). which shall be the extra amount of fuel to be carried at the discretion of the pilot-in-command.

İhtiyari yakıt,

(Annex-6). Sorumlu pilot'un kararı doğrultusunda taşınacak olan fazladan yakıt miktarı.

Disembarkation

(Annex-9). The leaving of an aircraft after a landing, except by crew or passengers continuing on the next stage of the same through-flight.

İndirme, yolcu boşaltma,

(Annex 9) Ekip ya da yolcuların aktarma nedeniyle bir sonraki uçuşa devam etme amacı dışında, inişten sonra hava aracını terk etmesi.

Disinsection

(Annex-09). The operation in which measures are taken to control or kill insects present in aircraft and in containers.

İlaçlama, haşerelere karşı ilaçlama

(Annex 9) Hava aracı ve kaplardaki (*container*) mevcut haşaratı öldürmek ya da kontrol altına almak için alınan önlemler.

Displaced Threshold

(Annex-14). A threshold not located at the extremity of a runway.

Kaydırılmış Eşik

(Annex 4; Annex 14/I) Pist uçlarında değil, pist uzantısı üzerindeki eşik.

(SHY HES-r1) Kaydırılmış eşik: Bir pistin başlangıcında bulunmayan bir eşik.

Disruptive passenger

(Annex-17). A passenger who fails to respect the rules of conduct at an airport or on board an aircraft or to follow the instructions of the airport staff or crew members and thereby disturbs the good order and discipline at an airport or on board the aircraft.

Düzen Bozucu Yolcu,

(Annex 17) Bir havameydanı ya da hava aracında, davranış kurallarına saygı göstermeyen ya da meydan görevlilerinin yahut ekip üyelerinin talimatlarına uymayarak düzen ve disiplinin sağlanmasını engelleyen yolcu.

(SHY-HUK) Kural dışı (Asi) yolcu: Uçakta kalkış öncesinden uçak kapısının kapanmasından, indikten sonra tekrar açılmasına kadar olan sürede yolcu ve personelin düzenini veya güvenliğini tehlikeye atacak hareketlerde bulunan uçaktaki malzemelere zarar veren, tehdit eden veya sivil havacılık alanında uygulanan mevzuat kurallarına ve mürettebatın uyarılarına uymayan kişi,

Distance (DR)**Mesafe**

(Annex 6/III) Helikopterin katettiği yatay mesafe

Distance Measuring Equipment (DME)**Mesafe Ölçüm Cihazı**

(SHT OPS-1) Mesafe ölçme cihazı.

Distress phase (DETRESFA)

(Annex-12) A situation wherein there is a reasonable certainty that an aircraft and its occupants are threatened by grave and imminent danger and require immediate assistance

Tehlike Hali

(Annex 11; Annex 12; PANS-ATM) Bir hava aracı ve içindekilerin ağır ve yakın tehlike altında ve derhal yardım edilmesi makul/mantıklı kesinlik arzeden durum.

Distributor**Dağıtıcı, Dağıtımçı****Ditching****Suya zorunlu iniş, (Annex 12)****DME Separation****DME Ayırması**

Document	Belge (Yazılı)
DOPPLER VOR	Frekans Değişim Ölçerli VOR
Downstream data authority	Sonraki veri yetkilisi (Annex 10/II) Bir sonraki yer veri sistemi.
Dry Lease (EU OPS-1) is when the aeroplane is operated under the AOC of the lessee. (SHT OPS-1) Dry lease (83 bis): uçağın, kiracının işletme ruhsatı altında işletilmek üzere tescilden terkin edilmeden kiralanması.	Uçağın boş (ekipsiz) kiralanması (EU OPS-1) Kiracının işletme ruhsatı gerekleri ile hava aracını işletmesi.
Dry Operating Index (DOI) (SHT OPS-1) Hava aracı kuru operasyon indeksi	Boş İşletim Göstergesi
Dry Operating Mass (DOM) (EU OPS-1) The total mass of the aeroplane ready for a specific type of operation excluding all usable fuel and traffic load. This mass includes items such as: 1. crew and crew baggage; 2. catering and removable passenger service equipment; and 3. potable water and lavatory chemicals.	Boş İşletim Kütlesi (EU OPS-1) Belirli bir işletim için hazırlanmış, içindeki kullanılabilir tüm yakıt ve trafik yükü hariç uçağın toplam kütlesi. Bu kütle; 1. Ekip ve ekiplerin bagajları, 2. İkram ve yenilenebilir yolcu hizmet donanımı, ve 3. Temiz su ve tuvalet kimyasalları'ndan oluşur.
Dry Operating Weight (DOW) (Not- Hareket halindeki ağırlığa Kütle dendiği için FAA dışında bu terim kullanılmamaktadır)	Boş İşletim Ağırlığı (SHT OPS-1) Hava aracı kuru operasyon ağırlığı.
Dry Runway (EU OPS-1) A dry runway is one which is neither wet nor contaminated, and includes those paved runways which have been specially prepared with grooves or porous pavement and maintained to retain “effectively dry” braking action even when moisture is present. (SHT OPS-1) Özellikle oluklu olarak veya gözenekli kaplama ile inşa edilen ve nemin mevcut olduğu zamanlarda dahi “etkin kuru” frenleme etkisini muhafaza eden kaplı pistleri de kapsamaktadır.	Kuru pist (EU OPS-1) Özellikle oluklu veya gözenekli kaplama ile inşa edilen ve nemin mevcut olduğu durumlarda dahi “etkin kuru” frenleme etkisini koruyan ne ıslak ne de birikintili pistler.
Dry snow (Annex 14) Snow which can be blown if loose or, if compacted by hand, will fall apart again upon release; specific gravity: up to but not including 0.35.	Kuru kar (Annex 14/I; PANS-ATM) Özgül ağırlığı 0,35'den az, doğal halinde üfürüldüğünde dağılan, elde sıkıştırıldığında bile yere düşünce dağılan kar.
DTM	bak; Digital elevation Model
Dual instruction time	Çiftli eğitim süresi (Annex 1)
Duty (ICAO Annex-6). Any task that flight or cabin crew members are required by the operator to perform, including, for example, flight duty, administrative work, training, positioning and standby when it is likely to induce fatigue.	Görev (Annex 6) İşletici tarafından uçuş ve kabin ekibine örneğin uçuş, idari görev, eğitim, nakil ve yedek ekip dahil uygulamakla görevlendirildiği ve doğal olarak yorgunluğa neden olacak olan iş.

Duty period

(Annex-06). A period which starts when a flight or cabin crew member is required by an operator to report for or to commence a duty and ends when that person is free from all duties.

*Note: Check for **Flight Duty Period** also.*

Görev süresi

(Annex 6/III) Uçuş ya da kabin ekibinin işletici tarafından bir göreve atanması ya da bir göreve başlamasından başlayıp o görevin tüm yükümlülüklerinin son bulmasına kadar geçen süre.

*Not: Ayrıca bakınız **Uçuş Görev Süresi***

E Echo

EASA European Aviation Safety Agency

Effective intensity

(Annex 14/I) The effective intensity of a flashing light is equal to the intensity of a fixed light of the same colour which will produce the same visual range under identical conditions of observation.

(SHT HES-r1) **Tesirli şiddet**: Yanıp sönen bir ışığın tesirli şiddeti, aynı gözlem şartları altında aynı görüş mesafesini sağlayacak aynı renkteki sabit bir ışığın yoğunluğuna eşittir.

Elevated heliport

(Annex 6/III; Annex 14/II) A heliport located on a raised structure on land.

(SHY-14b) **Yükseltilmiş Heliport**: Karada, yer seviyesinden yüksekte taşıyıcı bir yapı üzerine yerleştirilen heliport.

Ek KO (•)

EASA Avrupa Havacılık Güvenliği Ajansı.

Etkin yoğunluk

(Annex 14/I) Eşit gözlem şartlarında aynı renkteki sabit bir ışığın aynı görüş menziline sağladığı yoğunluk, çakan ışığın sağladığı etkin yoğunluğa eşittir.

Yükseltilmiş Helikopter Alanı

(Annex 6/III; Annex 14/II) Karada yer seviyesinden yüksekçe bir yerde yapılmış Helikopter Alanı.

Electronic aeronautical chart display

Sayısal havacılık harita göstergesi (Annex 4)

Electronic Engine Control System (EECS)

(EU Def.) Engine Control System in which the primary functions are provided using electronics. It includes all the components (e.g. electrical, electronic, hydromechanical and pneumatic) necessary for the control of the Engine and may incorporate other control functions where desired.

Elektronik Motor Kontrol Sistemi. (EECS)

(EU tanımı) Elektronik olarak temel işlevin sağlandığı Motor Kontrol Sistemi. Motorun kontrolü için gerekli [Ör. Elektriksel, elektronik, hidromekanik ve pnömatik (hava basınçlı)] tüm bileşenler (component) dahil ve istendiğinde diğer kontrol işlevleri ile birlikte de çalışıyor olabilir.

Emergency Locater Transmitter (ELT)

(Annex-6) A generic term describing equipment which broadcast distinctive signals on designated frequencies and, depending on application, may be automatically activated by impact or be manually activated. An ELT may be any of the following:

Automatic fixed ELT (ELT(AF))

An automatically activated ELT which is permanently attached to an aircraft.

Automatic portable ELT (ELT(AP))

An automatically activated ELT which is rigidly attached to an aircraft but readily removable from the aircraft.

İvedi Konumlama Vericisi (ELT)

(Annex-6) Uygulamaya bağlı olarak, belki çarpma sonucu otomatik ya da istendiğinde kendine özgü sinyalleri belirlenen frekanslarda yayınlayan donanımı ifade eden genel bir terim. Bir ELT, aşağıdakilerden herhangi biri olabilir;

Otomatik sabit ELT(AF)

Bir uçağa kalıcı sabitlenmiş otomatik olarak devreye giren ELT.

Otomatik taşınabilir ELT(AP)

Bir hava aracına sıkıca sabitlenmiş ama yerinden çıkartılmaya hazır, otomatik olarak devreye giren ELT.

Automatic deployable ELT (ELT(AD))

An ELT which is rigidly attached to an aircraft and which is automatically deployed and activated by impact, and, in some cases, also by hydrostatic sensors. Manual deployment is also provided.

Survival ELT (ELT(S))

An ELT which is removable from an aircraft, stowed so as to facilitate its ready use in an emergency, and manually activated by survivors.

Otomatik kendinden çalışabilen ELT(AD)

Bir uçağa sıkıca sabitlenmiş ve otomatik ya da çarpma sonucu ve bazı durumlarda da ayrıca su ile temasta devreye giren ELT. İstendiğinde çalışması da sağlanmıştır.

Yaşamsal amaçlı ELT(S)

Bir uçaktan çıkarılabilen, ivedi durumlarda kolayca kullanıma hazır biçimde yerleştirilmiş ve istendiğinde kurtulanlar tarafından çalıştırılan ELT.

(SHT OPS-1 / SHY-Deniz) Acil durum yer belirleme sinyal vericisi.

Elevation (ELEV)

(Annex-3) The vertical distance of a point or a level, on or affixed to the surface of the earth, measured from mean sea level.

Rakım (Annex 3; Annex 4; Annex 10/I; PANS-ATM; PANS-OPS/I; PANS-OPS/II)

(Annex-3) Yerkürenin üzerinde ya da üzerinden, yüzeyindeki bir nokta ya da seviyenin, ortalama deniz seviyesinden ölçülen dikine mesafesi.

Ellipsoid height, (geodetic height) (h)

(Annex-4) The height related to the reference ellipsoid, measured along the ellipsoidal outer normal through the point in question.

Elipsoid yükseklik (coğrafik yükseklik)

(Annex 4; 14-I/II; 15) Söz konusu noktanın içinden elipsoit dış dikme boyunca ölçülen, ilgili elipsoit yüksekliği.

(SHT HES-r1) Elipsoit yükseklik (Geodetik yükseklik): Söz konusu noktanın içinden elipsoit dış dikme boyunca ölçülen, referans elipsoit ile ilgili yükseklik.

Embarkation (Annex-9). The boarding of an aircraft for the purpose of commencing a flight, except by such crew or passengers as have embarked on a previous stage of the same throughflight.

Yükleme, Yolcu alma

(Annex 9) Ekibin ya da yolcuların bir önceki seferden aktarmalı binişleri dışında, bir uçuşa başlamak için hava aracına binmeleri.

Emergency**Emergency phase**

(ICAO Annex-12). A generic term meaning, as the case may be, uncertainty phase, alert phase or distress phase.

İvedi**İvedi Durum**

(Annex 11; Annex 12; PANS-ATM) Duruma göre Belirsizlik, Uyarı ya da Tehlike hallerine verilen genel bir tanımlama.

(SHY-Deniz) **Acil durum:** Uçuş halindeki bir uçağın uçuş emniyet ve güvenliğine etki edebilecek herhangi bir durum.

Engine (ENG)

(Annex 6) A unit used or intended to be used for aircraft propulsion. It consists of at least those components and equipment necessary for functioning and control, but excludes the propeller/rotors (if applicable).

Motor

(Annex 6) Uçakta itme gücü yaratması için kullanılan birim. Pervane ve rotor hariç en az işleyiş ve denetim bileşenlerinden oluşur (uygulanabilirse).

Enhanced visual system (EVS)

(SHT OPS-1 / Md.4-66) Geliştirilmiş görüş sistemi.

(SHT OPS-1 / Md.4-79) Harici görüntünün sensörleri aracılığıyla gerçek zamanlı görüntüsünün gösterilmesine yönelik elektronik bir sistem.

Gelişmiş Görüş Sistemi**En-Route****Yolboyu**

En-Route Alternate (ERA)

(Annex 6) An alternate aerodrome at which an aircraft would be able to land in the event that a diversion becomes necessary while en route.

Yolboyu Yedek Meydanı

(Annex 2; 3; 6; 11; PANS-ATM) Hava aracının uçuşu sırasında, zorunlu bir ihtiyaçtan dolayı yol boyunca inebileceği yedek havameydanı.

(SHT OPS-1) **Uçuş rotası üzerinde yedek havaalanı:** Uçuş rotası üzerinde bulunan yeterli bir havaalanı, - uçuş rotası üzerinde yedek havaalanı planlama aşamasında gereklidir.

En-Route Alternate (%3 ERA)**Uçuş rotası üzerinde yedek havameydanı (% 3 ERA)**

(SHT OPS-1) **%3 ERA uçuş rotası üzerindeki yedek havaalanı;** İhtiyati yakıtın % 3'e indirilmesi amaçlı olarak seçilen uçuş rotası üzerindeki yedek havaalanını ifade eder. Bu Talimatta belirtilmeyen tanımlar için ülkemizin üyesi bulunduğu uluslar arası sivil havacılık kuruluşları tarafından yayımlanan dokümanlarda belirtilen tanımlar geçerlidir

En-Route Phase

(Annex 6/III) That part of the flight from the end of the take-off and initial climb phase to the commencement of the approach and landing phase.

Yolboyu Evresi

(Annex 6/III) Bir uçuşun kalkış ve ilk tırmanma evresinin bitiminden, alçalma ve iniş başladığı yere kadar olan uçuş evresi.

Ensure**Garantilemek, sağlama almak****Entry****Giriş****Equipment****Donanım****Equivalent position****Eşdeğer pozisyon**

(SHT OPS-1) NDB veya VOR veya SRE veya PAR mevkiisi veya pist başlangıcından üç ila beş mil arasındaki herhangi bir mevki den uçağın pozisyonunu tanımlayan DME mesafesi

Error**Hata (Annex 1)****Error management****Hata yönetimi (Annex 1)****Emergency Safety and Equipment Training (ESET)****İvedi Güvenlik ve Donanımı Eğitimi (ESET)**

(SHT OPS-1) Acil durum ve emniyet teçhizatı eğitimi

Estimated elapsed time (EET)**Tahmini geçecek süre (PANS-ATM)****Estimated Off-block Time (EOBT)****Tahmini Parkyerinden Çıkış Zamanı (Annex 2; PANS-ATM)****Estimated Take-Off Time****Tahmini Kalkış Zamanı****Estimated Time Of Arrival (ETA)****Tahmini Varış Zamanı (Annex 2; PANS-ATM)****European Technical Standard Order (ETSO)****Avrupa Teknik Standart Talimatı (ETSO)****Extended Diversion Time Operation (EDTO)****Uzatılmış Sapma Süresi Zamanı (EDTO)**

(Annex 6) Any operation by an aeroplane with two or more turbine engines where the diversion time to an en-route alternate aerodrome is greater than the threshold time established by the State of the Operator.

(Annex 6) Uçağın işleticisinin bağlı olduğu Devletin onayladığı iki ya da daha çok motorlu uçakların sahilden uzaklık süresinden daha büyük olan yol boyu yedek meydan uzaklığı işletimi.

EDTO critical fuel.**EDTO kritik yakıt**

(Annex 6) The fuel quantity necessary to fly to an en-route alternate aerodrome considering, at the most critical point on the route, the most limiting system failure.

(Annex 6) Yol boyu yedek meydanına giderken, uçulan yol üzerindeki en kritik noktada, en sınırlayıcı sistem arızası oluşumu esas alındığında, varış için gerekli yakıt miktarı.

EDTO-significant system.

(Annex 6) An aeroplane system whose failure or degradation could adversely affect the safety of an EDTO flight, or whose continued functioning is important to the safe flight and landing of an aeroplane during an EDTO diversion.

EDTO-önemli sistem

(Annex 6) Bir sistemin işlevinin devamlılığının EDTO sapmasında güvenli uçuş ve iniş olan etkisinin önemi ya da bozulması ile özelliğinde yaşanan kaybın EDTO uçuş güvenliğine ciddi bir şekilde zarar vermesi muhtemel olan sistem.

(ETOPS)**Replaced by E D T O olarak değişti****(ETOPS)**

(SHT OPS-1) **ETOPS**; Bu talimatın 52.nci maddesinin birinci bendi gereklilikleri çerçevesinde belirlenmiş iki motorlu uçaklarca gerçekleştirilen uzatılmış menzil operasyonları.

ETOPS en-route alternate**Replaced by EDTO****ETOPS yolboyu yedek meydanı**

(SHT OPS-1) **ETOPS için Rota üstü yeterli yedek havaalanı**; Tahmini kullanım zamanında, ATS hizmetlerinin verilebildiği ve en az bir aletli yaklaşma kolaylığının bulunduğu uygun bir havaalanı

ETOPS Zone**Replaced by EDTO****ETOPS bölgesi****EDTO olarak değişti**

(SHT OPS-1) ETOPS onaylı bir uçağın, yeterli bir uçuş rotası üzerinde yedek havaalanından kalkışla, onaylanmış tek motor düz uçuş süratinde, sakın havada standart koşullarda belirtilen uçuş süresini aştığı hava sahasını içerisinde bulunduran bölge.

European Union (EU)**Avrupa Birliği (AB)****Event****Olgu, olay, durum (PANS-TRG)****Exception****Ayrıcalık, istisna (Annex 18)****Execute Missed Approach****Pas Geçiş Uygula (Emir kipi)****Exemption****Serbesti, muafiyet (Annex 18)****Exhaust****Boşaltmak, çıkarmak, atmak****Expected****Beklenen (Annex 6/I)****Expected Approach Time (EAT)****Muhtemel Yaklaşma Zamanı (Annex 2; PANS-ATM)****Expedite****Hızlandır****Expired****Süresi geçmiş****Extention****Uzatma**

(SHT-2) **Temdit**; Lisansın geçerlilik süresi içinde, gereksinimlerin yerine getirilmesi koşuluyla yetki veya onay sonucunda pilota sağlanan imtiyazların, daha sonraki belirli bir periyoda kadar uzatılması.

F	Foxtrot	FOKS TROT	(• • - •)
Facility		Tesis	
Fan		Yelpaze, körük	
Farad (F)		Elektrik ölçü birimi, (Annex 5) farad	
Fatigue (Annex-6) A physiological state of reduced mental or physical performance capability resulting from sleep loss or extended wakefulness and/or physical activity that can impair a crew member's alertness and ability to safely operate an aircraft or perform safety related duties.		Yorgunluk (Annex-6) Uykusuzluk ya da uzun süreli fiziksel çalışma ile ortaya çıkan ve bir ekip üyesinin hava aracındaki görevini güvenlik içerisinde yaparken olaylara karşı uyanık ve hazır olmasını etkileyerek fiziksel ve düşünsel anlamda veriminin düşmesine neden olan fizyolojik durum.	
Fatigue Risk Management System (FRMS). (Annex-6) A data-driven means of continuously monitoring and managing fatigue-related safety risks, based upon scientific principles and knowledge as well as operational experience that aims to ensure relevant personnel are performing at adequate levels of alertness.		Yorgunluk Risk Yönetimi Sistemi (FRMS) (Annex-6) Bilimsel prensip ve bilgiye olduğu kadar, işletim ile ilgili deneye de dayalı, ilgili personelin yeterli düzeyde uyanıklılığını sağlamayı hedefleyen ve veriye dayalı sürekli gözlenip ve yönetilen, uygun yorgunlukla ilgili güvenlik riski.	
Ferry Flight		Nakil Uçuşu	
	(SHY-6a) Ferry uçuş: Bir hava aracının yolcu ve ticari yük taşımaksızın, satın alınması veya kiralanmasında tescil işlemleri yapılmadan yurda getirilmesi ile bakım amaçlı ve Genel Müdürlükçe uygun görülen diğer durumlarda, hava aracının uçuşa elverişliliğini korumak şartıyla yapılan teknik amaçlı uçuşları,		
Feature (Annex 4) Abstraction of real world phenomena (ISO 19101*).		Özelik, karakteristik, nitelik (Annex 4; 15) Gerçek dünya olaylarından soyutlama (ISO 19101'e göre).	
Feature attribute		(ISO 19101'e göre) Nitelikli Özelik (Annex 15)	
Feature Operation		(ISO 19110'a göre) Nitelikli uygulama (Annex 15)	
Feature relationship		(ISO 19101'e göre) Uygulama ilişkisi (Annex 15)	
Feature type		(ISO 19110'a göre) Uygulama sınıfı (Annex 15)	
Female (SHT OPS-1) 12 yaş ve üzerindeki kadın bireyi		Kadın, Bayan, dişi	
Fail Safe Hybrid Landing Sysytem		Arıza korumalı melez iniş sistemi (SHT OPS-1)	
Fail Safe Flight Control Sysytem		Arıza korumalı uçuş kontrol sistemi (SHT OPS-1)	
Fail-Passive flight control system		Arıza korumasız uçuş kontrol sistemi (SHT OPS-1)	
Fault (or) Failure (EU Def.) means an occurrence which affects the operation of a component, part, or element such that it can no longer function as intended.		Hata (ya da) Başarısızlık (EU Tanımı) Bir bileşenin, bölüm ya da parçanın öngörülen işlevini artık yerine getirememesi halinin ortaya çıkması.	
Filled Flight Plan (FPL) (Annex-02). The flight plan as filed with an ATS unit by the pilot or a designated representative, without any subsequent changes.		Doldurulmuş Uçuş Planı (Annex 2; PANS-ATM) Bir ATS biriminde bir pilot ya da belirlenmiş bir temsilcisi tarafından, sonraki değişiklikler hariç, doldurulmuş uçuş planı.	

Final	Son
Final Approach (FNA)	Son Yaklaşma (Annex 4; Annex 11 ; PANS-ATM)
Final Approach and take-off area (FATO)	Son Yaklaşma ve kalkış sahası (Annex 3; Annex 4; Annex 8; Annex 6/III)
Final Approach Course	Son Yaklaşma Hattı
Final Approach Fix or Point (FAF) (Annex 4) That fix or point of an instrument approach procedure where the final approach segment commences.	Son Yaklaşma Belirleyicisi / Noktası (Annex 4) Aletli iniş yönteminde son yaklaşma kısmının başladığı belirleyici yer ya da nokta.
(SHT OPS-1) Aletli iniş için yaklaşılmaya başlanılan nokta	
Final Approach Segment (FAS) (Annex-06). That segment of an instrument approach procedure in which alignment and descent for landing are accomplished.	Son Yaklaşma Bölümü (Annex 6) Aletli yaklaşma yönteminin, hizalama ve alçalma sonucu iniş ile sonlanan bölümü.
Final Reserve Fuel (Annex-06). which shall be the amount of fuel calculated using the estimated mass on arrival at the destination alternate aerodrome, or the destination aerodrome when no destination alternate aerodrome is required: 1) for a reciprocating engine aeroplane, the amount of fuel required to fly for 45 minutes, under speed and altitude conditions specified by the State of the Operator; or 2) for a turbine-engined aeroplane, the amount of fuel required to fly for 30 minutes at holding speed at 450 m (1500 ft) above aerodrome elevation in standard conditions;	Nihai Yedek Yakıt (Annex-06). Uçağın varış yedek meydanındaki tahmini kütlesi hesaplanarak bulunan, ya da varış yedek meydanı gerekmediği durumlarda, varış yedek meydanı için gereken; 1) pistonlu uçaklar için işletici devletin saptadığı hız ve irtifada uçabileceği 45 dakikalık yakıt, ya da; 2) türbin motorlu uçaklar için, havameydanı üzerinde standard şartlarda bekleme süratinde 450m (1,500ft) rakımda, 30 dakikalık uçuş için gereken yakıt.
Fireproof (Annex-8). The capability to withstand the application of heat by a flame for a period of 15 minutes. (ISO 2685)	Yangına dayanıklı, Yanmaz (Annex 8) Bir alevin ürettiği ısı karşısında 15 dakika süre ile dayanabilme özelliği. (ISO 2685)
Fireproof material	Yanmayan malzeme (Annex 7)
Fire resistant	Yangına dayanıklı (<i>en az 15 dak.</i>) (Annex 8)
Fitness	Zindelik
Fix	Belirleyici
Fixed light (Annex 14/I) A light having constant luminous intensity when observed from a fixed point.	Sürekli sabit ışık (Annex 14/I) Sabit bir noktadan bakınca sürekli aynı yoğunlukta parlayan ışık.
(SHT OPS-1) Sabit ışık: Sabit bir noktadan bakıldığında sabit şiddette görünen bir ışık.	
Fixed message sign (Annex 14/I) A sign presenting only one message.	Tek ileti işareti (Annex 14/I) Sadece bir mesaj veren işaret
Flexible Use of Airspace	Havasahasının Esnek Kullanımı
Flight	Uçuş
(SHT OPS-1) Bir uçağın bir noktadan, başka veya aynı noktaya yapacağı seyahat.	

Flight Control System**Uçuş kontrol sistemi**

(SHT OPS-1) İçerisinde bir otomatik ve/veya bir hibrit iniş sistemini bulunduran sistem.

Flight Crew Member**Uçuş Ekibi Üyesi**

(Annex-1 / Annex-6). A licensed crew member charged with duties essential to the operation of an aircraft during a flight duty period.

(Annex 1; 2; 3; 6/I-II-III; 9; 11; 18; PANS-ATM) Bir uçuşun gerçekleşmesi için gerekli uçuş görev süresince görevlendirilmiş lisanslı ekip üyesi.

(SHY-1 / SHT-2) **Uçuş Ekibi Üyesi:** Uçuş süresince bir hava aracının operasyonu için gerekli olan görevleri yerine getirmekten sorumlu, SHGM tarafından lisanslandırılmış uçuş ekibi üyeleri.

(SHY-6a / SHY-Deniz) **Uçuş ekibi:** Hava aracının sevk ve idaresinden sorumlu pilotlar ve uçuş mühendisleri ile hizmetlerden sorumlu kabin memurları.

(SHY-SAFA) **Uçuş ekibi:** Bir hava aracının uçurulması için gerekli pilot, seyrüseferci, kabin personeli ve uçuş teknisyenleri.

(SHT.6a-50) **Uçucu Ekip;** Havacılık işletmeleri tarafından belirlenen, hava aracının sevk ve idaresiyle görevli pilotlar, uçuş mühendisleri ile sertifikalı kabin içi emniyet ve diğer hizmetlerin yürütülmesiyle görevli kabin ekibini ve yükleme görevlilerini, uçak tipine göre uçuş mühendisi kapsamında gerektiğinde seyrüsefer ve radyo operatörleri.

(SHY-HUK) **Mürettebat üyesi:** Bir uçuş görev periyodunda, hava aracında görev yapmak üzere işletmeci tarafından tayin edilmiş kişi,

Flight data analysis**Uçuş Veri Çözümlemesi**

(Annex-6) A process of analysing recorded flight data in order to improve the safety of flight operations.

(Annex-6) Uçuş işletmenin güvenliğini arttırmak amacıyla kaydedilen verilerin çözümlenme işlevi.

Flight Data Evaluation**Uçuş Veri Değerlendirmesi (Annex 6/I)****Flight Data Monitoring (FDM)****Uçuş Veri Gözetimi**

(SHT OPS-1 / SHY-6a): Uçuş veri izlemesi.

Flight Data Processing**Uçuş Veri İşleme****Flight Data Recorder (FDR)****Uçuş Veri Kaydedicisi**

(SHT OPS-1): Uçuş veri kaydedicisi

Flight Duty Period**Uçuş Görev Süresi**

(Annex-6) A period which commences when a flight or cabin crew member is required to report for duty that includes a flight or a series of flights and which finishes when the aeroplane finally comes to rest and the engines are shut down at the end of the last flight on which he/she is a crew member.

(Annex 6/I , 6/II) Uçuş ya da kabin ekibinin, tek bir uçuş ya da uçuş serilerinden oluşmuş bir uçuş görevi için göreve başladığı ve görev yaptığı uçağın ekip üyesi olarak son uçuşunda durup motorlarını susturduğu an sona eren süre.

(SHT-6A.50) **Uçuş Görev Süresi;** Tek bir uçuş ya da uçuş serilerinden oluşmuş bir uçuş görevi için, uçuş ekip üyesinin uçuş hazırlığı ile başlayan ve aynı uçuş veya uçuş serilerinin sonundaki tüm uçuş görevlerinden muaf tutulduğu toplam süre.

Flight Guidance System (FGS)**Uçuş Rehberlik Sistemi**

(SHT OPS-1): Uçuş kontrol/rehberlik sistemi

Flight Information Centre**Uçuş Bilgi Merkezi****Flight Information Service (FIC)**

(Annex 2) A unit established to provide flight information service and alerting service.

Uçuş Bilgi Hizmeti (Annex 2; Annex 3; Annex 11; PANS-ATM) Uçuş bilgi ve uyarı hizmeti vermek için kurulmuş bir birim.

Flight Information Region (FIR)

(Annex 2) An airspace of defined dimensions within which flight information service and alerting service are provided.

Uçuş Bilgi Bölgesi

(Annex 2, 4, 11, PANS-ATM) İçerisinde uçuş bilgi ve uyarı hizmeti verilen, tanımlanmış boyutlardaki hava sahası.

Flight Information Service (FIS)

(Annex 2) A service provided for the purpose of giving advice and information useful for the safe and efficient conduct of flights.

Uçuş Bilgi Hizmeti (Annex 2 – 10/III – 11; PANS-ATM)

(Annex 2) Uçuşların güvenli ve etkin idaresi için sağlanan tavsiye ve bilgilendirme hizmeti.

Flight Level (FL)

(ICAO Annex-2). A surface of constant atmospheric pressure which is related to a specific pressure datum, 1 013.2 hectopascals (hPa), and is separated from other such surfaces by specific pressure intervals.

Uçuş Seviyesi (Annex 1, 2; 3; 4; 10/II;)

(Annex 2) Durağan atmosferik basınç değerine bağlı -1013,2 hPa- ve belirli aralıklarla diğer yüzeylerden bu belirli basınç değeriyle ayrılmış olan yüzey.

Note 1.- A pressure type altimeter calibrated in accordance with the Standard Atmosphere:

- when set to a QNH altimeter setting, will indicate altitude;
- when set to a QFE altimeter setting, will indicate height above the QFE reference datum;
- when set to a pressure of 1 013.2 hPa, may be used to indicate flight levels.

Note 2.- The terms “height” and “altitude”, used in Note 1 above, indicate altimetric rather than geometric heights and altitudes.

Not-1: Basınç tipi bir altimetrik Standart Atmosfer değerine göre ayarlanır.

- QNH altimetre düzeni bağlandığında, irtifayı gösterecektir.
- QFE altimetre düzeni bağlandığında, bağlanılan QFE noktasındaki veriden olan yüksekliği gösterecektir.
- 1013.2 hPa bağlandığında, uçuş seviyelerini belirlemek için kullanılabilir.

Not-2: Not-1’de kullanılan “yükseklik” ve “irtifa” terimleri altimetrik değil daha çok coğrafik yüksek ve irtifaları ifade eder.

Flight Management System (FMS)
Uçuş Yönetim Sistemi
Flight Manual

(Annex 6) A manual, associated with the certificate of airworthiness, containing limitations within which the aircraft is to be considered airworthy, and instructions and information necessary to the flight crew members for the safe operation of the aircraft.

Uçuş Elkitabı

(Annex 6) Uçabilirlik ile ilişkili, içerisinde hava aracının uçabilir kabul edilme şart ve sınırları ile uçuş ekibi üyeleri için uçağın güvenli işletimine yönelik gerekli talimat ve bilgilerin bulunduğu El Kitabı.

Flight Operations Data Assurance (FODA)
Uçuş İşletimi Veri Güvencesi

(SHT OPS-1 / SHY-6a) **FODA** Uçuş operasyonları veri analizi

Flight Operations officer/flight dispatcher (FOO)

(Annex 6) A person designated by the operator to engage in the control and supervision of flight operations, whether licensed or not, suitably qualified in accordance with Annex 1, who supports, briefs and/or assists the pilot-in-command in the safe conduct of the flight.

Uçuş İşletme Uzmanı / Uçuş dispeçeri (FOO)

(Annex 6) İşletici tarafından, uçuş işletmenin kontrol ve gözetimini lisanslı ya da lisanssız gerçekleştirecek, Ek-1’e uygun nitelikte, sorumlu pilotun güvenli bir uçuş yönetebilmesi için onu destekleyen, bilgilendiren ve/veya yardım etmesi için atanan kişi.

Flight Plan

(Annex-2) Specified information provided to (ATS) Air Traffic Services units, relative to an intended flight or portion of a flight of an aircraft.

Uçuş Planı (Annex 1; 2; 6/I; 6/II; 6/III; 11)

Planlanan bir uçuşun ya da uçuşun bir bölümünün Hava Trafik Birimlerine iletilmiş hava aracı ile ilgili belirli bilgiler.

(DHMI) **uçuş planı** - flight plan (**FPL**); Bir hava aracının tasarlanan uçuşuna ya da uçuşun bir bölümüne ilişkin olarak hava trafik hizmet birimlerine sağlanan özel formatlı bilgi.

(DHMI) **PLN** - Flight Plan; Uçuş Planı.

(DHMI) **FPL** - Filed Flight Plan Message; Doldurulmuş Uçuş Plan Mesajı

Flight procedures trainer

Uçuş Usülleri eğitmeni (Annex 1; 6/I; 6/II; 6/III)

Flight Recorder

(Annex-6) Any type of recorder installed in the aircraft for the purpose of complementing accident/incident investigation.

Uçuş Kayıt Cihazı (Annex 6/II; 6/III; Annex 13)

(Annex 6/I) Kaza/Kırım soruşturmasına tamamlayıcı olması için hava aracına takılan her tür kayıt cihazı.

Flight Safety Document System

(Annex-6) A set of interrelated documentation established by the operator, compiling and organizing information necessary for flight and ground operations, and comprising, as a minimum, the operations manual and the operator's maintenance control manual.

Uçuş Güvenlik Belgeleme Sistemi

(Annex 6/I; Annex 6/III) İşletici tarafından belirlenmiş uçuş ve yer işletimi ile ilgili bilgileri kapsayan ve içeren, en azından işletme el kitabı ve bakım kontrol el kitabından oluşan, birbirleri ile ilişkili bir dizi belgeleme.

Flight Sector

(Annex 6/III) A flight or one of a series of flights which commences at a parking place of the aircraft and terminates at a parking place of the aircraft.

Uçuş Dilimi

(Annex 6/III) Bir hava aracının park yerinde başlayıp, uçuş hazırlığı, uçuş [lar] ve uçuş[lar] sonrası görevleri kapsayan ve yine park yerinde biten uçuş serisi/serileri.

It is composed of:

- flight preparation,
- flight time,
- post-flight period after the flight sector or series of flight sectors.

Şu bölümlerden oluşur;

- Uçuş hazırlığı
- Uçuş süresi
- Biten uçuş serisi/serileri sonrası dönemi

Flight Simulator

(Annex-6) *See Flight simulation training device.*

Uçuş Simülatorü (Annex-6) *Benzetilmiş Uçuş Eğitim Aygıtı maddesine bakınız.*

(SHT-2) Belirli bir hava araç tipinin kokpitindeki mekanik, elektrik, elektronik vb. hava aracı sistem kontrol fonksiyonlarını ve uçuş ekibi üyelerinin ortamını aynen yansıtan ve hava aracı tipinin performans ve uçuş özelliklerinin gerçeğindeki gibi uygulandığı cihaz.

(SHY-1) Belirli bir hava aracı tipinin kokpitindeki mekanik, elektrik, elektronik ve benzeri hava aracı sistem kontrol fonksiyonlarını ve uçuş ekibi üyelerinin ortamını aynen yansıtan ve hava aracı tipinin performans ve uçuş özelliklerinin gerçeğindeki gibi uygulandığı cihaz.

Flight Simulation Training Device (FSTD)

Benzetilmiş Uçuş Eğitim Aygıtı(FSTD)

(Annex-6). Any one of the following three types of apparatus in which flight conditions are simulated on the ground:

(Annex 1; Annex 6/I; Annex 6/III)

Uçuş şartlarının yerde sağlandığı, aşağıda adı geçen her bir Benzetilmiş Uçuş Aygıtı:

A flight simulator, which provides an accurate representation of the flight deck of a particular aircraft type to the extent that the mechanical, electrical, electronic, etc. Aircraft systems control functions, the normal environment of flight crew members, and the performance and flight characteristics of that type of aircraft are realistically simulated;

Benzetilmiş Uçuş Aygıtı: Belirli bir hava aracı tipinin uçuş kabininin mekanik, elektrik, elektronik, vs., hava aracının sistem kontrol işlevleri, ekip üyelerinin doğal ortamını, uçağın o tipteki verim (*performans*) ve uçuş karakteristiğinin gerçekçi bir biçimde birebir yansıtıldığı aygıt,

A flight procedures trainer, which provides a realistic flight deck environment, and which simulates instrument responses, simple control functions of mechanical, electrical, electronic, etc. Aircraft systems, and the performance and flight characteristics of aircraft of a particular class;

A basic instrument flight trainer, which is equipped with appropriate instruments, and which simulates the flight deck environment of an aircraft in flight in instrument flight conditions.

Uçuş Yöntem Eğitimi Aygıtı: Gerçekçi uçuş kabin ortamını, cihazların tepkisini benzer biçimde yansıtabilen, basit mekanik, elektrik, elektronik vs. uçak sistem işlevlerini, verim (performans) ve uçuş karakteristiğini belirli bir uçak sınıfı için verebilen aygıt.

Temel Aletli Uçuş Eğitimi Aygıtı: Aletli Uçuş Şartlarında yapılan bir uçuşu uygun aletlerle donanmış ve aletli uçuş şartlarındaki bir uçuş kabini ortamını benzer biçimde yansıtan aygıt.

Flight Status

ATC hizmetlerinden özel işleme gerek duyma ya da duymama durumunun ifadesi.

Uçuş Durumu

Flight Time

(SHT-2) Bir hava aracının kalkış yapmak amacıyla, kendi gücü ile veya harici bir güç uygulanmak suretiyle ilk hareketine başladığı andan, uçuşun veya görevin sonunda yolcu, yük veya diğer muhteviyatı indirme ve/veya bindirme amacıyla kendisine tahsis edilen park yerine gelip tam olarak durduğu ana kadar geçen toplam süre.

Uçuş Süresi

Flight Time – aeroplanes

(Annex-6). The total time from the moment an aeroplane first moves for the purpose of taking off until the moment it finally comes to rest at the end of the flight.

Note- Flight time as here defined is synonymous with the term “block to block” time or “chock to chock” time in general usage which is measured from the time an aeroplane first moves for the purpose of taking off until it finally stops at the end of the flight.

Uçuş Süresi – Uçak

(Annex 1; Annex 6/I; 6/II) Uçağın kalkış için ilk hareketi ile uçuş sonrası durduğu an arasında geçen toplam süre.

Not- Burada tarif edilen uçuş süresi, uçağın kalkış için ilk hareketi ile uçuş sonrası durduğu an arasında geçen toplam süre, genel kullanımda “duruştan duruşa” süresi ya da “takozdan takoz” süresi ile eş anlamlı olarak tanımlanmıştır.

(SHT.6a-50) **Uçuş Süresi (Blok Süresi);** Bir hava aracının kalkış yapmak amacıyla, kendi gücü ile veya harici bir güç uygulanmak suretiyle ilk hareketine başlama anından, uçuşun veya görevin sonunda tam olarak durarak yolcu, yük veya diğer muhteviyatı indirme ve/veya bindirme amacıyla kendisine tahsis edilen park yerine gelme anına kadar geçen toplam süre.

(SHY-1) **Uçuş süresi:** Bir hava aracının kalkış yapmak amacıyla, kendi gücü ile veya harici bir güç uygulanmak suretiyle ilk hareketine başladığı andan, uçuşun veya görevin sonunda yolcu, yük veya diğer muhteviyatı indirme ve/veya bindirme amacıyla kendisine tahsis edilen park yerine gelip tam olarak durduğu ana kadar geçen toplam süre.

Flight Time – Helicopters

(Annex 1; 6) The total time from the moment a helicopter’s rotor blades start turning until the moment the helicopter finally comes to rest at the end of the flight, and the rotor blades are stopped.

Note 1.- The state may provide guidance in those cases where the definition of flight time does not describe or permit normal practices. Examples are: crew change without stopping the rotors; and rotors running engine wash procedure following a flight. In any case, the time when ete running between sectors of a flight is included within the calculation of flight time.

Uçuş Süresi – Helikopterler

(Annex 1; Annex 6/I; Annex 6/II) Helikopterin pallerinin ilk hareketi ile uçuş sonrası pallerin durduğu an arasında geçen süre.

Not-1; Devlet, bu uçuş süresi tanımınca tanımlanmayan ya da uygulanamayan durumlar için rehber hazırlayabilir. Örnek; Rotoru durdurmadan yapılan ekip değişikliği ve uçuş sonrası rotorlar çalışırken motor yıkama yöntemi. Her iki durumda da, rotorların çalıştığı dilimler, uçuş süresi hesaplamasına dahildirler.

Note 2.— This definition is intended only for the purpose of flight and duty time regulations. *Not-2; Bu tanım, sadece uçuş ve görev süresi kuralları çerçevesinde yapılmıştır.*

(SHT.6a-50) Helikopterin pervane pallerinin dönmeye başladığı andan, uçuş sonunda park yerinde motorunu durdurarak pervane pallerinin durduğu ana kadar geçen toplam süreyi,

Flight Track**Uçuş Rotası****Flight Training Device (FTD)****Uçuş Eğitim Gereci (SHT OPS-1)****Flight Training Organisation (FTO)****Uçuş Eğitim Örgütü (FTO)**

(SHT-2 / SHY-1) Pilot lisansı alınmasına esas teşkil eden teorik bilgi ve uçuş eğitimi veren SHGM tarafından onaylı eğitim kuruluşu.

(DHMI) Pilot yetiştirmek üzere, kendi uçucu kadro elemanları ile ticari/genel ve sportif havacılık faaliyetlerinde bulunmak üzere, ulusal ve uluslar arası kurallar çerçevesinde eğitim veren, uçuş eğitimi, sentetik uçuş eğitimi, teorik eğitimlerinin uygulandığı, personel, tesis, uçak, doküman, finans, kalite ve kayıtlarını kapsayan, SHGM ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uçuş okulu olarak yetkilendirilen eğitim organizasyonudur.

Flight Visibility**Uçuş Görüşü**

(Annex-2). The visibility forward from the cockpit of an aircraft in flight.

(Annex 2) Bir hava aracı pilotunun uçuş kabininden ileriye doğru görebildiği mesafe.

Flow Control**Akış Kontrolü (PANS-ATM)****Flow Management Unit****Akış Yönetim Birimi****Fly away kit (FAK)****Uçuşta taşınan yedek donanım**

(SHT OPS-1) Uçakta taşınan ve bakım için kullanılabilecek malzeme

Fly-by waypoint**Yol noktası ile uçuş**

(Annex 4) A waypoint which requires turn anticipation to allow tangential interception of the next segment of a route or procedure;

(Annex 4; 11; PANS-OPS/I; II) Bir sonraki yolun rotasına oturabilmek için yol belirleme noktasından önce o noktaya teğet dönüş gerektiren bölüm ya da yöntem.

Flyover waypoint**Yol noktası üzeri uçuş.**

(Annex 4) A waypoint at which a turn is initiated in order to join the next segment of a route or procedure.

(Annex 4; 11; PANS-OPS/I; II) Bir sonraki yolun rotasına oturabilmek için yol belirleme noktası üzerinde dönüşün başladığı bölüm ya da yöntem.

Frequency Modulation (FM)**Sahnım Girişimi**

(SHT OPS-1) Frekans modülasyonu

Foot (ft) , feet

0,3048cm uzunluğu ifade eden ölçü birimi (An 5)

Forecast (FCST)

Öngörü, Meteorolojik tahmin
(Annex 3; Annex 11; PANS-ATM)

Form**Biçim, Kalıp****Formation Flight****Kol Uçuşu****Frangible object****Kolay kırılabilen cisim**

(Annex 14) An object of low mass designed to break, distort or yield on impact so as to present the minimum hazard to aircraft.

(Annex 14) Darbe anında uçağa en az tehlike oluşturacak şekilde kırılması, eğilmesi veya esnemesi öngörülen düşük kütleli bir cisim

Note.— Guidance on design for frangibility is contained in the Aerodrome Design Manual (Doc 9157), Part 6.

Not. - Kırılabilme özelliğine yönelik tasarım için yol gösterici bilgiler Havaalanı Tasarım Elkitabı (Doc. 9157), Kısım 6'da yer almaktadır.

(SHT HES-r1) **Kırılabilir cisim:** Darbe anında, uçağa minimum tehlike oluşturacak şekilde kırılması, eğilmesi veya esnemesi öngörülen düşük kütleli bir cisim.

Not. - Kırılabilir özelliğine yönelik tasarım konusundaki yol gösterici bilgiler Havaalanı Tasarım Elkitabı (Dok. 9157), Kısım 6'da yer almaktadır.

Free Time	Boş Süre
(SHT.6a-50) Uçucu ekiplere uçuş görev süresi, dinlenme süresi, nöbetçi ekip görev süresi, yedek ekip görev süresi, konaklama süresi dışında, hiçbir uçuş görevi veya ilave görev verilmediği serbest süre (Tablo-5).	
Free zone	Serbest bölge (Annex 9)
Freight	Yük, navlun, kargo, (taşınan eşya)
Franchising	İsim hakkı kullanma
Fuel Dumping	Yakıt Atmak
Fuel Remaining	Kalan Yakıt
Full Approach Light System (FALS)	Tam Yaklaşma Aydınlatma Sistemi
(SHT OPS-1) Eksiksiz Yaklaşma Aydınlatma Sistemi; Tam kapasiteli yaklaşma aydınlatma sistemi	

G	Golf	GOLF (---•)
		Geçici Ek Görev
	(SHT.6a-50). Uçuş görev süresi kapsamında mütalaa edilen ve uçuş görevi dışında diğer görevler verilmesi halinde yapılan görev.	
	(SHT.6a-50). Geçici üslerde, her bir uçucu ekip üyesi için 7 günden çok 30 günden az süre ile kalmalı olan görev süresini,	
General aviation operation.	(Annex-6) An aircraft operation other than a commercial air transport operation or an aerial work operation.	Genel Havacılık İşletimi
		(Annex 6/I, 6/II, 6/III; Annex 9; Annex 17) Bir hava aracının ticari hava taşımacılığı yada hava çalışması dışındaki diğer işletimleri.
Geodesic Distance		Coğrafik en kısa mesafe (Annex 4; Annex 15)
Geodetic Datum	(Annex-4) A minimum set of parameters required to define location and orientation of the local reference system with respect to the global reference system/frame.	Coğrafik nirengi
		(Annex-4, 11; 14/I; 14/II; 15) Küresel nirengi sistemi/çerçevesinde bölgesel nirengi yerinin ve yönünün tanımlanması için gerekli en az özellik serisi.
	(SHT HES-r1) Geodetik başlangıç noktası: Global referans sistemi/çerçevesi bakımından yerel referans sisteminin yerinin ve yönünün tanımlanması için gerekli minimum parametreler seti.	
Geoid	(Annex 4) The equipotential surface in the gravity field of the Earth which coincides with the undisturbed mean sea level (MSL) extended continuously through the continents.	Jeoid
		(Annex 4; Annex 14/I; 14/II; Annex 15; PANS-OPS/II) Tüm yeryüzünün, yerçekimi uygulanmış Sanal Deniz Seviyesi (MSL) yüzeyinde yeryüzünün etkilenmemiş sanal yüzey kaplaması.
<i>Note.— The geoid is irregular in shape because of local gravitational disturbances (wind tides, salinity, current, etc.) and the direction of gravity is perpendicular to the geoid at every point.</i>		<i>Not.— Jeoidin biçimi, yerel yerçekimi bozuklukları nedeniyle düzensizdir (rüzgâr gelgitleri, tuzluluk, akım vs.) ve ağırlık yönü her noktada jeoide dikeydir.</i>

(SHT HES-r1) **Geoid:** Kıtalar boyunca kesintisiz olarak uzanan, düzeltilmemiş ortalama deniz seviyesi (MSL) ile çakışan, dünyanın yerçekimi alanındaki eşit potansiyelli yüzey.

Not. - Geoidin biçimi, yerel yerçekimi bozuklukları (rüzgar gelgitleri, tuzluluk, akım vs.) nedeniyle düzensizdir ve ağırlık yönü her noktada geoidde dikeydir.

Geoid undulation

(Annex 4; 14; 15) The distance of the geoid above (positive) or below (negative) the mathematical reference ellipsoid.

Note.— In respect to the World Geodetic System — 1984 (WGS-84) defined ellipsoid, the difference between the WGS-84 ellipsoidal height and orthometric height represents WGS-84 geoid undulation.

Jenoid Dalgalanma

(Annex 4; 14; 15) Geoid'in, matematiksel nirengi elipselinin üzerindeki (artı) veya altındaki (eksi) mesafesi.

Not. - Dünya Jeodetik Sistemi -1984 (WGS-84) ile tanımlanan elipsoid ile ilgili olarak, JVGS-84 elipsoid yükseklik ile ortometrik yükseklik arasındaki fark, WGS-84 jenoid dalgalanmayı temsil etmektedir.

(SHT HES-r1) Geoid dalgalanma: Geoid'in, matematiksel referans elipsoidinin üzerindeki (pozitif) veya altındaki (negatif) mesafesi.

Not. - Dünya Jeodetik Sistemi -1984 (WGS-84) ile tanımlanan elipsoid ile ilgili olarak, JVGS-84 elipsoid yükseklik ile ortometrik yükseklik arasındaki fark, WGS-84 geoid dalgalanmayı temsil etmektedir.

Geographical Reference

Coğrafik Nirengi

Geometric Altitude

Coğrafik İrtifa

Glide path (GP)

Süzülüş yolu

Glide Slope (GLS)

Süzülüş Açısı, süzülüş eğimi (SHT OPS-1) GPS iniş sistemi

Glider (GLD)

fr, Planör (Annex 1; Annex 7)

Glider flight time

(Annex 1) The total time occupied in flight, whether being towed or not, from the moment the glider first moves for the purpose of taking off until the moment it comes to rest at the end of the flight.

Planör Uçuş Süresi

(Annex 1) Uçmak amacı ile harekete ilk başladığı andan çekilerek ya da çekilmeden, uçuş sonrası yerde durduğu an arasında geçen toplam uçuş süresi.

Gray (Gy)

Radyasyon iyonu etki birimi. (Annex 5)

Gregorian Calendar

(Annex 4) Calendar in general use; first introduced in 1582 to define a year that more closely approximates the tropical year than the Julian calendar (ISO 19108*).

Gregoryan Takvim

(Annex 4; 11; 14/I, 14/II; 15) Genel kullanım için ilk defa 1582'de tanıtılan, Julien Takviminden daha yakın ortalama veren Güneş Yılı takvimi (ISO 19108'e göre).

(SHT HES-r1) **Miladi takvim:** Genel olarak kullanılan takvim; tropik yıla rumi takvimden daha çok yaklaşan bir yılı tanımlamak üzere ilk olarak 1582'de kullanılmıştır (ISO 19108, coğrafi bilgi - temporal).

Not. - Miladi takvimde, normal yıllarda 365 gün ve artık yıllarda 366 gün bulunmakta olup, ardışık oniki aya bölünmüştür.

Ground Based Augmentation System (GBAS)

Yer tabanlı güçlendirici sistem

(SHT OPS-1): Yerde kurulmuş çoğaltıcı sistem.

Ground effect

Yer Etkisi

(PANS-ATM) A condition of improved performance (lift) due to the interference of the surface with the airflow pattern of the rotor system when a helicopter or other VTOL aircraft is operating near the ground.

(PANS-ATM) Helikopter ya da VTOL hava aracının yere yakın olduğunda yüzeyde oluşan hava akışı etkisinden dolayı kaldırma gücünün artırılması. (rotor efficiency)

Note.— Rotor efficiency is increased by ground effect to a height of about one rotor diameter for most helicopters.

Not: Birçok helikopter için yer etkisini artırma yüksekliği, rotorun çapı kadardır.

Ground Equipment	Yer (Hizmet) Donanımı (Annex 15)
Ground Handling (Annex 6) Services necessary for an aircraft's arrival at, and departure from, an airport, other than air traffic services.	Yer Hizmeti (Annex 6/I; Annex 6/III) Bir hava aracının bir havameydanına gelişinden gidişine kadar, hava trafik hizmetleri dışında aldığı hizmetler.
Ground-to-air communication	Yerden Havaya İletişim (tek yönlü) (Anx 10/II)
Ground Visibility (Annex-2). The visibility at an aerodrome as reported by an accredited observer or by automatic systems.	(Meydan) Yer görüşü (Annex 2; PANS-ATM) Bir havameydanında otomatik sistem ya da resmi gözlemci tarafından rapor edilen görüş.
Gyroplane (Annex 7) A heavier-than-air aircraft supported in flight by the reactions of the air on one or more rotors which rotate freely on substantially vertical axes.	Otojiro (Annex 7) Bir ya da birden fazla rotoru ile aslında yatay ekseninden dolayı yarattığı hava akımından faydalanarak uçan havadan ağır hava aracı.
Global Navigation Satellite System (GNSS)	Küresel Gezin Uydu Sistemi (GNSS)
GNSS- GLS (SHT OPS-1) Uçağa, uçağın yatay ve dikey GNSS konumuna bağlı olarak rehberlik sağlamak üzere artırılmış GNSS bilgileri kullanılarak gerçekleştirilen yaklaşma operasyonu	GNSS iniş sistemi
Global Positioning System (GPS)	Küresel Durum Belirleme Sistemi
GNSS Navigation and Landing System	GNSS bazlı Gezin ve İniş Sistemi
Go Ahead	Devam Edin
Go Around	Pas Geç
Ground Radar	Yer Radarı

H Hotel	HO TELL (••••)
Handling	Yer Hizmeti , El verme, ... Yerine yönetmek
Handoff	Aktarma , yayma, yayınım
Harness (EU Def.) The equipment, consisting of two shoulder straps and a lap belt, which is provided to restrain a member of the flight crew against inertia loads occurring in emergency conditions.	Koşum (EU tanımı) Acil durumlarda uçuş ekibinin üzerine binen atalet yükünü bastırmak için bir bel kemeri ile iki omuzdan da geçen askılı kemerden oluşan donanım.
Hazard	Risk
Hazard Beacon (Annex-2). An aeronautical beacon used to designate a danger to air navigation. (SHT OPS-1) Tehlike bikini : Hava seyrüseferine olan bir tehlikeyi belirtmek üzere kullanılan bir havacılık bikinidir.	Tehlike Feneri. (Annex-2). Hava gezin için tehlike belirten bir havacılık feneri.
Heading (HDG) (Annex-2). The direction in which the longitudinal axis of an aircraft is pointed, usually expressed in degrees from North (true, magnetic, compass or grid)	Rota, Uçuş Başı (Annex 2; PANS-ATM; PANS-OPS/I, II) Bir hava aracının dikine ekseninin gösterdiği genellikle kuzeye (gerçek, manyetik, pusula ya da koordinat) göre ifade edilen açısı

Heavier-than-air aircraft	Havadan ağır hava aracı (Annex 7)
High Intensity (HI)	Yüksek Yoğunluk
High Intensity Approach Lighting System (HIALS)	Yüksek Yoğunluklu Yaklaşma Işıklandırma Sistemi (HIALS)
Head-Up Display (HUD) (Annex 6) A display system that presents flight information into the pilot's forward external field of view.	Baş Üstü Göstergesi (Annex 6) Uçuş bilgilerini, pilot'un önden dışarıyı gördüğü alana yansıtan gösterge sistemi.
(SHT OPS-1) Harici görüşü önemli ölçüde kısıtlamadan, uçuş bilgilerini pilotun görüş alanına sunan gösterge sistemi.	
Head-Up Guidance Landing System (HUDLS) (EU OPS Subpart E – All Weather Operations) The total airborne system which provides head-up guidance to the pilot during the approach and landing and/or go-around. It includes all sensors, computers, power supplies, indications and controls. A HUDLS is typically used for primary approach guidance to decision heights of 50ft.	Baş Üstü Göstergeli İniş Sistemi (EU OPS Subpart E) Yaklaşma ve iniş ve/veya pas geçme sırasında uçuş bilgilerini pilotun baş üstü görüş alanına yansıtan birleşik gösterge sistemidir. Sistem yapılanması içerisinde tüm sensörler, bilgisayarlar, güç besleme üniteleri, göstergeler ve kontroller dâhildir. HUDLS, 50 ft' lik karar irtifama ilişkin birincil yaklaşma rehberliği amaçlı kullanılan sistemidir.
(SHT OPS-1) Yaklaşma ve iniş ve/veya pas geçme sırasında harici görüşü önemli ölçüde kısıtlamadan, uçuş bilgilerini pilotun görüş alanına sunan gösterge sistemi, sistem yapılanması içerisinde tüm sensörler, bilgisayarlar, güç besleme üniteleri, göstergeler ve kontroller dâhildir. HUDLS, 50 ft' lik karar irtifalarına ilişkin birincil yaklaşma rehberliği amaçlı kullanılan sistemidir.	
Height (HGT) (Annex-10). The vertical distance of a level, a point or an object considered as a point, measured from a specified datum.	Yükseklik (Annex 2; 3; 4; 6/I; 10/I, II; 11; PANS-ATM; PANS-OPS/I, II) Bir seviye, bir nokta ya da nokta olarak kabul edilmiş belirli bir veriden ölçülen dikine mesafe.
Helicopter, (Rotocraft) (HEL) (Annex 6/III) A heavier-than-air aircraft supported in flight chiefly by the reactions of the air on one or more power-driven rotors on substantially vertical axes.	Helikopter (Annex 6/III; Annex 7) Güç kullanılarak birden fazla pervanenin yatay hareketinin havanın karşı tepkisi ile dikine destekle uçabilen havadan ağır hava aracı.
(SHY-6a) Belli bir piste ihtiyaç göstermeksizin karada ve denizde bir noktaya inen kalkan, motor gücü ile seyreden, havadan ağır hava aracı.	
(SHY-14b) Belirli bir piste ihtiyaç göstermeksizin karada ve denizde bir noktaya inebilen ve kalkabilen, motor gücü ile seyreden, havadan ağır hava aracı.	
Helicopter clearway (Annex 14/II) A defined area on the ground or water, selected and/or prepared as a suitable area over which a helicopter operated in performance class 1 may accelerate and achieve a specific height.	Helikopter Aşma Sahası (Annex 14/II) Sınıf 1 helikopterlerin suda veya karada belirli bir yüksekliğe erişebilmesi (hızlanması) için hazırlanmış/belirlenmiş saha.
Helicopter ground taxiway (Annex 14/II) A ground taxiway intended for the ground movement of wheeled undercarriage helicopters.	Helikopter Taksiyolu (Annex 14/II) Tekerlekli helikopterlerin yerdeki hareketlerini gerçekleştirmeleri için yapılmış taksiyolu.

Helicopter stand	Helikopter mola yeri (Annex 4; Annex 14/II)
Helideck (Annex-6) A heliport located on a floating or fixed offshore structure.	Helikopter güvertesi (Su üzeri) (Annex 6/III; Annex 14/II) Sahil ötesinde kurulu yüzer ya da sabit yapı.
(SHY-14b) Helidek: Deniz, göl gibi su üzerindeki yapılar üzerine yerleştirilmiş yüzen veya sabit heliport.	
Helipad	Helikopter alanı
(SHY-14b) Heliped: Helikopterleri kullanan pilotların aletsiz ve görerek uçuş kuralları (VFR) dahilinde iniş-kalkış yapabildikleri, basit teknik yapılar dışında önemli üstyapı tesisleri bulunmayan heliport.	
Heliport (Annex 6) An aerodrome or a defined area on a structure intended to be used wholly or in part for the arrival, departure and surface movement of helicopters. <i>Note 1.— Throughout this Part, when the term “heliport” is used, it is intended that the term also applies to aerodromes primarily meant for use of aeroplanes.</i> <i>Note 2.— Helicopters may be operated to and from areas other than heliports.</i> (Annex-14) An aerodrome or a defined area on a structure intended to be used wholly or in part for the arrival, departure and surface movement of helicopters.	Helikopter Meydanı (Annex 6/III) Helikopterlerin yüzeydeki hareketleri, iniş ya da kalkışları için ya tümünün ya da bir kısmının kullanılmasına yönelik tanımlanmış saha ya da havameydanı. <i>Not-1; Bu Kısım boyunca “heliport” terimi kullanıldığında, öncelikle uçakların kullanımı için yapılmış havameydanları da bu kapsam içindedir.</i> <i>Not-2; Helikopterler, helikopter alanları dışındaki sahalarda da işletilebilirler.</i> (Annex-14) Helikopterlerin yüzeydeki hareketleri, iniş ya da kalkışları için ya tümünün ya da bir kısmının kullanılmasına yönelik tanımlanmış saha ya da havameydanı.
(SHY-14b) Heliport: Helikopterlerin iniş, kalkış ve yer hareketlerini tamamen veya kısmen yapabilmelerine elverişli alan.	
(SHT HES-r1) Heliport: Tamamen veya kısmen helikopterlerin gelişi, kalkışı ve yüzey hareketi için kullanılması öngörülen, bir havaalanı veya bir yapı üzerindeki tanımlanmış bir alan.	
Heliport operating minima (Annex 6/III) The limits of usability of a heliport for: a) take-off, expressed in terms of runway visual range and/or visibility and, if necessary, cloud conditions; b) landing in precision approach and landing operations, expressed in terms of visibility and/or runway visual range and decision altitude/height (DA/H) as appropriate to the category of the operation; c) landing in approach and landing operations with vertical guidance, expressed in terms of visibility and/or runway visual range and decision altitude/height (DA/H); and d) landing in non-precision approach and landing operations, expressed in terms of visibility and/or runway visual range, minimum descent altitude/height (MDA/H) and, if necessary, cloud conditions.	Helikopter Meydan İşletim Sınırlamaları (Annex 6/III) Heliport için gerekli işletim sınırlamaları; a) kalkış; RVR ya da görüş ve gerekiyorsa bulutluluk durumunu ifade eder, b) Görüş ve/veya pist görüş menzili ve karar irtifai/yüksekliği (DA/H) anlamında ifade edilen hassas yaklaşma işletimi sınıfına uygun inişler; ve c) Görüş ve/veya pist görüş menzili ve karar irtifai/yüksekliği (DA/H) anlamında ifade edilen dikine yönlendirmeli yaklaşma işletimi ile inişler; ve d) Görüş ve/veya pist görüş menzili ve en düşük alçalma irtifai/yüksekliği (DA/H) ve gerekiyorsa, bulut tavanı anlamında ifade edilen hassas olmayan yaklaşma işletimi ile inişler.

Hertz (Hz)	Sahnım Döngü Birimi
High Frequency (HF)	Yüksek Sahnım
High-speed exit taxiway <i>Bakınız; Rapid exit taxiway</i>	(Pistten) Yüksek hızla çıkış taksi yolu (Annex 2; Annex 4; PANS-ATM)
Height	Yükseklik
Holding	Bekleme
Holding bay (Annex-14) A defined area where aircraft can be held, or bypassed, to facilitate efficient surface movement of aircraft.	Bekleme bölümü (Annex-14) Uçakların etkin yüzey hareketlerini sağlamak amacıyla yönelik, bekletildiği ya da yanından geçebildiği tanımlı alan.
(SHY-14) Bekleme yeri: Uçakların verimli yüzey hareketini kolaylaştırmak üzere uçakların bekletilebileceği veya yanından geçebileceği, tanımlanmış bir alan.	
Holding Fix (Doc.4444) A geographical location that serves as a reference for a holding procedure.	Bekleme belirleyicisi (PANS-ATM) Uçuşta bekleme usulünün uygulanmaya başlanacağı coğrafik konum.
Holding Point (Doc.4444) <i>Note.— In radiotelephony phraseologies, the expression “holding point” is used to designate the runway-holding position.</i> (see; <i>Runway-holding position</i>)	Bekleme noktası (PANS-ATM) <i>Not: Radyo telefon sözcesinde “bekleme noktası” ‘pist-bekleme noktası’ nı ifade etmek için kullanılır.</i>
Holding Procedure (Annex-4). A predetermined manoeuvre which keeps an aircraft within a specified airspace while awaiting further clearance.	Bekleme Yöntemi (Annex 4; PANS-OPS/I/II) Önceden belirlenmiş manevralarla hava aracını belirli bir alanda tutarak bir sonraki talimat için bekletme yöntemi.
Holdover time (HOT) (Annex 14/I) The estimated time the anti-icing fluid (treatment) will prevent the formation of ice and frost and the accumulation of snow on the protected (treated) surfaces of an aeroplane.	Erteleme süresi (Annex 14/I) Uçağa uygulanmış olan buzlanmayı önleyici sıvının (uygulanmasının), buzlanma ve donma ile karın uçak yüzeyinde birikimini erteleme (uygulama) süresi.
Homing	Hedefe Doğru Uçuş, (Yuvaya dönmek)
Horizontal plane (Annex 6) The plane containing the longitudinal axis and perpendicular to the plane of symmetry of the aeroplane.	Yatay uçak (Annex 6/II) Uçağın uzunlamasına ekseninin kendi simetrisine dik olma durumu.
Human Factors Principles (Annex-6) Principles which apply to aeronautical design, certification, training, operations and maintenance and which seek safe interface between the human and other system components by proper consideration to human performance. (Annex-17) Principles which apply to design, certification, training, operations and maintenance and which seek safe interface between the human and other system components by proper consideration to human performance.	İnsani Etki İlkeleri (Annex 3, 8, 11, 14, 15) (Annex 6) Havacılık tasarımı, yetkilendirme, eğitim, işletme ve bakım ve insan ile sistem bileşenleri arasındaki insani verimi güvenli ilişkilendirme ile sağlamak için göz önünde bulundurulması gerekli uygun ilkeler. (Annex 17) Tasarım, yetkilendirme, eğitim, işletme ve bakım ve insan ile sistem bileşenleri arasındaki insani verimi güvenli ilişkilendirme ile sağlamak için göz önünde bulundurulması gerekli uygun ilkeler.

(SHT HES-r1) **İnsan faktörleri prensipleri:** Havacılık tasarımı, sertifikalandırma, eğitimi, faaliyetleri ve bakımı için geçerli olan ve insan performansını doğru bir şekilde göz önünde bulundurulmasıyla insan ve diğer sistem unsurları arasında emniyetli bir arabirim arayan prensipler.

(DHMI) **insan faktörü ilkeleri;** Havacılıkla ilgili usul, sertifikasyon, eğitim, operasyon ve bakımla ilgili konular ile insan ile sistem bileşenleri arasında insan performansına ilişkin doğru ve emniyetli bir ilişkilendirmenin sağlanması amacıyla göz önünde bulundurulması gerekli ilkeler.

Human Performance (Annex-6 / Annex-17)

Human capabilities and limitations which have an impact on the safety, security and efficiency of aeronautical operations.

İnsan Verimliliği

(Annex 17) Güvenlik, Emniyet ve Havagezin işletimindeki yeterlilik üzerindeki insani etki ve sınırlamalar.

(SHY-145) **İnsan Performansı:** Havacılıkla ilgili işlemlerin emniyeti ve verimliliği üzerinde bir etkiye sahip olan insan kapasitesi ve sınırlamaları,

(SHT HES-r1) **İnsan performansı:** Havacılık faaliyetlerinin emniyeti ve verimi üzerinde bir etkiye sahip olan insan becerileri ve sınırlamaları.

I India

İN DİYA (••)

Icing

ICAO International Civil Aviation Organization

Ident

Identification beacon (IBN)

(Annex 14/I) An aeronautical beacon emitting a coded signal by means of which a particular point of reference can be identified.

(SHT HES-r1) **Tanıma bikini:** Belirli bir referans noktasının tanımlanabilmesi için kodlu bir sinyal yayan bir havacılık bikini.

Immigration control

Import duties and taxes

Improperly documented person

(Annex 18) Describing dangerous goods which, if mixed, would be liable to cause a dangerous evolution of heat or gas or produce a corrosive substance.

Inadmissible person (INAD)

(Annex 9) A person who is or will be refused admission to a State by its authorities.

(SHT OPS-1) Kabul edilemez nitelikteki kişiler.

(SHY-HUK) Bir ülkeye girişi, o devletin makamlarınca kabul edilmeyen ya da edilmeyecek olan yolcu,

(DHMI) INAD – Inadmissible Passenger; Kabul Edilmeyen Yolcu.

Buzlanma

Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü ICAO

Tanıma (emir kipi)

Tanımlama işareti

(Annex 14/I) Havagezin belirleyicisinin yayınladığı kodlu sinyal(ler) ile özellikli bir dayanak/veri noktasının tanımlanması.

Göçmen Kontrol

İthal harç vergi ve harçları (Annex 9)

Belgeleri eksik kişi (Annex 9)

Uyumsuz (DGR kapsamında)

(Annex 18) Birbirleri ile karışması halinde ısı, zehirli gaz ya da aşındırıcı üretmeye eğilimi tanımlayan tehlikeli madde.

Ülkeye Girişi kabul edilmeyen kişi

(Annex 9) Bir ülkeye girişi yetkililerce reddedilen ya da kabul edilmeyecek olan kişi.

Independent parallel approaches

(Annex 14) Simultaneous approaches to parallel or near-parallel instrument runways where radar separation minima between aircraft on adjacent extended runway centre lines are not prescribed.

Bağımsız paralel yaklaşımlar (PANS-OPS/I, II)

(Annex 14) Aynı anda paralel ya da yakın paralel pistlere iniş yapmak için pist merkez hattı boyunca hava araçları arası ayırma kıstası belirtilmemiş aletli iniş pistleri.

(SHT HES-r1) **Bağımsız paralel yaklaşımlar:** Birbirine komşu uzatılmış pist merkez hatları üzerinde uçan uçaklar arasında radar ayırım minimalalarının nasıl olacağını tarif edilmediği paralel veya paralele yakın aletli pistlere eş zamanlı yapılan yaklaşımlar.

Independent parallel departures

(Annex 14) Simultaneous departures from parallel or near-parallel instrument runways.

Bağımsız paralel kalkışlar

(Annex 14) Aynı anda paralel ya da yakın paralel aletli pistlerden kalkış yapmak.

(SHT HES-r1) **Bağımsız paralel kalkışlar:** Paralel veya paralele yakın aletli pistlerden eş zamanlı yapılan kalkışlar.

Indicated Airspeed (IAS)

(EU Def.) means the speed of an aircraft as shown on its pitot static airspeed indicator calibrated to reflect standart atmosphere adiabatic compressible flow at sea level uncorrected for airspeed system errors.

Gösterge Hızı

(EU tanımı) Bir hava aracının pito statik hava süratinin deniz seviyesine göre adyabatik (ısıdan etkilenmemiş) basınçlı hava akımını yansıtması için düzeltilmiş ama hava süratinin sistem hatası düzeltilmemiş gösterge sürati.

(SHT OPS-1) İşari hava sürati

(DHMI) gösterge hızı – indicated airspeed (IAS); Hava sürati göstergesinden okunan düzeltilmemiş hız.

(DHMI) IAS – Indicated Air Speed; Gösterge Hava Hızı

Incident

(Annex 13) An occurrence, other than an accident, associated with the operation of an aircraft which affects or could affect the safety of operation.

Olay (Annex 11; Annex 13; PANS-ATM)

(Annex 13) Kazanın dışında, uçuş işletme ile ilintili uçuş güvenliğini etkileyen ya da etkileyebilecek oluşum.

Note.- The types of incidents which are of main interest to the ICAO for accident prevention studies are listed in Attachment C.

Not- Uluslar arası Sivil Havacılık Örgütü ilgili kaza önleme araştırması dâhilinde başlıca olaylar İlave C’de listelenmiştir.

(SHT OPS-1) Madde 93- (1) Terminoloji;

a) **Olay;** uçağın işletimi ile ilgili olan, operasyonun emniyetini etkileyen ya da etkileyebilecek nitelikteki, kaza dışındaki hadiseler.

b) **Ciddi olay;** kaza vukuuna çok yaklaşılabilir hallerin söz konusu olduğu olay.

(SHY 13) “**Olay**” terimi; hava – aracının uçuş hareketi esnasında uçuş emniyetini etkileyen veya etkileyebilecek olan kazadan başka her türlü hadiseyi,

(SHY 65-02) MADDE 4; Tanımlar ve kısaltmalar

s) **Ciddi hava olayları:** Kaza riski olmamakla birlikte hava aracı operasyonlarıyla bağlantılı olarak hava araçları veya manialarla yakın geçme olarak ortaya çıkan, emniyet tedbirlerinin garanti altına alınmadığı olayları,

ş) **Çok ciddi hava olayları:** Elde mevcut bilgi ve belgelerle kaza riski taşıdığı tespit edilen olayları,

ff) **Olay:** Kaza ile sonuçlanmayan, ancak uçuş emniyetini etkileyen veya etkileme ihtimali bulunan, hava aracı ve kullanılmakta olan hava seyrüsefer sisteminde yaşanan bir kesinti, eksiklik veya bozukluk ile hava aracının operasyonu ve hava trafik yönetim hizmetlerinin sağlanması ile ilgili tüm olayları ve olağandışı durumları,

(DHMI) **Olay – Incident:** Hava aracının uçuş hareketi esnasında uçuş emniyetini etkileyen veya etkileyebilecek olan kazadan başka her türlü durumdur. SHY-5'e göre: Kaza ile sonuçlanmayan, ancak uçuş emniyetini etkileyen veya etkileme ihtimali bulunan, hava aracı ve kullanılmakta olan hava seyrüsefer sisteminde yaşanan bir kesinti, eksiklik veya bozukluk ile hava aracının operasyonu ve hava trafik yönetim hizmetlerinin sağlanması ile ilgili tüm olayları ve olağan dışı durumlardır.

Industry Codes of Practice.

(Annex 19) Guidance material developed by an industry body, for a particular sector of the aviation industry to comply with the requirements of the International Civil Aviation Organization's Standards and Recommended Practices, other aviation safety requirements and the best practices deemed appropriate.

Note.— Some States accept and reference industry codes of practice in the development of regulations to meet the requirements of Annex 19, and make available, for the industry codes of practice, their sources and how they may be obtained.

Endüstriyel Uygulama Kuralları

(Annex-19) Bir sanayi kuruluşu tarafından geliştirilmiş, Uluslar arası Sivil Havacılık Örgütü'nün tavsiye edilen uygulamalar ve normlarına ve diğer uygun sayılan kabul edilmiş uygulamalar çerçevesinde belirli bir havacılık sanayine uygun klavuz malzeme.

Not: Bazı ülkeler, Ek-19'un kuralları çerçevesinde bu endüstriyel uygulama kurallarının gelişimi için yöntemin paylaşımı, kaynağı ve nasıl elde edileceği gibi bilgileri sunmayı ve bu bilgilerin kurallaşmasını kabul etmişlerdir.

Infant

Infected area (for human health purposes)

(Annex 9) Defined as geographical areas where human and/or animal vector-borne diseases are actively transmitted, as reported by the national public health authorities or by the World Health Organization.

Note.- A list of infected areas notified by health administrations is published in the World Health Organization's Weekly Epidemiological Record.

Bebek (0-24 aylık bebek yolcu)

Bulaşma sahası (insan sağlığı açısından)

(Annex 9) Dünya Sağlık Örgütü WHO, yöresel ya da ulusal sağlık yetkilileri tarafından yayınlanan insan ve/veya hayvan kökenli etkin mikropların tanımlandığı coğrafik hastalık sahaları.

Not: Sağlık örgütlerince bildirilen bulaşma sahalarına ait bulaşıcı microp listeleri, WHO Dünya Sağlık Örgütü tarafından oluşturulan haftalık raporlarla yayınlanır.

Initial Approach Fix

Initial approach segment

(Annex 4) That segment of an instrument approach procedure between the initial approach fix and the intermediate approach fix or, where applicable, the final approach fix or point.

İlk Yaklaşma Belirleyicisi

İlk Yaklaşma Bölümü (Annex 4)

Aletli Alçalma Yöntemi'ndeki ilk yaklaşma belirleyicisi ile orta yaklaşma belirleyicisi arasındaki bölüm ya da uygulanabiliyor ise, son yaklaşma belirleyicisi ya da noktası.

Initial Missed Approach Waypoint

Inner Marker

Inertial Navigation System (INS)

Inlet

Inspection

Instrument

(EU Def.) means a device using an internal mechanism to show visually or aurally the attitude, altitude, or operation of an aircraft or aircraft part. It includes electronic devices for automatically controlling an aircraft in flight.

İlk Pas Geçme Sonrası Yolboyu Noktası

İç İşaret (IM)

Ataletsel Gezin Sistemi

Giriş, aralık, giriş aralığı

İnceleme. Denetimi gerçekleştirecek olan eylem.

Alet

(EU tanımı) Dahili bir mekanizma kullanarak görsel ya da ses ile davranış, irtifa ya da bir uçağın ya da parçasının işletimdeki konumunu gösteren donanım. Uçuştaki bir hava aracının otomatik kontroldaki elektronik donanımı dahil.

Instrument Approach Procedure (IAP) NPA Non-precision Approach APV Approach procedure with Vertical Guidance PA Precision Approach Procedure	Aletli Yaklaşma Yöntemi (Annex 2; Annex 4; PANS-OPS/I; PANS-OPS/II) NPA-Hassas olmayan yaklaşma yöntemi APV-Dikey Yönlendirmeli yaklaşma yöntemi PA-Hassas Yaklaşma Yöntemi
Instrument Flight Rules (IFR) (Annex-2). The symbol used to designate the instrument flight rules. (SHT OPS-1 / SHY-14b / SHY-Deniz) Aletli uçuş kuralları (DHMI) Aletli uçuş kuralları – Instrument flight rules (IFR); Aletli meteorolojik şartlar altında uçuşun idaresini sağlayan kurallar bütünü.	Aletle Uçuş Kuralları. (Annex 2; Annex 11; PANS-ATM) Aletli Uçuş Kurallarını tanımlayan sembol.
IFR Conditions (EU Def.) means weather conditions below the minimum for flight under visual flight rules.	IFR Şartlar (EU tanımı) En düşük görerek uçuş şartlarının altındaki hava koşulları.
IFR flight (Annex-2). A flight conducted in accordance with the instrument flight rules.	IFR şartlarda gerçekleştirilen uçuş. (Annex 2; Annex 11; PANS-ATM) Aletli Uçuş Kuralları çerçevesinde yapılan uçuş.
Instrument Flight Time (Annex-1) Time during which a pilot is piloting an aircraft solely by reference to instruments and without external reference points. (SHT-2) Aletli Uçuş Süresi: Pilotun başka bir harici referans noktası almaksızın yalnızca aletleri referans alarak bir hava aracını uçurduğu süresi,	Aletli Uçuş Zamanı (Annex 1) Bir pilotun, harici nirengi noktası kullanmadan sadece aletlere bağımlı olarak uçuğu süre.
Instrument Ground Time (Annex-1) Time during which a pilot is practising, on the ground, simulated instrument flight in a flight simulation training device approved by the Licensing Authority. (SHY-1) Aletli yer süresi: SHGM tarafından onaylı sentetik eğitim cihazlarında bir pilotun, benzetilmiş aletli uçuş şartlarında aldığı eğitim süresi. (SHT-2) Aletli Yer Süresi: SHGM tarafından onaylanmış sentetik eğitim cihazlarında bir pilotun, benzetilmiş aletli uçuş şartlarında aldığı eğitim süresi.	Aletli Yer Uçuş Zamanı (Annex 1) Bir pilotun yetkililerce onaylanmış Benzetilmiş Uçuş Eğitim Aygıtı ile yerde benzetilmiş uçuş eğitimi uyguladığı süre.
Instrument Landing System (ILS)	Aletle İniş Sistemi (SHT OPS-1: Aletli iniş sistemi)
Instrument Meteorological Conditions - IMC (Annex 6 – Annex-11) Meteorological conditions expressed in terms of visibility, distance from cloud, and ceiling, less than the minima specified for visual meteorological conditions. (Annex-11) IMC. The symbol used to designate instrument meteorological conditions. (SHT OPS-1) Aletli meteorolojik şartlar. (DHMI) instrument meteorological conditions – aletli (uçuş) meteorolojik koşulları; Görerek meteorolojik koşullar için belirtilen en düşük değerlerden daha az olan görüş; buluttan uzaklık ve tavan terimleriyle açıklanan meteorolojik koşullar.	Aletli Meteorolojik Şartlar (Annex 2; 6; 11; PANS-ATM) Görüş ve bulutlara olan mesafe anlamında ifade edilen meteorolojik durum ve tavan ise belirlenen en az görsel meteorolojik şartların altında. (Annex-11) IMC: Aletli Meteorolojik Koşulları tanımlayan sembol.

Instrument Rating (IR)	Aletli uçuş Yetkisi (SHT OPS-1) Aletli uçuş yetkisi
Instrument Rating Examinar (IRE)	Aletli uçuş Yetkisi Sınayıcısı (SHT OPS-1) Aletli uçuş yetkisi kontrol pilotluğu
Instrument Rating Instructor (IRI)	Aletli uçuş Yetkisi Öğretmeni (SHT OPS-1)
Instrument Runway (Annex 14/I) Non-precision Approach R/W Precision Approach R/W Precision Approach R/W CAT-I Precision Approach R/W CAT-II Precision Approach R/W CAT-III Precision Approach R/W CAT-III A,B,C	Aletli (Yaklaşma) Pisti (Annex 14/I) Hassas olmayan yaklaşma pisti Hassas yaklaşma pisti Hassas yaklaşma pisti CAT-I Hassas yaklaşma pisti CAT-II Hassas yaklaşma pisti CAT-III Hassas yaklaşma pisti CAT-III A,B,C
(DHMI) aletli pist – instrument runway	
a) Hassas olmayan yaklaşma pisti; direkt bir yaklaşma için yeterli olan, en azından istikamet bilgisi sağlayan görsel yardımcılarının ve bir görsel olmayan yardımcının hizmet verdiği aletli pist.	
b) Hassas yaklaşma pisti; Kategori I. Karar yüksekliğinin en az 60m (200ft) olduğu ve görüş mesafesinin en az 800m veya pist görüş mesafesinin en az 550 m olduğu operasyonlar için öngörülen, ILS ve/veya MLS ve görsel yardımcılar ile hizmet veren aletli pist.	
c) Hassas yaklaşma pisti; Kategori II. Karar yüksekliğinin 60m (200ft)'den az olduğu, fakat 30m (100ft)'ten az olmadığı ve pist görüş mesafesinin en az 300m olduğu operasyonlar için öngörülen, ILS ve/veya MLS ve görsel yardımcılar ile hizmet veren aletli pist.	
d) Hassas yaklaşma pisti; Kategori III.A – Karar yüksekliğinin 30m (100ft)'ten az olduğu, veya hiçbir karar yüksekliğinin bulunmadığı ve pist görüş mesafesinin en az 175m olduğu operasyonlar için öngörülen, Kategori III.B – Karar yüksekliğinin 15m (50ft)'ten az olduğu, veya hiçbir karar yüksekliğinin bulunmadığı ve pist görüş mesafesinin 175m'den az olduğu, fakat 50m'den az olmadığı operasyonlar için öngörülen, Kategori III.C – Hiçbir karar yüksekliğinin ve hiçbir pist görüş mesafesi sınırlamasının bulunmadığı operasyonlar için öngörülen, pist yüzeyine doğru ve pist yüzeyi boyunca ILS ve/veya MLS ile hizmet veren aletli pist.	
Instrument time (Annex 1) Instrument flight time or instrument ground time.	Aletli Süre (Annex 1) Aletli yer ve ya uçuş süresi
(SHY-1) Aletli uçuş süresi veya aletli yer süresi.	
(SHY-1) Aletli uçuş süresi: Pilotun başka bir harici referans noktası almaksızın yalnızca aletleri referans olarak bir hava aracını uçurduğu süre.	
(SHT-2) Aletli uçuş süresi veya aletli yer süresi.	
Integrated Aeronautical Information Package (Annex 15) - ALP, including amendment service; - Supplements to the AIP ; - NOTAM and PIB; - AIC; and - checklists and lists of valid NOTAM	Bütünleşik Havacılık Bilgi Paketi; (Annex 15) - AIP ve değişiklikleri - AIP ve tamamlayıcıları - NOTAM ve PIB - AIC ve - Geçerli NOTAM listesi ve Kontrol listesinden oluşan tüm paket.

Integrity (aeronautical data)

(Annex 14) A degree of assurance that an aeronautical data and its value has not been lost nor altered since the data origination or authorized amendment.

Bütünlük (havacılık verisi)

(Annex 11; Annex 14/I; Annex 14/II; Annex 15) Havacılık verilerinin ve değerinin özgünlüğü ya da resmi değişiklik ile kaybolmadığı ya da değişmediğini garanti etme derecesi.

(SHT HES-r1) Bütünlük (havacılık verileri): Bir havacılık bilgisinin ve onun değerinin, oluşumundan veya resmi olarak değiştirilmesinden bu yana kaybolmadığında veya değiştirilmediğine ilişkin bir güvence derecesi.

(Aşağıdaki bir tanım değil, bir bölümden alınmıştır, aslı da aşağıda verilmiştir.)

Bütünlük sınıflandırması (havacılık verileri): Bozulmuş veri kullanımından kaynaklanan potansiyel riske dayanan sınıflandırma. Havacılık verileri aşağıdaki şekilde sınıflandırılır:

- rutin veriler: bozulmuş rutin verileri kullanırken, bir uçağın sürekli emniyetli uçuşunun ve inişinin felaket potansiyelini beraberinde getiren büyük risk altında olacağı yönünde çok düşük olasılık söz konusudur.
- önemli veriler: bozulmuş önemli verileri kullanırken, bir uçağın sürekli emniyetli uçuşunun ve inişinin felaket potansiyelini beraberinde getiren büyük risk altında olacağı yönünde düşük olasılık söz konusudur.
- kritik veriler: bozulmuş rutin verileri kullanırken, bir uçağın sürekli emniyetli uçuşunun ve inişinin felaket potansiyelini beraberinde getiren büyük risk altında olacağı yönünde yüksek olasılık söz konusudur.

Annex 14 - Chp. 2.1.2:

Contracting States shall ensure that integrity of aeronautical data is maintained throughout the data process from survey/origin to the next intended user. Aeronautical data integrity requirements shall be based upon the potential risk resulting from the corruption of data and upon the use to which the data item is put. Consequently, the following classifications and data integrity levels shall apply:

- critical data, integrity level 1×10^{-8} : there is a high probability when using corrupted critical data that the continued safe flight and landing of an aircraft would be severely at risk with the potential for catastrophe;
- essential data, integrity level 1×10^{-5} : there is a low probability when using corrupted essential data that the continued safe flight and landing of an aircraft would be severely at risk with the potential for catastrophe; and
- routine data, integrity level 1×10^{-3} : there is a very low probability when using corrupted routine data that the continued safe flight and landing of an aircraft would be severely at risk with the potential for catastrophe.

Intermediate Approach Lighting System (IALS)**Orta dereceli yaklaşma aydınlatma sistemi****Intermediate Approach Segment****Orta Yaklaşma Bölümü**

(Annex 4; PANS-OPS/I; PANS-OPS/II; PANS-ATM)

Intermediate Holding Position**Ara Bekleme Pozisyonu.**

(Annex 14) A designated position intended for traffic control at which taxiing aircraft and vehicles shall stop and hold until further cleared to proceed, when so instructed by the aerodrome control tower.

(Annex 14/I) Hava Trafik kontrolü için taksi yapan uçak ve araçların havameydanı kontrol kulesi tarafından, bir sonraki ATC talimatı için durup bekleme yapacakları tanımlanmış yer.

(SHT HES-r1) Araçların ve taksi yapan hava araçlarının durup, havaalanı kontrol kulesi tarafından bu yönde bir talimat verildiğinde, ilerlemesine izin verilene kadar beklemeleri için trafik kontrol amaçlı öngörülen belirli bir yer.

Intermediate Fix**Orta belirleyici**

International Airport (Annex-9). Any airport designated by the Contracting State in whose territory it is situated as an airport of entry and departure for international air traffic, where the formalities incident to customs, immigration, public health, animal and plant quarantine and similar procedures are carried out.

Uluslar arası Havalimanı

(Annex 9; Annex 15) Üye ülkenin toprakları içerisinde uluslar arası hava trafiğinin giriş ve çıkışı için konumlanmış, gümrük, göçmen, halk sağlığı, veteriner ve botanik karantina ve ilgili diğer benzer yöntemlerin yürütüldüğü, tanımlanmış havalimanı.

(SHY-HUK) Uluslararası havaalanı: Gümrük, göç, halk sağlığı, hayvan ve bitki karantinası ve benzer prosedürlerin yürütüldüğü, uluslararası hava trafiği için giriş ve çıkış havaalanı olarak devletin toprağında yer alan ve devletçe tayin edilmiş herhangi bir havaalanı,

International Air Transport Association (IATA)	Uluslar arası Hava Taşımacılığı Birliği
International Civil Aviation Organisation (ICAO)	Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü
International Federation of Airline Pilots Associations (IFALPA)	Uluslar arası Havayolu Pilotları Dernekleri Federasyonu
International Federation of Air Traffic Controllers' Association (IFATCA)	Uluslar arası Hava Trafik Kontrolörleri Dernekleri Federasyonu
International NOTAM office (NOF)	Uluslar arası NOTAM Ofisi (Annex 11; 15)
International Operating Agency An agency of the kind contemplated in Article 77 of the Convention.	Uluslar arası İşletme Temsilcisi (Annex 7) Havayollarının Doc.7300 Mad.77'ye göre tasarlanmış Uluslar arası Hizmet Şirketi.
International Standards and Recommended Practices (SARPS) (SHY-14a) Uluslar arası Sivil Havacılık Teşkilatı (ICAO) tarafından yayımlanan eklerin son şeklinde yer alan standartlar ve önerilen uygulamaları,	Uluslar arası standartlar ve önerilen uygulamalar.
Internet Protocol (interworking protocol)	İnternet Kuralları
Interrogator	Sorgulayıcı
Interworking protocol (IP)	İnternet'in çalışmasını sağlayan bir iletişim ve yönlendirme kuralları bütünü. (Annex 10/III)
Intersecting Runways	Kesişen Pistler
Investigation	(Kaza) Soruşturma (Annex 13)
Investigator-in-charge	Baş Soruşturmacı (Annex 13; Annex 17)
Intersection	Kavşak, Kesişme
Intersection Departure	Kavşak Kalkışı
Isogonal (Annex 4) A line on a map or chart on which all points have the same magnetic variation for a specified epoch.	Benzer açılara sahip (Annex 4) Yeryüzü haritası ya da krokisi üzerinde manyetik sapmaların birleştirilmesi ile oluşan hayali çizgiler.
Isogriv	İsogrid Manyetik sapmaların oluşturduğu sanal çizgiyi eşit açıda kesen sanal çizgi.
Isolated aerodrome. (Annex-6) A destination aerodrome for which there is no destination alternate aerodrome suitable for a given aeroplane type.	Yalıtılmış havameydanı (Annex-6) Uçuşu gerçekleştirecek uçak için varış meydanına uygun yedek meydanı olmayan havameydanı.
(EASA OPS-1) Isolated aerodrome. If acceptable to the Authority, the destination aerodrome can be considered as an isolated aerodrome, if the fuel required (diversion plus final) to the nearest adequate destination alternate aerodrome is more than: For aeroplanes with reciprocating engines, fuel to fly for 45 minutes plus 15 % of the flight time planned to be spent at cruising level or two hours, whichever is less; or For aeroplanes with turbine engines, fuel to fly for two hours at normal cruise consumption above the destination aerodrome, including final reserve fuel.	

(SHT OPS-1) **İzole havaalanı:** Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesi kaydıyla varış yeri havaalanı, en yakın yeterli yedek varış yeri havaalanına varılması için gerekli yakıtın aşağıda belirtilen miktarlardan fazla olması halinde, izole havaalanı olarak kabul edilmesi;

- (i) Piston motorlu uçaklar için: Normal düz uçuş seviyesinde 45 dakikalık uçuş artı planlanmış uçuş saatinin %15'i ilave edilerek bulunan yakıt miktarı veya iki saatlik düz uçuş yakıtı (hangisi az ise),
- (ii) Türbin motorlu uçaklar için: Varış yeri havaalanı üzerinde (nihai yedek yakıt dâhil olmak üzere) iki saatlik normal düz uçuş yakıtı.(yedek meydanı olmayan).

J	Juliet	JULI YET (• - - -)
Jamming		Parazit, Yayının Bozulması
Jet Blast		Jet patlaması, Sıkışan Havanın dışarı fişkırması
Jet Stream		Jet Akımı
Joint rescue coordination centre (JRCC)		Birleşik kurtarma eşgüdüm merkezi (Annex 12)
Joule (J)		İş veya enerji birimi. (Annex 5)
K	Kilo	Kİ LO (- • -)
Kelvin (K)		Sıcaklık birimi (Annex 5)
Kilogram (kg)		Kütlenin temel birimi (Annex 5)
Knot (kt)		Hız birimi, 1 knot = 0.51444444 m/s (Annex 5)
L	Lima	Lİ MA (• - • •)
Lading (Annex 9) The placing of cargo, mail, baggage or stores on board an aircraft to be carried on a flight.		Yük yerleştirme (Annex 9) Yük, posta, bagaj ya da malın uçuşta taşınması için hava aracına yerleştirilmesi.
Landing Area (Annex 2) That part of a movement area intended for landing or take-off of aircraft.		İniş Sahası (Annex 2-14) Hareket sahasının, hava araçlarının iniş ve kalkışlarına yönelik bölümü.
		(SHY-14a) İniş sahası: Hareket sahasının, uçakların iniş ve kalkışları için kullanılması amaçlanan bölümü.
		(SHT HES-r1) İniş alanı: Bir hareket alanının, hava araçlarının inişi veya kalkışı için öngörülmuş bölümü.
		(DHMI) iniş sahası – landing area; Hareket sahasının hava araçların iniş ve kalkışları için ayrılmış bölümüdür.
Landing decision point (LDP)		İniş karar noktası (Helikopter Class I için) (Annex 6/III)
Landing Direction Indicator (LDI) (Annex 4) A device to indicate visually the direction currently designated for landing and for take-off.		İniş İstikamet Göstergesi (Annex 4; Annex 14/I) İniş ve kalkışların belirlenmiş mevcut yönünü görsel olarak gösteren alet.
		(SHT HES-r1) İniş yönü göstergesi: İniş ve kalkış için mevcut durumda tayin edilen yönü görsel olarak gösteren bir alet.

<p>Landing Distance Available (LDA) (Annex 6 – Annex 14) The length of runway which is declared available and suitable for ground run of an aeroplane landing</p> <p>(SHT OPS-1) LDA; Bir uçağın iniş rulesini tamamlayabilmesi için, pist üzerinde kullanabileceği mesafe</p> <p>(SHT HES-r1) Mevcut iniş mesafesi (LDA). İniş yapan bir uçağın yerdeki koşusu için mevcut ve elverişli beyan edilen pist uzunluğu.</p> <p>(DHMI) mevcut iniş mesafesi – landing distance available (LDA); İnen bir uçağın yer koşusu için mevcut ve elverişli ilan edilen pist uzunluğudur.</p>	<p>Kullanış İniş Mesafesi (Annex 6/I; Annex 14/I) İnişteki bir uçağın iniş koşturması için gerekli yayınlanmış kullanılabilir ve elverişli pist uzunluğu.</p>
<p>Landing Distance Available (LDAH) (Annex 6/III; 14/II) The length of the final approach and take-off area plus any additional area declared available and suitable for helicopters to complete the landing manoeuvre from a defined height.</p>	<p>Helikopter için, Kullanış İniş Mesafesi, (Annex 6/III; Annex 14/II) Son yaklaşma ve iniş sahası ile ilave yayınlanmış belirlenmiş bir yükseklikten inişi tamamlayabileceği kullanışlı ve uygun mesafe.</p>
<p>Landing Distance Required (LDRH) (Annex 6/III) The horizontal distance required to land and come to a full stop from a point 15 m (50 ft) above the landing surface.</p>	<p>Helikopter için, Gerekli İniş Mesafesi (Annex 6/III) 35ft (10,7 m) yüksekten iniş yüzeyine alçalmak için gerekli olan yatay mesafe.</p>
<p>Landing surface</p>	<p>İniş yüzeyi (Annex 6/I; Annex 8))</p>
<p>Landing Roll</p>	<p>İniş Koşusu</p>
<p>Landing Sequence</p>	<p>İniş Sırası</p>
<p>Large aeroplane (Annex 6) An aeroplane of a maximum certificated take-off mass of over 5 700 kg.</p> <p>(SHT OPS-1) Büyük uçak; Performans sınıfı A olarak tanımlanan uçak.</p> <p>(SHY-145) Büyük hava aracı: Azami kalkış ağırlığı 5700 kg. üzerinde olan uçaklar ile azami kalkış ağırlığı 3175 kg. üzerinde olan veya birden fazla motoru bulunan helikopterler.</p>	<p>Büyük uçak (Annex 6) Belgeleşmiş en yüksek kalkış ağırlığı 5,700kg'ın üzerinde olan uçak.</p>
<p>Laser-beam critical flight zone (LCFZ) (Annex 14/I) Airspace in the proximity of an aerodrome but beyond the LFFZ where the irradiance is restricted to a level unlikely to cause glare effects.</p> <p>(DHMI) Lazer ışını kritik uçuş bölgesi / laser-beam critical flight zone; Parlaklığın, göz kamaştırıcı etkilere neden olmayacağı bir düzeyle sınırlandırıldığı, bir havaalanı yakınında, fakat LFFZ ötesinde, bulunan hava sahası.</p> <p>(SHT HES-r1) Lazer ışını kritik uçuş bölgesi (LCFZ): Parlaklığın, göz kamaştırıcı etkilere neden olmayacağı bir düzeyle sınırlandırıldığı, bir havaalanı yakınında, fakat LFFZ ötesinde, bulunan hava sahası.</p>	<p>Lazer-ışınına hassas uçuş bölgesi. (Annex 14/I) Havalimanı çevresinde ama LFFZ dışında, parlaklığın göz kamaştırıcı etkilere neden olmayacağı bir düzeyle sınırlandırıldığı hava sahası.</p>
<p>Laser-beam free flight zone (LFFZ) (Annex 14/I) Airspace in the immediate proximity of the aerodrome where the irradiance is restricted to a level unlikely to cause any visual disruption.</p> <p>(DHMI) Lazer ışınından arındırılmış uçuş bölgesi / laser-beam free flight zone; Parlaklığın, görüşte herhangi bir bozulmaya neden olmayacağı bir düzeyle sınırlandırıldığı, bir havaalanının hemen yakınında bulunan hava sahası.</p>	<p>Lazer-ışınından arınmış uçuş bölgesi (Annex 14/I) Havalimanı yakın çevresinde parlaklığın, görüşte herhangi bir bozulmaya neden olmayacağı bir düzeyle sınırlandırıldığı hava sahası.</p>

(SHT HES-r1) **Lazer ışımından arındırılmış uçuş bölgesi (LFFZ):** Parlaklığın, görüşte herhangi bir bozulmaya neden olmayacağı bir düzeyle sınırlandırıldığı, bir havaalanının hemen yakınında bulunan hava sahası.

Laser-beam sensitive flight zone (LSFZ)

(Annex 14/I) Airspace outside, and not necessarily contiguous with, the LFFZ and LCFZ where the irradiance is restricted to a level unlikely to cause flash-blindness or after-image effects.

Lazer-ışımına hassas uçuş bölgesi (Annex 14/I)

Havameydanı çevresinde ama LCFZ ve LFFZ dahilinde olması da gerekmeyen, parlaklığın, göz kamaştırma, geçici körlük ve/veya halusinasyon oluşumuna neden olmayacağı bir düzeyle sınırlandırıldığı hava sahası.

(DHMI) Lazer ışımlarına duyarlı uçuş bölgesi / laser-beam sensitive flight zone;

Parlaklığın, flaş körlüğü veya hayali görüntüye neden olmayacağı bir düzeyle sınırlandırıldığı, LFFZ ve LCFZ dışında, ancak mutlaka bunların bitişiğinde bulunması gerekmeyen hava sahası.

(SHT HES-r1) **Lazer ışımlarına duyarlı uçuş bölgesi (LSFZ):** Parlaklığın, flaş körlüğü veya hayali görüntüye neden olmayacağı bir düzeyle sınırlandırıldığı, LFFZ ve LCFZ dışında, ancak mutlaka bunların bitişiğinde bulunması gerekmeyen hava sahası.

Last Minute Change (LMC)

(SHT OPS-1) Yolcu ve yük ile ilgili limitleri her uçak için işletici tarafından belirlenmiş son dakika değişikliği

Son dakika değişikliği**Lateral Deviation****Yatay Sapma****Lateral Separation****Yatay Ayırım****Leading Edge Mean Aerodynamic Chord (LEMAC)****Temel Akış Çizgisi Ön sınırı**

(SHT OPS-1) Bir kanat kesitinin hücum kenarının datum çizgisine olan uzaklığı
(Yük ve Denge/sb) Uçağın Temel aerodinamik eksenini üzerindeki denge sınırının ön bölümü.

Lease**Kiralama****Leasing****Kira karşılığı kullanım hakkı****Lessee****Kiralayan, kiracı****Lessor****Kiraya veren, mal sahibi****Letter Of Agreement****Anlaşma Mektubu****Level (LVL)****Seviye**

(Annex-2). A generic term relating to the vertical position of an aircraft in flight and meaning variously, height, altitude or flight level.

(Annex 2; 3; 4; 11 ; PANS-ATM; PANS-OPS/I; II)
Uçuştaki bir hava aracının çeşitli şekilde dikey yükseklik, irtifa ya da uçuş seviyesi anlamında genel olarak belirtilen durumu.

Licence**Lisans, Resmi yetki belgesi****Licensing Authority****Lisans Yetkilisi, Yetkilendirirci (Annex 1)****Life Jacket****Can Yeleği****Lighter-than-air aircraft****Havadan hafif Hava aracı (Annex 7)****Lighting system reliability (Annex 14/I)****Işıklandırma sistem güvenilirliği**

The probability that the complete installation operates within the specified tolerances and that the system is operationally usable.

(Annex 14/I) Tüm tesisatın belirlenmiş sınırlar çerçevesinde çalıştığı ve işlevsel olduğunun güvenilirlik olasılığı.

(SHT HES-r1) **Işıklandırma sisteminin güvenilirliği:** Tesisatın tamamının belirlenen toleranslar dahilinde çalıştığı ve sistemin işlevsel bakımdan kullanılabilir olduğu olasılık.

Likely (Annex-1) In the context of the medical provisions in Chapter 6, <i>likely</i> means with a probability of occurring that is unacceptable to the medical assessor.	Olası. (Annex 1) Annex 1, Chp.6'ya göre, Tıbbi görüş olarak; olması muhtemel ve kabul edilemeyecek tıbbi koşul.
Limit loads (Annex 8) The maximum loads assumed to ete in the anticipated operating conditions.	Yük sınırları (Annex 8) Umulan işletme şartlarında gerçekleşmesi beklenen en fazla yük.
Line Check (LC)	Pilot Hat Kontrolü (SHT OPS-1) Yol kontrolü
Line Check (Maintenance) (SHY-145) Hava aracının / hava aracı parçasının onaylanmış standartlara uygun olarak hangar gerektirmeyen bakım, onarım, parça değiştirme ve hasar giderme işlemlerinin yapılması.	Hat Bakımı
Line Flying under Supervision (LIFUS)	Gözetim altında hat uçuşu (SHT OPS-1) Gözetim altında uçuş
Line Orientation Evaluation	Hat uyum değerlendirmesi (SHT OPS-1) Yol uçuşuna yönelik değerlendirme
Line Orientation Quality Evaluation (LOQE) (SHT OPS-1) Yol uçuşuna yönelik kalite değerlendirmesi	Hat uyum kalite değerlendirmesi
Litre (L)	Hacim ölçü birimi. (Annex 5)
Load (SHT OPS-1) Yolcu beraberinde ve/veya yolculardan bağımsız gelen nesnelere	Yük
Load factor (Annex 8) The ratio of a specified load to the weight of the aircraft, the former being expressed in terms of aerodynamic forces, inertia forces, or ground reactions. (EU Def.) Load factor means the ratio of a specified load to the total weight of the aircraft. The specified load is expressed in terms of any of the following: aerodynamic forces, inertia forces, or ground or water reactions.	Yük Etmeni (Annex 8) Hava aracının ağırlığı ile orantılı belirtilen yük, eski deyim ile aerodinamik güçlerin, atalet güçlerin ya da yer tepkisinin ifade edilmiş şekli. (EU tanımı) Yük Etmeni ; Belirtilen yükün ağırlığının hava aracının ağırlığına olan oranı. Belirtilen yük aşağıdaki terimlerden biri ile ifade edilebilir: Aerodinamik güç, atalet gücü ya da su yahut yer tepkisi.
Localiser (LLZ)	Ortalayıcı (SHT OPS-1) Konumlandırıcı
Localiser Course	Ortalayıcı Hattı
Local Traffic	Yerel Trafik
Location indicator (Annex 10/II; PANS-ATM) A four-letter code group formulated in accordance with rules prescribed by ICAO and assigned to the location of an aeronautical fixed station.	Konum belirleyici (Annex 10/II; PANS-ATM) ICAO tarafından bir kural çerçevesinde düzenlenip dört harf atanarak belirlenmiş havagezin sabit istasyonu.
Locator	Konumlayıcı
Loop Belt Bebeklerin anne kemerine geçmeli emniyet kemeri	İlmik Kemer, Kemere Eklenti,
Line Oriented Flight Training (LOFT)	Hat Eğitim Amaçlı Uçuş (SHT OPS-1) Yol uçuşuna yönelik uçuş eğitim

Long Range Cruise (LRC) (SHT OPS-1) Uzun mesafe seyir hızı	Uzun Menzil Seyir
Long Range Navigation Sysytem (LRNS)	Uzun Menzil Gezin Sistemi (SHT OPS-1) Uzun mesafe seyrüsefer sistemi
Longitudinal axis of the aeroplane (Annex 6) A selected axis parallel to the direction of flight at a normal cruising speed, and passing through the centre of gravity of the aeroplane.	Uçağın uzunlamasına eksen (Annex 6) Bir uçağın normal uçuş hızında uçuş yönüne paralel ve uçağın ağırlık merkezinden geçen seçilmiş eksen.
Log	Kayıt
Log Book	Kayıt Defteri
Longitudinal Deviation	Uzunlamasına Sapma
Longitudinal Separation	Uzunlamasına Ayırım
Low Frequency	Düşük Frekans, Düşük Salınım
Low Intensity	(SHT OPS-1) Düşük yoğunluk
Low Visibility Take-Off (LVTO) (SHT OPS-1) Düşük görüş koşullarında kalkış (SHT OPS-1) LVTO: pist görüş mesafesinin 400 m'nin altında olduğu kalkışlar	Düşük Görüş Kalkışı
Low Visibility Procedure (LVP) (SHT OPS-1) Düşük görüş usulleri: Kategori I limitlerinden daha düşük hava şartlarında uygulanan tüm usulleri tanımlar.	Düşük Görüş Yöntemi
Lumen (lm) (Annex 5) The luminous flux emitted in a solid angle of 1 steradian by a point source having a uniform intensity of 1 candela.	Lümen (lm). <i>Işık Akışı birimi.</i> (Annex 5) Birim zamanda bir mum şiddetindeki bir kaynağın bir metre mesafede bulunan 1m2 lik bir yüzeye dik olarak gönderdiği ışık akışına (miktarına) lümen denir.
Lux (lx) (Annex 5) The illuminance produced by a luminous flux of 1 lumen uniformly distributed over a surface of 1 square metre.	Aydınlanma şiddet birimi. (Annex 5) Aydınlanan bir yüzeyin 1 m2'sine, bu yüzeyi aydınlatan ışık kaynaklarından gelen ışık akışlarının toplamıdır.
M Mike	MAYK (--)
Mach Number (EU Def.) means the ratio of true air speed to the speed of sound.	(Ernst) Mach Sayısı (EU tanımı) Gerçek hava süratinin ses hızına oranı.
Magnetic variation (VAR) (Annex 4) The angular difference between True North and Magnetic North. <i>Note.- The value given indicates whether the angular difference is East or West of True North.</i>	Manyetik sapma (Annex 4) Hakiki Kuzey ile Manyetik Kuzey arasındaki açısal fark. <i>Not: Verilen açısal değer, bu farkın Kuzey kutbundan doğu ya da batıya doğru oluşunu ifade eder.</i>
Mail	Posta . (Annex 9)
Male	Erkek, Bay (SHT OPS-1) 12 yaş ve üzerindeki erkek birey

Main Base**Ana Üs**

(SHT OPS-1) **Ana Üs**; İşletme personelinin kendi imkânları ile ikametlerini sağladığı ve/veya işletme genel merkezinin yerleşik olduğu mahal.

(SHT.6a-50) **Ana Üs**; Havacılık işletmesinin uçuş faaliyetlerini yürüttüğü ve işletme ruhsatında ana merkez olarak belirlenen, uçucu ekiplerin kendi imkânları ile konaklama ve yaşelerini sağladığı mahal.

(SHY-6a) **Ana meydan**: İşletmenin genel merkezinin yerleşik olduğu mahal.

Maintain**Muhafaza Et (emir kipi)****Maintenance (MAINT)****Bakım, uçak bakımı**

(Annex-2). The performance of tasks required to ensure the continuing airworthiness of an aircraft, including any one or combination of overhaul, inspection, replacement, defect rectification, and the embodiment of a modification or repair.

(Annex 1; Annex 2; Annex 6/I, 6/II, 6/III ; Annex 8) Bir hava aracının sürekli uçabilirliğini sağlamak amacıyla tümünden bakım, kontrol, değiştirme, arıza giderme ve şekillendirme için değişiklik ya da tamir dahil, yapılması gereken görevler.

(SHY-145) Uçuş öncesi kontrol hariç olmak üzere, birlikte veya ayrı yapılmak üzere hava aracı veya komponentin muayenesini, revizyonunu, parça değiştirmesini, onarımını, arıza veya hasar giderimini,

(SHY-M / SHT-M) Uçuş öncesi kontrol hariç olmak üzere, bir hava aracının veya komponentin revizyonu, tamiri, kontrol edilmesi, değiştirilmesi, modifikasyonu veya arıza giderme işlemlerinden herhangi birisinin veya bunların herhangi bir kombinasyonunun uygulanmasını,

Maintenance Organization**Bakım Kuruluşu**

(SHY-145) Bu Yönetmeliğe uygun olarak bakım yapmak üzere yetkilendirilmiş kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilere ait işletmeler

Maintenance Organization Handbook**Bakım Kuruluşu El Kitabı**

(SHY-145) Onay kapsamını oluşturan ve kuruluşun faaliyet alanını belirleyen esasları içeren ve kuruluşun bu Yönetmeliğe nasıl uyacağını gösteren dokümanlar.

Maintenance Organization's Exposition (MOE)**Bakım Kuruluşunun Yapısalı****Maintenance organization's procedures manual****Bakım kuruluşu yöntem elkitabı.**

(Annex 6) A document endorsed by the head of the maintenance organization which details the maintenance organization's structure and management responsibilities, scope of work, description of facilities, maintenance procedures and quality assurance or inspection systems.

(Annex 6/I, 6/II, 6/III) Bir bakım kuruluşunun sorumlusu tarafından onaylanmış, bakım kuruluşunun yapısı, idari yönetsel sorumlulukları, işin kapsamı, yapılarının tanımı, bakım yöntemleri ve kalite güvence ya da denetim sistemlerini ayrıntıları ile anlatan belge.

Maintenance programme**Bakım programı (Annex 6/I, 6/II, 6/III)**

(Annex 6) A document which describes the specific scheduled maintenance tasks and their frequency of completion and related procedures, such as a reliability programme, necessary for the safe operation of those aircraft to which it applies.

(Annex 6) Hava araçlarının güvenli işletimi için gerekli, güvenilirlik programı gibi yöntemler de dahil, belirli aralıklarla hava araçlarına özgü görev ve ikmal ile ilgili yapacağı bakımı tarif eden belge.

Maintenance release

(Annex 6) A document which contains a certification confirming that the maintenance work to which it relates has been completed in a satisfactory manner, either in accordance with the approved data and the procedures described in the maintenance organization's procedures manual or under an equivalent system.

Bakımdan Çıkış

(Annex 6/I, 6/II, 6/III) İlgili bakım çalışmasının, ya Bakım Organizasyonu Yöntemi El Kitabı ya da yürürlükteki eşdeğer bir sisteme göre, başarılı bir şekilde tamamlandığına dair onaylı belge.

(SHY-145) **Bakım Çıkışı:** Bakımı yapılan hava aracı veya komponentinin bakım kuruluşu tarafından yeniden hizmete hazır hale getirilmesi.

Making way

An aeroplane on the surface of the water is "making way" when it is under way and has a velocity relative to the water.

Yol yapmak

(Annex 6/I, 6/II) Sudaki bir uçağın su üzerinde suya göre olan hızı.

Manager**Müdür****Maneuver****(it) Manevra, hareket****Maneuvering Area****Manevra Sahası, Hareket Sahası**

(Annex 2) That part of an aerodrome to be used for take-off, landing and taxiing of aircraft, excluding aprons.

(Annex 2; 4; 11; 14/I; 15; PANS-ATM) Bir hava aracının havameydanında, iniş-kalkış ve taksi (apron hariç) için kullandığı kısmı.

(DHMI) **manevra sahası** – manoeuvring area; Havaalanının, apronlar hariç olmak üzere, hava araçların kalkışı, inişi ve taksi yapması için kullanılacak bölümü.

(SHT HES-r1) **Manevra alanı:** Havaalanının, apronlar hariç olmak üzere, hava araçların kalkışı, inişi ve taksi yapması için kullanılacak bölümü.

Manual**El Kitabı****Marshaller****Sıralayıcı****Marker** (Annex 14)**İşaretleyici**

An object displayed above ground level in order to indicate an obstacle or delineate a boundary.

(Annex 14/I) Yeryüzeyinin üzerinde bir engel ya da sınır işaretlemeye kullanılan nesne.

(SHT HES-r1) **İşaretleyici:** Bir maniayı belirtmek veya bir sınırı çizmek amacıyla yer seviyesinin üzerinde gösterilen bir cisim.

Marking**İşaretleme.**

(Annex 4) A symbol or group of symbols displayed on the surface of the movement area in order to convey aeronautical information.

(Annex 4; Annex 14/I) Havagezin bilgisi amaçlı manevra sahası yüzeyinde görüntülenmiş simge ya da simge grupları.

(SHT HES-r1) **İşaretleme:** Havacılık bilgilerini aktarmak amacıyla hareket alanının yüzeyinde gösterilen bir sembol veya semboller grubu.

(DHMI) **işaretleme** – marking; Havacılık bilgilerini aktarmak amacıyla hareket alanının yüzeyinde gösterilen bir sembol veya semboller grubu.

Mass & Balance**Kütle ve Denge****Master minimum equipment list (MMEL)****Temel En az Donanım Listesi (MMEL)**

(Annex 6) A list established for a particular aircraft type by the organization responsible for the type design with the approval of the State of Design containing items, one or more of which is permitted to be unserviceable at the commencement of a flight.

(Annex 6/I, 6/III) Üreticinin hava aracı tip tasarımından sorumlu olduğu ve tasarımın yapıldığı Devlet tarafından onaylı, uçuşa başlamadan belirli donanımın çalışmaması hali onaylanmış ve şartları tanımlanmış liste.

The MMEL may be associated with special operating conditions, limitations or procedures.

Bu liste (MMEL) özel işletim şartları, sınırlamalar ve yöntemlerle birleştirilebilir.

Maximum Certified Take-Off Mass (MCTOM)

En Yüksek Onaylı Kalkış Kütlesi

Özgün bilgi *Annex 6 – 5.2.7 Mass limitations* ve uçağın *AFM*'inde yazılıdır.

(SHT OPS-1): Azami onaylı kalkış ağırlığı

Maximum Diversion Time.

En uzun sapma süresi

(Annex-6) Maximum allowable range, expressed in time, from a point on a route to an en-route alternate aerodrome.

(Annex-6) Yol boyunca herhangi bir noktadan, yolboyu yedek meydana müsaade edilen ve süre ile ifade edilen en uzak mesafe.

Maximum Landing Weight (MLW)

En Yüksek İniş Ağırlığı

(sb: Sadece FAA 'weight' kelimesi kullanır, asıl tanım Mass olarak değişmiştir.)

Özgün bilgi *Annex 6 – 5.2.7 Mass limitations* ve uçağın *AFM*'inde yazılıdır.

(SHT OPS-1): Normal şartlarda iniş için izin verilen azami toplam uçak ağırlığı

Maximum Mass

En Yüksek kütle

(Annex 6/I, 6/III; Annex 13) Maximum certificated take-off mass

(Annex 6/I, 6/III; Annex 13) Onaylı en yüksek kalkış kütlesi.

Maximum Take-Off Weight (MTOW)

En Yüksek Kalkış Ağırlığı

(sb: Sadece FAA 'weight' kelimesini kullanır)

(SHT OPS-1) Kalkış koşusu başlangıcında izin verilen azami toplam uçak ağırlığı

Maximum Zero Fuel Weight (MZFW)

En yüksek Yakıtsız Ağırlık

(sb: Sadece FAA 'weight' kelimesini kullanır)

Özgün bilgi *Annex 6 – 5.2.7 Mass limitations* ve uçağın *AFM*'inde yazılıdır.

(SHT OPS-1) Kullanılabilir herhangi bir yakıt içermeyen bir uçağın izin verilen azami ağırlığı, -Uçak Uçuş El Kitabı sınırlamaları kapsamında açıkça belirtilmesi halinde, belirli tanklarda bulunan yakıtın ağırlığının da yakıtsız ağırlığa dâhil edilmesi gerekmektedir.

MAY DAY

Fransızca “m'aidez”.

Uluslar Arası İmdat Çağrısı

Fransızca “bana yardım edin” – Meydey.

Mean Aerodynamic Chord (MAC)

Temel Akış Çizgisi

(SHT OPS-1) Uçak ağırlık merkezinin ifade edilmesini sağlamak üzere, uçak imalatçı firması tarafından tanımlanan, uzunluğu ve datum çizgisinden ortalama mesafesi sabit olan referans mesafe. (Yük ve Denge/sb - Uçağın Temel aerodinamik eksenini.)

Medical Assessment

Tıbbi Değerlendirme

(Annex 1) The evidence issued by a Contracting State that the licence holder meets specific requirements of medical fitness.

(Annex 1) Üye ülke tarafından verilmiş lisans sahibinin tıbbi gereklere uygunluğunu ispatlayan belge.

Medical assesor

Tıbbi Uzman (Annex 1)

Medical examiner

Tıp Doktoru (Annex 1)

Medium Intensity (MI)

(SHT OPS-1) **Orta yoğunluk**

Medium Intensity Approach Lighting System (MIALS)

Orta Yoğunluklu Yaklaşma Aydınlatma Sistemi

(SHT OPS-1) Orta yoğunluklu yaklaşma aydınlatma sistemi

Medium Frequency

Orta Frekans, Orta Salınım

Metadata Data about data (ISO 19115*). <i>Note.- Data that describes and documents data.</i>	Üstveri (Annex 4; Annex 15) (ISO 19115'e göre) Veri hakkında veri <i>Not; Veriyi açıklayan ve belgeleyen veri.</i>
Meteorological information	Meteorolojik bilgi (Annex 3; 6/II; PANS-ATM)
Meteorological Office	Meteoroloji Ofisi (Annex 3; 11; PANS-ATM)
Meteorological report (MR)	Meteorolojik rapor (Annex 3; PANS-ATM)
Metre (m)	Metre (Annex 5)
Microwave Landing System (MLS) (SHT OPS-1) Hassas aletli iniş sistemi	Mikrodalga İniş Sistemi
Middle Marker (MM)	Orta İşaret (ILS) (SHT OPS-1) Orta marker
Minimum Crossing Altitude	En düşük Katediş İrtifası
Minimum Descent Altitude (MDA) or Minimum Descent Height (MDH); (Annex-6) A specified altitude or height in a non-precision approach or circling approach below which descent must not be made without the required visual reference. <i>Note 1.- Minimum descent altitude (MDA) is referenced to mean sea level and minimum descent height (MDH) is referenced to the aerodrome elevation or to the threshold elevation if that is more than 2 m (7 ft) below the aerodrome elevation. A minimum descent height for a circling approach is referenced to the aerodrome elevation.</i> <i>Note 2.- The required visual reference means that section of the visual aids or of the approach area which should have been in view for sufficient time for the pilot to have made an assessment of the aircraft position and rate of change of position, in relation to the desired flight path. In the case of a circling approach the required visual reference is the runway environment.</i> <i>Note 3.- For convenience when both expressions are used they may be written in the form "minimum descent altitude/height" and abbreviated "MDA/H".</i>	En düşük Alçalma İrtifası/Yüksekliği (Annex 6/I; 6/II; 6/III; PANS-OPS/I-OPS/II) (Annex-6) Hassas olmayan yaklaşma ya da türlü yaklaşmada gerekli olan görsel referans olmadan alçalmanın yapılmayacağı belirlenmiş irtifa ya da yükseklik. <i>Not 1. En düşük alçalma irtifası için (MDA) bağıl deniz seviyesine ve en düşük alçalma yüksekliği (MDH) için de havameydanı rakımı ya da pist başı rakımı havameydan rakımından 2 m (7 ft) daha alçak ise pist başı rakımı esas alınır. Türlü yaklaşma için esas alınacak olan Engel Aşma Yüksekliği, havameydanı rakımıdır.</i> <i>Not-2: Gerekli görsel başvuru demek, bir pilotun hava aracını istenilen uçuş yolu ile ilgili uçağının yaklaşma sahası içerisindeki görsel yardımcılarının konumu ve yer değiştirme oranını yeterli zaman içerisinde görerek değerlendirmesine denir. Türlü yaklaşma için esas alınacak olan görsel başvuru, pist ortamıdır.</i> <i>Not-3: Kolaylık sağlaması açısından her iki ifade "En düşük Karar İrtifası/Yüksekliği" olarak yazılabilir ve "MDA/H" olarak da kısaltılabilir.</i>
MDA: (SHT OPS-1): Asgari alçalma irtifası. MDH: (SHT OPS-1): Asgari alçalma yüksekliği.	
Minimum en-route altitude (MEA) (Annex-15) The altitude for an en-route segment that provides adequate reception of relevant navigation facilities and ATS communications, complies with the airspace structure and provides the required obstacle clearance.	En düşük Yolboyu İrtifası (MEA) (Annex-15) İlgili havagezin tesisleri ile uygun iletişimi sağlayacak ve ATS iletişimini, havayolu yapısına uygun, engelleri aşmasını sağlayacak yol boyu parçasının irtifası.

Minimum Equipment List (MEL) (Annex-6) A list which provides for the operation of aircraft, subject to specified conditions, with particular equipment inoperative, prepared by an operator in conformity with, or more restrictive than, the MMEL established for the aircraft type.	En az Donanım Listesi. (MEL) (Annex 6/I/III) İşletici tarafından hazırlanmış, üreticinin ilgili hava aracı tipi için belirlediği MMEL ile uyumlu ya da daha sınırlı, uçağın işletimi için belirli donanımın çalışmaması hali belirli şartlar için tanımlanmış liste.
(SHT OPS-1): Asgari teçhizat listesi	
Minimum Fuel	An az Yakıt (PANS-ATM)
Minimum Holding Altitude	En düşük Bekleme İrtifai
Minimum Navigation Performance Specification (MNPS)	En düşük Gezin Verim Şartları
(SHT OPS-1): Asgari seyrüsefer performans spesifikasyonları	
Minimum obstacle clearance altitude (MOCA) (Annex-15) The minimum altitude for a defined segment of flight that provides the required obstacle clearance.	Engelden arınmış en düşük irtifa (MOCA) (Annex-15) Uçuşun tanımlanmış bir bölümünün engelden arınmasını sağlayan gerekli en düşük irtifa.
Minimum Reception Altitude	En düşük Algılama İrtifai
Minimum Sector Altitude (MSA) (Annex-5). The lowest altitude which may be used which will provide a minimum clearance of 300m (1 000 ft) above all objects located in an area contained within a sector of a circle of 46km (25NM) radius centred on a radio aid to navigation.	En düşük Bölge İrtifai (MSA) (Annex 3-4) (Annex-5). Bir radyo gezin yardımcısı merkez olmak üzere 46 km (25 nm) yarıçaplı bir bölge içerisinde mevcut tüm nesnelere 300m (1000ft) yükseklik ile engellerden arınmış olarak kullanılabilir en düşük irtifa.
Mishandled baggage (Annex 9) Baggage involuntarily, or inadvertently, separated from passengers or crew.	Yönetilemeyen Bagaj (Annex 9) İstem dışı ya da kazara yolcu/ekip den ayrılan bagaj.
Missed approach	Pas geçme (SHT OPS-1)
Missed approach point (MAPt) (Annex-5). That point in an instrument approach procedure at or before which the prescribed missed approach procedure must be initiated in order to ensure that the minimum obstacle clearance is not infringed.	Pas Geçme Noktası (MAPt) (Annex-5). Bir aletli yaklaşma yönteminde, yaklaşma yöntemi gereği ya da önceden tanımlanmış en düşük engel arınmasına uyarak pas geçme yönteminin mutlaka üzeri ve öncesinde başlatılacağı nokta.
MAPt (SHT OPS-1): Pas geçme noktası	
Missed Approach Procedure	Pas Geçme Yöntemi (Annex 4; PANS-OPS/I; II)
Mobile	Gezgin / Gezici
Mode	Biçim, tarz, yol
Mode S	S Biçimi
Mode (SSR)	SSR biçimi. (PANS-ATM)
Modification	Üzerindeki Değişim
Modify	Üzerinde Değişiklik Yapmak,
Moist	Nem
Moist Runway	Nemli pist
(SHT OPS-1): Pist yüzeyinin kuru olmadığı, ancak üzerindeki nemin piste parlak bir görüntü kazandırmadığı durumlar	

Mole, mol	Gram molekül birimi (Annex 5)
Multi Channel Tracking (MCT)	Çoklu Kanal İzleme
Multi Radar Tracking (MRT)	Çoklu Radar İzleme
Monitoring	İzleme
Movement area (Annex-15) That part of an aerodrome to be used for take-off, landing and taxiing of aircraft, consisting of the manoeuvring area and the apron(s).	Hareket Sahası (Annex 2; 4; 11; 14/I; 15; PANS-ATM) Havameydanının bir hava aracının iniş-kalkışı ve taksi için kullandığı, manevra sahası ve apron dahil bölümü.
(SHY-14a) Hareket sahası - PAT (Pist-Apron-Taksiyolu) sahası: Bir hava alanında uçakların kalkış, iniş ve taksi yapması için kullanılan manevra ve park sahalarını,	
(SHT HES-r1) Hareket alanı: Bir havaalanının, manevra alanından ve apron(lar)dan oluşan, hava araçlarının kalkışı, inişi ve taksi yapması için kullanılacak bölümü.	
(DHMI) movement area – hareket sahası; Bir havaalanının, manevra sahasından ve apron(lar)dan oluşan, hava araçlarının kalkışı, inişi ve taksi yapması için kullanılacak bölümü.	

N	November	NO <u>VEM</u> BIR (- •)
Natural Sequence		Doğal Sıralama
Nautical Mile (NM) (Annex 5) SI unit of 1,852m		Deniz Mili (SHT OPS-1 / SHY-14b) NM: Deniz mili.
Navigation		Gezin (Seyrüsefer)
Navigational Aid		Gezin Yardımcısı
Navigation Information		Gezin Bilgisi
Navigation specification. (Annex-15) A set of aircraft and flight crew requirements needed to support performance-based navigation operations within a defined airspace. There are two kinds of navigation specifications: Required navigation performance (RNP) specification. A navigation specification based on area navigation that includes the requirement for performance monitoring and alerting, designated by the prefix RNP, e.g. RNP 4, RNP APCH. Area navigation (RNAV) specification. A navigation specification based on area navigation that does not include the requirement for performance monitoring and alerting, designated by the prefix RNAV, e.g. RNAV 5, RNAV 1. <i>Note 1.— The Performance-based Navigation (PBN) Manual (Doc 9613), Volume II, contains detailed guidance on navigation specifications.</i>		Özellikli gezin. (Annex-15) Belirli bir saha içerisinde verime (performansa) dayalı gezin işletimlerini desteklemeye yarayan bir dizi hava aracı ve ekip gereksinimleri. İki Özellik çeşidi mevcuttur; Gerekli gezin verim özelliği. RNP kısaltması ile belirlenmiş, RNP 4, RNP APCH kısaltmaları gibi, verim gözetimi ve uyarı gerekleri dahil saha gezin temelli, gezin özelliği. Saha Gezin Özelliği RNAV kısaltması ile belirlenmiş, RNAV 5, RNAV 1 gibi, verim gözetimi ve uyarı gerekleri dahil olmayan, saha gezin temelli gezin özelliği. <i>Note 1. Gezin özellikleri detayları The Performance-based Navigation (PBN) Manual (Doc 9613) Volume II belgesindedir.</i>

Note 2.- The term RNP, previously defined as “a statement of the navigation performance necessary for operation within a defined airspace”, has been removed from this Annex as the concept of RNP has been overtaken by the concept of PBN. The term RNP in this Annex is now solely used in the context of navigation specifications that require performance monitoring and alerting, e.g. RNP 4 refers to the aircraft and operating requirements, including a 4 NM lateral performance with on-board performance monitoring and alerting that are detailed in Doc 9613.

Not 2. Daha önceleri “belirli bir saha içerisinde işletim için gerekli verim (performans) gezin bildirimi” diye tanımlanmış olan RNP terimi, PBN kavramından sonra bu Ek’den (Annex) kaldırılmıştır. Bu Ek’de RNP terimi şimdi sadece Doc.9613’de detaylanmış verim gözetimi ve uyarı gerekleri, ör. RNP 4 gibi uçaktaki 4 NM yatay verim gözetimi ve uyarı dahil uçak ve işletim gerekleri bağlamındaki gezin özelliği anlamında kullanılmıştır.

Near-Parallel Runways

(Annex-14) Non-intersecting runways whose extended centre lines have an angle of convergence/divergence of 15 degrees or less.

Yakın Paralel Pistler

(Annex-14) Birbiri ile kesişmeyen ama merkez hat uzantılarının birbiri ile 15 derece veya daha az yakınsama/uzaklaşması olan pistler.

(SHT HES-r1) **Paralele yakın pistler:** Uzatılmış merkez hatlarının yakınsama/sapma açısı 15 derece veya daha az olduğu, kesişmeyen pistler.

Negative

Onaylanmadı, Doğrulanmadı,
Hayır, Red, Olumsuz,

Negative Contact

Temas Yok

Night (Annex-6).

The hours between the end of evening civil twilight and the beginning of morning civil twilight or such other period between sunset and sunrise, as may be prescribed by the appropriate authority.

Gece

(Annex-6) Gün bitimindeki alacakaranlık ile gün doğumundaki alacakaranlık arasındaki ya da ilgili sorumlular tarafından tanımlanması olası günbatımı ile gündoğumu arasındaki saatler.

Note.- Civil twilight ends in the evening when the centre of the sun’s disc is 6 degrees below the horizon and begins in the morning when the centre of the sun’s disc is 6° below the horizon.

Not: Günbatımı akşam, güneşin merkezinin ufuktan 6 derece aşağıda iken başlar ve gündoğumu sabah güneşin merkezinin ufuktan 6 derece aşağıda iken sona erer.

(SHT-2 / SHY-1) **Gece:** Akşam alaca karanlığın sonu ve sabah alaca karanlığın başlangıcı arasındaki veya güneş yuvarlığının ufuk hattının akşam altı derece altındaki battığı zamanla, sabah altı derece altında doğduğu zaman arasındaki süre.

No Gyro Approach

Gyro’ Suz Yaklaşma

Noise Abatement Departure Procedure (NADP)

Kalkışta Gürültü Azaltma Yöntemi

(SHT OPS-1): Kalkışta gürültü azaltma usulü

No Approach Light System (NALS)

Yaklaşma Işıklandırma Sistemi olmayan

(SHT OPS-1) Herhangi bir yaklaşma aydınlatma sisteminin olmaması

Nominal Position

Varsayılan Durum

Non-adherence

Sadık olmayan, aykırı, bağlı olmayan

Non-compliance

Uyumsuz, uymama

Non-conformance

Uyumsuzluk, uyumsuzluk

Non-Directional Beacon (NDB)

Yönsüz belirleyici

(SHT OPS-1): Doğrusal olmayan bikini

Non Precision Approach (NPA)

Hassas Olmayan Yaklaşma

(SHT OPS-1: Hassas olmayan yaklaşma)

Non-movement Areas	Harekete Kapalı Sahalar
North Atlantic MNPS (NAT MNPS)	Kuzey Atlantic (MNPS) En düşük Gezin Verim Özelliği
(SHT OPS-1) Kuzey Atlantik Hava Sahası içinde asgari seyrüsefer spesifikasyonları operasyonu	
Notice	Uyarı
Notice To Airmen (NOTAM)	Havacılara Uyarı
(Annex-11 / Annex-15) A notice distributed by means of telecommunication containing information concerning the establishment, condition or change in any aeronautical facility, service, procedure or hazard, the timely knowledge of which is essential to personnel concerned with flight operations.	(Annex-11 / Annex-15) Uçuş işletimi ile ilgili görevlileri, herhangi bir havacılık kuruluşunu, hizmet, yöntem ya da tehlike oluşumu ile ilgili kolaylık, durum ya da değişiklik gibi bilgileri zamanında gerektiği gibi, özel bir formatta hazırlayarak iletişim hatları ile dağıtılan Havacılara Uyarı Yayını.
(SHT OPS-1 / SHY-Deniz): Uçuş harekâtı ile ilgili görevlileri, herhangi bir havacılık hizmetine, kolaylığına, yönetimine veya tehlikesinin varlığına, koşullarına yâda bunlardaki herhangi bir değişikliğe ilişkin bilgilerden zamanında haberdar etmek amacıyla özel bir formatta hazırlanmış havacılara uyarı yayını	
(SHY-14b) Uçucu personele uçuş ve uçuş emniyeti ile ilgili herhangi bir havacılık, hizmet, kolaylık, yöntem veya tehlikenin varlığını, koşullarını ya da değişikliğine özgü bilgileri zamanında bildirmek amacıyla yapılan bir duyuru.	
(DHMI) notice to airmen – havacılara duyuru; Herhangi bir havacılık hizmeti, kolaylığı, uygulamaları ve tehlike durumlarının oluşması veya değişmesiyle ilgili bilgileri içeren bilgi notudur.	
Notice To Airmen Code	Havacılara Uyarı Kılavuzu
(DHMI) NOTAM code – NOTAM kodu; Bir kod grubu daima Q harfiyle başlayan 5 harften oluşmaktadır. Diğer harfler radyo cihazlarının kurulumu pozisyonu, değişimi, havaalanı ve ışıklandırma kolaylıkları, uçuştaki tehlikeler veya arama-kurtarma işlemlerini temsil eder. (Ayrıca bknz: http://www.servetbasol.com/Notam/notamcodes.htm)	
Notices To Airmen Publication	Havacılara Uyarı Yayını
Notification to Commander (NOTOC)	Sorumlu Pilota Uyarı (kalıbı)
(SHT OPS-1) Sorumlu kaptan pilot bilgilendirme formu.	
Nozzle	Ağızlık, buruncuk
Nuisance Warning	Sorun İkazı
O Oscar	<u>OS</u> KIR (- - -)
Objective evidence	Tarafsız delil
Obstacle	Engel, Mania
(Annex-15) All fixed (whether temporary or permanent) and mobile objects, or parts thereof, that: a) are located on an area intended for the surface movement of aircraft; or b) extend above a defined surface intended to protect aircraft in flight; or	(Annex-15) Tüm sabit ya da oynak (geçici ya da durağan) nesnelere yahut parçaları, şöyle ki; a) Uçakların kullanacakları hareket sahaları üzerinde yer alan, yada b) Uçuştaki bir hava aracını korumak amacıyla tanımlanan bir yüzeyden yukarı yükseltilmiş, yada

c) stand outside those defined surfaces and that have been assessed as being a hazard to air navigation.

c) Hava gezin için tehlikeli diye değerlendirilen ve tanımlı hava sahaları dışındaki yüzeyler.

(SHT OPS-1 / SHY-14a) Uçakların yer hareketleri için kullanılan yüzeylerde bulunan veya uçuştaki uçağın korunması için belirlenmiş yüzeyleri aşan bütün geçici, sabit ya da seyyar cisimler veya bunların bir kısmı.

(SHY-14b) Hava araçlarının yer hareketleri için kullanılan yüzeylerde bulunan veya uçuştaki hava araçlarının korunması için belirlenmiş yüzeyleri aşan bütün geçici, sabit ya da seyyar cisimler veya bunların bir kısmı.

(SHT HES-r1) **Mânia:**

a) Uçakların yüzey hareketi için öngörülen bir alanda bulunan; veya

b) uçuş halindeki uçakların korunması için öngörülen belirli bir yüzey üzerinde uzanan; veya

c) bu tanımlanmış yüzeylerin dışında duran ve hava seyrüseferine bir tehlike olarak tayin edilmiş olan tüm sabit (ister geçici olsun isterse daimi) ve hareketli cisimler veya bunların parçaları.

Obstacle clearance altitude (OCA) or obstacle clearance height (OCH).

(Annex-6) The lowest altitude or the lowest height above the elevation of the relevant runway threshold or the aerodrome elevation as applicable, used in establishing compliance with appropriate obstacle clearance criteria.

Note 1.- Obstacle clearance altitude is referenced to mean sea level and obstacle clearance height is referenced to the threshold elevation or in the case of non-precision approaches to the aerodrome elevation or the threshold elevation if that is more than 2 m (7ft) below the aerodrome elevation. An obstacle clearance height for a circling approach is referenced to the aerodrome elevation.

Note 2.- For convenience when both expressions are used they may be written in the form "obstacle clearance altitude/height" and abbreviated "OCA/H".

(SHT OPS-1): Mânia geçiş yüksekliği.

Engel Aşma İrtifai/Yüksekliği (OCA-OCH)

(Annex-6) İlgili pistbaşı en yüksek rakımı ya da havameydanı rakımına göre hangisi geçerli ise, uygun engel aşma sınırlamasının uygulanmasına elverişli kullanılan en düşük irtifa/yükseklik ölçütü.

Not 1. Engel Aşma İrtifai için bağıl deniz seviyesi ve Engel Aşma Yüksekliği için de havameydanı rakımı ya da hassas olmayan yaklaşımlar için de pist başı rakımı havameydanı rakımından 2 m (7ft) daha alçak ise pist başı rakımı esas alınır. Turlu yaklaşma için esas alınacak olan Engel Aşma Yüksekliği, havameydanı rakımıdır.

Not 2.- Kullanım açısından her iki terim birlikte Engel Aşma İrtifai/ Yüksekliği kullanılacak ise kısaca "OCA/H" olarak da yazılabilir.

Obstacle Clearance Limit (OCL)

Obstacle Free Zone (OFZ)

(Annex-14) The airspace above the inner approach surface, inner transitional surfaces, and balked landing surface and that portion of the strip bounded by these surfaces, which is not penetrated by any fixed obstacle other than a low-mass and frangibly mounted one required for air navigation purposes.

(SHY-14a) **Maniadan arındırılmış bölge:** İç yaklaşma yüzeyi, iç geçiş yüzeyi, temkinli iniş yüzeyi, ve şerit sahanın, bu yüzeylerle sınırlanmış bölümü üzerinde, seyrüsefer amacıyla monte edilmiş, kırılabilir hafif kitlelerin dışındaki sabit maniaların ihlal etmediği hava sahası.

Engel Aşma Sınırı

(SHT OPS-1): Mânia geçiş sınırlaması.

Engelden Arındırılmış Bölge (OFZ)

(Annex-14) İç yaklaşma yüzeyi, iç geçiş yüzeyleri, inişten vazgeçme yüzeyi ve şerit sahanın, bu yüzeylerle sınırlanmış bölümü üzerinde, havagezin amacıyla yerleştirilmiş, kaldırılabilir hafif kitlelerin dışındaki yerleşik yüzeylerin engellemediği hava sahası.

(DHMI) **OFZ** - Obstacle Free Zone; Maniasız Bölge

(SHT HES-r1) **Maniadan arındırılmış bölge (OFZ):** İç yaklaşma yüzeyinin, iç geçiş yüzeylerin ve zorunlu olarak vazgeçilen (balked) iniş yüzeyinin üzerindeki hava sahası ve şeridin, hava seyrüseferi için gerekli olan düşük kütleli ve kırılabilir şekilde monte edilmiş bir mania dışında herhangi bir sabit manianın ihlal etmediği, bu yüzeylerle sınırlandırılan bölümü.

Obstruction Light	Engel Lambası
Oceanic Airspace	Okyanus Hava Sahası
Occurrence	Oluş, Oluşum
Off-Course	Yol Dışı
Off-Route Vector	Yol Dışı Rota
Offset Parallel Runways	Dolaylı Paralel Pistler
OMEGA (1971 – 1997) Karasal Saha Gezin Belirleyicisi (1997’de kullanımdan kaldırıldı)	
On- Course	Yol-Hat Üzerinde
On-The-Job Training (OJT)	İşbaşı Eğitimi
Opening meeting	Açılış toplantısı.
(Kalite) Bir denetime başlamadan ete yetkililerle yapılan tanışma, yoklama, bilgilendirme, planlama ve süreçlerin anlatıldığı toplantı.	
Operation	İşletim
(SHY-M) Operasyon: Hava aracının ticari faaliyet amacıyla kullanılması. (DHMI) OPS – Operations; Uçuşla İlgili Faaliyetler	
Operational control	İşletmenin Kontrolü
(Annex-6). The exercise of authority over the initiation, continuation, diversion or termination of a flight in the interest of the safety of the aircraft and the regularity and efficiency of the flight.	(Annex-6). Bir uçuşun güvenle yapılmasını sağlamak üzere hava aracının başlangıç, sapma ya da sonlandırılması için üzerinde etkin ve devamlılık ile kullanılan yetki.
Operational Flight Plan (OFP)	İşletimsel Uçuş Planı (OFP)
(Annex-6) The operator’s plan for the safe conduct of the flight based on considerations of aeroplane performance, other operating limitations and relevant expected conditions on the route to be followed and at the aerodromes concerned.	(Annex-6) Uçağın verimi(performance), işletim sınırlamaları, diğer işletme sınırlamaları ile takip edilecek yol ve ilgili havameydanlarında öngörülen durumlar göz önüne alınarak bir uçuşun güvenle yönetilmesi için hazırlanan uçuş işletme planı.
(DHMI) OFP - Operational Flight Plan; Operasyonel Uçuş Planı	
Operational personnel.	İşletme personeli
(Annex 19) Personnel involved in aviation activities who are in a position to report safety information.	(Annex-19) Havacılık ile ilgili bir işte çalışıp Uçuş Güvenliği ile ilgili Rapor yazabilecek herkes.
<i>Note.— Such personnel include, but are not limited to: flight crews; air traffic controllers; aeronautical station operators; maintenance technicians; personnel of aircraft design and manufacturing organizations; cabin crews; flight dispatchers, apron personnel and ground handling personnel.</i>	<i>Note: Bu tip personel sınırlama olmaksızın, eçuş ekipleri, Hava Trafik Kontrolörleri, havacılık istasyonu işleticileri, bakım personeli, uçak tasarım ve üretim kuruluşları oersonelleri, kabin ekipleri, uçuş işletme uzmanları, apron ve yer işletme personellerini kapsar.</i>

Operations Manual (Annex-6) A manual containing procedures, instructions and guidance for use by operational personnel in the execution of their duties. (SHT OPS-1): OM-İşletme el kitabı (DHMI) operation manuel – uçuş operasyon el kitabı; Uçuş operasyonunu belirleyen el kitabıdır. (DHMI) OM – Operations Manual; Operasyon El Kitapları	İşletme Elkitabı (Annex-6) İşletme personellerinin görevlerini yapmaları için kullanılan yöntem, talimat ve yönlendirici bilgileri barındıran el kitabı.
Operations During Lower Than Standard Cat I	Standart Kategori I limit altındaki işletimler
(SHT OPS-1) Kategori I aletli yaklaşmasında, Kategori I aletli yaklaşmasına ait bir karar yüksekliği kullanılırken, pist görüşünün, bu karar yüksekliğine bağlı minimum pist görüşünden daha düşük olduğu şartlarda yapılan aletli yaklaşma	
Operations During Lower Than Standard Category II	Standart Kategori II limit altındaki İşletimler
(SHT OPS-1) ICAO Ek 14 Hassas Yaklaşma Kategori II aydınlatma sisteminin bir kısmının ya da hiçbir unsurunun mevcut olmadığı bir piste gerçekleştirilen bir Kategori II aletle yaklaşma ve iniş operasyonu.	
Operations specifications (Annex-6) The authorizations, conditions and limitations associated with the air operator certificate and subject to the conditions in the operations manual.	İşletim özellikleri (Annex 6) İşletme ruhsatına bağlı olarak verilen yetki, şart ve sınırlamalar ile işletme el kitabındaki şartlar.
Operator (Annex-6 / Annex-18) A person, organization or enterprise engaged in or offering to engage in an aircraft operation.	İşletici, İşletmeci (Annex-6 / Annex-18) Hava aracı işletimi ya da işletmesi ile ilgili ya da teklif sunan kişi, kurum ya da kuruluş.
(SHT OPS-1 / SHY-6a) İşletici: Ticari uçuş yapmak üzere Genel Müdürlük’ ten işletme ruhsatı almış gerçek ve tüzel kişiler. (SHY-SAFA) İşletme: Ticari hava taşımacılığı yapmak üzere yetkilendirilmiş kuruluşlar. (SHY-M) İşletmeci: Ticari amaçla ücret karşılığında hava araçlarıyla yolcu ve yük taşıyan gerçek ve tüzel kişiler. (SHY-Deniz) İşletmeci: Faaliyette bulunmak üzere Genel Müdürlükten işletme ruhsatı almış gerçek ve tüzel kişiler.	
Operator’s maintenance control manual (Annex-6) A document which describes the operator’s procedures necessary to ensure that all scheduled and unscheduled maintenance is performed on the operator’s aircraft on time and in a controlled and satisfactory manner.	İşleticinin Bakım Kontrol Elkitabı (Annex-6) Bir işleticinin hava aracına, planlı ya da plansız bakımların, zamanında etkin bir şekilde yapılması ve kontrol edilmesi için gereken yöntemleri ve nasıl gerçekleştirileceğini anlatan belge.
Operator Proficiency Check (OPC)	(SHT OPS-1) İşletici yeterlilik kontrolü
Organisation	Örgüt
Option Approach	Tercihli Yaklaşma
Outer Marker (OM)	Dış İşaret (OM) (SHT OPS-1) Dış marker
Overhaul	Elden geçirme, tümünden bakım

P	Papa	PAP PA (•-••)
PAN-PAN		İvedi çağrı, (yaşamsal sorun yok)
	Denizcilikte mekanik arıza nedeniyle ivedi yardım çağrısıdır. “Panne”, Fransızca “arıza” demektir.	
PANS-ATM		Hava Gezin Yöntemleri – Hava Trafik Kontrol
PANS-OPS/I		Hava Gezin Yöntemleri – Uçuş İşletme – Uçuş Yöntemleri
PANS-OPS/II		Hava Gezin Yöntemleri – Uçuş İşletme Görerek ve Aletli Uçuş Yöntem Yapılandırması
PANS-TRG		Hava Gezin Yöntemleri – Eğitim
Parallel ILS Approaches		Paralel ILS Yaklaşması
Parallel Runways		Paralel Pistler
Parking Position		Park Yeri
Passenger Service Unit (PSU)		Yolcu Kontrol Birimi (Müzik, Video, Işık, vs.)
Passenger with Reduced Mobility (PRM)		Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Yolcu (SHT OPS-1) Hareket kabiliyeti kısıtlı kişiler
Part		Kısım
Pattern		Kalıp
Pavement Classification Number (PCN) (Annex-14) A number expressing the bearing strength of a pavement for unrestricted operations		Kaplama Sınıf Numarası (PCN) (Annex-14) Sınırsız işletim için pist kaplamasının direncini gösteren bir sayı.
	(SHY-14a) Kaplama Sınıflandırma Numarası: Bir kaplamanın tahditsiz faaliyetler için taşıma mukavemetini ifade eden bir sayıyı,	
	(SHT HES-r1) Kaplama sınıflandırma numarası (PCN). Tahditsiz operasyonlar için bir kaplamanın taşıma mukavemetini ifade eden bir sayı.	
Performance		Verim
Performance-based navigation (PBN) (Annex 6; 15) Area navigation based on performance requirements for aircraft operating along an ATS route, on an instrument approach procedure or in a designated airspace. <i>Note.- Performance requirements are expressed in navigation specifications (RNAV specification, RNP specification) in terms of accuracy, integrity, continuity, availability and functionality needed for the proposed operation in the context of a particular airspace concept.</i>		Verim Bazlı Gezin (PBN) (Annex 6; 15) Bir hava aracının belirlenmiş bir havasahası, aletli yaklaşma yöntemi ya da ATS yolu üzerinde havagezin temelli verim gerekleri işletimi. <i>Not 1: Verim gereklilikleri, Gezin Özellikleri kapsamında (RNAV özellikleri, RNP özellikleri), doğruluk, bütünlük, süreklilik, geçerlilik ve işlevsellik açısından öngörülen işletimin belirli havasahası kavramına uygun gezin gerekleri olarak ifade edilmiştir.</i>

Person with disabilities

(Annex-9). Any person whose mobility is reduced due to a physical incapacity (ete locomotor), an intellectual deficiency, age, illness or any other cause of disability when using transport and whose situation needs special attention and the adaptation to the person's needs of the services made available to all passengers.

Engelli Yolcu

(Annex-9). Fiziksel yetersizlik (duyusal ya da hareket), zihinsel yetersizlik, yaş, hastalık ya da diğer engeller nedeniyle hareketi sınırlanmış kişilerin seyahatlerinde ve durumları gereği özel ilgi ve ihtiyaçlarına uygun hizmetlerin tüm bu yolculara sağlanması.

Phresyology

Sözce, (kurulu cümleler)

Pilot (to)

(Annex-1). To manipulate the flight controls of an aircraft during flight time.

Pilot (luk)

(Annex-1). Bir uçuş sırasında hava aracında uçuş kumandalarını idare eden/etmek.

(SHT.6a-50) **Pilot**; Hava aracının sevk ve idaresiyle görevli olan sorumlu kaptan pilot ve/veya kaptan pilot haricindeki SHGM tarafından yetkilendirilmiş, diğer pilot ya da pilotlar.

(DHMI) **pilot** – pilot; Hava aracının sevk ve idaresiyle görevli olan, sorumlu kaptan pilot ve/veya kaptan pilot haricindeki, ilgili otorite tarafından yetkilendirilmiş personeldir.

Pilot Briefing

Pilot Bilgilendirmesi

Pilot Flying (PF)

Kumandalara Hükmeden Pilot

(SHT OPS-1): Uçuş esnasında uçağı kumanda eden pilot

Pilot In Command (PIC)

(Annex-1 / Annex-6) The pilot designated by the operator, or in the case of general aviation, the owner, as being in command and charged with the safe conduct of a flight.

Sorumlu Pilot (PIC)

(Annex-1) İşletici tarafından atanan ya da genel havacılıkta uçağın sahibi olan, güvenli bir uçuş yönetmek ve uçağı kumanda etmekle sorumlu tutulan pilot.

(SHT OPS-1) **PIC**: Uçuştan ve ilgili uçuş esnasında aksi haller oluşmadıkça uçak ve ekipten sorumlu pilot.

(DHMI) **PIC** – Pilot-in-Command; Uçuş süresince, bir uçağın emniyetinden ve hareketinden sorumlu olan pilot.

(SHT OPS-1) **Sorumlu Kaptan Pilot**: Uçuş süresince uçağın her türlü harekâtından sorumlu ve belirli uçak pilot lisansına sahip pilot.

(SHT.6a-50) **Sorumlu kaptan pilot**: Havacılık İşletmeleri tarafından belirlenen ve uçuşun sevk ve idaresinden sorumlu kaptan pilot veya acil durumlarda, kaptan pilotun görev yapamaması durumunda geçici olarak bu görevi üstlenecek pilot.

(SHY-SAFA) **Sorumlu kaptan pilot**: Uçuş süresince uçağın her türlü hareketinden sorumlu olan ve Kaptan Pilot statüsünde yetkiye sahip pilot.

(SHT-2 / SHY-1) **Sorumlu Pilot**: Uçuş süresince hava aracının her türlü hareketinden sorumlu olan pilot.

(SHY-6a) **Sorumlu Pilot**: Uçuş süresince uçağın her türlü hareketinden sorumlu ve belirli ehliyeteye sahip pilot.

(SHY-Deniz) **Kaptan pilot**: Belirli ehliyeteye sahip, uçuş süresince ve su üzerinde bulunduğu sürece uçağın her türlü harekâtından sorumlu pilot.

(SHT.6a-50) **Kaptan Pilot**; Uçuş süresince hava aracının her türlü harekâtından sorumlu olan, işletme tarafından atanan, kaptan pilot statüsünde ve SHGM tarafından bu maksatla yetkilendirilmiş belirli bir lisansa sahip olan pilot,

(DHMI) **kaptan pilot** – pilot in command; Uçuş esnasında bir hava aracının manevralarından ve uçuş emniyetinden sorumlu, işletici tarafından yetkilendirilmiş pilota denir.

Pilot-in-command under supervision (PICUS) (Annex-1). Co-pilot performing, under the supervision of the pilot-in-command, the duties and functions of a pilot-in-command, in accordance with a method of supervision acceptable to the Licensing Authority.	Gözetim altındaki sorumlu pilot (PICUS) (Annex-1). Yetkililerce gözetim yetkisi ve yöntemi onaylanmış sorumlu pilot gözetiminde, sorumlu pilot görev ve işlemlerini uygulayan yardımcı pilot.
Pilot Not-Flying (PNF) (SHT OPS-1): Uçuş esnasında uçağa kumanda etmeyen pilot	Kumandalara Hükmetmeyen Pilot
Pilot's Discretion	Pilotun Takdiri
Placard	Afiş
Plot	Yer belirleme
Point of no return. (Annex-6) The last possible geographic point at which an aeroplane can proceed to the destination aerodrome as well as to an available en route alternate aerodrome for a given flight.	Dönüşü olmayan nokta (Annex-6) Görevlendirilen bir uçuş sırasında, uçağın varış meydanı kadar uygun yolboyu yedek meydanına da devam edebileceği coğrafik son olası nokta.
Pool	Havuz
Position	Konum, Durum, Yer
Position Report	Konum-Durum Raporu
Positive	Onaylı, Onaylandı, Olumlu, artı
Positive Control	Kesin kontrol, Uygun ayırma
Practice Instrument Approach	Aletli Yaklaşma Uygulaması
Precision	Hassas, Kesin
Precision Approach	Hassas Yaklaşma
Precision Approach Position Indicator (PAPI) (SHT OPS-1): Hassas yaklaşma iniş yolu göstergesi	Hassas Yaklaşma Konum Göstergesi (PAPI)
Precision Approach Radar (PAR)	Hassas Yaklaşma Radarı (SHT OPS-1): Hassas yaklaşma radarı
Precipitation	Yağış, Yoğunlaşma
Pre-Determined Point (PDP) (SHT OPS-1): PDF: önceden belirlenmiş nokta. (SHT OPS-1): PDP: önceden hesaplanan nokta usulleri.	Önceden belirlenmiş Nokta
Pressure-altitude (Annex-6 / Annex-10). An atmospheric pressure expressed in terms of altitude which corresponds to that pressure in the Standard Atmosphere.	Basınç İrtifa (Annex-10). Standard Atmosfer basıncına eşit olan ve irtifa olarak adlandırılan Atmosferik Basınç.
Primary Plot	İlk Belirleme
Primary Runway	Ana Pist
Primary Surveillance Radar	Öncelikli Gözlem Radarı
Principle place of business <i>sb.</i> ICAO Article 83.bis ile tarif edilen State of the Operator tanımına uygun olan yer.	Şirket Merkezi

Private Pilot**Hususi pilot**

(SHY-1) Ücret karşılığı yapılan uçuş operasyonlarında hava aracı kullanması yasaklanmış olan lisansa sahip bir pilot.

Private Pilot License (Annex-1, Chp.2.3) (PPL)**Hususi pilot Lisansı (Annex-1, Chp.2.3) (PPL)****Problematic use of substances****Sorunlu Madde Kullanımı**

(Annex-1). The use of one or more psychoactive substances by aviation personnel in a way that:

a) constitutes a direct hazard to the user or endangers the lives, health or welfare of others; and/or

b) causes or worsens an occupational, social, mental or physical problem or disorder.

(Annex-1). Havacılık personelinin bir veya daha fazla psikoaktif madde kullanmaları ki;

a) Yaşamlara, sağlığa ya da başkalarının sağlığına doğrudan zarar verecek olması, ya da

b) İşini, sosyal durumunu, zihinsel yada fiziksel sorun ya da düzensizlik nedeniyle daha da kötüleştirmesine neden olması.

Procedure**Yöntem****Procedures For Air Navigation Services****Hava Gezin Hizmeti Yöntemleri****Procedure Turn****Kaide Dönüşü**

(Annex-4). A manoeuvre in which a turn is made away from a designated track followed by a turn in the opposite direction to permit the aircraft to intercept and proceed along the reciprocal of the designated track.

(Annex-4). Bir hava aracının tanımlanmış bir hat üzerinden dışa doğru dönüş yaparak karşıtı olan paralel hat için yapacağı dönüş ile tanımlanmış bu karşıt hat üzerine oturup devam etmesini sağlamak için yapılan manevra.

Note 1.- Procedure turns are designated "left" or "right" according to the direction of the initial turn.

Not 1. Ana dönüşün yönüne göre kaide dönüşleri "sağ" ve "sol" diye isimlendirilirler.

Note 2.- Procedure turns may be designated as being made either in level flight or while descending, according to the circumstances of each individual procedure.

Not 2. Kaide dönüşleri ister seviye uçuşlarında ister alçalmalarda olsun her bir yöntem, şart ve uygulamaya göre tanımlanabilir.

Process**Süreç, işlem****Prohibited Area****Yasaklanmış Saha**

(Annex-15) An airspace of defined dimensions, above the land areas or territorial waters of a State, within which the flight of aircraft is prohibited.

(Annex-15) Bir devletin kara ya da karasuları üzerinde boyutları belirlenmiş hava sahasının hava araçları uçuşuna yasaklanmış saha.

Propulsion**İtme, itme gücü****Protective Breathing Equipment (PBE)****Koruyucu Solunum Donanımı (PBE)**

(EU Def.) means breathing equipment for protection against smoke, fumes and other harmful gases.

(EU tanımı) Duman, gaz ve diğer zararlı gazlardan koruyucu solunum donanımı.
(SHT OPS-1): Koruyucu solunum teçhizatı

Protocol**Anlaş****Psychoactive substances****Psikoaktif Madde**

(Annex-6 / Annex-10). Alcohol, opioids, cannabinoids, sedatives and hypnotics, cocaine, other psychostimulants, hallucinogens, and volatile solvents, whereas coffee and tobacco are excluded.

(Annex-10). Tütün ve kahve hariç, alkol, opioidler, kanabinoidler, sedatif ve hipnotikler, kokain, diğer psikostimulanlar, halusinojenler ve uçucu çözücüler.

Q Quebec**KE BEK (---)**

QDM (Doc.8400, Abbreviations, Decode, Q)
Magnetic heading (*zero wind*)

Manyetik baş – sıfır rüzgâr
(SHT OPS-1): Manyetik baş – *sıfır rüzgâr*

QFE (Doc.8400, Abbreviations, Decode, Q)
Atmospheric pressure at aerodrome elevation (*or at runway threshold*)

QFE (Doc.8400, Abbreviations, Decode, Q)
Havameydanı rakımındaki atmosferik basınç
(*ya da pist başındaki*)

(SHT OPS-1): Havaalanındaki atmosferik basınç.

QNH (Doc.8400, Abbreviations, Decode, Q)
Altimeter sub-scale setting to obtain when on the ground.

QNH (Doc.8400, Abbreviations, Decode, Q)
Altimetre alt-ayarlaması ile yerde iken rakım bulmak.

Quadrant

Çeyrek Çember

Quality

Kalite

(ISO 9000-2007) Degree to which a set of inherent characteristics fulfils requirements.

(ISO 9000-2007) Yapısal karakteristikler kümesinin şartları yerine getirme derecesi.

Note 1 The term “quality” can be used with adjectives such as poor, good or excellent.

Not 1 – “Kalite” terimi kötü, iyi veya mükemmel gibi sıfatlar ile kullanılabilir.

Note 2 “Inherent”, as opposed to “assigned”, means existing in something, especially as a permanent characteristic.

Not 2 – “Yapısal” sözcüğü, “tayin edilmiş” sözcüğünün aksine, bir şeyde özellikle sürekli, kalıcı bir karakteristik olarak bulunduğu anlamını taşır.

(SHY-6a) Bir ürün veya hizmetin ifade veya ima edilmiş ihtiyaçları tatmin etme yeteneğini etkileyen özellik ve niteliklerin toplamı.

QNE (Resmi bir tanımı yoktur)

(STP şartlarında Bağlı Barometrik Seviye)

R Romeo**RO ME O (•-•)**

Radio Detecting And Range (RADAR)

Dalga Boyu ile Menzil ve Tanımlama (RADAR)

Radar Advisory

Radar Tavsiyeli

Radar Approach

Radarlı Yaklaşma

Radar Clutter

Radarda karışıklık

Radar Contact

Radar Teması

Radar Identification

Radar Tanımlaması

Radar Identified Aircraft

Radarda Tanımlanmış Hava aracı

Radar Service

Radar Hizmeti

Radial

Merkezden açılı, Radyal

Radio

Dalgaboyu üzerinden iletim

Radio Altimeter

Dalgaboyu ile yükseklik ölçen donanım

Radio Navigation

Radyo Gezin

Radio Telephony

Radyo ile ses iletişimi

Ramp

Rampa (Uçağa hizmet verilen yer)

Range

Menzil

Rapid exit taxiway.

Hızlı çıkış Taksi Yolu (Annex 2; 4; PANS-ATM)

(Annex-2) A taxiway connected to a runway at an acute angle and designed to allow landing aeroplanes to turn off at higher speeds than are achieved on other exit taxiways thereby minimizing runway occupancy times.	(Annex-2) İnen uçakların, pist ile dar açılı ve diğer çıkış taksi yollarına göre daha yüksek hızlarla dönerek çıkış yapılmasını sağlamak için tasarılan pistin işgal süresini azaltmaya yarayan taksi yolu.
(Annex-2) hızlı çıkış taksi yolu – rapid exit taxiway; İnen uçakların, piste dar bir açıyla bağlanan ve diğer çıkış taksi yollarında yapılandırılan daha yüksek hızlarla dönüş yapmasını sağlayan, böylece pistin işgal süresini azaltan taksi yolu.	
Rate Of Climb/ Descent	Tırmanma-Alçalma Oranı
Rating	Sınıflandırma, Derecelendirme
(Annex-1) An authorization entered on or associated with a licence and forming part thereof, stating special conditions, privileges or limitations pertaining to such licence.	(Annex-1) Lisans ile yetkilendirilmiş ya da lisansın bir parçası olarak, özel şartları, ayrıcalıkları ya da sınırlamaları ilgili lisans üzerinde belirtilmiş yetkilendirilme.
Read back	Tekrarla
Reception	Algılama, Kabul etme
Reduced Contingency Fuel (Appendix 1 to EU OPS1.255/1.3)	Azaltılmış beklenmeyen durum yakıtı (SHT OPS-1) Azaltılmış beklenmeyen durum yakıtı
Reduced Vertical Separation Minimum (RVSM)	Azaltılmış Dikey En düşük Ayırım (RVSM)
(SHT OPS-1): Azaltılmış dikey minimumlarda operasyon (DHMI): reduced vertical separation minimum (RVSM) – azaltılmış dikey ayırma minimumu; Hava sahası kapasitesinin artırılması amacıyla, uçuş seviyesi 29000 feet ile 41000 feet dahil arasında, 2000 feet olan dikey ayırmanın 1000 feet olarak azaltılması.	
Reference	Nirengi
Regime	Düzen, sistem, şekil,
Registration	Tescil, kayıt
Reliability	Güvenilirlik
Relief Flight	Yardım Uçuşu
Remote Monitoring & Control System (TOM)	Uzaktan Görüntüleme ve kontrol Sistemi
Repair (Annex-6) The restoration of an aeronautical product to an airworthy condition to ensure that the aircraft continues to comply with the design aspects of the appropriate airworthiness requirements used for the issuance of the type certificate for the respective aircraft type, after it has been damaged or subjected to wear.	Onarım (Annex-6) Bir Havacılık ürününün hasarlanma ya da eskime nedeniyle, ilgili hava aracının tip yetkilendirmesi almasına neden olan uygun uçabilirlik tasarım özelliklerinin, uçabilirlik koşullarında yenilenerek sağlanması.
Repetitive flight plan (RPL)	Sürekli Uçuş Planı (RFP)
(Annex-2) A flight plan related to a series of frequently recurring, regularly operated individual flights with identical basic features, submitted by an operator for retention and repetitive use by ATS units.	(Annex-2) Bir işletici tarafından, saklanmak üzere tekrar kullanılmak üzere ATS birimlerine teslim edilen, temel özellikleri ile sık sık ve düzenli olarak uygulanan bir dizi özgün uçuş planı.
(DHMI) repetitive flight plan (RPL) - sürekli uçuş planı; Sık sık tekrarlanan, düzenli olarak yapılan temel bazı özellikleri benzer olan belirli uçuşlara ait bir uçuş planı.	
Reporting Point	Rapor Noktası

Requested Flight Level	Talep Edilen Uçuş Seviyesi
Required communication performance (RCP). (Annex-6) A statement of the performance requirements for operational communication in support of specific ATM functions.	Gerekli İletişim Becerisi (RCP) (Annex-6) Özel ATM işlemleri gereklerine yardımcı, iletişimi destekleyici beceri gereksinimi beyanı.
Required communication performance type (RCP type). (Annex-6) A label (e.g. RCP 240) that represents the values assigned to RCP parameters for communication transaction time, continuity, availability and integrity.	Gerekli İletişim Becerisi Tipi (RCP type) (Annex-6) İletişim becerisinde süre, devamlılık, kullanılabilirlik ve bütünlük arzeden RCP parametreleri için atanmış değerleri temsil eden etiket (ör. RCP 240).
Required Navigation Performance (RNP) (SHT OPS-1) Seyrüsefer performans gereklilikleri (DHMI) required navigation performance (RNP) - gerekli seyrüsefer performansı; Tanımlanmış bir hava sahası içinde seyrüsefer faaliyeti için gereken performans gereklilikleri.	Gezin Uygulaması Gerekleri
Resolution Advisory (RA) (Doc.8400, Abbreviations, Decode)	Çözüm Önerili (SHT OPS-1): Çözüm tavsiyesi
Responder	Cevaplayıcı
Restricted Area (Annex-15) An airspace of defined dimensions, above the land areas or territorial waters of a State, within which the flight of aircraft is restricted in accordance with certain specified conditions.	Kısıtlı Saha (Annex-15) Bir devletin kara ya da karasuları üzerinde boyutları belirlenmiş havasahasının belirli sınırlama şartları çerçevesinde hava aracı uçuşlarına kısıtlandığı saha.
Resume Normal Speed	Normal Hızınıza Dönün (emir kipi)
Rest period (Annex-6) A continuous and defined period of time, subsequent to and/or prior to duty, during which flight or cabin crew members are free of all duties.	Dinlenme Süresi (Annex-6) Bir uçuş ya da kabin ekibinin, önceki ile bir sonraki görev öncesine kadar süren, tüm görevlerinden arınmış sürekli ve tanımlanmış zaman aralığı.
(SHT OPS-1 / SHT.6a-50) Bir uçucu ekibin, bir önceki uçuş görev süresinin bittiği andan itibaren başlayan ve yeni bir uçuş görev süresinin başlama saatine kadar süren, her türlü görevden muaf tutulduğu süre (Tablo-4).	
Revise	Değişim,
Revision	Değişiklik,
Risk Of Collusion	Çarpışma Riski
Roger	Alındı, Anlaşıldı
sb. "Received" anlamındaki "R" harfinin Havacılıkdaki Fonetik Alfabe de okunuşu.	
Rejected take-off distance available - Helicopter (RTODAH) (Annex 14/II) The length of the FATO declared available and suitable for helicopters operated in performance class 1 to complete a rejected take-off.	Helikopter için Kullanışlı Kalkıştan vazgeçme mesafesi. (Annex 14/II) Class I verimli helikopterler için son yaklaşma ve kalkış için kullanışlı ve uygun kalkıştan vazgeçmeyi sonlandırabilecekleri kullanışlı ve uygun mesafe.
Road.	Yol

(Annex-14) An established surface route on the movement area meant for the exclusive use of vehicles.

(Annex-14) Sadece araçların kullanması için hareket alanı yüzeyinde oluşturulmuş yol.

(SHT HES-r1) **Araç yolu:** Yalnızca araçların kullanımına ayrılmış, hareket alanında oluşturulmuş bir yüzey rotası.

Road-holding position.

Yol üzeri bekleme noktası

(Annex-14) A designated position at which vehicles may be required to hold.

(Annex-14) Gerektiğinde araçların durup beklemeleri için belirlenmiş nokta.

(SHT HES-r1) **Araç yolu bekleme pozisyonu:** Araçların beklemeleri gerekebilecek, tayin edilmiş bir yer.

Route

Yol

Route Segment

Yol Dilimi

Rule

Düzen İçerisinde **Yol almak**, Mesafe katetmek

Runway

Pist, Koşu Yolu

(Annex-14) A defined rectangular area on a land aerodrome prepared for landing and take-off of aircraft.

(Annex-14). Kara üzerindeki bir havameydanında hava araçlarının iniş ve kalkışları için hazırlanmış ve tanımlanmış dikdörtgen saha.

(SHY-14a) **Pist:** Bir kara meydanında uçakların iniş ve kalkışları için hazırlanmış dikdörtgen biçimde belirlenmiş sahayı,

(SHT HES-r1) **Pist:** Uçakların inişi ve kalkışı için hazırlanmış, kara üzerinde kurulu olan bir havaalanı üzerinde belirlenmiş olan dikdörtgen alan.

Runway Centerline Lights (RCLL)

Pist Merkez Hattı Işıkları

(SHT OPS-1): Pist orta hattı ışıkları

Runway Capacity

Pist Kapasitesi

Runway End Safety Area (RESA)

Pist Sonu Güvenli Saha

(Annex-14) An area symmetrical about the extended runway centre line and adjacent to the end of the strip primarily intended to reduce the risk of damage to an aeroplane undershooting or overrunning the runway.

(Annex-14) Öncelikle rule kaçırana ya da erken teker koyan uçağın uğrayacağı hasar riskini azaltmayı öngören, pist merkez hattı uzantısı boyunca pist şeridi sonuna bitişik simetrik bir alan.

(SHT HES-r1) **Pist sonu emniyet alanı (RESA):** Uzatılan pist merkez hattına simetrik olan ve esas olarak piste erken temas eden veya pist sonunda durmayan bir uçağın uğrayacağı zarar riskini azaltmak üzere öngörülen şerit sonuna bitişik olan bir alan.

Runway guard lights.

Pist koruma ışıkları

(Annex-14) A light system intended to caution pilots or vehicle drivers that they are about to enter an active runway.

(Annex-14) Pilotları veya araç sürücülerini, aktif bir piste girmek üzere olduklarını uyarma amaçlı bir ışık sistemi.

(SHT HES-r1) **Pist koruma ışıkları:** Pilotları veya araç sürücülerini, aktif bir piste girmek üzere oldukları konusunda ikaz etmesi amaçlanan bir ışık sistemi.

Runway Heading

Pist Yönü

Runway-holding position (Annex-14).

A designated position intended to protect a runway, an obstacle limitation surface, or an ILS/MLS critical/sensitive area at which taxiing aircraft and vehicles shall stop and hold, unless otherwise authorized by the aerodrome control tower.

Note.- In radiotelephony phraseologies, the expression "holding point" is used to designate the runway-holding position.

(SHT HES-r1) **Pist bekleme pozisyonu:** Havaalanı kontrol kulesi tarafından başka şekilde onaylanmadıkça, taksi yapan uçakların ve araçların duracağı ve bekleyeceği bir ILS/MLS kritik/hassas alanını, bir mania sınırlama yüzeyini veya bir pisti korumak üzere öngörülen belirli bir yer.

Not. - Radyo telefon ifadelerinde, "bekleme noktası" ifadesi pist-bekleme konumunu belirlemek üzere kullanılır.

Pistbaşı Bekleme Konumu

(Annex-14). Havameydanı kontrol kulesinden talimat almadıkça taksidedeki hava aracı ve araçların durup bekleyecekleri, pisti, engel aşma yüzeyini ya da ILS/MLS hassas/duyarlı sahayı korumaya yönelik tanımlanmış saha.

Not: Radyo-telefon sözcesinde, "bekleme noktası", ifadesi, "pist başı bekleme konumu"nu belirtmek üzere kullanılır.

Runway In Use**Runway Strip**

(Annex-14) A defined area including the runway and stopway, if provided, intended:

- to reduce the risk of damage to aircraft running off a runway; and
- to protect aircraft flying over it during take-off or landing operations.

(SHT HES-r1) **Pist şeridi:** Aşağıdaki amaçlar için öngörülmüş, pisti ve (varsa) durma uzantısını içeren belirli bir alan:

- Pistten çıkan bir uçağın göreceği hasar riskini azaltmak; ve
- Kalkış veya iniş operasyonları sırasında üzerinden uçan uçakları korumak için.

Runway turn pad.

(Annex-14) A defined area on a land aerodrome adjacent to a runway for the purpose of completing a 180-degree turn on a runway.

(SHT HES-r1) **Pist dönüş alanı:** Bir pist üzerinde 180 derecelik bir dönüşü tamamlamak amacıyla bir piste bitişik bir kara havaalanı üzerindeki belirli bir alan.

Runway Touchdown Zone Lights (RTZL)**Runway Visual Range (RVR)**

(Annex-6). The range over which the pilot of an aircraft on the centre line of a runway can see the runway surface markings or the lights delineating the runway or identifying its centre line.

(SHT OPS-1): Pist görüş mesafesi

(DHMI): RVR – Runway Visual Range; Pist Görüş Mesafesi

(DHMI): pist görüş mesafesi – runway visual range (RVR); Bir pistin merkez hattı üzerindeki bir uçağın pilotunun, pist yüzey işaretlemelerini veya pistin şeklini veya merkez hattını gösteren ışıkları görebileceği mesafe.

(SHT HES-r1) Pist görüş mesafesi (RVR): Bir pistin merkez hattı üzerindeki bir uçağın pilotunun, pist yüzey işaretlemelerini veya pistin şeklini veya merkez hattını gösteren ışıkları görebileceği mesafe.

Kullanımdaki Pist**Pist Şeridi** (Annex-14)

- Rule kaçırarak bir uçağın göreceği hasar riskini azaltmak, ve
- Kalkış ve iniş sırasında üzerinden geçen uçakları korumak amacıyla pist ve var ise durma yolunu da kapsayan tanımlanmış alan.

Pist Dönüş Sahası

(Annex-14) Bir kara havameydanı üzerinde pist ile bitişik, üzerinde 180 derecelik dönüş yapılabilmesi için tanımlanmış alan.

Pist Teker Koyma Bölgesi Işıkları

(SHT OPS-1): Pist teker koyma bölgesi ışıkları

Pist Görüş Menzili (RVR) (Annex-6). Bir hava

aracı pilotunun bir pist üzerindeki pist merkez hattında iken pist yüzeyindeki işaret ya da ışıkları yahut ışıkların pisti yansıtan ya da merkez hattının tespit edilmesini sağlayan görüş menzili.

S	Sierra	Sİ ER RA (•••)
Safe		Güvenli
Safe forced landing (Annex-6) Unavoidable landing or ditching with a reasonable expectancy of no injuries to persons in the aircraft or on the surface.		Güvenli zorunlu iniş Hava aracı ve içindekilere, akla yatkın zarar oluşmama beklentisi ile kara ya da suya kaçınılmaz iniş.
Safety (Annex-19) The state in which risks associated with aviation activities, related to, or in direct support of the operation of aircraft, are reduced and controlled to an acceptable level.		Güvenlik (Annex-19) Havacılık faaliyeti yoluyla uçak işletiminde ortaya çıkabilecek doğrudan ya da dolaylı zarar olasılığının kabul edilebilir bir düzeye indirilerek kontrol edildiği evre.
		(DHMI) safety – emniyet; İnsan veya maddi varlıkların zarara uğrama olasılığının kabul edilebilir bir düzeye indirilmesinin ve bu düzey veya altında kalıcılığının sağlanmasının sürekli bir tehlike tanımlama ve risk yönetim süreci yoluyla sağlandığı durumdur.
Safety Alert		Güvenlik İkazı
Safety Management System (SMS). (Annex-6) A systematic approach to managing safety, including the necessary organizational structures, accountabilities, policies and procedures.		Güvenlik Yönetim Sistemi (GYS) (Annex-6) Güvenliği yönetebilmek için gerekli, örgütsel yapı, izlenebilirlik, politika ve yöntemlere, düzenli yaklaşım.
		(SHT HES-r1) Emniyet yönetim sistemi (SMS): Gerekli organizasyon yapısı, sorumlulukları, politikaları ve prosedürleri içeren, emniyetin yönetimine yönelik sistematik bir yaklaşım.
		(DHMI) safety management system – emniyet yönetim sistemi; Emniyet yönetimi için gerekli organizasyonel yapı, izlenebilirlik, politika ve yöntemlere ilişkin sistematik yaklaşım.
Safety performance.		Güvenlik Verimliliği
(Annex-19) A State or a service provider’s safety achievement as defined by its safety performance targets and safety performance indicators.		(Annex-19) Güvenlik verim göstergesi ve hedefleri ile tanımlanmış Devletin ya da hizmet sağlayıcının güven kazanımları.
Safety performance indicator.		Güvenlik Verim Göstergesi
(Annex-19) A data-based parameter used for monitoring and assessing safety performance.		(Annex-19) Güvenlik verimi tespit ve gözleminde kullanılan veri tabanlı özellik.
Safety performance target.		Güvenlik Verim Hedefi
(Annex-19) The planned or intended objective for safety performance indicator(s) over a given period.		(Annex-19) Belirli bir süre için planlanmış ya da hedeflenen nesnel güvenlik verim göstergesi.
Safety risk.		Güvenlik Riski.
(Annex-19) The predicted probability and severity of the consequences or outcomes of a hazard.		(Annex-19). Bir tehlikenin sonuçları veya sonuçları tahmin olasılığı ile şiddeti.
Satellite Navigation and Global Positioning System		Uydu Gezin ve Küresel Konumlama Sistemi
Say Again		Tekrar Edin (emir kipi)
Scope		Faaliyet alanı, fırsat, anlama yeteneği
Sea Plane		Deniz Uçağı
		(SHY-Deniz) Su üstünde manevra yapmak üzere inşa edilmiş her türlü hava aracı.
See and Avoid		Gör Ve Kaçın

Schedule	Tarife, Planlama, Program
Scheduled Landing Time	Planlanan İniş Zamanı
Shock	Darbe, sarsıntı, şaşırtma
Seat Belt	Emniyet Kemerı
Seat Belt Extention	Emniyet Kemerı Uzaticısı
Seat Capacity	Koltuk Yeteri
(SHT OPS-1): Onaylı tip sertifikasında belirtilen azami koltuk sayısı	
Secondary Surveillance Radar (SSR)	İkincil Gözlem Radarı (SSR)
(SHT OPS-1): Karşılıklı MODE –KOT- gönderme ve cevaplama sistemi ile çalışan radar işaret ışığı. (DHMI): ikincil gözetim radarı – secondary surveillance radar (SSR); 1090 MHz frekansında yayın yapan bir sorgulayıcı tarafından gönderilen sinyallerin, uçakta bulunan transponder 1030 MHz frekansında cevap sinyali olarak geri gönderilmesi, bu cevap sinyalinin çözülmesi ile hedefin kimlik, irtifa ve yön bilgilerinin tespit edildiği bir radar sistemidir.	
Sector	Bölge
(SHT-2) Sektör: Kalkış, ayrılış, 15 dakikadan az olmayan seyrüsefer, varış, yaklaşma ve iniş safhalarını kapsayan uçuş. (DHMI) sektör – sector; Bir kontrolör grubu tarafından kontrol edilen, koordinatları belirlenmiş ve tahsis edilmiş bir radyo frekansı bulunan hava sahasıdır. Kontrol sahasının veya uçuş bilgi bölgesinin bir parçasıdır.	
Sectorisation	Bölgelere ayırma
Secure	Emin
Security	Emniyet
(Annex-17) Safeguarding civil aviation against acts of unlawful interference. This objective is achieved by a combination of measures and human and material resources.	(Annex-17) Sivil havacılığın yasa dışı girişimlere karşı korunması. Bu hedefe, bir dizi tedbir ve insan ile donanım kaynaklarının birlikte kullanımı ile varılır.
(DHMI) security (<i>aviation security</i>) – güvenlik (<i>havacılık güvenliği</i>); Sivil havacılığı, yasadışı müdahale ve eylemlerden korumayı öngören önlemler ile insan ve araç-gereç kaynaklarının birleşimi.	
Security Inspection	Emniyet Denetimi
(Annex 17) An examination of the implementation of relevant national civil aviation security programme requirements by an airline, airport, or other entity involved in security. (Doc.9713 P1; PANS-ATM <i>Airport security inspection – see Security inspection</i>)	(Annex 17) İlgili Ulusal Sivil Havacılık Güvenlik Programı gereklerinin havayolu, havameydanı işleticileri ya da emniyet ile ilgili diğer kurumların, şartları uyguladıklarının denetimi. (Doc.9713 P1; PANS-ATM <i>Airport security inspection – bakınız Security inspection.</i>)
(DHMI) güvenlik incelemesi – security inspection ; Detaylı olarak yapılacak bir çalışma ile daha önceden bildirmek koşulu ile hava meydanı, hava yolu taşıyıcıları ve güvenlikle alakalı tüm birimlerin yasadışı müdahale eylemlerine karşı aldıkları güvenlik tedbirlerinin etkinliğini görmek ve mevcut gereklerin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla yapılan işlem.	
Security Management	Emniyet Yönetimi

Segregated Parallel Operations

(Annex 14) Simultaneous operations on parallel or near-parallel instrument runways in which one runway is used exclusively for approaches and the other runway is used exclusively for departures.

Ayrımlanmış Paralel İşletimler

(Annex 14) Paralel ya da yakın paralel aletli pistlerde, bir pistin sadece kalkışlar ve diğerinin de sadece inişler için eş zamanlı kullanıldığı işletim.

(SHT HES-r1) Ayrılmış paralel operasyonlar: Bir pistin yalnızca yaklaşmalar için ve diğerinin yalnızca kalkışlar için kullanıldığı, paralel veya paralele yakın aletli pistlerde eş zamanlı yapılan operasyonlar.

Selection Procedures

Seçim Yöntemleri

Separate Runways

Ayrı pistler

(SHT OPS-1) Aynı havaalanında ayrı iniş yüzeyleri teşkil eden pistler, Bu pistler, içlerinden birinin üzerinde engeller bulunması halinde, bu durumun diğer pistteki planlanmış operasyon tiplerine mani olmayacak biçimde yerleştirilebilir ya da keşitirilebilir. Her bir pistin, ayrı bir seyrüsefer yardımcısına dayanan ayrı bir yaklaşma usulü olacaktır.

Separation

Ayırma

Separation Minima

En Az Ayırım Kıstası

Sequencing

Sıralama

Serious injury.

Ciddi yaralanma.

(Annex-19) An injury which is sustained by a person in an accident and which:

(Annex-19) Bir kişinin bir başkası tarafından kaza yoluyla yaralanması ve böyle bir durumda;

- requires hospitalization for more than 48 hours, commencing within seven days from the date the injury was received; or
- results in a fracture of any bone (except simple fractures of fingers, toes or nose); or
- involves lacerations which cause severe haemorrhage, nerve, muscle or tendon damage; or
- involves injury to any internal organ; or
- involves second or third degree burns, or any burns affecting more than 5 per cent of the body surface; or
- involves verified exposure to infectious substances or injurious radiation.

- olayın meydana geldiğinden sonraki 7 gün içerisinde 48 saat ya da daha fazla hastanede yatışı gerektiğinde,
- meydana gelen kemik kırıkları (basit parmak, el ayak ya da burun çatlakları hariç); ya da
- ağır kanama, sinir, kas ya da tendon yaralanmaları; ya da
- herhangi bir iç organ yaralanması; ya da
- ikinci veya üçüncü derece yanıklar, ya da vücut yüzeyinin yüzde 5'den fazla etkileyen herhangi bir yanık; ya da
- doğrulanmış bulaşıcı maddeler veya zararlı radyasyona maruz kalınması.

Service Bulletin (SB)

Servis Bülteni (hizmet duyurusu)

Short Take Off and Landing

Kısa İniş – Kalkış

Shoulder

Banket

(Annex 14) An area adjacent to the edge of a pavement so prepared as to provide a transition between the pavement and the adjacent surface.

(Annex 14) Kaplama ile bitişindeki yüzey arasında geçiş sağlayacak şekilde hazırlanmış kaplı alan.

(SHT HES-r1) **Banket**: Kaplama ile bitişindeki yüzey arasında geçiş sağlayacak şekilde hazırlanmış, kaplamanın kenarına bitişik bir alan.

Sign (Annex 14)

- a) Fixed message sign. A sign presenting only one message.
- b) Variable message sign. A sign capable of presenting several predetermined messages or no message, as applicable.

Tabela (Annex 14)

- a) Sabit mesaj tabelası; Sadece bir mesaj sergileyen tabela.
- b) Çoklu mesaj tabelası; Önceden belirlenmiş birçok ya da duruma göre hiç mesaj sergilemeyen tabela.

(SHT HES-r1) Levha:

- a) Sabit mesaj levhası. Yalnızca tek bir mesajı gösteren bir levha.
- b) Değişken mesaj levhası. Önceden belirlenmiş birden fazla mesajı gösterebilecek veya (duruma göre) hiçbir mesajı göstermeyecek bir levha.

(Significant Meteorological Info) SIGMET**Önemli Meteorolojik Bilgi SIGMET****Signal Area****İşaret Sahası**

(Annex 14) An area on an aerodrome used for the display of ground signals.

(Annex 14) Havameydanında yer işaretlerinin kullanıldığı alan.

(SHT HES -r1) **Sinyal alanı:** Bir havaalanında, yer sinyallerinin gösterilmesi için kullanılan bir alan.

Significant Point**Önemli Nokta****Single Piloted Aircraft****Tek Pilotlu Hava aracı****Simulator****Simülâtör, Benzetilmiş****Skill****Yetenek****Slide****Kızak, Kayma, Kaydırak****Slant Range****Eğim Menzili****SLOT****Yuva, Delik, Ayırılmış**

Slush (Annex-14) Water-saturated snow which with a heel-and-toe slap-down motion against the ground will be displaced with a splatter; specific gravity: 0.5 up to 0.8.

Sulu Kar
(Annex-14) Suya doymuş ve üzerine basıldığında fişkırlarak dağılan, özgül ağırlığı 05-08 arası olan sulu kar.

Note.- Combinations of ice, snow and/or standing water may, especially when rain, rain and snow, or snow is falling, produce substances with specific gravities in excess of 0.8. These substances, due to their high water/ice content, will have a transparent rather than a cloudy appearance and, at the higher specific gravities, will be readily distinguishable from slush.

Not.- Buz, kar ve/veya su birikintisi karışımları, özellikle yağmur ve kar veya kar yağarken, özgül ağırlıkları 0.8'den fazla olan yoğunluklar oluşturabilir. Bu oluşumlar, yüksek su/buz içermesi nedeniyle, bulutumsudan ziyade şeffaf bir görüntüye sahip olacak ve yüksek özgül ağırlıklarda, sulu kardan kolayca ayırt edilebilecektir.

(SHT HES-r1) **Sulu kar:** Ayak burnu veya topuğu ile vurulduğunda dağılacak şekilde suya doymuş kar; özgül ağırlık: 0.5 ile 0.8 arası.

Not. - Buz, kar ve/veya su birikintisi kombinasyonları, özellikle yağmur, yağmur ve kar veya kar yağarken, özgül ağırlıkları 0.8'den fazla olan maddeler oluşturabilir. Bu maddeler, yüksek su/buz muhteviyatı nedeniyle, bulanıktan ziyade şeffaf bir görüntüye sahip olacak ve yüksek özgül ağırlıklarda, sulu kardan kolayca ayırt edilebilecektir.

Small aeroplane**Küçük Uçak**

(Annex-6) An aeroplane of a maximum certificated take-off mass of 5 700 kg or less.

(Annex-6) Yetkilendirilmiş en fazla kalkış kütlesi 5,700 kg ya da daha az olan uçak.

Snow (on the ground).

- a) **Dry snow**. Snow which can be blown if loose or, if compacted by hand, will fall apart again upon release; specific gravity: up to but not including 0.35.
- b) **Wet snow**. Snow which, if compacted by hand, will stick together and tend to or form a snowball; specific gravity: 0.35 up to but not including 0.5.
- c) **Compacted snow**. Snow which has been compressed into a solid mass that resists further compression and will hold together or break up into lumps if picked up; specific gravity: 0.5 and over.

Kar (yerde):

- a) **Kuru kar**. Doğal olarak üflendiğinde uçarak ayrılan, veya elle sıkıştırılıp el açıldığında dağılan, özgül ağırlığı 0.35'e kadar, fakat bununla da sınırlı olmayan kar.
- b) **Islak kar**. Elle sıkıştırıldığında birbirine yapışacak ve kartopu şeklini alacak veya almaya eğimli, özgül ağırlığı 0.35'den yukarı, 0.5'den az olan kar.
- c) **Sıkıştırılmış kar**. Ele alındığında bir arada kalan ve sıkıştırıldığında ek baskılara dayanan, sıkışık katı bir kütle haline gelmiş ve/veya parçalar halinde kırılan, özgül ağırlığı 0.5 ve üzeri kar.

(SHT HES-r1) Kar (yerde):

- a) **Kuru kar**. Gevşek olduğu takdirde püskürtülebilen veya elle sıkıştırıldığında, el açıldığında dağılacak kar; özgül ağırlık: 0.35'e kadar, fakat bununla sınırlı değil.
- b) **Islak kar**. Elle sıkıştırıldığında birbirine yapışacak ve kartopu şeklini alacak veya almaya eğimli olan kar; özgül ağırlık: 0.35'den yukarı, fakat 0.5 hariç.
- c) **Sıkıştırılmış kar**. Başka baskılara mukavemet eden ve ele alındığında bir arada kalacak veya parçalar halinde kırılacak, sıkışık katı bir kütle haline gelmiş kar; özgül ağırlık: 0.5 ve üzeri.

SNOWTAM – Snow Notice To Air Men

(Annex-15) A special series NOTAM notifying the presence or removal of hazardous conditions due to snow, ice, slush or standing water associated with snow, slush and ice on the movement area, by means of a specific format.

SNOWTAM – Havacılara Kar Uyarısı

(Annex-15) Manevra sahası üzerinde kar yağışı ile oluşan kar, sulu-kar, buz ve su birikintisinin oluşturduğu tehlikeli durumu ya da temizlenmesini özel biçimde bildiren bir dizi özellikli NOTAM.

(DHMI) SNOWTAM – kar NOTAMI; Özel bir formla yayınlanan, hareket sahası üzerinde bulunan kar, sulu kar veya buz sebebiyle oluşan kar, sulu kar, buz ve su birikintilerinin neden olduğu tehlikeli koşulların varlığını veya kaldırıldığını belirten özel bir NOTAM serisidir.

Sonic**Sesle ilgili, ses dalgası****Sound****Ses****Speed Adjustment****Hız Ayarlaması****SQUAWK****Balıkçı kuşunun bağırması.**

Sb. 2. dünya savaşında gizli tanımlama bağlantısına verilen şifreli isim.

SQUAWK Code**Tanımlama kılavuzu, sayısı****SSR Transponder****İkincil Gözlem Radarı Alıcı-Vericisi
(SSR Transmitter + Responder)****Stable Approach****Dengeli Yaklaşma**

(SHT OPS-1) **Stabil yaklaşma – SAP**. Bir yaklaşmanın daha önceden belirlenmiş bir yükseklikten başlayan ve pist oturma yüksekliğinden 50 ft yüksekliğine –veya palye irtifasına- kadar olan bölümünde, uçağın yapısal konfigürasyonu, enerjisi ve takip ettiği yolun –dikey ve yatay- kabul edilebilir şartlara ulaştığı ve bozulmadığı bir yaklaşma.

Stand By**Bekle, Yedek bekle, Yedekte bekleyen**

Standard	Kabul edilmiş norm, kabul edilmiş kavram.
Standard Arrival Route (STAR)	Standart Geliş Yolu
Standard Instrument Departure (SID)	Standart Aletli Kalkış
Standard Operating Procedures (SOP)	Standart İşletme Yöntemleri
Standard Rate Turn	Standart Oranlı Dönüş
Standard Terminal Arrival Route (STAR)	Standart Terminal Geliş Yolu
Standard Temperature and Pressure (STP)	Standart Isı ve Basınç
Standard Temperature and Pressure-Dry STPD	Standart Isı ve Basınç – Kuru (SHT OPS-1): Sabit sıcaklık basınç kuru hava.
State of Design. (Annex-19) The State having jurisdiction over the organization responsible for the type design	State of Design. (Annex-19) Tip tasarlamadan sorumlu örgüt üzerinde karar verme yetkisi bulunan Devlet.
State of Manufacture. (Annex-19) The State having jurisdiction over the organization responsible for the final assembly of the aircraft.	State of Manufacture. (Annex-19) Uçağı son üretim hattından çıkarma yetkisine sahip sorumlu örgüt üzerinde karar verme yetkisi bulunan Devlet.
State of Operator (Annex-6) The State in which the operator's principal place of business is located or, if there is no such place of business, the operator's permanent residence.	İşleticinin Merkezi (Annex-6) İşleticinin ana işyerinin bulunduğu yer, ya da böyle bir işyeri yok ise, işleticinin daimi bulunduğu yer.
State of Registry (Annex-6) The State on whose register the aircraft is entered. <i>Note.- In the case of the registration of aircraft of an international operating agency on other than a national basis, the States constituting the agency are jointly and severally bound to assume the obligations which, under the Chicago Convention, attach to a State of Registry. See, in this regard, the Council Resolution of 14 December 1967 on Nationality and Registration of Aircraft Operated by International Operating Agencies which can be found in Policy and Guidance Material on the Economic Regulation of International Air Transport (Doc 9587).</i>	Kayıtlı olduğu Ülke (Annex-6) Hava aracının kayıt bilgilerinin işlendiği ülke. <i>Note.- Devlet dışında uluslar arası işletmelerde kayıt yapılması halinde, Ajans oluşturan Devletler, Şikago Anlaşması gereği, müştereken ve müteselsilen yükümlülükleri Devlet ile birlikte üstlenir. Uluslar arası İşletme Ajanslarının Milliyet ve Kayıtlar hakkında 14 Aralık 1967 tarihli konsey kararı Doc 9587 Uluslararası Hava Taşımacılığı Ekonomik Kurallar Usul ve Kılavuzu belgesine bakmalılar.</i>
State safety programme (Annex-6) An integrated set of regulations and activities aimed at improving safety.	Devlet Güvenlik Programı (Annex-6) Güvenliği arttırmaya yönelik kural ve yaptırımların tümü.
Station (SHT OPS-1) İstasyon; İşleticinin hava aracı işletimi ile ilgili faaliyetlerini gerçekleştirdiği ve hizmetlerini kullandığı tüm yerler. (SHY-6a) İstasyon; İşletmecinin hava aracı işletimi ile ilgili faaliyetlerini gerçekleştirdiği ve hizmetlerini kullandığı tüm yerler.	Konum, durak, yer (İstasyon)

Station declination. (Annex-14) An alignment variation between the zero degree radial of a VOR and true north, determined at the time the VOR station is calibrated.

İstasyon verici sapması

(Annex-14) VOR vericisinin ayarlanması sırasında belirlenen, VOR sıfır derece bacağı ile hakiki kuzey arasındaki hizalama farkı.

(SHT HES-r1) **İstasyon sapması:** VOR istasyonunun ayarlandığı anda belirlenen, VOR'un sıfır derece radyali ile gerçek kuzey arasındaki bir hiza değişimi.

Stopway

(Annex-17). A defined rectangular area on the ground at the end of take-off run available prepared as a suitable area in which an aircraft can be stopped in the case of an abandoned take-off.

(EU Def.) means an area beyond the take-off runway, no less wide than the runway and centred upon the extended centreline of the runway, able to support the aeroplane during an abortive take-off, without causing structural damage to the aeroplane, and designated by the airport authorities for use in decelerating the aeroplane during an abortive take-off.

Durma Yolu

(Annex-17) Kalkış koşusu sonunda bir hava aracının kalkıştan vazgeçmesi halinde durabilmesi için uygun, yerde hazırlanmış, tanımlı dikdörtgen saha.

(EU tanımı) Kalkış pisti sonunda, pist merkez hattı doğrultusunda ve pistten dar olmayan, kalkıştan vazgeçen bir hava aracına yapısal hasar vermeyecek yapıda, havamaydanı yetkililerince kalkıştan vazgeçen bir hava aracının yavaşlayarak durması için tanımlanmış bir saha.

(SHT OPS-1 / SHY-14a): **Durma uzantısı** – Kalkıştan vazgeçme halinde uçağın durabilmesine elverişli şekilde hazırlanmış, kalkış için mevcut koşu mesafesinin sonunda ve yer üzerinde belirlenmiş bir saha.

(SHT HES-r1) **Durma uzantısı** – Vazgeçilen bir kalkış halinde uçağın durdurulabileceği uygun bir alan olarak hazırlanmış kalkış koşusu için mevcut mesafenin sonunda ve yerde bulunan belirli bir dikdörtgen alan.

(DHMI): **durma uzantısı** – stopway; Vazgeçilen bir kalkış halinde uçağın durdurulabileceği uygun bir alan olarak hazırlanmış, mevcut kalkış pistinin sonunda ve yerde bulunan belirli bir dikdörtgen saha.

Straight- In Approach

Doğrudan Yaklaşma

Straight-In Landing

Doğrudan İniş

Sub-Part

Alt Kısım

Subsonic

Sesaltı sürati

Sunset And Sunrise (ICAO)

Gündoğumu ve Günbatımı (ICAO)

Supplemental oxygen

(EU Def.) means the additional oxygen required to protect each occupant against the adverse effects of excessive cabin altitude and to maintain acceptable physiological conditions.

Ek Oksijen

(EU Def.) Uçağın içerisindekileri aşırı kabin irtifasının ters etkilerinden korumak ve kabuledilebilir fiziksel şartları muhafaza etmek için eklenen ilave oksijen.

Specification

Özellik

Short Take Off And Landing (STOL)

Kısa mesafeli İniş ve Kalkış

Strategy

Yöneylem, Tektik

Supersonic

Sesüstü sürati

Supplement

Tamamlayıcı

Supplier

Tedarikçi

Surface Movement Radar

Yer Hareket Radarı

Surveillance Radar Approach (SRA)	Arama Radarlı Yaklaşma (SHT OPS-1): Arama radarı yaklaşması
Surveillance Radar Element (SRE) (SHT OPS-1): Hassas yaklaşma radar sisteminin arama radar elemanı	Arama Radar Unsuru
Survive	Hayatta kalmak
Survival	Yaşam Destek
Switch-over time (light). (Annex 14) The time required for the actual intensity of a light measured in a given direction to fall from 50 per cent and recover to 50 per cent during a power supply changeover, when the light is being operated at intensities of 25 per cent or above.	Geçiş süresi (ışık) (Annex 14) Işıklar belirli bir yönde %25 veya daha üzeri yoğunlukta çalışırken, güç kaynağı birimleri arası geçişlerde kaybettiği %50 yoğunluk sonrası bu %50 yoğunluk kaybını giderdiği an arasında geçen süre.
(SHT HES-r1): Geçiş süresi (ışık): Belirli bir yönde ölçülen fiili ışık yoğunluğunun, ışık yüzde 25'lik veya üzeri yoğunluklarda çalıştırıldığı durumlarda, bir güç kaynağı değişikliği sırasında yüzde 50'den düşmesi ve tekrar yüzde 50'ye ulaşması için gereken süre.	
Syllabus	İzlenç, Müfredat
Synthetic Flight Examiner (SFE) (SHT OPS-1): Sentetik uçuş kontrol pilotu	Yapay Uçuş Kontrol Pilotu
Synthetic Flight Instructor (SFI) (SHT OPS-1): sentetik uçuş öğretmeni	Yapay Uçuş Öğretmeni
System	Düzen
T Tango	<u>TAN GO</u> (-)
Tactical Air Navigation System TACAN (DHMI): TACAN ; UHF Tactical Air Navigation Aid – UHF Taktik Hava Seyrüsefer Yardımcısı	Taktiksel Hava Gezin sistemleri Askeri VOR
Tail Wind	Arka Rüzgar
3D-NAV (SHT OPS-1): Üç boyutlu seyrüsefer	Üç Boyutlu Gezin.
TOD (Take-Off Distance)	(SHT OPS-1): Kalkış mesafesi
Take-Off Distance Available (TODA) (Annex 14) The length of the take-off run available plus the length of the clearway, if provided.	Kullanışlı Kalkış Mesafesi (TODA) (Annex 14/I) Yeterli kalkış koşu mesafesine eğer varsa ilave edilen, aşma sahası mesafesi.
(SHT OPS-1) Bir uçağın kalkış esnasında, kalkış rulesine başladığı noktadan, belirli bir yüksekliğe ulaşmaya kadar kullanabileceği mesafe (SHT HES-r1) beyan edilen mesafeler – Mevcut kalkış mesafesi (TODA). Kalkış koşusu için mevcut pist uzunluğu artı, varsa, aşma sahasının uzunluğu. (DHMI) TODA ; Take-off Distance Available – Mevcut Kalkış Mesafesi (DHMI) ilan edilmiş mesafeler – declared distances b) Mevcut kalkış mesafesi (TODA): Kalkış koşusu için mevcut pist uzunluğu artı, varsa, aşma sahasının uzunluğu.	
Take-Off Distance Available (TODAH)	Helikopter için, Kullanışlı Kalkış Mesafesi

(Annex 14/II) The length of the FATO plus the length of helicopter clearway (if provided) declared available and suitable for helicopters to complete the take-off.	(Annex 14/II) Son yaklaşma ve kalkış (<i>FATO</i>) ile varsa ilave açık alandan oluşan kullanışlı ve uygun kalkışı tamamlayabilecekleri mesafe.
---	---

(DHMI) **Declared distances – heliports** – beyan edilen mesafeler – heliportlar

- a) Mevcut kalkış mesafesi (*TODAH*). Son yaklaşma ve kalkış koşusu uzunluğu, artı kalkışı tamamlamaları için helikopterler için mevcut ve elverişli beyan edilen helikopter aşma sahasının (*varsa*) uzunluğu.

Take-Off Run Available (TORA)

(Annex-14). The length of runway declared available and suitable for the ground run of an aeroplane taking off.

Kalkış Koşusu İçin Kullanışlı Pist Uzunluğu

(Annex 14/I) Bir uçağın yerde kalkış koşusu için yayınlanmış uygun ve kullanışlı pist uzunluğu.

(SHT OPS-1) Bir uçağın kalkış rulesini yapabilmek için, pist üzerinde kullanabileceği mesafe

(SHT HES-r1) **beyan edilen mesafeler** – Kalkış koşusu için mevcut pist (TORA). Kalkış halindeki bir uçağın yerdeki koşusu için mevcut ve elverişli beyan edilen pist uzunluğu.

(DHMI) **ilan edilmiş mesafeler** – declared distances

- a) Mevcut Kalkış koşu mesafesi (*TORA*): Kalkış halindeki bir uçağın yerdeki koşusu için mevcut ve elverişli beyan edilen pist uzunluğu.

Take-Off Runway

(Annex-14). A runway intended for take-off only.

Kalkış Pisti

(Annex-14). Sadece kalkış için kullanılan pist.

(SHT HES-r1) Kalkış pisti: Yalnızca kalkış için öngörülmüş bir pist.

Target level of safety (TLS)

(Annex-6) A generic term representing the level of risk which is considered acceptable in particular circumstances.

Hedeflenen Güvenlik Derecesi

(Annex-6) Özel durumlar için kabuledilebilir risk seviyesini yansıtan genel bir terim.

Taxi Fuel

(Annex-6). which shall be the amount of fuel expected to be consumed before take-off;

Taksi Yakıtı

(Annex-6).kalkışa kadar tüketilmesi beklenen yakıt miktarı.

Taxi, Holding Position

Taksi, Bekleme Noktası

Taxiing

(Annex-11). Movement of an aircraft on the surface of an aerodrome under its own power, excluding take-off and landing.

Taksi yapmak

(Annex-11). Kalkış ve inişler dışında, bir hava aracının kendi gücü ile bir havameydanı yüzeyinde hareket etmesi.

Taxiway

(Annex-4). A defined path on a land aerodrome established for taxiing of aircraft and intended to provide a link between one part of the aerodrome and another, including:

Taksi Yolu

(Annex-4). Bir kara havameydanında, hava araçlarının taksi yaparak havameydanı içerisindeki bir bölüm ile diğer bölümleri birbirine bağlamak üzere yapılmış tanımlı yol; bu kapsam içerisinde:

- a) **Aircraft stand taxiway.** A portion of an apron designated as a taxiway and intended to provide access to aircraft stands only.
- b) **Apron taxiway.** A portion of a taxiway system located on an apron and intended to provide a through taxi route across the apron.

- a) **Hava aracı bekleme taksi yolu:** Apronun bir parçası olup; hava aracının sadece bekleme yapmasına yönelik bölümü.
- b) **Apron taksi yolu:** Taksi yolları ağının bir parçası olup hava aracını, apronu bir uçtan öteki ucuna erişmesini sağlayan bölümü.

- c) **Rapid exit taxiway.** A taxiway connected to a runway at an acute angle and designed to allow landing aeroplanes to turn off at higher speeds than are achieved on other exit taxiways thereby minimizing runway occupancy times.
- c) **Hızlı taksi yolu:** İnen uçakların, pist ile dar açılı ve diğer çıkış taksi yollarına göre daha yüksek hızlarla dönerek çıkış yapılmasını sağlamak için tasarımı olarak pistin işgal süresini azaltmaya yarayan taksi yolu.

(DHMI). **Taksiyolu** – Taxiway; Bir kara havaalanında hava araçlarının taksi yapmaları ve meydanın bir noktasını diğerine bağlamayı amaçlayan tanımlanmış yollar olup, aşağıdaki bölümlere ayrılır.

a) **Hava aracı bekleme taksi yolu:** Apronun bir parçası olup; hava aracına yalnızca bekleme imkânı tanınan bölüm.

b) **Apron taksi yolu:** Taksi yolları ağının bir parçası olup; hava aracının apronu kat etmesine imkân veren bölüm.

c) **Hızlı taksi yolu:** Pistle uygun bir açı ile bağlantısı olan ve iniş yapan hava aracının pisti en az işgal edecek şekilde yüksek bir hızda terk etme imkânı veren taksi yolu.

(SHT HES-r1) **Taksi yolu:** Kara üzerinde kurulu olan bir havaalanında, uçakların taksi yapmaları için hazırlanmış ve havaalanının bir bölümü ile diğer bölümü arasında bağlantı sağlamak amacıyla belirlenmiş yol. Bu aşağıdakileri içerir:

a) **Uçak park yeri taksi şeridi.** Bir apronun, taksi yolu olarak belirlenmiş ve yalnızca uçak park yerlerine ulaşım sağlaması öngörülmuş bir bölümü.

b) **Apron taksi yolu.** Bir taksi yolu sisteminin, bir apron üzerinde bulunan ve apronda karşıdan karşıya bir taksi yolu sağlaması öngörülmuş bir bölümü.

c) **Hızlı çıkış taksi yolu.** Dar açıyla piste bağlanmış ve iniş yapan uçakların, diğer çıkış taksi yollarında ulaşılanlardan daha yüksek süratlerle sapmalarına olanak vermek üzere tasarlanmış, böylece pist işgal sürelerini azaltan, bir taksi yolu.

Taxiway Intersection

(Annex-14) A junction of two or more taxiways.

Taksi Yolu Kavşağı

(Annex-14) İki ya da daha fazla taksi yolunun kesiştiği yer.

(SHT HES-r1) **Taksi yolu kavşağı:** İki veya daha fazla taksi yolunun birleşme yeri.

Taxiway Strip

(Annex-14) An area including a taxiway intended to protect an aircraft operating on the taxiway and to reduce the risk of damage to an aircraft accidentally running off the taxiway.

Taksi Yolu Şeridi

(Annex-14) Taksi yolunu kullanan bir uçağı korumak ve taksi yolundan kazara çıkan bir uçağın vereceği hasar riskini azaltmak için düşünülmüş taksiyolunu da kapsayan alan.

(SHT HES-r1) **Taksi yolu şeridi:** Taksi yolunda faaliyette bulunan bir uçağı koruması ve kazaen taksi yolu dışına çıkan bir uçağa gelecek hasar riskini azaltması öngörülen bir taksi yolunu kapsayan bir alan.

Technical Auditor

(SHT OPS-1) Genel Müdürlük tarafından işleticinin denetimlerini gerçekleştirmek için yetkilendirilmiş personel

Teknik denetçi

Technical Standards Order (TSO)

Teknik Standartlar Emri

Temporary Base

Geçici Üs

(SHT.6a-50). Ana üs veya üslerin dışında, uçuş harekâtının devamlılığı için, uçucu ekip üyesinin uçuş görev süresinin başlayıp sona erdiği ve uçucu ekip üyesine, havacılık işletmesinin uygun konaklama tesisi ve iâşe imkânı sağlamakla yükümlü olduğu, uçucu ekiplerin geçici bir süre kalacağı, havacılık işletmeleri tarafından belirlenen yurt içi ve/veya yurt dışındaki yerleşim merkezini,

Terminal Approach Radar

Terminal Yaklaşma Radarı

Terminal Area	Terminal Sahası
Terminal Control Area	Terminal Kontrol Sahası
Terrain Awareness and Warning System (TAWS)	Arazi Farkındalık ve Uyarı Sistemi (SHT OPS-1): Arazi farkındalık ve uyarı sistemi
Time Navigation	Süre bazlı gezin
Threshold (THR) (Annex-14) The beginning of that portion of the runway usable for landing. (SHT OPS-1) Pistin başlangıç kısmı. (SHT HES-r1) Eşik: Pistin iniş için kullanılacak bölümünün başlangıcı. (SHY-14a) Pistin iniş için kullanılabilen bölümünün başlangıcı. (DHMI) threshold –eşik; Pistin iniş için kullanılacak bölümünün başlangıcı	Pist Eşiği, Eşik. (Annex-14) Pistin iniş için kullanılabilir bölümünün başlangıcı.
Threshold time. (Annex-6) The range, expressed in time, established by the State of the Operator to an en-route alternate aerodrome, whereby any time beyond requires an EDTO approval from the State of the Operator.	Eşik süresi (Annex-6) Süre olarak ifade edilen, işleticinin Devleti tarafından yolboyu yedek meydan için yayınlanmış ve bu sürenin aşılması için işleticinin Devleti tarafından EDTO onayı gerektiren, menzil.
Thrust	İtiş, itiş gücü, baskı, saldırı
Thrust Reverser	Tersine itiş, itiş ters çeviren,
Total Estimated Elapsed Time	Toplam Tahmini Geçen Zaman
Total vertical error (TVE) (Annex-14) The vertical geometric difference between the actual pressure altitude flown by an aircraft and its assigned pressure altitude (flight level).	Toplam dikine hata (Annex-14) Bir hava aracına uçuşu için atanmış olduğu basınç irtifai (uçuş seviyesi) ile bulunduğu basınç irtifai arasındaki dikine gerçek coğrafik fark.
Touch and Go	Kon ve Uç
Touchdown Zone (TDZ) (SHT OPS-1) Md.4-196/198 Tekerlek koyma bölgesi (SHT HES-r1) Konma bölgesi: Pist eşiğinin ilerisinde bulunan ve uçakların iniş sırasında ilk temas etmesi istenilen pist bölümü.	Konma Bölgesi
Touchdown Zone Elevation	Konma Bölgesi Rakımı
Tower Control	Meydan Kontrol
Track	Rota, Güzergah
Traffic Advisory	Trafik Tavsiyesi
Traffic Alert and Collision Avoidance System (TCAS) (SHT OPS-1) Trafik uyarı ve çarpışmayı önleyici sistem (DHMI) TCAS – Traffic Collision Avoidance System; Trafik Çarpışma Önleme Sistemi	Trafik Uyarı ve Çarpışma Önleyici Sistem
Traffic In Sight	Trafik Görüldü
Traffic Right	Trafik Hakkı
Trailing Edge Mean Aerodynamic Chord (SHT OPS-1): Bir kanat kesitinin firar kenarının datum çizgisine olan uzaklığı	Temel Akış Çizgisi Kaçış noktası (TEMAC)

Trajectory	Yörünge
Transition Altitude (TA) (Annex-4). The altitude at or below which the vertical position of an aircraft is controlled by reference to altitudes. (SHT OPS-1): Geçiş irtifalı (DHMI) geçiş(intikal) irtifası – transition altitude (<i>TA</i>); Bu irtifa ve altında hava araçların irtifalara göre kontrol edildiği irtifadır.	Geçiş İrtifalı (TA) (Annex-4). İrtifalar baz alınarak hava araçlarının dikey durumlarının bu irtifa ya da altında kontrol edildiği irtifa.
Transmitter	Verici
Transonic <i>sb</i> : Yarattığı hava akımı içerisinde bulunan bir hava aracının bulunduğu ısı ve basınç ortamında aracın değişik yerlerinde oluşan ses altı ve ses üstü (yaklaşık 0,8-1.2 mach, $\frac{\Omega}{600-900}$ mph) sürütlere verilen ve eskiden kritik Mach sayısı diye de isimlendirilmiş sürütlər.	Sesötesi
Transponder (Transmitter + Responder)	Alıcı-Verici
Travel document (Annex-9). A passport or other official document of identity issued by a State or organization, which may be used by the rightful holder for international travel.	Seyahat Belgesi (Annex-9). Uluslar arası seyahatlerde gerçek sahibi tarafından kullanılabilen, Devlet ya da kurum tarafından verilmiş resmi tanıtım belgesi ya da pasaport.
Trip Fuel (Annex-6 Chp.4.3.6.3 b.) which shall be the amount of fuel required to enable the aeroplane to fly from take-off, or the point of in-flight re-planning, until landing at the destination aerodrome taking into account the operating conditions of Annex-6, Chp.4.3.6.2 b)	Gezinti yakıtı (Ek-6, Konu 4.3.6.3 b.) kalkıştan ya da uçuşa yeniden planlama yapılacak olan noktadan itibaren, Ek.6, Konu 4.3.6.2 b şartlarını da yerine getirerek varış meydanına inişe kadar uçuşa gerekli olacak olan yakıt.
True Air Speed (EU Def.) means the airspeed of an aircraft relative to undisturbed air. True airspeed is equal to equivalent airspeed multiplied by $(\rho_0/\rho)^{1/2}$. (DHMI) gerçek hava hızı – true air speed (<i>TAS</i>); Yoğunluk ve ısı etkileri de hesap edilerek, bir uçağın gerçek hava süratini ifade eden bir terim.	Gerçek Hava Sürati (EU Def.) Bir hava aracının doğal havaya göre olan hızı. Gerçek hava sürati, eşdeğer hava süratinin $(\rho_0/\rho)^{1/2}$ ile çarpından bulunur.
TTL (Total) (SHT OPS-1) Gelir getirmeyen yük dâhil olmak üzere, yolcuların, bagajın ve kargonun toplam ağırlığı olup, genel olarak toplam trafik yükü.	Toplam
Turbine	Dönerce
Turbojet	Tepkili Dönerce
Turboprop	Pervaneli Dönerce
Turbofan	Körüklü Dönerce
Turbulence	Dikey Rüzgar, Havanın Dikey Hareketi
Type	Tip, Modelin çeşiti
Type Certificate	Tip yetkisi
Type Certificate Holder	Tip Yetki Sahibi

Type Rating Examiner (TRE)	Tip İntibak Yetkili Kontrol Pilotu (SHT OPS-1): Tip intibak yetkisi kontrol pilotu
Type Rating Instructor (TRI)	Tip İntibak Öğretmeni (SHT OPS-1): Tip intibak yetkisi öğretmeni
Type Rating Training Organisation (TRTO)	Tip İntibak Eğitim Organizasyonu (SHY-1 / SHT-2) SHGM tarafından onaylı ve tip intibak eğitimlerinin alındığı eğitim kuruluşu

U Uniform	<u>YU</u> Nİ FORM (••–)
Ultra High Frequency (UHF)	Ultra Yüksek Salınım
UN number (Annex-18). The four-digit number assigned by the United Nations Committee of Experts on the Transport of Dangerous Goods to identify a substance or a particular group of substances.	UN Numarası (Annex-18). Birleşmiş Milletler, Tehlikeli Madde Taşıyıcıları Uzmanları Kurulu tarafından atanan bir maddeyi ya da özellikli maddeler grubunu tanımlayan dört basamaklı sayı.
Uncertainty Phase (INCERFA) (Annex-12). A situation wherein uncertainty exists as to the safety of an aircraft and its occupants.	Şüphe Hali (Annex-12) Bir uçağın ve içindekilerinin güvenliği hakkında şüphe oluşma durumu.
(DHMI) belirsizlik safhası – uncertainty phase; Bir hava aracı ve içindekilerin güvenliği konusunda belirsizliğin mevcut olduğu durum.	
Unclaimed Baggage	Sahipsiz Bagaj
Uncontrolled Aerodrome (SHT OPS-1 / SHY-14a): Kontrolsüz havaalanı: Aydınlatma ve seyrüsefer kolaylıklarının bulunmadığı, pilotların aletsiz ve görerek (VFR) iniş-kalkış yapabildikleri hava alanları	Kontrolsüz Havameydanı.
Unidentified Baggage	Tanımlanmamış Bagaj
Unit	Birim
Unit load device (ULD) (Annex-18). Any type of freight container, aircraft container, aircraft pallet with a net, or aircraft pallet with a net over an igloo.	Yük donanım birimi (Annex-18). Her bir tip yük kabı, üzeri ağ ile kaplı tava kümbet, üzeri ağ kaplı tava ya da uçak tavasası.
Universal Time Coordinated (UTC) (SHT.6a-50) Uluslar arası Koordine Edilmiş Zamanı; ifade eder.	Evrensel Eşgüdüm Zamanı (UTC) (Annex-5)
Upper Air Control Centre (DHMI) Yüksek irtifa değerlerinde tanımlanan bir hava sahasındaki uçakların ayırma sorumluluğunu üstlenmiş bir hava trafik kontrol birimidir.	Yüksek İrtifa Hava Kontrol Merkezi
Urgency	İvedi durumu, Kaçınılmazlık

V Victor	<u>VİK</u> TIR (•••–)
Validity	Geçerlilik
Variable	Değişken
Vector	Rota

Vectoring (Annex-04). Provision of navigational guidance to aircraft in the form of specific headings, based on the use of an ATS surveillance system.	Yönlendirme (Annex-04). ATC gözlem sistemi kullanarak bir hava aracına özellikli baş vererek gezin hizmeti sağlamak.
Velocity	Hız
V_{AT} Velocity at Threshold	(SHT OPS-1): Pist eşiği üzerindeki hız
V_{MO} Maximum operating limit speed	(SHT OPS-1): Asgari operasyon hızı
V_{REF} Reference Speed	(SHT OPS-1): Yaklaşma referans hızı
V_{SO} Stalling speed in the landing configuration	(SHT OPS-1): İniş konfigürasyonunda perdövites-stall hızı
V_{S1G} One-G stall speed	(SHT OPS-1): 1G'deki perdövites-stall hızı
Verify	Açıkla, Doğrula (<i>Teyit Ettirmek-emir kipi</i>)
Verification	Açıklamak, açığa çıkarmak, doğrulamak
Vertical Separation	Dikey Ayırma
Vertical Takeoff and Landing Aircraft	Dikey İniş / Kalkış Yapan Uçak
Very High Frequency (VHF)	Çok Yüksek Salınım (SHT OPS-1): Çok yüksek frekans
Very High Frequency Direction Finding (VDF)	Çok yüksek salınlı yön bulma (SHT OPS-1) Çok yüksek frekanslı yön bulma
Very Low Frequency	Çok Düşük Salınım
VFR Aircraft	VFR Uçak
VFR Conditions	VFR Şartlar
Visibility	Görüş, Rüyet
Visual Approach (SHT OPS-1) Bir aletle yaklaşma usulünün kısmen ya da tamamen tamamlanmadığı ve yaklaşmanın yerden sağlanan görsel referanslar ile gerçekleştirildiği uygulama (DHMI) Aletle yaklaşma yönteminin bir bölümü ya da tümü tamamlanmadığında IFR uçan hava aracının araziye (yere nazaran görsel referanslarla) görerek gerçekleştirdiği yaklaşma.	Görerek Yaklaşma
Visual Approach Slope Indicator (VASI)	Görerek Yaklaşma Eğim Göstergesi (SHT OPS-1) Görerek yaklaşma eğim göstergesi
Visual Holding	Görerek Bekleme
VFR flight (Annex-2). A flight conducted in accordance with the visual flight rules. (DHMI) VFR uçuş – VFR flight; Görerek uçuş kuralları uygulanarak yapılan uçuş.	Görerek Uçuş Şartlarında Uçuş (Annex-2) Görerek uçuş şartlarında yapılan uçuş.
Visual Flight Rules (VFR) (Annex-2) The symbol used to designate the visual flight rules. (SHT OPS-1 / SHY-14b) VFR: Görerek Uçuş Kuralları (DHMI) visual flight rules (VFR) – görerek uçuş kuralları; Açık hava koşullarında, bir uçağın yeri görerek seyrüseferine devam etmesine izin verilen kurallardır.	Görerek Uçuş Şartları / Kuralları (Annex-2) Görerek Uçuş Kurallarını tanımlamak için kullanılan simge.

Visual Meteorological Conditions (VMC)
(Annex-02 / Annex-6). Meteorological conditions expressed in terms of visibility, distance from cloud, and ceiling, equal to or better than specified minima.

Note.— The specified minima are contained in Chapter 4 of Annex 2.

(SHT OPS-1): Görerek meteorolojik şartlar

(DHMI) **visual meteorological conditions (VMC)** – görerek meteorolojik şartlar; Görüş, bulutlardan mesafe ve tavan olarak ifade edilen değerlerin ilan edilen asgari limitlerin üzerinde olduğu bir durumdur.

Görerek Meteorolojik Koşullar

(Annex-02 / Annex-6) Görüş, bulutlardan mesafe ve tavan olarak tanımlanan değerlere eşit ya da o en düşük değerin üzerindeki meteorolojik şartlar.

Not: Özellikli en düşük değerler Ek-2, bölüm 4'de anlatılmıştır.

Volume

Bölüm, hacim, ses kuvveti

VHF Omnidirectional Range (VOR)

VHF Çokyönlü Menzil

(SHT OPS-1): Her yöne yayın yapan VHF telsizi.

Sb. DME ve D-VOR'dan oluşan (Doppler VOR) bir yer istasyonu.

VORTAC

VOR + TACAN

W Whiskey

VİS Kİİ (• - -)

Wake Turbulence

Dümensuyu, Girdap

Warning

Uyarı

Way- Point

Yol Noktası

Weight and Balance Manual (WBM)
(Only FAA uses the term Weight)

Ağırlık ve Denge Elkitabı
(Weight kelimesini sadece FAA kullanır)

(SHT OPS-1) Üretici firma tarafından hazırlanan ağırlık ve denge el kitabı

Wet Lease

Ekibi ile Uçak Kiralama

(SHT OPS-1) Uçağın, kiraya verenin işletme ruhsatı altında işletilmek üzere kiralanması

Wet Runway

Islak Pist

(SHT OPS-1) Pist yüzeyinin az miktarda su veya benzeri bir Madde ile kaplı olması halinde veya belirli bölgelerde birikinti olmaksızın, pist yüzeyini yansıtıcı hale getirmeye yetecek kadar nem bulunması hali

WILCO (Will Cooperate)

Uygulayacağım, Yapacağım

Wind

Rüzgar (Havannın Yatay Hareketi)

Wind Shear

Dikine Kırılma

Words Twice

Kelimeler İkişer Kere

X X-ray

EKS REY (- • • -)

Y Yankee

YAN Kİİ (- • - -)

Z Zulu

ZU LU (- - • •)

Zero Flight Time Training (ZFTT)

Sıfır Uçuş Saatlinin Eğitimi
(SHT OPS-1): Sıfır uçuş zamanı eğitimi

Çokça kullanılan Sözce ve Türkçe karşılıkları

Adequate	Yeterli
Aeronautical	Havacılık
Aeroplane	Uçak
Aircraft	Hava aracı
Air field	Hava alanı
Airmanship	Havacı
Air Navigation	Hava gezin
Airport	Havalimanı
Airspace	Hava sahası
Airworthiness	Uçabilirlik
Altitude	İrtifa
Amendment	Değişiklik
Annex	Ek
Appendix	Eklenti
Attachment	İlave
Briefing	Bilgilendirme
Chapter	Konu
Checklist	Kontrol listesi
Circular	Genelge
Code	Dizgi
Distance	Mesafe
Directive	Yönerge, bildiri
Director	Yönetmen
Document	Belge
Elevation	Rakım
Equipment	Donanım
Examiner	Sınavcı
Fitness	Zindelik
Hight	Yükseklik
Instructor	Öğretmen
Instruction	Talimat

Level	Seviye
Log Book	Kayıt defteri
Log	Kayıt
Manager	Müdür
Maintenance	Bakım
Manual	El kitabı
Mobile	Gezgin / Gezici
Modification	Üzerindeki Değişim
Modify	Üzerinde Değişiklik Yapmak
Navigation	Gezin (<i>Seyrüsefer</i>)
Organisation	Örgüt
Overhaul	Elden geçirme, Tümden bakım
Part	Kısım
Performans	Verim
Protokol	Anlaş1
Repair	Onarım
Responder	Cevaplayıcı
Safe	Güven
Safety	Güvenlik
Secure	Emin, Sağlam
Security	Emniyet / Koruyucu
Sub-Part	Alt Kısım
Suitable	Uygun
Supplement	Tamamlayıcı
Survival	Yaşam destek
Transmitter	Verici
Transponder	Transmitter + Responder kelimelerinden üretilmiştir.
Turbulans	Dikine Akım (Havanın Dikey Hareketi)
Volume	Bölüm
Wind Shear	Dikine Kırılan Rüzgar
Wind	Rüzgar (Havanın Yatay Hareketi)

VOCATÜRK

servetbasol-141116-suadiye